

T. C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH BİLİM DALI
ESKİÇAĞ TARİHİ ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

SYEDRA TARİHİ VE SİKKELERİ

SİNEM GÜZEL

2501150157

TEZ DANIŞMANI

DR. ÖĞR. ÜYESİ ALİYE EROL-ÖZDİZBAY

İSTANBUL - 2018

T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS
TEZ ONAYI

ÖĞRENCİNİN;

Adı ve Soyadı : SİNEM GÜZEL Numarası : 2501150157
Anabilim Dalı /
Anasanat Dalı / Programı : ESKİÇAĞ TARIHI Danışmanı : DR. ÖĞR. ÜYESİ ALİYE EROL
ÖZDİZBAY
Tez Savunma Tarihi : 16.05.2018 Saati : 11:00
Tez Başlığı : " Syedra Tarihi ve Sikkeleri "

TEZ SAVUNMA SINAVI, İÜ Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliği'nin 36. Maddesi uyarınca yapılmış,
sorulan sorulara alınan cevaplar sonunda adayın tezinin KABULÜNE OYBİRLİĞİ / ÖYÇOKLUĞUYLA karar verilmiştir.

JÜRİ ÜYESİ	İMZA	KANAATI (KABUL / RED / DÜZELTME)
1- PROF. DR. MUSTAFA HAMDİ SAYAR		Kabul
2- PROF. DR. OĞUZ TEKİN		Kabul
3- DR. ÖĞR. ÜYESİ ALİYE EROL ÖZDİZBAY		Kabul

YEDEK JÜRİ ÜYESİ	İMZA	KANAATI (KABUL / RED / DÜZELTME)
1- DR. ÖĞR. ÜYESİ GÜRKAN ERGİN		
2- DR. ÖĞR. ÜYESİ BÜLENT ÖZTÜRK		

SYEDRA TARİHİ VE SİKKELERİ

SİNEM GÜZEL

ÖZ

Bu yüksek lisans tezinin amacı, Dağlık Kilikya bölgesi kentlerinden biri olan Syedra'nın (günümüzde Antalya ilinin Alanya ilçesine bağlı Seki köyü) tarihini ve sikkelerini, antik ve modern kaynakların verdikleri bilgiler ile arkeolojik buluntuların, yazıtların ve sikkelerin ışığında aydınlatmaktır. Kentin Eskiçağ tarihi ele alındıktan sonra, yayımlanmış olan tüm sikkeler bir araya getirilerek bir katalog oluşturulmaya çalışılmıştır. Sikkeler tiplerine göre ayrılarak incelenmiş, ayrıca kentte bulunan kültlerle ve agonlarla olan ilişkileri açısından da değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler : Dağlık Kilikya, Syedra, Sikke, Kült, Agon.

HISTORY AND COINAGE OF SYEDRA

SİNEM GÜZEL

ABSTRACT

The purpose of this post-graduate thesis is to enlighten Syedra's, one of the Rough Cilicia cities, which is located in the Seki village of Alanya-Antalya today, history and coinage with the information we gained from ancient authors, modern researches, archaeological evidences, inscriptions and coins. After interpreting the city's Ancient history in general, all of the published coins in the catalogues are gathered together to build a corpus. Coins are examined according to their typology and categories as well as their connections with city's cults and agons.

Key Words: Rough Cilicia, Syedra, Coins, Cult, Agon.

ÖNSÖZ

Bu yüksek lisans tezinin hazırlanmasında birçok insanın önemli katkıları bulunmaktadır. Öncelikle tez danışmanım ve kıymetli hocam Dr. Öğr. Üyesi Aliye Erol-Özdizbay'a beni her daim destekleyip motive ettiği, sabırla ve özveriyle yol gösterdiği için sonsuz minnetlerimi sunarım.

Tezimi oluştururken desteklerini esirgemeyen sayın hocalarım Prof. Dr. Oğuz Tekin'e, Prof. Dr. Mustafa Hamdi Sayar'a, Prof. Dr. Hamdi Şahin'e, Dr. Öğr. Üyesi Bülent Öztürk'e, Doç Dr. Birol Can'a ve tarih okumaya başladığım ilk dönemden itibaren Eskiçağ Tarihi ve Numismatik çalışmam için teşvik eden hocam Doç. Dr. Üyesi Ferit Baz'a teşekkürü bir borç bilirim.

Tezin kütüphane çalışmalarını yaptığım dönemde yardımcı olan, her türlü imkanı sağlayan İstanbul Alman Arkeoloji Enstitüsü (DAI), Fransız Anadolu Araştırmaları Enstitüsü (IFEA) ve Hollanda Araştırma Enstitüsü (NIT) kütüphaneleri çalışanlarına çok teşekkürler.

Tez çalışmamın her döneminde yanımda olan, motivasyon kaynağım Yılmaz Yıldırım'a, sikke fotoğraflarını çekmemde yardımcı olan Semih Sefer'e ve dünyanın en güzel ailesine, annem Gülüzar Güzel, babam Rüstem Güzel ve kardeşim Serkan Güzel'e beni hayatımın her döneminde sabırla ve sevgiyle destekledikleri için teşekkür ederim.

Son olarak bu çalışmamı 2017 yılının sonunda zamansız kaybettiğim canım teyzem Sultan Özdemir'e adamak isterim. Bir gün buradan daha güzel bir yerde buluşmak umuduyla.

İstanbul, 2018

İÇİNDEKİLER

ÖZ.....	III
ABSTRACT	IV
ÖNSÖZ.....	V
LEVHALAR LİSTESİ	X
TABLolar LİSTESİ.....	XXII
GRAFİKLER LİSTESİ.....	XXIII
KISALTMALAR LİSTESİ.....	XXIV
GENEL KISALTMALAR.....	XXIV
BİBLİYOGRAFİK KISALTMALAR	XXV

GİRİŞ

AMAÇ KAPSAM YÖNTEM.....	26
KAYNAKLARLA SYEDRA	27
1. ANTİK KAYNAKLARDA SYEDRA	27
2. NUMİSMATİK VE EPİGRAFİK KAYNAKLARDA SYEDRA	28

I.BÖLÜM

1. KENTİN TARİHİ COĞRAFYASI	30
1.1. COĞRAFİ KONUMU	30
1.2. FİZİKİ YAPISI, İKLİM VE GEÇİM KAYNAKLARI	31
1.2.1 Fiziki Yapısı.....	31
1.2.2. İklimi	32
1.2.3. Geçim Kaynakları	32
1.3. ANTİK KENT KALINTILARI	33
1.3.1. Sütunlu Cadde	33
1.3.2. Akropolis.....	34
1.3.3. Anıtsal Yapı (Heroon).....	35
1.3.4. Kilise Yapıları	35
1.3.5. Bazilika	35
1.3.6. Tapınak	36
1.3.7. Bouleuterion.....	36
1.3.8. Büyük Hamam	36

1.3.9. Gymnasium	36
1.3.10. Sarnıçlar	37
1.3.11. Kaynak (Sarnıç) Mağarası	37
1.3.12. Vaftiz Mağarası	37
1.3.13. Zeytin ve Şarap İşlikleri	37
1.3.14. Aşağı Kent ve Liman	38
1.3.15. Kent Kapıları	38
1.3.16. Nekropolis	39

II.BÖLÜM

2.KENTİN TARİHİ 40

2.1. KENTİN İSİM KÖKENİ ÜZERİNE	40
2.2. KENTİN SİYASİ TARİHİ	40
2.2.1. Roma İmparatorluğu'na Kadar Syedra	40
2.2.2. Roma Dönemi'nde Syedra	43
2.3. SYEDRA'DA SPOR YARIŞMALARI	52
2.3.1. Ladike Themisi	53
2.3.2. Musonius Themisi	55
2.3.3. Tydia Themisi	56
2.3.4. Chrestos-Theodora Themisi	57

III.BÖLÜM

3.ROMA İMPARATORLUK DÖNEMİ SYEDRA SİKKELERİ 59

3.1. KENT SİKKELERİNE GENEL BAKIŞ	59
3.2. ARKA YÜZ TİPLERİ	67
3.2.1. Tanrı, Tanrıça ve Mitolojik Figürler	67
3.2.1.1. Aphrodite	67
3.2.1.2. Aphrodite-Ares-Hermes	67
3.2.1.3. Apollon	68
3.2.1.4. Apollon-Artemis-Tanrıça	68
3.2.1.5. Ares	69
3.2.1.6. Artemis	70
3.2.1.7. Athena	70
3.2.1.8. Boğa Üzerinde Europa	71
3.2.1.9. Demeter	71
3.2.1.10. Dike-Ares-Hermes	72
3.2.1.11. Dionysos	74
3.2.1.12. Hades-Persephone-Cerberus	75
3.2.1.13. Hades-Persephone-Hermes	75
3.2.1.14. Hephaistos	76

3.2.1.15. Hermes	76
3.2.1.16. Oturan Tanrı (Zeus? Ares?)	76
3.2.1.17. Tykhe	77
3.2.1.18. Zeus.....	77
3.2.1.19. Zeus, Demeter, Tanrıça	79
3.2.2. Agonistik Tipler	79
3.2.2.1. Ödül Masası	79
3.2.2.2. Ödül Tacı	79
3.2.2.3. Defne Çelengi	79
3.2.2.4. İki Güreşçi.....	80
3.2.2.5. Gymnasiarkhia'nın Yağ Küpü	80
3.2.2.6. Tek Kulplu Vazo.....	81
3.2.3. İmparator Betimleri.....	81
3.2.3.1. At Süren İmparator.....	81
3.2.3.2. Zafer Sahnesi.....	82
3.3. BİRİMLER.....	82
3.4. KONTRMARKLAR.....	84
3.5. LEJANTLAR.....	85

IV.BÖLÜM

4. SİKKE KATALOĞU..... 86

4.1. İMPARATOR BÜSTÜ TAŞIMAYANLAR	86
4.2. İMPARATOR BÜSTÜ TAŞIYANLAR	86

SONUÇ..... 137

BİBLİYOGRAFYA 142

EKLER..... 167

TESTIMONIA..... 167

1. EDEBÎ TESTİMONİA.....	167
2. EPIGRAFİK TESTİMONİA	171
2.1. Syedra'da Bulunan Yazıtlar	171
2.1.1. Onurlandırma Yazıtları	171
2.1.2. Agonistik Yazıtlar	178
2.1.3. Kehanet Yazıtı	191
2.1.4. İmparatorun Syedralılara Mektubu	192
2.1.5.Miltaşı	194
2.1.6. Mezar Yazıtı.....	195
2.1.7. Fragmanlar	195

2.2. Syedra Dışında Bulunan Yazıtlar.....	196
2.2.1. Onurlandırma Yazıtları	196
2.2.2. Mezar Yazıtı.....	198
LEVHALAR.....	199

Levhalar Listesi

Lev. 1 – Harita 1	Kilikia Bölgesi'nin Batısını Gösteren Harita. Bean-Mitford, Sites Old and New in Rough Cilicia , 1962. s.186
Lev. 2– Harita 2	Syedra Kentinin Topografik Haritası. Karamut, 1996. s.84.
Lev. 3– Plan 1	Syedra Kent Planı. Huber, Syedra , 2003.
Lev. 4– Plan 2	Syedra Yukarı Kent. Can, Syedra ve Teritoryumu , 2017, s.45
Lev. 4– Plan 3	Syedra Büyük Hamam. Huber, Syedra , 2003.
Lev. 5– Resim 1	Syedra Kenti. Can, Syedra 2016 Yüzey Araştırması , 2016, s.2
Lev. 5– Resim 2	Sütunlu Cadde. Can, Syedra 2016 Yüzey Araştırması , 2016, s.2
Lev. 6– Resim 3	Akropol. Can, Syedra ve Teritoryumu , 2017, s.48
Lev. 6– Resim 4	Anıt Mezar. Can, Syedra ve Teritoryumu 2017, s.46
Lev. 7– Resim 5	Tapınak. Can, Syedra ve Teritoryumu , 2017, s.49
Lev. 7– Resim 6	Bouleuterion. Can, Syedra ve Teritoryumu , 2017, s.50
Lev. 8– Resim 7	Hamam. Can, Syedra ve Teritoryumu , 2017, s.47
Lev. 8– Resim 8	Hamam. Can, Syedra ve Teritoryumu , 2017, s.47
Lev. 9– Resim 9	Büyük Sarnıç. Can, Syedra ve Teritoryumu , 2017, s.51
Lev. 9– Resim 10	Vaftiz Mağarası. Can, Syedra ve Teritoryumu 2017, s.50
Lev. 10– Resim 11	Zeytin İşliği. Can, Syedra 2016 Yüzey Araştırması , 2017, s.50
Lev. 10– Resim 12	İşlikler. Can, Syedra 2016 Yüzey Araştırması , 2017, s.50

Lev. 11– Resim 13	Syedra Liman. Can, Syedra ve Teritoryumu 2017, s.52
Lev. 11– Resim 14	Batı Kapısı. Can, Syedra ve Teritoryumu , 2017, s.51
Lev. 12– Resim 15	Kehanet Yazıtı. Can, Syedra, Pamphylia ve Kilikia Kentlerini Ayıran Liman Kenti , 2017. S?
Lev. 12– Resim 16	Septimius Severus’un Syedra Halkına Mektubu. M.H. Sayar, “ Brief des Septimius Severus an die Stadt Syedra (194 n.Chr.) ” 2014. s.341
Lev. 13– Resim 17	Septimius Severus’un Syedra Halkına Mektubu. M.H. Sayar, “ Brief des Septimius Severus an die Stadt Syedra (194 n.Chr.) ” 2014. s.342
Lev. 13– Resim 18	Septimius Severus’un Syedra Halkına Mektubu. M.H. Sayar, “ Brief des Septimius Severus an die Stadt Syedra (194 n.Chr.) ” 2014. s.340
Lev. 13– Resim 19	Septimius Severus’un Syedra Halkına Mektubu. M.H. Sayar, “ Brief des Septimius Severus an die Stadt Syedra (194 n.Chr.) ” 2014. s.340
Lev. 14– Resim 20	Eros Mozaïği. Can, Syedra, Pamphylia ve Kilikia Kentlerini Ayıran Liman Kenti , 2017.
Lev. 14– Resim 21	Hylas Mozaïği. Scheibelreiter-Geil, Ein mythologisches Mosaik aus Syedra/Nauloi , 2003. s.198
Lev. 15– Resim 22	Hylas Mozaïği. Scheibelreiter-Geil, Ein mythologisches Mosaik aus Syedra/Nauloi , 2003. s.200
Lev. 15– Resim 23	Hylas Mozaïği. Scheibelreiter-Geil, Ein mythologisches Mosaik aus Syedra/Nauloi , 2003. s.201
Lev. 16– Sikke 1	CNG EA 53, 20 Nov. 2002, lot. 23
Lev. 16– Sikke 2	SNG Pfälzer Kilikien, 1132.
Lev. 16– Sikke 3	SNG Pfälzer Kilikien, 1136.
Lev. 16– Sikke 3.4	SNG Levante Cilicia, 405.

Lev. 16– Sikke 3.8	SNG France 2 Cilicie, 629.
Lev. 16– Sikke 4	SNG Pfälzer Kilikien, 1145.
Lev. 16– Sikke 5.1	SNG Levante Cilicia, 408.
Lev. 16– Sikke 5.2	SNG Levante Supp. Cilicia, 70.
Lev. 16– Sikke 6.1	SNG France 2 Cilicie, 631.
Lev. 16– Sikke 6.2	SNG Levante Supp. Cilicia, 71.
Lev. 16– Sikke 7	SNG France 2 Cilicie, 630.
Lev. 16– Sikke 8	SNG Pfälzer Kilikien, 1152.
Lev. 17– Sikke 9.3	SNG Pfälzer Kilikien, 1146.
Lev. 17– Sikke 9.4	SNG Pfälzer Kilikien, 1149.
Lev. 17– Sikke 10	CGT Collection.
Lev. 17– Sikke 11	BMC Cilicia 2 ,XXVII, 10.
Lev. 17– Sikke 12	SNG Levante Cilicia, 406.
Lev. 17– Sikke 13	SNG Pfälzer Kilikien, 1150.
Lev. 17– Sikke 14	Auktionhaus H. D. Rauch, 103, 23 Mar 2017, lot 116.
Lev. 17– Sikke 15	SNG France 2 Cilicie, 633.
Lev. 17– Sikke 16.3	SNG Levante Cilicia, 410.
Lev. 17– Sikke 16.4	SNG vAulock Kilikien, 5898.
Lev. 17– Sikke 17.2	SNG Pfälzer Kilikien, 1162.
Lev. 17– Sikke 18	Ziegler, 1988. 109.
Lev. 18– Sikke 19.2	CNG EA 188, 28 May 2008, lot 27.
Lev. 18– Sikke 19.8	SNG Levante Cilicia, 409.
Lev. 18– Sikke 20.1	Ihl collection.
Lev. 18– Sikke 20.3	SNG Pfälzer Kilikien, 1157.
Lev. 18– Sikke 21.2	Ihl collection.

Lev. 18– Sikke 21.7	SNG Pfälzer Kilikien, 1156.
Lev. 18– Sikke 22	Münzen & Medallien 19,16 May 2006, lot 190.
Lev. 18– Sikke 23.1	CNG EA 304, 12 June 2013, lot 251
Lev. 18– Sikke 23.4	SNG Pfälzer Kilikien, 1161.
Lev. 18– Sikke 24	Mossop Collection
Lev. 18– Sikke 25	SNG Levante Supp. Cilicia, 72.
Lev. 18– Sikke 26	SNG Levante Supp. Cilicia, 73.
Lev. 18– Sikke 27	Lindgren I, 1607.
Lev. 18– Sikke 28	Pecunem, 36, 4 Oct 2015, 513.
Lev. 18– Sikke 29.2	PRF Collection.
Lev. 19– Sikke 30	SNG Levante Supp. Cilicia, 74.
Lev. 19– Sikke 32.2	BMC Cilicia, 4.
Lev. 19– Sikke 32.3	SNG France 2 Cilicie, 634.
Lev. 19– Sikke 33.5	BMC Cilicia, 5.
Lev. 19– Sikke 33.7	SNG Levante Cilicia, 413.
Lev. 19– Sikke 34	C SNG, 5293
Lev. 19– Sikke 35	SNG Levante Supp. Cilicia, 75.
Lev. 19– Sikke 37.2	Mossop Collection
Lev. 19– Sikke 37.3	SNG Levante Supp. Cilicia, 77.
Lev. 19– Sikke 38	SNG France 2 Cilicie, 635.
Lev. 19– Sikke 39.7	BMC Cilicia, 5.
Lev. 19– Sikke 40	American Numismatic Society Koleksiyonu
Lev. 20– Sikke 41.1	SNG Levante Cilicia, 411.
Lev. 20– Sikke 41.4	SNG Pfälzer Kilikien, 1178.
Lev. 20– Sikke 42.2	Mossop Collection

Lev. 20– Sikke 42.3	SNG Levante Cilicia, 412.
Lev. 20– Sikke 43.3	Mossop Collection.
Lev. 20– Sikke 43.4	SNG France 2 Cilicie, 636.
Lev. 20– Sikke 44.5	Mossop Collection.
Lev. 20– Sikke 45.4	SNG France 2 Cilicie, 637.
Lev. 20– Sikke 45.6	SNG Pfälzer Kilikien, 1172.
Lev. 20– Sikke 46	SNG Pfälzer Kilikien, 1165.
Lev. 20– Sikke 47	SNG Pfälzer Kilikien, 1182.
Lev. 20– Sikke 48.1	SNG Pfälzer Kilikien, 1184.
Lev. 20– Sikke 48.2	SNG Pfälzer Kilikien, 1185.
Lev. 21– Sikke 49.4	SNG France 2 Cilicie, 640.
Lev. 21– Sikke 49.5	SNG Pfälzer Kilikien, 1208.
Lev. 21– Sikke 50.1	PRF Collection
Lev. 21– Sikke 50.5	SNG France 2 Cilicie, 641.
Lev. 21– Sikke 51.2	SNG France 2 Cilicie, 639.
Lev. 21– Sikke 51.3	SNG Pfälzer Kilikien, 1205.
Lev. 21– Sikke 52	SNG Pfälzer Kilikien, 1203.
Lev. 21– Sikke 53	Ziegler, 1988. 122.
Lev. 21– Sikke 54.2	Münzkabinet Staatliche Museen Zu Berlin.
Lev. 22– Sikke 54.4	SNG France 2 Cilicie, 642.
Lev. 22– Sikke 55.5	American Numismatic Society Koleksiyonu
Lev. 22– Sikke 56	SNG Pfälzer Kilikien, 1199.
Lev. 22– Sikke 57.2	Mossop Collection
Lev. 22– Sikke 57.4	SNG Pfälzer Kilikien, 1201.
Lev. 22– Sikke 58	SNG France 2 Cilicie, 643.

Lev. 22– Sikke 59	SNG Levante Supp. Cilicia, 79.
Lev. 22– Sikke 60	Lindgren I, 1608.
Lev. 22– Sikke 61	Hauck & Aufhäuser 20, 16 Oct 2007,lot. 343.
Lev. 22– Sikke 62	Nachfolger 378, 28 Apr 2004, lot. 1115.
Lev. 22– Sikke 63.6	Münzkabinet Staatliche Museen Zu Berlin.
Lev. 22– Sikke 63.10	SNG France 2 Cilicie, 638.
Lev. 23– Sikke 64	The British Museum, The Department of Coins and Medals, 1901-7-4-24
Lev. 23– Sikke 65.2	PRF Collection.
Lev. 23– Sikke 66.2	SNG Pfälzer Kilikien, 1186.
Lev. 23– Sikke 67.1	SNG France 2 Cilicie, 645.
Lev. 23– Sikke 67.2	CNG EA 304, 12 Jun 2013,lot. 254.
Lev. 23– Sikke 68.2	The Hunterian Collection, Glasgow.
Lev. 23– Sikke 68.7	SNG Levante Cilicia, 415.
Lev. 23– Sikke 69	SNG France 2 Cilicie, 644.
Lev. 23– Sikke 70	Pecunem, 47, 9 Oct 2016,lot. 388.
Lev. 24– Sikke 71	SNG Pfälzer Kilikien, 1209.
Lev. 24– Sikke 72.1	SNG Levante Cilicia, 416.
Lev. 24– Sikke 72.2	SNG von Aulock Kilikien, 5901.
Lev. 24– Sikke 73	SNG Levante Cilicia, 417.
Lev. 24– Sikke 74	SNG Levante Cilicia Supp. 80.
Lev. 24– Sikke 75	SNG France 2 Cilicie, 646.
Lev. 24– Sikke 76	SNG France 2 Cilicie, 647.
Lev. 24– Sikke 77	Ziegler, 1988. 123.
Lev. 25– Sikke 78	Gorny & Mosch 160, 9 Oct 2007, lot.2007.
Lev. 25– Sikke 79.1	SNG Levante Cilicia, 418.

Lev. 25– Sikke 79.2	SNG France 2 Cilicie , 648.
Lev. 25– Sikke 80	SNG Pfälzer Kilikien , 1210.
Lev. 25– Sikke 81	Ziegler, 1988. 124.
Lev. 25– Sikke 82.2	SNG Levante Cilicia , 419.
Lev. 25– Sikke 82.3	CNG EA 123, Sept 2005, lot. 47
Lev. 25– Sikke 83	SNG Pfälzer Kilikien , 1211.
Lev. 26– Sikke 84	SNG Pfälzer Kilikien , 1212.
Lev. 26– Sikke 85	SNG Levante Cilicia , 420.
Lev. 26– Sikke 86	SNG Levante Cilicia , 421.
Lev. 26– Sikke 87	SNG Levante Cilicia , 422.
Lev. 26– Sikke 88	SNG Levante Cilicia , 423.
Lev. 26– Sikke 89.2	SNG Pfälzer Kilikien , 1213.
Lev. 26– Sikke 90	SNG Pfälzer Kilikien , 1216.
Lev. 26– Sikke 91.2	SNG Levante Cilicia Supp , 81.
Lev. 26– Sikke 91.3	Gorny & Mosch 241, 10 Oct 2016, lot. 1950.
Lev. 26– Sikke 91.4	CNG EA 134, 1 Mar 2006, lot. 263
Lev. 27– Sikke 92.1	SNG Levante Cilicia , 424.
Lev. 27– Sikke 92.2	CNG EA 90, 26 May 2004,lot. 289.
Lev. 27– Sikke 93.2	SNG France 2 Cilicie , 652.
Lev. 27– Sikke 93.3	Gorny & Mosch 156, 5 Mar 2007, lot. 1812
Lev. 27– Sikke 94.1	SNG France 2 Cilicie , 651.
Lev. 27– Sikke 94.2	CNG EA 224, 16 Dec 2009,lot. 452.
Lev. 27– Sikke 95.1	SNG France 2 Cilicie , 650.
Lev. 27– Sikke 95.2	Nachfolger 366, 29 Oct 2000,lot. 997.
Lev. 27– Sikke 96	SNG France 2 Cilicie , 653.

Lev. 28– Sikke 97.2	SNG France 2 Cilicie , 649.
Lev. 28– Sikke 97.3	Gorny & Mosch 118, 15 Oct 2002, lot. 1795
Lev. 28– Sikke 98.1	SNG Levante Cilicia , 425.
Lev. 28– Sikke 98.2	CNG EA 303, 29 May 2013, lot. 251.
Lev. 28– Sikke 99.1	SNG Levante Cilicia , 426.
Lev. 28– Sikke 99.2	SNG Pfälzer Kilikien , 1220.
Lev. 28– Sikke 100.1	SNG Levante Cilicia , 427.
Lev. 28– Sikke 100.2	CNG Mail Bid 70, 1 Sept 2005, lot. 573
Lev. 29– Sikke 101	SNG Pfälzer Kilikien , 1221.
Lev. 29– Sikke 102	SNG Pfälzer Kilikien , 1222.
Lev. 29– Sikke 103	SNG Pfälzer Kilikien , 1223.
Lev. 29– Sikke 104	Ziegler, 1988 . 128.
Lev. 29– Sikke 105	Pecunem, 36, 4 Oct 2015, lot. 514.
Lev. 29– Sikke 106.3	SNG France 2 Cilicie , 655.
Lev. 29– Sikke 106.4	Nachfolger 380, 3 Nov. 2004, lot. 875
Lev. 29– Sikke 107.1	CNG 88, 14 Sep. 2011, lot 996
Lev. 30– Sikke 107.4	Münzen & Medallien, 12, 10 April 2003, lot 242
Lev. 30– Sikke 108.1	BMC. Cilicia , 10.
Lev. 30– Sikke 108.3	SNG France 2 Cilicie , 654.
Lev. 30– Sikke 109.1	SNG France 2 Cilicie , 656.
Lev. 30– Sikke 109.5	Harlan J. Berk , 201, 13 Jul 2017, lot. 440.
Lev. 30– Sikke 1098	Gorny & Mosch 241, 10 Oct 2016, lot. 1951.
Lev. 30– Sikke 110.1	Mossop Collection.
Lev. 30– Sikke 110.3	SNG Levante Cilicia Supp. 82.
Lev. 31– Sikke 111.2	SNG France 2 Cilicie , 657.

Lev. 31– Sikke 111.3	Hauck & Aufhäuser 20, 16 Oct. 2007, lot 476
Lev. 31– Sikke 112	SNG Levante Cilicia , 428.
Lev. 31– Sikke 113	The Münzkabinett of the Kunsthistorisches Museum, Wien.
Lev. 31– Sikke 114.2	SNG vonAulock Kilikien , 5903.
Lev. 31– Sikke 115.1	CNG EA 328, 11 June 2014, lot 354.
Lev. 31– Sikke 115.3	SNG Pfälzer Kilikien , 1224.
Lev. 31– Sikke 116.1	SNG Levante Cilicia , 429.
Lev. 32– Sikke 116.2	Elsen 114, 15 Sep. 2012, lot 432.
Lev. 32– Sikke 117.1	SNG Levante Cilicia , 430.
Lev. 32– Sikke 117.2	SNG Pfälzer Kilikien , 1226.
Lev. 32– Sikke 118.1	BMC, Cilicia , 11.
Lev. 32– Sikke 118.2	SNG Pfälzer Kilikien , 1225.
Lev. 32– Sikke 118.3	Pecunem, 42, 3 Apr 2016, lot. 578.
Lev. 32– Sikke 119.1	SNG Levante Cilicia , 432.
Lev. 32– Sikke 119.2	SNG France 2 Cilicie , 662.
Lev. 33– Sikke 119.5	CNG Mail Bid 64, 24 Sept 2003,lot. 684.
Lev. 33– Sikke 120.2	SNG Levante Cilicia Supp. , 83.
Lev. 33– Sikke 120.5	SNG France 2 Cilicie , 658.
Lev. 33– Sikke 120.7	Roma Numismatics, 4, 30 Sept 2012, lot. 2540.
Lev. 33– Sikke 121.2	SNG France 2 Cilicie , 661.
Lev. 33– Sikke 121.4	SNG von Aulock Kilikien , 5904.
Lev. 33– Sikke 122	SNG France 2 Cilicie , 659.
Lev. 33– Sikke 123	SNG France 2 Cilicie , 660.
Lev. 34– Sikke 124	SNG Pfälzer Kilikien , 1228.
Lev. 34– Sikke 125.1	SNG Levante Cilicia , 433.

Lev. 34– Sikke 125.2	SNG Pfälzer Kilikien, 1230.
Lev. 34– Sikke 126.3	SNG Pfälzer Kilikien, 1231.
Lev. 34– Sikke 126.6	SNG Pfälzer Kilikien, 1232.
Lev. 34– Sikke 126.9	SNG Levante Cilicia, 439.
Lev. 34– Sikke 126.16	Gorny & Mosch 134, 11 Oct 2004, lot. 2070
Lev. 34– Sikke 127.1	SNG Levante Cilicia, 437.
Lev. 35– Sikke 127.19	SNG France 2 Cilicie, 663.
Lev. 35– Sikke 127.22	Gorny & Mosch 176, 10 Mar 2009, lot. 1725
Lev. 35– Sikke 128.1	SNG Levante Cilicia, 435.
Lev. 35– Sikke 128.2	CNG Triton VII, 12 Jan 2004,lot. 790.
Lev. 35– Sikke 129	SNG Levante Cilicia, 436.
Lev. 35– Sikke 130	SNG Cop. 252.
Lev. 35– Sikke 131.2	SNG Levante Cilicia, 438.
Lev. 35– Sikke 131.3	SNG France 2 Cilicie, 667.
Lev. 36– Sikke 131.4	CNG EA 304, 12 Jun 2013,lot. 255.
Lev. 36– Sikke 132.2	SNG Levante Cilicia, 440.
Lev. 36– Sikke 132.8	SNG France 2 Cilicie, 666.
Lev. 36– Sikke 132.10	SNG Pfälzer Kilikien, 1241.
Lev. 36– Sikke 132.22	Gorny & Mosch 215, 13 Oct 2013,lot. 368.
Lev. 36– Sikke 132.26	Elsen 121, 14 Jun 2014,lot. 393.
Lev. 36– Sikke 133.1	SNG Levante Cilicia, 441.
Lev. 36– Sikke 133.2	SNG France 2 Cilicie, 665.
Lev. 37– Sikke 133.4	SNG Pfälzer Kilikien, 1237.
Lev. 37– Sikke 133.6	Münzen & Medallien 20, 10 Oct 2006, lot. 244
Lev. 37– Sikke 134	SNG Cop. 253.

Lev. 37– Sikke 135	Ziegler, 1988. 154.
Lev. 37– Sikke 136.2	SNG Levante Cilicia, 442.
Lev. 37– Sikke 136.4	SNG Pfälzer Kilikien, 1256.
Lev. 37– Sikke 136.6	CNG EA 304, 12 Jun 2013,lot. 260.
Lev. 37– Sikke 137.1	SNG Levante Cilicia, 443.
Lev. 38– Sikke 137.2	SNG France 2 Cilicie, 670.
Lev. 38– Sikke 138	SNG France 2 Cilicie, 673.
Lev. 38– Sikke 139.1	SNG Levante Cilicia, 444.
Lev. 38– Sikke 139.2	SNG France 2 Cilicie, 672.
Lev. 38– Sikke 139.5	CNG EA 307, 24 Jul 2013, lot. 183
Lev. 38– Sikke 140.2	SNG Levante Cilicia, 445.
Lev. 38– Sikke 140.5	SNG France 2 Cilicie, 669.
Lev. 38– Sikke 140.12	Pecunem, 35, 6 Sept 2015,lot. 513.
Lev. 39– Sikke 141.4	SNG Levante Cilicia, 446.
Lev. 39– Sikke 141.5	CNG Triton XVI Sessions 1 & 2, 8 Jan 2013,lot. 713.
Lev. 39– Sikke 141.6	CNG EA 90, 26 May 2004, lot. 291.
Lev. 39– Sikke 142.2	SNG Levante Cilicia, 447.
Lev. 39– Sikke 142.3	SNG France 2 Cilicie, 671.
Lev. 39– Sikke 142.6	SNG Pfälzer Kilikien, 1250.
Lev. 39– Sikke 142.12	CNG EA 304, 12 Jun 2013, lot. 258.
Lev. 39– Sikke 143.2	SNG France 2 Cilicie, 668.
Lev. 40– Sikke 144	SNG France 2 Cilicie, 674.
Lev. 40– Sikke 145.5	SNG France 2 Cilicie, 675.
Lev. 40– Sikke 145.6	SNG Pfälzer Kilikien, 1264.
Lev. 40– Sikke 145.7	CNG EA 304, 12 Jun 2013,lot. 259.

Lev. 40– Sikke 146

CNG EA 304, 12 Jun 2013, lot. 257.

Lev. 40– Sikke 147

Nachfolger 378, 28 Apr 2004, lot.1117.

Tablolar Listesi

Tablo 1, s. 58:	Syedra’da Düzenlenen Themisler, Düzenleyici Agonothetesler ve Sporcular
Tablo 2, s. 60:	İmparator Büstlerini Taşıyan Sikkelerin Ön Yüzlerindeki Tip Çeşitliliği
Tablo 3, s. 60:	Hanedan Kadınlarının Büstlerini Taşıyan Sikkelerin Ön Yüzlerindeki Tip Çeşitliliği
Tablo 4, s. 65:	İmparator ve Aile Üyelerinin Büstlerini Taşıyan Sikkelerin Ön ve Arka Yüz Tipleri
Tablo 5, s. 82:	İmparator ve Hanedan Üyesi Büstü Taşımayan Sikkelerin Birimleri

Grafikler Listesi

- Grafik 1, s. 63:** Syedra Sikkeleri Üzerindeki Mitolojik Tiplerin Dağılımı
- Grafik 2, s. 64:** Syedra Sikkeleri Üzerindeki Agonistik Tiplerin Dağılımı
- Grafik 3, s. 64:** Syedra Sikkeleri İmparator Tiplerinin Dağılımı
- Grafik 4, s. 66:** Syedra Sikkelerinin İmparator ve Hanedan Üyelerine Göre Sayısal Dağılımı
- Grafik 5, s. 83:** Sikke Çap Birimlerinin İmparator ve Hanedan Üyelerine Göre Dağılımı.
- Grafik 6, s. 84:** Sikke Çap ve Ağırlıklarında Meydana Gelen Artış Grafiği

Kısaltmalar Listesi

Genel Kısaltmalar

a.g.e.	Adı geçen eser
A.y.	Arka yüz
bkz.	Bakınız
C.	Cilt
Çev.	Çeviren
Ed.	Editör
Ergb.	Ergänzungsbände
Haz.	Yayına hazırlayan
Lev.	Levha
MÖ.	Milattan önce
MS.	Milattan sonra
no.	Numara
Ö.y.	Ön yüz
Ref.	Referans
Res.	Resim
s.	Sayfa
Suppl.	Supplement
v.b.	ve benzeri
v.d.	ve diğerleri
Y.y.	yüzyıl

Bibliyografik Kısaltmalar

AA :	Anatolia Antiqua
AAASH :	Acta Antiqua Academiae Scientiarum Hungaricae
ADALYA :	Suna – İnan Kır�� Akdeniz Medeniyetleri Araştırma Enstit�� AKMED) Yıllık Tarih - Arkeoloji Dergisi
AGS :	American Geographical Society
Ann��p :	L'Ann�� ��pigraphique
BCH :	Bulletin de Correspondance Hell��nique
BE :	Bulletin ��pigraphique
CAH :	The Cambridge Ancient History
EA :	Epigraphica Anatolica
ETAM :	Erg��nzungsb��nde zu den Tituli Asiae Minoris
IGR :	Inscriptiones Graecae ad Res Romanas Pertinentes
JNES :	Journal of Near Eastern Studies
LIMC :	Lexicon Iconographicum Mythologiae Classicae.
MonAnt :	Monumenti Antichi
JRS :	The Journal of Roman Studies
��AW :	Die ��sterreichische Akademie der Wissenschaften
RE :	Paulys Real-Encyclopaedie der Classischen Altertumswissenschaft.
RPC :	Roman Provincial Coinage
SEG :	Supplementum Epigraphicum Graecum.
SNG :	Sylloge Nummorum Graecorum.
TAM :	Tituli Asiae Minoris
TTK :	T��rk Tarih Kurumu
ZPE :	Zeitschrift f��r Papyrologie und Epigraphik

GİRİŞ

Amaç Kapsam Yöntem

Bu tezin amacı Syedra kentinin tarihsel sürecini genel bir çerçevede ele aldıktan sonra, yayımlanmış olan sikke kataloglarından yararlanarak kentin sikkelerini değerlendirmek ve kentin tarihine yeni bir bakış açısı kazandırmaya çalışmaktır.

Günümüzde Alanya ilçesinin Seki Köyü sınırları içinde yer alan Syedra kentinde yapılan arkeolojik çalışmalar sonucunda elde edilen bulgulardan yola çıkılarak kentin yaklaşık 3.000 yıllık bir geçmişi olduğu tahmin edilmektedir. Ancak özellikle Geç Roma devrinde yoğun bir iskan gördüğü düşünülen bu kent için yapılan arkeolojik çalışmaların yetersiz kaldığı son derece açıktır.

Bu yüksek lisans tezi kapsamında ilk olarak kütüphane çalışmaları yapılmış, yerli ve yabancı literatür taranmıştır. İlk aşamada Der Kleine Pauly, Der Neue Pauly ve Real-Encyclopädie gibi Eskiçağ Tarihi hakkında en temel bilgileri veren kaynaklara başvurulmuş, bu kaynaklardan yola çıkarak kent hakkında genel bir bilgi edinilmeye çalışılmıştır. Ardından kent ile ilgili bilgi verebilecek olan edebi kaynaklar taranmış, günümüze değin yayımlanmış olan epigrafik ve nümismatik kaynaklar incelenmiştir. Son olarak modern literatür taranmış ve kentle ilgili daha detaylı bilgiler edinilmeye çalışılmıştır.

Syedra ilk kez 1891 yılında Rudolf Heberdey ve Adolf Wilhelm tarafından ziyaret edilmiştir. Heberdey ve Wilhelm Reisen in Kilikien adlı eserlerinde kent hakkındaki gözlemlerini aktarmışlardır. Onlardan 24 yıl sonra Adolf Wilhelm, Joseph Keil ile birlikte yeniden Syedra'ya gelmiş, 1961-1968 yıllarında ise George Ewart Bean ve Terence Bruce Mitford kente önemli epigrafik araştırmalarda bulunmuşlar ve buldukları yazıtları Journeys in Rough Cilicia adlı eserlerinde yayınlamışlardır. Ayrıca Gerhard Huber'in 1967 yılında yapmış olduğu "Batı Kilikia Kıyı Şehirlerinde Bir Araştırma" adlı eserinde de Syedra ile ilgili önemli bilgiler verilmektedir. Huber Syedra üzerine çalışmalarını devam etmiş, kentin planını çıkarmıştır. Bu gezi-araştırma eserleri de değerlendirilmeye alınmıştır.

Kentte 1994-1999 yılları arasında Alanya Müzesi Müdürü İsmail Karamut'un başkanlığında kurtarma kazıları yapılmış ve bu kazılarda kentle ilgili önemli yapılar ortaya çıkarılmıştır. Kazıların sonuçlarının toplanmış olduğu "Müze Çalışmaları ve Kurtarma Kazıları Sempozyumu Yayınları" raporları da bu çalışmada önemli bir kaynak niteliği taşımaktadır. Kentteki çalışmalar 2015 yılında Uşak Üniversitesi'nden Doç. Dr. Birol Can tarafından yeniden başlatılmıştır.

Kaynakların incelenmesinin ardından kentin coğrafi konumu, bölge özellikleri, iklimi ve jeopolitik konumu üzerinde durulmuş, ardından ise kentin sikkelerinin değerlendirilmesine geçilmiştir.

Yayımlanmış sikke kataloglarının hepsi detaylı bir şekilde taranmış ve Syedra kentine ait sikkeler derlenmiştir. Kentin sikkeleri İmparator Tiberius (MS 14-37) dönemi itibari ile başlamaktadır ve rastlanan son sikke ise İmparator Gallienus ve eşi Salonina dönemine aittir. (MS 253-268)

Çalışmada kullanılan sikkeler **BMC, SNG** serilerinden **Copenhag, Paris, Levante-Levante Supplement, Leypold, Pfälzer** ve **von Aulock** kataloglarının yanı sıra **Henry Clay Lindgren**'in ve **Ruprecht Ziegler**'in hazırlamış oldukları özel kataloglardan alınmıştır. Bunların dışında **RPC Online** kataloğu ve başta **CNG** olmak üzere, **Auktionhaus H. D. Rauch, Auktionhaus Meister & Sonntag, Bankhaus Aufhäuser, Bertolami Fine Arts, Dr. Busso Peus Nachfolger, Elsen, Falghera, Fritz Rudolf Künker GmbH, Gerhard Hirsch, Gorny and Mosch, Harlan J. Berk Ltd, Hauck and Aufhäuser, Heidelberger Münzhandlung Herber, Helmut Kricheldorf Verlag, iNumis, Münz Zentrum, Münzen&Medaillen, Noble Numismatics, Nomos, Numismatica Ars Classica, Numismatik Lanz München, Pecunem, Numismatic Neumann, Roma Numismatist, Stack's Coin Galleries** gibi online müzayede kataloglarından da faydalanılmıştır.

Kaynaklarla Syedra

1. Antik Kaynaklarda Syedra

Syedra kentinin erken dönemleri konusunda bilgilerimiz oldukça kısıtlıdır. Kentin ne zaman kurulduğu, ne gibi aşamalardan geçtiği hakkında Antik kaynaklar sessiz kalmaktadırlar. Ünlü coğrafyacı Strabon Kilikia bölgesi kentlerini anlatırken Syedra'dan bahsetmemiştir. Romalı tarihçi Lucius Annaeus Florus¹ ve Romalı şair Marcus Annaeus Lucanus² yazmış oldukları eserlerde Syedra'dan kısaca bahsetmişler, General Pompeius'un burada kısa bir süreliğine konakladığını söylemişlerdir. Claudius Ptolemaios³, Stephanos Byzantinos⁴ ve Hierocles⁵ ise yazmış oldukları coğrafya kitaplarında Syedra'dan sadece bir isim olarak bahsedip, hangi bölgede olduğunu belirtmişlerdir.

¹ Lucius Annaeus Florus, **Epitome of Roman History**, II, 13, 51.

² Marcus Annaeus Lucanus, **Pharsalia - The Civil War**, VIII, 259

³ Claudius Ptolemaios, **Geographia**, V,V, 116

⁴ Stephanos Byzantini, **Ethnica**, 589.

⁵ Hierocles, **Synecdemus**, 679.

2. Numismatik ve Epigrafik Kaynaklarda Syedra

Syedra kenti sikkeleri yurtdışında yayımlanan sikke kataloglarından incelenebilmektedir. Tespit edebildiğimiz Syedra kent sikkeleri Roma İmparatoru Tiberius (MS 14-37) döneminde basılmaya başlanmış ve İmparator Gallienus (MS 253-268) dönemine kadar aralıklarla devam etmiştir.

Sylloge Nummorum Graecorum (SNG) kataloglarının çeşitli ciltlerinde (**Copenhag, Paris, Levante, von Aulock vd.**) Syedra sikkelerini bulmak mümkündür. Özellikle **SNG Pfälzer** cildinde 132 Syedra sikkesi bulunmaktadır, en fazla ve en çeşitli sikkeleri bu katalogta bulmaktayız⁶. SNG kataloglarının dışında **BMC (British Museum Catalogue of Greek Coins)** kataloglarında⁷ ayrıca **RPC (Roman Provincial Coinage)** serilerinde ve RPC Online kataloğunda da Syedra sikkelerini görmek mümkündür. Barclay Vincent Head'in **Historia Nummorum**' u⁸ ve F. Imhoof-Blumer'in **Kleinasiatische Münzen** adlı çalışması⁹ birer başucu kaynağı olarak kullanılmaktadırlar. Henry Clay Lindgren ve Frank Kovacs tarafından yayımlanan **Ancient Bronze Coins of Asia Minor and The Levant** adlı çalışmada¹⁰ ve Ruprecht Ziegler'in **Münzen Kilikiens aus Kleineren Deutschen Sammlungen** isimli çalışmasında da Syedra sikkeleri yer almaktadır¹¹.

Epigrafik verilerden bahsedecek olursak ; Syedra'ya ait yazıtları ve kalıntıları ilk keşfedenler Rudolf Heberdey ile Adolf Wilhelm'dir. Bu iki bilimadamı 1891 yılında Kilikia bölgesine yaptıkları ziyaret sırasında Syedra'ya gelmişler ve kentte gördüklerini ve okuyabildikleri yazıtları "Reisen in Kilikien" adlı gezi yazılarında anlatmışlardır¹². 1961-1968 yılları arasında ise George E. Bean ve Terence B. Mitford Syedra'da epigrafik çalışmalar başlatmışlar ve kent yazıtlarını bir araya getirerek **Journeys in Rough Cilicia in 1962-1963** ve **Journeys in Rough Cilicia in 1964-1968** adlı çalışmalarında yayımlamışlardır¹³. Syedra ile ilgili diğer bir çalışma ise Gerhard Huber, E. Alföldi-Rosenbaum ve Somay Onurkan tarafından yapılmış ve araştırmanın sonuçları **Kilikia Kıyı Şehirlerinde Yapılan Bir Araştırma : A**

⁶ SNG Pfälzer, **Sylloge Nummorum Graecorum, Deutschland: Pfälzer Privatsammlungen, VI. Isaurien und Kilikien**, Munich, 2001.

⁷ BMC, **Catalogue of the Greek Coins in the British Museum, Greek Coins of Lycaonia, Isauria and -Cilicia**. London, 1900. s. 157-161.

⁸ Barclay V. Head, **Historia Nummorum, A Manual of Greek Numismatics**, Oxford, 1911, s. 612.

⁹ F. Imhoof-Blumer, **Kleinasiatische Münzen II**, Wien, 1902, s. 490-492

¹⁰ Henry C. Lindgren- Frank L. Kovacs, **Ancient Bronze Coins of Asia Minor and the Levant from the Lindgren Collection**, San Mateo, 1985, s. 85-86.

¹¹ Ruprecht Ziegler, **Münzen Kilikiens aus Kleineren Deutschen Sammlungen**, München, 1988. s. 24-30

¹² Rudolf Heberdey- Adolf Wilhelm, **Reisen in Kilikien**, ausgeführt 1891-1892, Kaiseliche Akademie der Wissenschaften, Philologisch-Historische Klasse, Denkschriften 44,6, Wien, 1896, s. 141-147.

¹³ George E. Bean- Terence B. Mitford, **Journeys in Rough Cilicia in 1962 und 1963**, Denkschriften 85, Wien 1965 ; George E. Bean- Terence B. Mitford **Journeys in Rough Cilicia in 1964-1968**, Ergb, TAM 3, Wien 1970. s. 106 vd.

Survey of Coastal in Western Cilicia adlı kitapta toplanmıştır¹⁴. Huber yalnızca bununla kalmamış, kent üzerine çalışmaya devam edip Syedra'nın planını da çıkarmıştır¹⁵. 1990'lı yıllarda Friedrich Hild ve Hansgerd Hellenkemper bölgede epigrafi çalışmalarına devam etmiş, onları Prof. Dr. Mustafa Hamdi Sayar'ın çalışmaları izlemiştir.

1994 yılında Alanya Müzesi başkanı Dr. İsmail Karamut başkanlığında sistemli Syedra kazı çalışmaları başlatılmıştır. 1995-1997 ve 1998 yıllarında da yapılan bu çalışmalarda, Syedra tarihinin aydınlatılması için son derece önem arz eden yazıtlar bulunmuş ve yayımlanmıştır.¹⁶

1998 yılında Kurt Tomaschitz ve Stefan Hagel, bulunmuş tüm Syedra yazıtlarını bir araya toplayarak **Repertorium Der Westkilikischen Inschriften** adlı kataloğu oluşturmuşlardır¹⁷. Yine aynı yıl Tomaschitz, Terence Mitford'un ölmeden önce yayımlayamadığı yazıtları **Unpublizierte Inschriften Westkilikiens aus dem nachlaß Terence B. Mitford** ismini verdiği çalışmada yayımlamıştır¹⁸.

2015 yılında ise Uşak Üniversitesi'nden Doç. Dr. Birol Can Syedra'daki kazı çalışmalarına yeniden başlamıştır. Yapılan ilk yüzey araştırmasının raporu 2016 yılında **ANMED-Anadolu Akdenizi Arkeoloji Haberleri**'nde yayımlanmıştır¹⁹. Çalışmanın ikinci sezonu ise 2016 yılında gerçekleştirilmiş ve sonuçları yine ANMED'de yayımlanmıştır²⁰.

¹⁴ Gerhard Huber, Somay Onurkan, E. Alföldi Rosenbaum, **A Survey of Coastal Cities in Western Cilicia** TTK, Ankara, 1967. s. 44 vd.

¹⁵Bkz. Gerhard Huber, "Weiteres Zu Syedra" Zu Antiken Städten Westkilikiens, **Anzeiger der philosophisch-historischen Klasse**, der ÖAW, Wien, 138, 2003. s. 148-165

¹⁶İsmail Karamut, "1994 Yılı Syedra Antik Kenti Çevre Düzenleme Çalışmaları", **VI. Müze Kurtarma Kazıları Semineri (24-26 Nisan 1995 Didim) Bildirileri**, Ankara, 1996, s. 80-81

¹⁷ Kurt Tomaschitz- Stefan Hagel, **Repertorium Der Westkilikischen Inschriften**, Ergb. TAM 22, Wien, 1998, s. 385-395

¹⁸Kurt Tomaschitz, **Unpublizierte Inschriften Westkilikiens aus dem nachlaß Terence B. Mitford** Ergb. TAM 21, Wien, 1998, s. 49-57

¹⁹ Birol Can, "Syedra 2015 (Birinci Sezon) Yüzey Araştırmalar," **ANMED, Anadolu Akdenizi Arkeoloji Haberleri**, Antalya : Suna-İnan Kırac Akdeniz Medeniyetleri Araştırma Enstitüsü, 2016., s. 263-267.

²⁰ Birol Can, "Syedra 2016 (İkinci Sezon) Yüzey Araştırmaları", **ANMED, Anadolu Akdenizi Arkeoloji Haberleri**, Antalya : Suna-İnan Kırac Akdeniz Medeniyetleri Araştırma Enstitüsü, 2017., s. 242-250.

I. BÖLÜM

1. KENTİN TARİHİ COĞRAFYASI

1.1. Coğrafi Konumu

Syedra, Kilikia Bölgesi'nin en batısında yer alan kentlerden biridir. Günümüzde ise Antalya kentinin Alanya ilçesinde yer alan Seki Köyü sınırları içinde bulunmaktadır. (36°26'40.1"N 32°08'59.7"E)

Antik kaynaklarda belirtildiği üzere Kilikia Bölgesi sınırları batıda Korakesion (Alanya) kentinden başlar ve doğuda İskenderun Körfezi'ne kadar uzanır²¹. Kuzeyden Toros Dağları ile kuşatılmış olan Kilikia Bölgesi, Dağlık Kilikia (*Kilikia Thrakheia*) ve Ovalık Kilikia (*Kilikia Pedias*) olarak ikiye ayrılır²². Günümüz Çukurova'sı, Mersin ve Adana çevresi Ovalık, Mersin'den Alanya'ya kadar olan bölge ise Dağlık Kilikia olarak adlandırılmakta, Syedra kenti de Dağlık Kilikia olarak adlandırılan, Ovalık Kilikia'ya göre daha engebeli olan bu bölgede, Kilikia-Pamphylia sınırında yer almaktadır. Dolayısıyla kentin hangi bölgeye dahil olduğu konusunda belirsizlikler ortaya çıkmıştır. Eskiçağda bölge sınırlarının her daim keskin çizgilerle belirlenemiyor olması, sınırların savaşlar veya diplomasi yoluyla sürekli değişmesi ayrıca Antik dönem yazarlarının Syedra hakkında verdikleri bilgilerin çok kısıtlı olması nedeniyle bu konu hakkında net bir kanıya varmak zorlaşmaktadır. Bu sebeple bazı yazarlar kenti Pamphylia sınırları içinde anarken, bazıları kentin Kilikia'da olduğunu savunmuş, bazı yazarlar ise kentin Isauria Bölgesi'ne dahil olduğunu söylemişlerdir.

Strabon, *Geographika*'da Syedra'dan bahsetmezken²³, Kilikia-Pamphylia sınırının Korakesion kenti olduğunu, Kilikia Thrakheia'nın Korakesion'dan başladığını söylemektedir²⁴ ki bu durumda Syedra Kilikia Bölgesi'nde kalmaktadır. Cladius Ptolemaios ise *Geographia* adlı eserinde Syedra'yı Pamphylia kentleri listesi içinde göstermiş²⁵, hatta Kilikia Bölgesi'nin de Syedra'dan itibaren başladığını belirtmiştir²⁶. 6. yüzyıl coğrafyacılardan Stephanos Byzantinos'un *Ethnica* adını verdiği eserinde ise Syedra kenti Isauria sınırları içinde gösterilmiştir²⁷. Yine MS 6.

²¹ Strabon, **Geographica**, XV, 5, 1.

²² Strabon, a.g.e, XIV, 5, 1.

²³ Strabon Korakesion'dan bahsetmiş ancak Korakesion'un 20 km doğusunda kalan Syedra'dan bahsetmemiştir. Burada bir hata olduğu, Strabon'un Syedra kentini Arsinoe olarak yazmış olabileceği düşünülmektedir. Bkz. Ruge, "Syedra" **RE**, IV A, 1, I, 1931, s. 1017-1018

²⁴ Strabon, a.g.e, XIV, 4, 2. "...post hæc fines Pamphyliae et Coracesium, asperae initium Ciliciae. " ; "καὶ μετὰ ταῦθ οἱ ὅρα τῆς Παμφυλίας καὶ τὸ Κορακῆσιον, ἀρχὴ τῆς Τραχείας Κιλικίας."

²⁵ Ptolemaios, a.g.e, V, V, 116

²⁶ Ptolemaios, a.g.e, V, VII, 120

²⁷ Stephanos, a.g.e, 589. "Συεδρα, πόλις Ἰσαυρίας, ὡς Καπίτων ἐν Ἰσαυρικῶν τρίτῳ. ὁ Πολίτης Συεδρεύς."

yüzyılda yaşamış olan coğrafyacı Hierocles, Synecdemus adındaki Doğu Roma İmparatorluğu'nun tüm idari bölge ve şehirlerini listelediği kitabında Syedra'nın Pamphylia sınırlarında yer aldığını yazmıştır²⁸. Ancak kent günümüz bilim insanları tarafından Kilikia sınırları içinde kabul edilmektedir.

Kilikia Bölgesi'nin coğrafi konumuna bakarsak bölgenin oldukça stratejik bir noktada olduğunu görürüz. Bölge Anadolu'yu Ege ve Akdeniz ülkeleriyle, Kıbrıs, Mısır ve Mezopotamya'ya bağlayan bir noktada bulunmaktadır. Bu durum Kilikia'ya hem bu ülkelere kara ve deniz yoluyla ulaşım, hem de ticaret açısından büyük bir avantaj sağlamaktadır. Ancak ülkeleri birbirine bağlayan bu konum Kilikia'ya avantajların yanında dezavantajlar da getirmiştir. Bölgedeki diğer güçler Kilikia'ya yönelmiş ve en eski yerleşimlerinin başladığı Neolitik Çağ'dan itibaren bölge üzerinde hakimiyet mücadelesi başlamıştır. Bölgede önce Babil, Asur ve Hititler, ardından Persler hakimiyet kurmaya uğraşmış, Hellenistik Dönemde ise Ptolemaios ve Seleukoslar Kilikia Bölgesi için mücadeleye tutuşmuşlardır. Ardından da Roma İmparatorluğu'nun Anadolu'da iyice güçlenmesiyle Kilikia bir Roma eyaleti haline gelmiştir²⁹. Aynı anda hem kutsama hem de lanet olarak tasvir edebileceğimiz, bölgeye coğrafi ve kültürel çeşitliliği kazandıran bu konum, aynı zamanda Kilikia'yı bir savaş alanına çevirmiş, bölgede uzunca bir süre sükunet sağlanamamıştır³⁰.

1.2. Fiziki Yapısı, İklim ve Geçim Kaynakları

1.2.1 Fiziki Yapısı

Strabon'un Kilikia Bölgesi'ni Dağlık (*Trakheia*) ve Ovalık (*Pedias*) Kilikia olarak ikiye ayırdığından bahsedilmiş ve Ovalık Kilikia'nın günümüzde Çukurova bölgesini, Dağlık Kilikia'nın ise Çukurova'nın batısında, Alanya ve Mersin arasında kalan bölgeyi kapsadığı ele alınmıştır. Bu ayrım bölgenin coğrafi özelliklerine paralel olarak yapılmıştır. Ovalık Kilikia dediğimiz bölge, ismi ile müsemma olarak, etrafı dağlarla çevrili, oldukça geniş ve verimli bir ovadan oluşuyorken Dağlık Kilikia arasından ırmakların geçtiği büyük ve engebeli bir dağ-tepe yığımından oluşmaktaydı³¹.

²⁸ Hierocles, a.g.e, s. 679. “Επαρχία Παμφυλίας, ὑπὸ Κονσιλάριον, πόλεις μξ.” ; 682, 9. “Συεδρά”

²⁹ Kilikia Bölgesi hakkında detaylı bilgi için bkz ; Walther Ruge, “Kilikia”, **RE XI, I**, 1921, s. 385-389.

³⁰ Claudia Tempesta, “Central and Local Powers in Hellenistic Rough Cilicia” **Rough Cilicia, New Historical and Archaeological Approaches**, Ed by. M.C Hoff, R.F.Townsend, Oxbow Books, Oxford, 2013, s. 27

³¹ Arnold Hugh Martin Jones, **The Cities of the Eastern Roman Provinces**, Clarendon Press, Oxford, 1971, s. 191

Antalya Bölgesi'ndeki Toros (*Taurus*) dağlarının batı kolunu bulunduran bölgede *Serik, Manavgat, Alanya ve Gazipaşa Ovaları* bulunmaktadır. *Köprüçay, Manavgat, Alara Çayı, Dim çayı, Sedre Çayı* bölge topraklarını sulayan akarsulardandır³². Bölgenin jeolojik çeşitliliği oldukça zengindir, dağlar, ovalar ve platolar, ırmaklar ve göller ve iç bölgelerle ulaşımı sağlayan geçitler bulunmaktadır. Syedra ise Dağlık Kilikia'nın tepelerinden birinde, Antalya'nın Alanya ilçesinin Asar Tepe mevkiinde bulunmaktadır.

1.2.2. İklimi

Bölgede Akdeniz iklimi hakimdir. Akdeniz ikliminin karakteristik özellikleri kışların ılık ve bol yağışlı, yazların ise sıcak ve kurak olmasıdır³³. Ancak Kilikia bölgesindeki coğrafi zıtlıklardan dolayı, alçak ovalar ile yüksek tepeler arasındaki sıcaklıklar ve yağışlar farklılık göstermektedir. Kıyıda Toroslara doğru çıkıldığında sıcaklık önemli ölçüde düşmekte, hatta yüksek tepelerde kar yağışı bile görülebilmektedir³⁴.

1.2.3. Geçim Kaynakları

Kilikia Bölgesi doğal kaynaklar ve madenleriyle zengin bir bölgedir. Bölgenin Ovalık ve Dağlık olarak ikiye ayrılması, halkın geçim kaynaklarını da etkilemiştir. Ovalık Kilikia, Dağlık Kilikia'ya göre daha fazla avantaja sahiptir. Çünkü bölge hem ticaret yolları üzerinde bulunmaktadır, hem de ekilip biçilebilir verimli topraklara sahiptir³⁵. Burada yaşayan halk pirinç, buğday gibi tahılların tarımını yapabiliyor, bölgedeki bağlarda yetişen üzümlerinden misket şarabı yapıp ithal ediyor ve keten üretiyordu³⁶. Dağlık Kilikia ise dağlık, engebeli alanlar ve verimli toprağın azlığı sebebiyle hayvancılığa yönelmek durumunda kalmıştır. Özellikle bölge koşullarına uyum sağlayabilecek hayvanlar yetiştirilmiş hatta keçi kılından yaptıkları ve "*Cilicium*" olarak adlandırılan bir halı türü oldukça rağbet görmüştür³⁷. Aslında Dağlık Kilikia'nın tamamen çorak ve dağ-taştan olduğunu

³²Suna Doğaner, "Akdeniz Bölgesi Coğrafyası", 2014-2015 Eğitim-Öğretim Yılı Ders Notları, **İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü**, İstanbul, 2014, s. 32-35

³³Piero Lionello, Paola Malanotte-Rizzoli vd. "The Mediterranean climate: An overview of the main characteristics and issues.", **Mediterranean climate variability. Developments in earth & environmental sciences**: Vol. 4, 2006, s. 1

³⁴Sabahattin Sarı, "Batı Akdeniz Bölümü'nden İç Anadolu'ya Geçiş İklimleri", **Doktora Tezi**, Selçuk Üniversitesi, Konya, 2009, s. 34-35

³⁵Ammianus Marcellinus, **Roman History**, XIV, 8,1

³⁶Russell James , "Cilicia - Nutrix Virorum : Cilicians abroad in Peace and War During Hellenistic and Roman Times", **Anatolia Antiqua**, 1, 1991. s. 283

³⁷Hamdi Şahin, "Geç Antikçağda Dağlık Kilikia'da Meslekler" **Toplumsal Tarih Dergisi**, Sayı 117, 2003, s. 69

söylemek de yanlış olur, bölge genel olarak engebeli ve verimsiz olmasına rağmen Dim Çayı'na yakın olan Korakesion ve Laertes kentleri teraslama yöntemiyle, Syedra'da ise Domalan Tepe ve Asar Tepe arasındaki köyün verimli topraklarında tarım yapabilmekteydi³⁸. Kentler zeytinyağı ve şarap üretimi de yapmaktaydılar. Özellikle Korykos, Elaiussa-Sebaste, Kanytella gibi kentlerde zeytinyağı işlik ve preslerine rastlanmıştır³⁹. Syedra'yı da zeytinyağı ve şarap üreten kentler arasında sayabiliriz, zira yapılan kazılarda çok sayıda zeytinyağı ve şarap işliği bulunmuştur⁴⁰.

Dağlık Kilikia bölgesi kentlerinin bir diğer geçim kaynağı da kereste idi. Bölgenin, özellikle de Hamaxia kentinin kereste yapımında kullanılan ağaçlar açısından zengin olduğunu biliyoruz⁴¹. Hatta Marcus Antonius'un Hamaxia bölgesini Kleopatra'ya verdiği, onun da buradaki ağaçlardan donanması için gemiler yaptırdığı ve bunları da Actium Savaşı'nda kullandığı dahi iddia edilmektedir⁴².

Dağlık Kilikia arkasında Toros Dağları ile çevrili olduğundan yüzünü güneye dönmek durumunda kalmıştır, zira kuzeyde yapabilecekleri bir şey yoktur ve önlerinde ise deniz vardır. Bu yüzden bölge kentleri Doğu Akdeniz'e açılmış, Kıbrıs, Ege, Girit ile ticari bağlantılar kurmuşlardır⁴³. Bu bilgilerden hareketle Syedra'nın geçim kaynaklarının tarım ve hayvancılık olduğu sonucuna varabiliriz. Ayrıca yapılan araştırmalarda kente ait liman kalıntılarına da rastlandığından⁴⁴ kentin deniz ticareti yaptığını söylememiz doğru olacaktır.

1.3. Antik Kent Kalıntıları

1.3.1. Sütunlu Cadde

Syedra'nın doğusundaki sur duvarından başlayarak batıya doğru uzanan, 250 metre uzunluğundaki bu cadde, kentin günümüzde ayakta kalan en önemli yapısıdır⁴⁵. Yolları kireç taşından yapılmış olan bu caddenin kuzey, doğu ve batı duvarlarında sıralı dükkanlar yer almaktadır. Caddenin ortasında 10 metre yüksekliğinde bir duvar bulunmakta, yine caddenin ortasına yakın bir yerde bir sıra

³⁸Keith Hopwood, "The Links between the Coastal Cities of Western Rough Cilicia and the Interior during the Roman Period" **Anatolia Antiqua**, 1, 1991, s. 306

³⁹ Şahin, "Geç Antikçağda Dağlık Kilikia'da Meslekler", s. 67

⁴⁰ Bkz. Bölüm: 1.3.13. Zeytin ve Şarap İşlikleri

⁴¹Strabon, a.g.e, XIV 5. 3

⁴²Nicholas K. Rauh, Rhys F. Townsend, Michael C. Hoff, vd., "Life in the Truck Lane: Urban Development in Western Rough Cilicia", *Jahreshefte des Österreichischen Archäologischen Institutes in Wien*, **ÖAW**, 2009, s. 78, s. 264

⁴³ Jones, **The Cities**, s. 191

⁴⁴Birol Can, "Syedra, Pamphylia ve Kilikia Bölgelerini Ayıran Sınır ve Liman Kenti", **Aktüel Arkeoloji Dergisi**, Sayı 56. Mart-Nisan 2017. s. 83

⁴⁵ Bkz. Lev. 5, Resim 1-2

sütun bulunmaktadır ve bu sütunların bir kısmı sağlam kalmıştır. Sütunlar arası mesafe 2.75 metredir ve sütun kaideleri İon stilindedir⁴⁶.

Caddenin kuzeyini sınırlayan molozla örtülmüş 10 metre uzunluğunda bir duvar ve bu duvarın orta kısmında bir dikdörtgen bir yarım daire şeklinde sıralanmış yedi adet niş bulunmaktadır. Bu nişlerin üstlerinde de yedi konsol vardır ve bu konsolların ahşap hatıların taşınması için yapılmış olabileceği, kısacası burada bir çatının olabileceği ihtimali düşünülmüştür⁴⁷. Bahsetmiş olduğumuz bu duvarın ardında ise Hellenistik Dönem özellikleri taşıyan bir duvar bulunmuştur. Duvarın önünde bir podyum, podyumun üstünde ise çeşitli yazıtların bulunduğu bloklar bulunmaktadır⁴⁸. Bulunan yazıtların büyük kısmı onurlandırma yazıtıdır ve yazıtlarda senatodan ve halk meclisinden bahsedilmektedir. Sütunlu caddede bulunan yapıların tabanlarının mozaikle kaplı olduğu düşünülmektedir⁴⁹. Kentte bulunan mozaikler Alanya Müzesi'nde bulunmaktadır.

Sütunlu Cadde'nin doğusunda S1 adı verilen bir mekan bulunmaktadır. Bu mekanın girişi olduğu düşünülen yerde üç büyük blok kaide, insitu halinde durmaktadır. Bu girişten dolayı bu yapının anıtsal bir niteliği olduğu düşünülmektedir⁵⁰. Ayrıca burada kentin tarihine ışık tutan önemli bir yazıt bulunmuştur ve bu durum yapının anıtsal nitelik taşıma ihtimalini daha da artırmaktadır. Grekçe yazılmış olan 46 satırlık bu yazıtta Roma İmparatoru Septimius Severus, Syedra halkına Pescennius Niger'e karşı olan mücadelesinde yanında oldukları için teşekkür etmektedir⁵¹. Yazıt şu anda Alanya Müzesi'nde olup, Prof. Dr. Mustafa Hamdi Sayar tarafından okunup yayımlanmıştır⁵².

1.3.2. Akropolis

Etrafı surlarla çevrili olan Syedra akropolünde yan yana üç mekandan oluşan bir yapı bulunmuştur⁵³. Bu yapının MS 3. Yüzyıl sonrasında yapıldığı düşünülmektedir. Duvarları moloz, ostotek parçaları, harç, kiremit ve birtakım yazıt

⁴⁶Karamut, "1994 Yılı Syedra", s. 79

⁴⁷İsmail Karamut, "1995 Yılı Syedra Antik Kenti Çevre Düzenleme ve Kurtarma Kazısı Çalışmaları", **VII. Müze Kurtarma Kazıları Semineri (8-10 Nisan 1996 Kuşadası) Bildirileri**, 1997, s. 51

⁴⁸Karamut, "1995 Yılı Syedra" s. 52

⁴⁹Detaylı bilgi için bkz. Veronika Scheibelreiter-Gail, "Ein mythologisches schwik aus Syedra/Nauloi", **Anzeiger der philosophisch-historischen Klasse, ÖAW**, 2003, s. 183-202

⁵⁰Karamut, "1994 Yılı Syedra", s. 80

⁵¹Karamut, "1994 Yılı Syedra", s. 81 ; Bkz. Lev. 12, Res. 16 ; Lev. 13, Res. 17, 18, 19

⁵²Mustafa Hamdi SAYAR, "Brief des Septimius Severus an die Stadt Syedra (194 n.Chr.)" **Der Beitrag Kleinasien zur Kultur und Geistesgeschichte der Griechisch-Römischen Antike, Akten Des Internationalen Kolloquiums ,Wien 3-5 November 2010, ÖAW**, 2014, s. 333 vd.

⁵³ Bkz. Lev. 6, Res. 3.

parçalarından oluşan yapının, kentte bulunan yazıtların asıl bulunduğu yer olduğu düşünülmektedir⁵⁴.

Akropoliste “Kule” olarak adlandırılan bir yapı bulunmaktadır ve bu yapının güney duvarında daha önce Bean ve Mitford’un bahsetmiş olduğu “Kehanet Yazıtı” bulunmuştur. Klaros Kehanet Merkezi’nden alınan kehanetin yazılı olduğu bu yazıt bölgede yaşanan olayları ve Syedra’nın durumunu açıkça gösterdiğinden oldukça önemlidir⁵⁵.

1.3.3. Anıtsal Yapı (Heroon)

Sütunlu Cadde’nin batısında bulunan üst terasa çıkıldığında karşımıza tonozlu bir yapı çıkmaktadır. Caddeye tepeden bakar durumda olan yapının duvar kalıntılarının üzerinde fresk izleri görülmekte ve bu sebeple de bir Heroon olduğu düşünülmektedir⁵⁶.

1.3.4. Kilise Yapıları

Sütunlu Cadde üzerinde yapılan çalışmalarda MS 5. yüzyıla tarihlendirilen, bazilika özellikleri gösteren bir kilise kalıntısı bulunmuştur. Ancak kilise ve diğer duvar boyunca bulunan yapılar çökmüş ve yıkıntılar caddenin bir kısmını doldurmuştur⁵⁷. Akropolün güneyinde küçük bir kilise yapısı daha ortaya çıkarılmıştır. Batısında narteksi bulunan, duvarlarında freskler olan ve tuğla zeminli bu yapının Iotape kentinde yapılan araştırmalar sonucu bulunan kilise ile aynı özellikleri taşıdığı ve çağdaşı olduğu, dolayısıyla da 10. veya 11. yüzyıllarda yapılmış olabileceği düşünülmektedir⁵⁸.

1.3.5. Bazilika

Kentin batısında, ana giriş kapısının yakınında dikdörtgen planlı bir yapı kalıntısı görülmektedir. MS 4. Yüzyıl’a ait olduğu düşünülen bu yapının hem kuzey hem de güneyinde yer alan duvarlarında nişler bulunmaktadır⁵⁹.

⁵⁴ İsmail Karamut, “ Syedra 1997 Kurtarma Kazısı ve Temizlik Çalışmaları”, **IX . Müze Kurtarma Kazıları Semineri (27-29 Nisan 1998 Antalya) Bildirileri**, 1999, s. 143

⁵⁵ Karamut, “Syedra 1997” s. 142-143 ; Bkz. Lev. 12, Res. 15

⁵⁶ Birol Can, “Syedra ve Teritoryumu”, **Barış Salman Anı Kitabı**, Ed. Işık Adak Adıbelli, Gülçin İlgezdi Bertram, Kimiyoshi Matsumura vd., Ege Yayınları, İstanbul, 2017. s. 40 ; Bkz. Lev. 6, Res. 4

⁵⁷ Karamut, “Syedra 1997” s. 142

⁵⁸ İsmail Karamut, “ Syedra Antik Kenti 1998 Yılı Kurtarma Kazısı ve Temizlik Çalışması”, **X . Müze Kurtarma Kazıları Semineri (26-28 Nisan 1998 Kuşadası) Bildirileri**, 2000, s. 2

⁵⁹ Can, “Syedra ve Teritoryumu”, s. 42

1.3.6. Tapınak

1998 yılında yapılan kurtarma kazılarında, kent surlarının içerisinde, bir tepeciğin üzerinde yer alan ve girişinde basamakların bulunduğu küçük yapının tapınak olduğu düşünülmektedir⁶⁰. Yapı epeyce zarar görmüş durumdadır ve tabanındaki kaplamaların çok azı yerinde durmaktadır⁶¹.

1.3.7. Bouleuterion

Kentin yamacında bulunan ve boyut olarak küçük bir tiyatro kadar olan yapının üzeri hala toprak dolgularla dolu olduğundan tam olarak gün yüzüne çıkarılamasa da yapının meclis binası olduğu düşünülmektedir⁶². Zira kent yazıtlarının bazılarında Syedra Meclisi'nin onurlandırmış olduğu kişiler anılmaktadır, bu da bize kentte meclisin toplanabileceği bir yerin olması gerektiğini göstermektedir. Ancak yapının birden fazla amaçla, hem meclis binası hem de tiyatro olarak kullanılıyor olması da ihtimaller arasındadır.

1.3.8. Büyük Hamam

Kentin Sütunlu Cadde'den sonra ayakta kalan en önemli yapısı olan Büyük Hamam Sütunlu Cadde'nin güneyinde bulunmaktadır⁶³. Somay Onurkan iki katlı ve apsisli olan bu hamamı bölge kentlerinden Iotape, Antioch ad Cragum ve Anemurium'daki hamamlara benzetmektedir⁶⁴. Hamam birbirine paralel olmayan salonlardan oluşmaktadır ve su gereksinimi de kent sarnıçlarından karşılanmaktadır⁶⁵.

1.3.9. Gymnasium

Hamam yapısının güneyinde, hemen bitişiğinde yer alan yapı kalıntılarının kentin Gymnasium'una ait olduğu düşünülmektedir. Kentte bir Gymnasium'un olduğu kesindir zira yapılan kazılarda bulunan yazıtlarda ve sikkelerde "Gymnasiarkhia" agonuna dair izler bulunmaktadır. Duvarlarda sıva izlerinin ve

⁶⁰ Can, "Syedra ve Teritoryumu", s. 41 ; Bkz. Lev. 7, Res. 5

⁶¹ Karamut, "Syedra Antik Kenti", s. 1

⁶² Can, "Syedra, Pamphylia ve Kilikya", s. 82 ; Bkz. Lev. 7, Res. 6

⁶³ Bkz. Lev. 8, Res. 7-8

⁶⁴ Huber, Onurkan, Alföldi-Rosenbaum, *A Survey of Coastal Cities in Western Cilicia*, s. 71 ;

⁶⁵ Karamut, "1994 Yılı Syedra", s. 79; Gerhard Huber Büyük Hamam'ın bölümleri ile ilgili detaylı bir çalışma yapmıştır. Bkz. Huber, "Weiteres Zu Syedra" s. 150-151

nişlerin görülebildiği bu yapının su ihtiyacı da kent sarnıçları sayesinde karşılanmaktadır⁶⁶.

1.3.10. Sarnıçlar

Sütunlu Cadde'nin güneyinde, kent hamamının yanında bulunan sarnıçlar Syedra'nın su gereksinimini karşılamakta olup günümüzde dahi kullanıldığı bilinmektedir. Bu sarnıçlar yağmur suları ve doğal kaynaklar sayesinde beslenmektedirler ve havuz şeklindedirler⁶⁷.

Yapılan çalışmalarda Sütunlu Cadde ve Hamam arasında bulunan sarnıcın içinde bol miktarda keramik tespit edilmiştir⁶⁸.

1.3.11. Kaynak (Sarnıç) Mağarası

Kentin batısında bulunan ve halk arasında Sarnıç Mağarası olarak bilinen mağara içinde suyun geçtiği kaya yarıkları bulunmakta ve mağaranın duvarlarında sıra izleri görülebilmektedir. Bu da bu mağaranın geç dönemde de kullanılmaya devam edildiğini gösteren bir işarettir⁶⁹.

1.3.12. Vaftiz Mağarası

Syedra'nın geç dönemdeki Hristiyan karakterini yansıtan, neredeyse bütün duvarları fresklerle ve ikonografik öğelerle bezeli olan dikdörtgen planlı bu mağara kentin batı kapısının yakınında yer almaktadır. Mağaranın doğu duvarında bir adet niş ve daire şeklinde bir havuz kalıntısı görülmekte, bu havuzun kişileri vaftiz etmek için kullanıldığı düşünülmektedir⁷⁰.

1.3.13. Zeytin ve Şarap İşlikleri

Kentin güneybatısında yer alan büyük sarnıcın yakınında kayaya oyulmuş, üzerinde pres kolları için yuvalar bulunan zeytin ve şarap işliklerine rastlanmıştır⁷¹.

⁶⁶ Can, "Syedra ve Teritoryumu", s. 40

⁶⁷ Karamut, "1994 Yılı Syedra", s. 78 ; Bkz. Lev. 9, Res. 9

⁶⁸ Karamut, "1995 Yılı Syedra", s. 53

⁶⁹ Can, "Syedra ve Teritoryumu", s. 42

⁷⁰ Can, "Syedra ve Teritoryumu", s. 42 ; Bkz. Lev. 9, Res. 10

⁷¹ Karamut, "Syedra Antik Kenti 1998 " s. 3 ; Bkz. Lev. 10, Res. 11-12

2016 yılında yapılan çalışmalarda işliklerden bir kısmı tespit edilse de bu yapılar yoğun bitki örtüsü altında kaldığından detaylı bir çalışma yapılamamıştır⁷².

1.3.14. Aşağı Kent ve Liman

Kentin güneyi ile limanı arasında kalan bölgeye Aşağı Kent denilmiştir. Bu bölgede yapı kalıntılarına çok nadir rastlanmakla beraber tahminen MS 3. yüzyıla tarihlenen ve hamam binası olabileceği düşünülen bir yapı bulunmuştur. Bu yapı Syedra için önemlidir nitekim bahsettiğimiz yapının tabanında ise 3.50 x 2.80 m. ölçülerinde bir mozaik keşfedilmiştir. Daha önce yapılmış olan kaçak kazılar sonucunda bir kısmı kırılmış olan mozaik beyaz, mavi, yeşil, sarı ve kırmızı taşlar kullanılarak yapılmış ve üzerine ise sandal içinde biri balık tutan diğeri kürek çeken iki kanatlı Eros ve çeşitli balık ve deniz canlıları işlenmiştir⁷³. Yine buraya yakın bir bölgede MS 3. Yüzyıla tarihlenen bir mozaik daha bulunmuştur. Bu mozayığın üzerinde ise Herakles'in hizmetkarı olan genç Hylas'ın Nymphe'ler tarafından kaçırlması sahnesi yer almaktadır⁷⁴. Bahsetmiş olduğumuz iki mozaik Alanya Müzesi'nde sergilenmektedir.

Syedra kentinin konum itibariyle Akdeniz ve Mısır uygarlıklarıyla etkileşimde bulunmaya oldukça elverişli bir bölgede yer almakta olduğundan bahsedilmiştir. Nitekim Syedra Limanı'nda Tunç Çağı'na tarihlenen bir takım buluntular ele geçirilmiştir⁷⁵. Bu da kentin limanının bir zamanlar aktif olarak kullanıldığına kanıttır. Ancak günümüzde liman alanı olarak adlandırılan bölgede yollar ve tarım arazileri bulunmaktadır⁷⁶.

1.3.15. Kent Kapıları

Kentte yapılan araştırmalarda günümüze değin gelebilen iki adet kapıya rastlanmıştır. Bunlar Batı ve Güneybatı Kapıları'dır. Kentin bir kale görünümünde olan ve ele geçen en sağlam yapı özelliği taşıyan Batı Kapısı'nın kentin ana kapısı olduğu düşünülmektedir⁷⁷. Syedra'nın giriş kapılarından güneyde olan ve sur duvarlarının köşesinde yer alan Güneybatı Kapısı da günümüzde halen insitu halinde

⁷² Can, "Syedra 2016 " s. 243

⁷³ Karamut, "1994 Yılı Syedra" s. 82 ; Bkz. Lev. 14, Res. 20

⁷⁴ Can, "Syedra ve Teritoryumu", s. 43 ; Bkz. Lev. 14, Res. 21 ; Lev.15, Res. 22,23

⁷⁵ Can, "Syedra 2016" s. 263.

⁷⁶ Bkz. Lev. 11, Res. 13

⁷⁷ Can, "Syedra ve Teritoryumu", s. 42 ; Bkz. Lev. 11, Res. 14

olup, kapının güneyinde tonozlu mezarların olduğu Güney Nekropol bulunmaktadır⁷⁸.

1.3.16. Nekropolis

Kentte biri kuzeybatıda diğeri ise güneyde olmak üzere iki nekropolis bulunmaktadır. Batıdaki ana kapıdan kuzeybatıya doğru gidildiğinde Kuzeybatı Nekropolü görülür. İçlerinde lahitlere ait kalıntılar ve freskler bulunan bu mezarlar yoğun bir tahribata maruz kalmışlardır. Güneydeki nekropol ise nisbeten denize yakın bir konumda olup hamam yapılarının doğusunda kalmakta ve tonozlu mezarlar bulundurmaktadır⁷⁹.

Dağlık Kilikia bölgesi kentlerinin, özellikle Iotape ve Selinus kentlerinin mezar yapıları incelendiğinde belli bir mezar yapısı stereotipi ortaya çıkmaktadır⁸⁰. Mezarlar beşik tonozlu, tek odalı basit mezar odaları şeklindedir. Tespit edilen mezarların bir kısmı boş iken, daha üst seviyelerde yapılan kazılarda bulunan üç mezarda iskeletlere rastlanmıştır⁸¹. Mezarların yakınında kilise yapısının bulunmasından dolayı bunların Geç Roma Dönemi'ne ait oldukları düşünülmektedir.

⁷⁸ Can, "Syedra ve Teritoryumu", s. 41

⁷⁹ Can, "Syedra ve Teritoryumu", s. 41-42

⁸⁰ Huber, Onurkan, Alföldi-Rosenbaum, *A Survey of Coastal Cities in Western Cilicia*, s. 66.

⁸¹ Karamut, "Syedra Antik Kenti 1998" s. 2

II. BÖLÜM

2. KENTİN TARİHİ

2.1. Kentin İsim Kökeni Üzerine

Syedra kentinin isminin nereden geldiği konusunda bize bilgi veren bir kaynak ne yazık ki bulunmamaktadır. Ancak kentin bulunduğu bölgenin Bronz Çağı'ndaki durumundan yola çıkarak bir teori ortaya konabilir.

Paul Kretschmer eski Anadolu dillerinde “-r” son eki ile yapılan yer isimlerinin birey isimlerinden türemiş olduğunu söylemektedir⁸². Kretschmer'in görüşünü Afif Erzen desteklemiş ve Hititlerden daha öncesinde yaşayan toplulukların, özellikle Luwi'lerin, “-r, -ra” ekini isim yapmak için kullandığını belirtmiştir⁸³.

“Syedra” ismine baktığımızda kentin adının yukarıda belirtilen “-r,-ra” son ekiyle yapılmış olması mümkündür. Yine etimolojik olarak baktığımızda kentin çevresindeki Ura, Lystra, Sidemara gibi kentlerin isimler de –ra ekiyle bitmektedir⁸⁴. Küçük Asya'nın MÖ 3. Binyılda Luwi topluluğunun istilasına uğradığını ve Batı Anadolu ve Akdeniz'i neredeyse 2000 yıl boyunca tahakküm altına aldıklarını⁸⁵ göz önünde bulunduracak olursak kent isimlerinin Luwice'den etkilenmiş olduğu düşünülebilir ancak yukarıda da bahsettiğimiz gibi bu sadece bir teoridir, zira Küçük Asya'nın Hititler öncesi tarihi halen aydınlatılmayı bekleyen sorularla doludur.

2.2. Kentin Siyasi Tarihi

2.2.1. Roma İmparatorluğu'na Kadar Syedra

Syedra kentinin temellerinin ne zaman atıldığı, kentin hangi evrelerden geçtiği gibi konularda antik kaynaklar sessiz kalmaktadırlar. Ancak kentin bulunduğu Kilikia bölgesinin ismi ilk kez Hitit kaynaklarında geçmektedir. Hititlerin güçlerini yitirip tarih sahnesinden çekilmesiyle Kilikia Bölgesi, Hititlerin bakiyelerinden oluşan Geç Hitit Devletlerinden Que ve Hilakku devletlerinin

⁸²Hasan Bahar, “Isauria Bölgesi Tarihi”, **Doktora Tezi**, Konya, 1991. s.8. Ayrıca bkz. Paul Kretschmer, **Einleitung in die Geschichte der Griechischen Sprache**, Vandenhoeck und Ruprecht, Göttingen, 1896, s. 328.

⁸³Afif Erzen Ankara adının “çengel” manasına gelen “ank” kökünden geldiğini ve sonraki “-ra”ekiyle isme dönüştüğünü söylemektedir. Bkz. Afif Erzen, **İlkçağda Ankara**, TTK, Ankara, 1946, s. 22 vd.

⁸⁴ Bahar, “Isauria Bölgesi Tarihi”, s. 8

⁸⁵ Ilya Yakubovich, “The Luwians”, Edited by H. Craig Melchert, **Handbook of Oriental Studies, Section One, The Near East and Middle East**, vol. 68. Leiden and Boston: Brill, 2003. s. 535-547 ; Yakubovic, “The Luwians” **JNES**, Vol. 66 , No:2, 2007. s. 140-144.

tahakkümüne girmiş, Que devleti Ovalık Kilikia'da, Hilakku devleti ise Dağlık Kilikia'da yerleşmişlerdir⁸⁶.

MÖ 9. yüzyılda Asur kralı Asurbanipal Anadolu'ya doğru yöneldiğinde bu küçük Hitit prenslikleri, dolayısıyla Kilikia da Asur egemenliğine girmiştir⁸⁷. Asurların Anadolu'da güçlerini arttırmalarından kısa bir süre sonra kuzeyden gelen Kimmerler Asurları yenilgiye uğratarak, Kilikia ile birlikte tüm Anadolu'yu egemenlikleri altına almışlardır⁸⁸. Kimmerlerin bölgeden çekilmesinin ardından Kilikia'nın bir süre "Syennesis" olarak anılan yerel beyler tarafından yönetildiğini görmekteyiz⁸⁹.

MÖ 605 yılında ise Kilikia'ya gözlerini çeviren başka bir Ortadoğu devleti peyda olmuştur : Babil Devleti. Kral II. Nebuchadnezzar Kilikia'ya üç kez sefer düzenlemiştir⁹⁰. Ardından gelen hükümdarlar da dönem dönem bölgeyi kendilerine bağlasalar da kalıcı bir hakimiyet kuramamışlardır⁹¹.

MÖ 547 yılında Persler Anadolu'ya gelmişler ancak Kilikia bölgesindeki Syennesis Hanedanını doğrudan ortadan kaldırmamayı seçmiş ve burada bir satraplık kurmuşlardır⁹². Böylece Syennesis Hanedanı Perslere yıllık vergi vermek durumunda kalmış, yani onların vassalı durumuna gelmişlerdir. En nihayetinde Büyük İskender Pers Kralı ile savaşmak için Anadolu'ya geçip Kilikia'ya gelmiş, sonrasında III. Dareios'u Issos Savaşı'nda yenilgiye uğratmıştır⁹³. Bölgede Pers Egemenliği sona erse de İskender'in ölümünü izleyen süreçte, onun ardılları Seleukoslar ve Ptolemaioslar'ın Kilikia bölgesi için mücadeleleri başlamış böylece bölge yeniden kargaşaya sürüklenmiştir.

⁸⁶Metin Alparslan, **Hititolojiye Giriş**, Türk Eskiçağ Bilimleri Enstitüsü, Instrumenta Linguarum Antiquarum I, Zero Books, İstanbul, 2009, s. 146.

⁸⁷ A. K. Grayson, "Assyria 668-635 BC. The Reign of Ashurbanipal" Ed. J. Boardman, I.E.S. Edwards, N.G.L. Hammond, E. Sollberger, **CAH, Vol III, Part II**. Cambridge University Press, Cambridge, 1991. s. 145-146

⁸⁸M. Taner Tarhan, "Ön Asya Dünyasında İlk Türkler: Kimmerler ve İskitler",**Türkler Ansiklopedisi**, Cilt I, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara, 2002, s. 597-610.

⁸⁹ Mehmet Kurt, "MÖ VI.-V. Yüzyıllarda Kilikya Bölgesi : Küresel Güçler ve Syennesis Krallığı", **Tarihin Peşinde- Uluslararası Tarih ve Sosyal Araştırmalar**, 2015, Sayı 13, s. 307

⁹⁰ Donald John Wiseman, "Babylonia 605-539 BC." , Ed. J. Boardman, I.E.S. Edwards, N.G.L. Hammond, E. Sollberger, **CAH, Vol III, Part II**. Cambridge University Press, Cambridge, 1991, s. 235 "..."*Further afield Nebuchadnezzar also claimed to control lands from Humè and Piriddu (Cilicia) and Luddu (Lydia) in the north west to Egypt in the south west.*"

⁹¹ Kurt, "MÖ VI.-V. Yüzyıllarda Kilikya", s. 310

⁹² M. Mellink, "Anatolia" Ed. J. Boardman, N.G.L. Hammond, D.M. Lewis, M. Ostwald, **CAH, Vol IV, Persia, Greece and the Western Mediterranean 525 to 479 B.C.** Cambridge University Press, Cambridge, 1988. s. 227.

⁹³ A.B. Bosworth, "Alexander the Great Part 1: The Events of The Reign" Ed. D.M. Lewis, J. Boardman, Simon Hornblower, M. Ostwald, **CAH, Vol VI, The Fourth Century B.C.** Cambridge University Press, Cambridge, 1994, s. 810-818

MÖ 321’de Triparadeisos’ta toplanan konseyde alınan kararla imparatorluk bölgelere bölünmüş ve önde gelen komutanlara verilmiştir. Komutanlar elbette ki ellerinde olanlarla yetinmemiş ve diğer bölgelere de hakim olmak istemişlerdir. Kilikia’da önce Seleukos hakimiyeti başlamıştır fakat bu sırada bölgenin öneminin farkında olan Ptolemaios kralları Dağlık Kilikia’ya gözlerini dikmişlerdir⁹⁴. Dağlık Kilikia’da Ptolemaios hakimiyetini görsek de Seleukoslar Ovalık Kilikia’yı ellerinde tutmaya devam etmişlerdir⁹⁵. Bu iki devlet birbirleriyle mücadele ederlerken Anadolu’da Galat terörü baş göstermiş, Galatlar Kilikia’ya kadar inmişlerdir. Seleukos Kralı I. Antiokhos Galatlara karşı ordusundaki filler sayesinde galibiyet kazanarak “Soter” ünvanını almıştır⁹⁶.

Ptolemaios-Seleukos rekabeti çerçevesinde MÖ 310 yılından MÖ 188 yılında yapılan Apameia Barışı’na kadar olan süre zarfında bölgedeki egemen güçler sürekli el değiştirmiştir⁹⁷. Bu durum Kilikia’nın başını çok uzun bir süre ağrıtabilecek bir problem olan korsanlık tehlikesini beraberinde getirmiştir. Hem iç işlerindeki karışıklıklarla hem de çevredeki güçlerle uğraşan Seleukoslar zaafiyet göstermeye başlayınca bölgede korsanlar örgütlü bir şekilde hareket etmeye başlamıştır. Öyle ki MÖ 140 yılında Diodotos Tryphon adlı bir korsan Korakesion’da ayaklanmış ve yakalanıp öldürülene değin burayı üs olarak kullanıp yağmalar yapmıştır⁹⁸.

Syedra’da yapılan arkeolojik kazı ve araştırmalarda kentin yerleşim tarihinin Hellenistik Dönemin ortalarına değin uzanabileceğine dair kanıtlar bulunmuştur. Syedra’nın günümüzde de ayakta duran Sütunlu Caddesi’nin kuzeyinde bulunmuş olan kesme blok taşlardan yapılma erken dönem duvarı⁹⁹ ve kazılarda bulunan ve erken dönem özellikleri taşıyan keramikler¹⁰⁰ buna örnektir. Bu bulgulardan yola çıkarak kentin Roma İmparatorluk Dönemi’nden önce iskan görmüş olduğunu kesin olarak söyleyebiliriz.

⁹⁴ Kereste Antikçağ’da en çok ihtiyaç duyulan hammaddelerinden biriydi çünkü gemi yapımında yoğun bir şekilde kullanılıyordu. Özellikle Ptolemaioslar’ın Kilikia’ya egemen olduğu dönemde Mısır’a yoğun şekilde kereste ihracatı yapılmıştır . Bkz. Jones, **The Cities**, s. 198

⁹⁵ Jones, **The Cities**, s. 199

⁹⁶ G.E. Bean- T. B. Mitford, “Sites Old and New in Rough Cilicia”, **Anatolian Studies**, Vol 12., 1962, s.192 ; William Mitchell Ramsay, **A Historical Commentary on St. Paul's Epistle to the Galatians**, Hodder and Stoughton, London, 1900, s. 71.

⁹⁷ Ptolemaios-Seleukos mücadeleleri ve Suriye Savaşları hakkında detaylı bilgi için bkz. Mehmet Özsait, “Anadolu’da Hellenistik Dönem”, **Anadolu Uygarlıkları Ansiklopedisi**, Cilt 2, İstanbul, 1982. s. 288-300 ; H. Heinen, “The Syrian-Egyptian Wars and the New Kingdoms of Asia Minor”Ed. F.W.Walbank, A. E. Astin, M. W. Frederiksen, R. M. Ogilvie, **CAH, Vol VII, Part I. The Hellenistic World**, Cambridge University Press, Cambridge, 1984, s. 412-442 ; Roger S. Bagnall, **The Administration of the Ptolemaic Possessions Outside Egypt** , Columbia Studies in the Classical Tradition, Ed. W.Harris, W.T.H. Jackson, P.O. Kristellar, W.Ludwig , Leiden, 1976. s. 114-117

⁹⁸ Hüseyin Sami Öztürk, “Doğu Akdeniz’in Efsanevi Korsanı : Diodotos Tryphon”, **Aktüel Arkeoloji Dergisi**, 24, 2011. s. 66-69.

⁹⁹ Karamut, “1995 Yılı Syedra”, s. 52

¹⁰⁰ Karamut, “1995 Yılı Syedra”, s. 53 ; Karamut, “ Syedra 1997” s. 144.

2.2.2. Roma Dönemi'nde Syedra

Kentin tarihiyle ilgili elimizde bulunan kaynaklardan yola çıkarak söyleyebileceğimiz en önemli şey, Syedra'nın sürekli olarak korsanlarla mücadele etmek durumunda kaldığıdır.

Bildiğimiz üzere MÖ II. Binyıldan itibaren Akdeniz Havzasında deniz ticareti büyük bir gelişme göstermiş, özellikle MÖ 750-550 yılları arasında gerçekleşen Büyük Kolonizasyon hareketiyle de doruğa ulaşmıştır. Bu durum da beraberinde yağmacılığı ve haydutluğu getirmiştir¹⁰¹. Akdeniz'in coğrafi yapısının elverişliliği de korsanları bu işe teşvik etmiştir. Engabeli dağlar ve girintili çıkıntılı kıyı şeridine sahip olan bölge korsanlar için bulunmaz bir nimet olarak görülmekteydi¹⁰². Bölge dağlık olduğundan dolayı herhangi bir tehlike anında korsanlar gemilerini girintili çıkıntılı koylardan birine saklayıp dağdaki mağaralara kaçarak saklanabiliyorlardı¹⁰³. Bu yüzden korsanlar özellikle Lykia, Pamphylia ve Kilikia'da konumlanmışlardır.

Roma'nın Kilikia'daki korsanlık faaliyetlerine müdahale etmesi oldukça uzun süre almıştır. Bunun sebeplerinden biri korsanların saldırı ve yağmanın yanı sıra köle ticareti de yapmalarıdır ki Roma İmparatorluğu da latifundia'larda çalıştıracak kölelere ihtiyaç duymaktadır.¹⁰⁴ Diğeri ise Roma'nın Kilikia bölgesiyle doğrudan ilgilenmemesidir¹⁰⁵. Bunun sonucunda bir süre sonra korsanlar Akdeniz'de iyice yayılarak terör estirmeye başlayıp batıya doğru yönelme emareleri gösterince Roma'nın Küçük Asya ile olan bağlantıları tehlike altına girmiştir¹⁰⁶. Bunun üzerine ilk olarak Scipio Aemilianus ve elçi kurulunu gönderen Roma ardından MÖ 102 yılında Pretor Marcus Antonius'u korsanlarla mücadele için yollamıştır¹⁰⁷. Antonius kendisinin ne karada ne de denizde askeri tecrübesi olmamasına rağmen toplarladığı

¹⁰¹ Murat Arslan – Nihal Tüner Önen, “Akdeniz'in Korsan Yuvaları: Kilikia, Pamphylia, Lykia ve İonia Bölgelerindeki Korykoslar”, **ADALYA**, XIV, 2011, s. 189-190.

¹⁰² Lionel Casson, **The Ancient Mariners, Seafarers and Sea Fighters of the Mediterranean in Ancient Times**, Princeton, 1991, s. 179

¹⁰³ Bölgenin jeopolitik konumu hakkında detaylı bilgi için bkz. Hamdi Şahin, “Jeopolitik Açısından Kilikia Bölgesi Korsanlığı”, **T. Tarhan – A. Tibet – E. Konyar (Haz.), Muhibbe Darga Armağanı**, İstanbul, 2008, s. 485-492. ; Ellen Churchill Semple, “Pirate Coasts of the Mediterranean Sea”, **Geographical Review Vol II, AGS**, 1916, s. 138-139.

¹⁰⁴ Hüseyin Sami Öztürk, “MÖ III. Yüzyıldan MÖ I. Yüzyılın Başlarına Kadar Doğu Akdeniz ve Küçük Asya'nın Güney Kıyılarında Korsanlık/Haydutluk” **Ancient History, Numismatics and Epigraphy in the Mediterranean World. Studies in memory of Clemens E. Bosch and Sabahat Atlan and in honour of Nezahat Baydur**, İstanbul, 2009, s. 303

¹⁰⁵ Henry A. Ormerod, **Piracy in the Ancient World**, Liverpool, The University Press of Liverpool. ; London, Hodder and Stoughton. 1924. s. 199-200

¹⁰⁶ David Magie, **Roman Rule in Asia Minor to the End of the Third Century after Christ**, Vol I, Princeton University Press, New Jersey, 1950, s. 283

¹⁰⁷ T. Robert S. Broughton, “Notes on Roman Magistrates, I. The Command of M. Antonius in Cilicia, II. Lucullus' Commission and Pompey's Acta”, **Transactions and Proceedings of the American Philological Association**, Vol. 77, The Johns Hopkins University Press, Maryland, 1946, s. 37

gemileriyle korsanları mağlup etmiştir ancak kalıcı bir etki bırakmadan Roma'ya dönmüştür¹⁰⁸.

Marcus Antonius'un geri dönüşünden iki yıl sonra Roma korsanlara karşı yeniden harekete geçmiştir fakat bu sefer askeri değil diplomatik bir yol izlemeyi tercih ederek MÖ 100 yılında "*Lex de Provinciis Praetoris*" olarak da bilinen bir yasa çıkarmıştır¹⁰⁹. Bu kanunla birlikte Roma hem kendi çıkarlarını ve Akdeniz'i korumayı hem de dost ve müttefiklerinin denizde güvenle ticaret yapmalarını ve seyahat etmelerini sağlamayı amaçlamıştır. Kanunda Roma, dost ve müttefiklere korsanlarla mücadelede kendisine katılmalarını tavsiye etmiş ve doğrudan söylenmesi de kendisiyle birlikte hareket etmeyenlerin "korsan destekçisi" olarak suçlu sayılacağını ilan edilmiştir¹¹⁰. Bu kanunun varlığına dair yazılı kanıtlar ise Knidos ve Delphi'de bulunmuştur¹¹¹.

Bu yasa da korsanlarla mücadelede istenilen etkiyi yaratamayınca Kilikia MÖ 92 yılında Lucius Cornelius Sulla'ya verilmiş ve bölge "*Provincia Kilikia*" olarak adlandırılmıştır. Sulla Pontos Kralı Mithradates ile mücadele ettiğinden bölgede korsanlara karşı bir harekete girişmemiştir ancak Kilikia sınırını Pamphylia bölgesi kıyılarından kuzeyde Phrygia ve Lykaonia'yı alacak şekilde genişletmiştir. Ardından MÖ 84'te burada vali olarak Murena'yı bırakmış, Murena da bölgede korsanlara karşı bir donanma oluşturmaya çalışmıştır¹¹². Murena'nın görevi sırasında Mithridates ile yapılan mücadelelerin sona erdirilebilmesi için bir merkez oluşturulması gerekliliği anlaşılmış ve Kilikia'da bir Roma Eyaleti kurulmuştur. Murena'nın ardından ise MÖ 80-79'da Cornelius Dolabella, Kilikia Eyaleti'nin bilinen ilk valisi, göreve getirilmiş ancak onun valiliği sırasında da korsanlara karşı aktif mücadeleye girişilmemiştir¹¹³.

Dolabella'dan sonra Publius Servilius Vatia MÖ 78-74 yıllarında valilik yaparak Lykia, Pamphylia ve Isauria bölgelerindeki korsanlara karşı zaferler kazanarak Isauricus ünvanını almıştır. Ancak yine asıl korsan merkezi Dağlık

¹⁰⁸Murat Tozan, "Marcus Antonius'un Korsanlara Karşı Seferi ve Lex De Provinciis Praetoriis" **Tarih Okulu**, Sayı XIV, 2013, s. 10-11

¹⁰⁹Clemens Geelhaar, "Some Remarks on the Lex de Provinciis Praetoriis", **Revue Internationale des droits de l'Antiquité**, XLIX, 2002, s. 110-111.

¹¹⁰Philip Souza, "Who Are You Calling Pirates?", **Rough Cilicia: New Historical and Archaeological Approaches**, Ed. Michael C. Hoff, Rhys F. Townsend, Oxbow Books, Oxford, 2013, s. 49.

¹¹¹Knidos Yazıtı için bkz. **IK Knidos I**, 31. Delphi Yazıtı için bkz. **Fouilles de Delphes III**, IV..37. yazıtlarla ilgili detaylı bilgi için bkz. Mark Hassall, Michael Crawford, Joyce Reynolds, "Rome and the Eastern Provinces at the End of the Second Century B.C" **JRS**, Vol. 64, 1974, s. 195-220 ; Henry Stuart Jones, "A Roman Law Concerning Piracy" **JRS** Vol. 16, 1926, s. 155-173.

¹¹²Magie, **Roman Rule**, s. 285

¹¹³A.N. Sherwin-White, "Rome, Pamphylia and Cilicia, 133-70 B.C." **JRS**, Vol. 66, 1976, s. 9 ; Magie, **Roman Rule**, s. 285-287.

Kilikia'ya dokunulamamıştır. Servilius Roma'ya geri döndüğünde onun için bir zafer töreni hazırlanmış, kendisi de “*imperator*” olarak çağırılmıştır¹¹⁴.

Servilius'un ardından MÖ 74'te Lucius Octavianus görevlendirilmiş ancak kendisi korsanlara karşı herhangi bir şey yapamadan ölmüştür¹¹⁵. Onu MÖ 74 yılından 67 yılına dek görev yapan Lucius Lucullus izlemiş, kendisi Kilikia bölgesinde Roma'nın diğer düşmanları Pontos'lu Mithridates ve Armenia'lı Tigranes ile savaştığından Kilikia ile pek ilgilenememiştir¹¹⁶. MÖ 67 yılında onu takip eden Quintus Marcius Rex de Kilikia'da korsanlara herhangi bir başarı kazanamadan geri dönmüştür¹¹⁷.

Görevlendirilen devlet adamlarının korsanlar konusunda elle tutulur bir başarı kazanamamasından dolayı Roma bu kez MÖ 67 yılında Pompeius'u 3 yıllığına olağanüstü yetkilerle donatarak korsanlara karşı mücadele etmesi için görevlendirmiştir¹¹⁸. Pompeius'un yetkileri o denli fazlaydı ki tüm Küçük Asya'da karada ve denizde istediği gibi davranabilecek, hazineden istediği kadar para alabilecekti¹¹⁹. Kendi komutanlarını kendisi tayin edebilecek ayrıca da yanına 20 legatus verilecekti¹²⁰. Bu yetkilerle donatılan Pompeius, Kilikia'ya gelerek oluşturmuş olduğu güçlü donanmayı 13 ayrı filoaya ayırmış ve her birini de Akdeniz'in farklı bölgelerinde bulunan korsan üslerine göndererek 40 gün gibi kısa bir süre içinde tüm Batı Akdeniz kıyılarını temizlemiş ardından Doğu Akdeniz'e yönelerek Kilikia korsanlarını Korakesion'da büyük bir yenilgiye uğratmıştır¹²¹.

Pompeius Kilikia'yı korsanlardan temizledikten sonra idari reformlar üzerinde çalışmaya başlamıştır. Korsan tehlikesinden dolayı boşalan yerleşim yerlerini yeniden doldurmuş, bölgenin yönetiminden de yerel biri olan Tarcondimotus'u sorumlu tutmuştur.¹²² Pompeius kendisine verilen *imperium proconsulare maius* yetkisiyle Dağlık ve Ovalık Kilikia'nın tamamı ile Likya, Pamphylia, Pisidia ve Kıbrıs'ı da içine alan bir Kilikia yaratmıştır¹²³. Öyle ki oluşturulan Provincia Cilicia'nın sınırları Khelidonia'dan (Kırlangıç Burnu) başlayıp,

¹¹⁴ Souza, “Who Are You Calling Pirates?” s. 50.

¹¹⁵ Magie, **Roman Rule**, s. 294.

¹¹⁶ A.N. Sherwin-White “Lucullus, Pompey and the East” **CAH**, Vol IX., 1999, s. 241

¹¹⁷ Sherwin-White, “Lucullus, Pompey and the East” s. 241

¹¹⁸ Pompeius'a bu yetkiler “*Lex Gabinia de piratis persequendis*” yasası ile verilmiştir.

¹¹⁹ Magie, **Roman Rule**, s. 298.

¹²⁰ Sherwin-White, a.g.e, s. 249

¹²¹ William Burckhardt Barker, **Lares and penates, or, Cilicia and its governors**: ed. William Francis Ainsworth, Ingram, Cooke, and Company, London, 1853. s. 26 ; Magie, **Roman Rule**, s. 299-300 ; Sherwin-White, “Lucullus, Pompey and the East” , s. 250

¹²² Jones, **The Cities**, s. 201

¹²³ Mustafa Hamdi Sayar, “Antik Kilikya'da Şehirleşme”. **XII. Türk Tarih Kongresi I. Bildirileri (12–16 Eylül 1994)**, Ankara , 1999, s. 204

Issos'a (Yumurtalık) kadar devam etmekteydi¹²⁴. Ancak Pompeius'un Kilikia'dan ayrıldıktan sonra bir sınır düzenlemesi yapılmış, Laodikeia (Goncalı), Synnada (Şuhut) ve Apameia (Dinar) conventusları Kilikia'ya eklenerek sınırlar genişletilmiştir¹²⁵.

Pompeius'un askeri başarıları sadece Kilikia ile sınırlı kalmamış, MÖ 60 yılında Caesar ve Crassus ile birlikte I. Triumvirlik'te yer almıştır. Fakat bu üçlü yönetim uzun sürmemiş, Crassus'un MÖ 53'te Parthlara karşı yaptığı sefer sırasında öldürülmesinden sonra I. Triumvirlik sona ermiştir. Crassus'un ölümünün ardından da Caesar ve Pompeius birbirine düşman olmuş, bu düşmanlık ise iç savaşa dönüşmüştür¹²⁶. Romalı coğrafyacı Lucius Annaeus Florus, Pompeius'un Caesar ile olan "İç Savaş" sırasında Lesbos'a küçük bir araçla geldiğini, ardından da dinlenmek için Syedra'ya geldiğinden bahsetmiştir. Syedra'yı da "Kilikia'da yalnız bir kaya" olarak betimlemiş ve kentin Parth iline, Afrika ya da Mısır'a kaçmak için uygun bir yer olduğunu söylemiştir¹²⁷. Yine Romalı Marcus Annaeus Lucanus, *İç Savaş*'ı anlatan eseri *Pharsalia*'da Syedra'dan, "Selinus'a gidip gelen gemileri misafir eden bir liman" şeklinde bahsetmiştir¹²⁸.

Syedra kentinin sürekli olarak Kilikia korsanlarıyla yaptığı mücadelelerden dolayı kentin zarar gördüğünü ve halkın oldukça tedirgin olduğunu biliyoruz. Saldırıların ne kadar şiddetli olduğunu kent halkının Ionia sınırları içinde bulunan Klaros Apollon'una giderek korsanlara karşı ne yapmaları gerektiği hakkında kahinlere danışmalarından anlayabilmekteyiz. Klaros Apollon'unun Syedra halkına verdiği cevap ise şu şekildedir:

"İki ortağa ait olması nedeniyle halen kavgalı olan bir arazide yaşayan siz Pamfilyalı Syedralılar siz ki tüm ırklardan karışmış insanların (Pamfilyalı) oturduğu yerde yaşamaktasınız, sizler kentinizin ortasına kana susamış adam öldüren Ares'in heykelini dikiniz ve onu Thyrsos sopaları ile dövünüz, bu arada Hermes onu zincirle tutsak alsın, diğer tarafında adaletin yöneticisi Dike Ares hakkında karar versin ama Ares merhamet dileyen bir görüntüde olsun. Çünkü o ancak bu şekilde barışçı olacaktır ve sizinle birlikte düşman ruhlu insanları topraklarınızdan kovacak ve böylece çok özlenen huzur olacaktır. Ama siz de aynı zamanda güçlü ve yorucu bir mücadele vermelisiniz. Onları (korsanları) kovalayın ya da onları çözülmeyen iplerle

¹²⁴ Mehmet Kurt, "Roma Egemenliğinde Kilikya ve Roma İç Savaşlarının Bölgedeki Yansımaları." **Tarih İncelemeleri Dergisi**, Cilt XXV, Sayı 2, 2010, s. 488 ; Magie, **Roman Rule**, s. 375 vd.

¹²⁵ Magie, **Roman Rule**, s. 375-376

¹²⁶ H. P. Collins, "Decline and Fall of Pompey the Great" **Greece & Rome**, Vol. 22, No. 66, 1953, s. 104-105.

¹²⁷ Florus, II, 13, 51. "...ut una navicula Lesbos applicaret, ut Syedris, in deserto Ciliciae scopulo fugam in Parthos, Africam vel Aegyptum agitare..."

¹²⁸ Lucanus, VIII, 259. "...Sequitur pars magna senatus Ad profugum collecta ducem; parvisque Syhedris, Quo portu mittitque rates recipitque Selinus..."

*bağlayın, haydutlara korkunç cezalar vermekten çekinmeyin ancak bu şekilde her türlü zarardan kurtulabilirsiniz.*¹²⁹”

Kehanette Apollon, Syedrahılardan kentin meydanına bir Ares heykeli dikmelerini ve bu Ares’in Hermes tarafından zincire vurulmuş halde durmasını ve tanrıça Dike’nin de onu yargılar halde bulunmasını istemiştir. Bu şekilde Ares’in hapsedilmesiyle korsanlara karşı başarı kazanılabileceği belirtilmektedir¹³⁰. Ares, “vahşi ve kanlı savaş’ın” vücut bulmuş halidir ve onun zincire vurulup Dike tarafından yargılanması savaşın sona erip barışın geleceğine, korsanların da mağlup edilip teslim olacağına yorumlanmaktadır¹³¹. Ares ve korsanların arasındaki ilişkiler net olarak belli olmamakla beraber bazı haydut ve korsanların Ares’e özellikle tapındıklarını gösteren birtakım kanıtlar bulunmaktadır¹³². Ares’in sert savaşları ve kan dökülmesini seven bir tanrı olduğunu göz önünde bulundurursak korsanların ve haydutların savaş tanrısına özellikle tapmaları kulağa mantıklı gelmektedir. Kehanette ayrıca Syedra halkına korsanlara karşı mücadele etmeye devam etmeleri gerektiği konusunda da öğüt verilmektedir.

Kentin Akropolisi’nde bulunan ve Klaros Apollon’undan gelen kehaneti bulunduran bu yazıtın tarihlendirilmesi ile ilgili tartışmalar mevcuttur. Louis Robert yazıtın Roma’nın erken dönemine, MÖ I. yüzyıla ait olabileceğini, Pompeius’un MÖ 65 yılında Kilikia korsanları üzerine yaptığı seferden daha önceye tarihlendirmesi gerektiğini savunmaktadır¹³³. Syedra’nın Roma hakimiyeti altındayken bir kehanet merkezine gidip korsanlara karşı ne yapmaları gerektiğini danışmaları kulağa pek mantıklı gelmemektedir¹³⁴. George Bean ve Terence Bruce Mitford ise Triumvirlik dönemine ait olabileceğini düşünmektedirler¹³⁵. Klaros Kehanet Merkezi’ne

¹²⁹Yazıtın Grekçesi için bkz. Epigrafik Testimonia, E33. Kehanet Yazıtı. Yazıt Almanca’dan Türkçe’ye çevrilmiştir. Yazıtın Almanca çevirisi ise Reinhold Merkelbach ve Joseph Stauber tarafından yapılmıştır. Bkz. R.Merkelbach- J. Stauber, **Steinepigramme aus dem griechischen Osten, Band 4, Die Südküste Kleinasien, Syrien und Palaestina**, K. G Saur Verlag, München, Leipzig, 2002, s. 168-169 ; J. Stauber R.Merkelbach, “Die Orakel des Apollon von Klaros”. **EA**, 27, 1996. s. 30-31 ; Yazıtın Türkçe çevirisi için bkz. Karamut, “Syedra 1997”. s. 142-143.

¹³⁰ Louis Robert, “Documents de l’Asie Mineure Meridionale, Inscriptions, Monnaies et Geographie” Ser III, **Hautes Etudes du Monde Greco-Romain 2**, Paris, 1966, s. 92-93.

¹³¹ Franciszek Sokolowski, “Sur l’oracle de Claros destine a la ville de Syedra”, **BCH**, Vol 92, Livraison 2, 1968. s.521. ; Matthew Gonzales, “The Oracle and Cult of Ares in Asia Minor” **Greek, Roman and Byzantine Studies**, 45, 2005, s. 280 ; Noel Lenski, “Relations Between Coast and Hinterland in Rough Cilicia” **La Cilicie : Espaces et Pouvoirs Locaux Table Ronde Internationale**, Istanbul, 2-5 Novembre 1999, s. 418

¹³² Christopher A. Faraone, “Binding and Burying the Forces of Evil :The Defensive Use of "Voodoo Dolls" in Ancient Greece”, **Classical Antiquity**, Vol. 10, No. 2, 1991, s. 169

¹³³ Robert, “Documents de l’Asie Mineure”, s. 94.

¹³⁴ Philip de Souza, “Romans and Pirates in a Late Hellenistic Oracle from Pamphylia”, **The Classical Quarterly**, Vol. 47, No. 2, 1997, s. 478.

¹³⁵ G.E. Bean, T.B Mitford, “Journeys in Rough Cilicia in 1962 and 1963”, **ÖAW**, Denkschriften, 85. Bd., Vienna, 1965, s. 22

gönderilmiş olan bütün delegasyonları inceleyen Jean-Louis Ferrary ise Syedra'da bulunan kehanet yazıtının tarihlendirilmesi hakkında yorum yapmamıştır¹³⁶.

Syedra kentinin belirgin bir şekilde tarih sahnesine çıkması da yine bu döneme rastlamaktadır¹³⁷. Ancak Syedra kentinin sikkelerinde Dike, zincire vurulmuş Ares ve Hermes üçlüsünü ilk olarak İmparator Lucius Verus dönemi (MS 161-169) sikkelerinde görmekteyiz¹³⁸. Bu sikke tipinin İmparator Gallienus (MS 260-268) dönemi sonuna değin sıkça karşımıza çıktığını da göz önünde bulundurursak halkın korsanlara karşı yaptıkları mücadeleden gurur duydukları anlaşılmaktadır.

Pompeius'un ardından MÖ 51-50 yıllarında Kilikia valisi olan Marcus Tullius Cicero'nun görevi esnasında bölgenin sınırları genişlemeye devam etmiş fakat Cicero'dan sonra Kilikia sınırları giderek küçültülmüştür. Iulius Caesar'ın ölümünden sonra triumvirlerden biri olan Marcus Antonius döneminde Kilikia sınırları yine değişime uğramış, Pamphylia'nın dağlık kesimi ve Pisidia bölgesi de Kilikia'dan ayrılarak Asia Eyaleti'ne katılmış, Lykaonia Dağlık Kilikia'ya kadar Pontos Kralı'na verilmiş¹³⁹. Ovalık Kilikia ise Syria eyaletine bağlanmıştır¹⁴⁰. Dağlık Kilikia'nın bir kısmının ve Kıbrıs'ın Antonius tarafından Kleopatra'ya hediye edilmesiyle¹⁴¹ de Kilikia eyaleti parçalanmıştır.

Augustus MÖ 27'de Ovalık Kilikia'yı Syria'ya bağlamıştır. Ardından yaptığı eyalet düzenlemesiyle de Kilikia bir "Senatus Eyaleti" olmuştur¹⁴². Ayrıca Galatia kralı Amyntas'a Actium savaşındaki desteğinden ötürü Isauria ve Dağlık Kilikia'yı vermiştir¹⁴³. Galatia Kralının MÖ 25'te ölümü üzerine Dağlık Kilikia'nın Pamphylia sınırında kalan bölge Galatia'ya, geri kalan kısım ise Kappadokia kralı I. Arkhelaos'a

¹³⁶ Ferrary yazıtın tarihlendirmesiyle ilgili yorum yapmamakla beraber Küçük Asya'da Klaros Kehanet Merkezi'ne delegasyon gönderdiği kesin olan fakat merkezlerinde bu kehaneti işaret eden herhangi bir yapı izi bulunmayan pek çok kentin olduğunu, bu kentlerden birinin de Syedra olduğunu söylemektedir. Jean-Louis Ferrary, "Les apports du dossier des mémoriaux de délégations de Claros dans le Fonds Louis Robert" , **Comptes rendus des séances de l'Académie des Inscriptions et Belles-Lettres**, 152-4, 2008. s. 1384

¹³⁷ Fritz Graf, "The Oracle and the Image. Returning to Some Oracles from Clarus", **ZPE**, Band 160, 2007, s. 116.

¹³⁸ Bkz. Sikke Kataloğu : S.50

¹³⁹ Sayar, "Antik Kilikya'da Şehirleşme". s. 207

¹⁴⁰ Magie, **Roman Rule**, s. 418

¹⁴¹ Kleopatra'ya verilen Dağlık Kilikia kentlerinin gemi yapımı için gereken sedir ağaçları açısından zengin olduğu bilinmektedir. Strabon Hamaxia'da sedir ağaçlarını kesildiğini ve deniz kıyısındaki bir iskeleyle götürüldüğünden bahsetmektedir. Bkz. Strabon XIV, 5, 3.

¹⁴² Augustus'un yapmış olduğu düzenlemeyle eyaletler "İmparator" ve "Senatus" eyaletleri olarak ikiye ayrılmış, imparatorluğun sınırlarında bulunanlar imparator eyaleti, iç kısımda kalanlar ise senatus eyaleti olarak belirlenmiştir. İmparator eyaletlerini imparatorun bizzat seçtiği ve daha önce valilik yapmış "legatus Augusti pro praetore" ünvanlı yöneticiler, senatus eyaletlerini ise senatus'un seçtiği yöneticiler yönetmekteydi. Ayrıca imparator eyaletlerinde lejyon bulundurulmaktaydı.

¹⁴³ Magie, **Roman Rule**, s. 443

bağlanmıştır¹⁴⁴. Tiberius döneminde Ovalık Kilikia'yı Syria Eyaleti'ne bağlanmış, Dağlık Kilikia ise II. Arkhelaos'a verilmiştir¹⁴⁵. Caligula başa geçtiğinde MS 38 yılında Kommagene Krallığını ve Dağlık Kilikia'yı Syria eyaletinden ayırarak başına IV. Antiochos'u getirmiştir. II. Arkhelaos da bundan kısa bir süre sonra ölünce ona verilen toprakları geri alarak Kilikia'ya katmıştır¹⁴⁶.

Nero döneminde Kilikia sınırları için önemli bir değişiklik yapılmamış ancak imparator Nero'nun Armenia üzerine sefer yapması için gönderilen Gnaeus Domitius Corbulo¹⁴⁷, Kilikia'ya gelerek buradan aldığı lejyonlarla beraber yola çıkmıştır. Syedra'da bulunan bir yazıtta adı okunamayan bir elçinin Corbulo'nun yanına, Armenia Maior'a gönderildiği görülmektedir.¹⁴⁸

İmparator Vespasianus dönemi Kilikia için oldukça önemlidir. Vespasianus IV. Antiochos'u sadakatsiz olmakla suçlayıp onun kontrolüne verdiği tüm toprakları alarak Syria eyaletine, dolayısıyla direkt olarak Roma kontrolüne almıştır¹⁴⁹. Böylece Kilikia sınırları doğuda İskenderun'dan başlayarak batıda Sedre Çayı'na kadar ulaşmış, başkent olarak Tarsos seçilmiş ve eyalet imparator eyaleti statüsüne kavuşmuştur¹⁵⁰. Syedra kenti Vespasianus'un yapmış olduğu bu sınır değişimiyle Kilikia dışında kalmıştır. Onun ardından Antonius Pius Galatia'ya bağlı olan Lykaonia ve Isauria bölgeleri ile Kilikia'yı birleştirmiştir ve böylece bu düzen Diocletianus'a değin devam edecektir¹⁵¹

Syedra'nın tarihine ışık tutan bir diğer yazıt İmparator Septimius Severus tarafından kent halkına gönderilmiş olan mektuptur. MS 193 yılında Syria Valisi Percennius Niger, İmparator Septimius Severus'u devirmek için isyan etmiş ancak MS 194 yılında yenilgiye uğratılmıştır. İmparator galibiyetin ardından kendisini destekleyenleri ödüllendirmiş, Niger destekçilerini ise cezalandırmıştır¹⁵². Mektupta imparator Severus, halkı ve kent yöneticilerini selamlayarak onları "haydut ve

¹⁴⁴ Sayar, "Antik Kilikya'da Şehirleşme" s. 208-209

¹⁴⁵ Sayar, "Antik Kilikya'da Şehirleşme" s. 210

¹⁴⁶ Magie, **Roman Rule**, s. 549

¹⁴⁷ Corbulo hakkında detaylı bilgi için bkz. Sir William Smith, **A Dictionary of Greek and Roman Biography and Mythology Vol I**, Ed. William Smith, London, John Murray, Albemarle Street, 1880. s.850-851 ; Draper Tolman Schoonover, **A Study of Cn. Domitius Corbulo as found in the "Annals" of Tacitus**, The University of Chicago, 1909.

¹⁴⁸ Bkz. **Epigrafik Testimonia**, Onurlandırma Yazıtları, E4

¹⁴⁹ Sayar, "Antik Kilikya'da Şehirleşme". s. 211; Magie, **Roman Rule**, s. 576

¹⁵⁰ Mehmet Ali Kaya, "Anadolu'da Roma Eyaletleri: Sınırlar ve Roma Yönetimi" **Tarih Araştırmaları Dergisi**, XXIV, 2005, s. 19

¹⁵¹ Kaya, "Anadolu'da Roma Eyaletleri" s. 22

¹⁵² Mustafa Hamdi Sayar, "Brief des Septimius Severus an die Stadt Syedra (194 n.Chr.)" *Der Beitrag Kleinasien zur Kultur und Geistesgeschichte der Griechisch-Römischen Antike, Akten Des Internationalen Kolloquiums ,Wien 3-5 November 2010, ÖAW*, 2014. s. 333 vd. ; Christopher P. Jones, "A Letter of Septimius Severus to the City of Syedra" **ZPE**, 195, 2015. s. 121.

dinsizlere” karşı göstermiş oldukları başarılarından dolayı kutlamakta, ayrıca halkı “iyi niyetli Romalılar” olarak nitelendirmektedir¹⁵³.

“İmparator, Caesar, Lucius Septimius Severus Pertinax, Augustus, vatanın babası, başrahip, ikinci kez halk tribünü, dördüncü kez konsül, propretor, Syedra kenti memurlarını, halk ve belediye meclislerini selamlar.

Şehrinize yönelen haydutlar ve dinsizlerin saldırıları karşısında kendinizi korumak için gösterdiğiniz direnişe, senin yol gösterdiğini öğrendiğimde ve sizleri bu iradenizden dolayı övdüğümde, sizlere bu kötülüğü yapan hak ettiği cezayı buldu. Ayrıca bahsettiğiniz yüzbaşılar da sizin tarafınıza geçmiş olduklarından seninle birlikte cezaya çarptırılmaksızın gidebilirler. Ayrıca durum öyle gerektirdiği için geçmişte anavatanından sürülmüş olan vatandaşlarınız, şimdi durum değişikliğinden geri dönüp sizlerle birlikte bu olayı kutlayıp, kurbanlar kesebilirler ve sizler böylece sizleri ünlendiren kahramanlıklarınızı övebilir ve sizler de öteden beri mevcut olan Romalılar’a yönelik iyi niyetinizi daha kuvvetli bir şekilde vurgulamış olursunuz. Elçi, Pullicius Naso oğlu Maximos idi. Hoşçakal.”¹⁵⁴

Syedra’da yapılan kurtarma kazıları sırasında bulunan yazıtlardan bazıları bize kentin yönetiminde yer alan görevliler hakkında ipuçları vermektedir. Yazıtların ilki Eirenarkhos ünvanıyla anılan Hieronumos adlı bir Syedralı magistratın onurlandırma yazıtıdır¹⁵⁵. Jones’a göre Eirenarkhosların asıl görevleri bölgedeki asayiş ve barış ortamını sağlamak ve hırsızları-haydutları etkisiz hale getirmekti¹⁵⁶. Hieronumos’un korsanlara ve haydutlara karşı başarılı bir mücadele vermiş olması ve bundan dolayı kent tarafından onurlandırılmış olması mümkündür.

İkinci yazıt ise Syedra’nın önde gelen kadınlarından olduğu düşünülen¹⁵⁷ Claudiane Biaciane’nin¹⁵⁸ onurlandırma yazıtıdır¹⁵⁹. *Femina Clarissima “ἡ λαμπροτάτη ὑπατική”* ünvanıyla anılmakta olan Claudiane Biaciane’nin ne için onurlandırıldığına dair yazıtta bir bilgi bulunmamaktadır.

¹⁵³ Karamut, “1995 Yılı Syedra”, s. 51.

¹⁵⁴ Mektubun Türkçe çevirisi için bkz. Karamut “1994 Yılı Syedra” s. 81. Grekçesi için bkz. **Epigrafik Testimonia**, İmparatorun Syedralılara Mektubu , E34

¹⁵⁵ Bkz. **Epigrafik Testimonia**, Onurlandırma Yazıtları, E1

¹⁵⁶ Jones bu magistratlığın MS I. yüzyılın sonu-II. Yüzyılın başında Roma’nın doğudaki eyaletlerinde ortaya çıktığını düşünmektedir. Bkz. Arnold Hugh Martin Jones, **The Greek city from Alexander to Justinian**, Oxford, 1940. s. 212-213

¹⁵⁷ Susanne Pilhofer Claudiane Biaciane’nin bir senatörle evli olabileceği ihtimalini dile getirmiştir. Bkz. Pilhofer Susanne Pilhofer, **Romanisierung in Kilikien?** Das Zeugnis der Inschriften, Herbert Utz Verlag, München, 2015, s.74, dipnot 95.

¹⁵⁸ Werner Eck, **RE** Claudianus 11, Band XIV, s. 2661. Jeanne ve Louis Robert bu kadın yöneticinin adının aslında “Cladiana Biaciana” olduğunu düşünmektedirler. Bkz. Jeanne Robert - Louis Robert, *Revue des Études Grecques*. LXXVIII, 172, 1965, no. 423.

¹⁵⁹ Bkz. **Epigrafik Testimonia**, Onurlandırma Yazıtları, E2

Kentte yapılan çalışmalarda dikkat çeken yazıtlardan biri de V. Legio Macedonia'da¹⁶⁰ görev yaptıktan sonra emekli olup Syedra'ya yerleştiği düşünülen¹⁶¹ Gaius Herennius Maximus'un onurlandırma yazıtı ve kendisi ile ailesine ait olan mezar yazıtıdır. Onurlandırma yazıtında “*Sacerdos Caesaris*” ünvanı görülmekte¹⁶² ve bu da bize Herennius'un bir imparator kültünün, büyük ihtimalle Iulius Caesar'ın, rahibi olduğunu göstermektedir¹⁶³. Ancak Syedra'da imparator kültü olduğuna dair herhangi bir iz günümüze ulaşmamıştır.

İmparatorluğun “*Dominatus*” döneminde de Syedra ile ilgili bilgilerimiz sınırlıdır. MS 3. yüzyıl sonlarında başa geçen Diocletianus *tetrarkhia* sistemini getirerek tüm yönetim şeklini değiştirmiştir. Eyaletlerde de düzenlemeye giden imparator 12 dioicesis oluşturmuş, her eyaletin başına bir sivil bir de askeri vali getirmiştir. Anadolu eyaletleri Dioicesis Asiana, Dioicesis Pontus ve Dioicesis Orientis olarak üçe ayrılmıştır¹⁶⁴. Syedra Dioicesis Orientis sınırları içinde yer almıştır. MS 314-324 yılları arasında ise Syedra'nın artık Kilikia yerine Isauria sınırlarına dahil edildiğini görmekteyiz. Stephanos Byzantinos *Geographia* adlı kitabında kentten “*Syedra, Polis Isaurias...*” şeklinde bahsetmiştir¹⁶⁵.

MS 325 yılında yapılmış olan Nicaea Konsili'nde Syedra kentinin de adı geçmektedir. “*Nestor*” adındaki piskopos Syedra'yı temsilen bu konsile katılmıştır.¹⁶⁶ Kentin bir piskoposu olduğuna dini bir özellik kazanmış olduğunu hatta bir merkeze dönüşmeye başladığını söyleyebiliriz. Nitekim MS 370 yılında Isauria sınırlarının daraltılması ve kentin Pamphylia'ya dahil edilmesinin ardından Syedra'nın Pamphylia Metropolitliği'nde bağlı bir piskoposluk merkezi haline geldiğini görmekteyiz¹⁶⁷.

Syedra'nın Geç Roma Dönemi'nde yerleşim gördüğü arkeolojik buluntularla da sabittir. Kentin sur yapılarının oldukça geniş bir alana yayılmış olması buna en güzel kanıttır. Sur sınırlarının geniş olmasının yanı sıra 1994 yılında yapılan kazıda Roma sahilyolunun Syedra'dan geçtiğini gösteren bir miltaş bulunmuştur¹⁶⁸. Ayrıca

¹⁶⁰ Legio V. Macedonica, MÖ 43 yılında oluşturulan Lejyonun sembolü ise boğadır. Jona Lendering, “Legio V Macedonica” <http://www.livius.org/articles/legion/legio-v-macedonica/> (Erişim tarihi 15 Nisan 2018)

¹⁶¹ Bean-Mitford, “Sites Old and New”, s. 192

¹⁶² Bkz. **Epigrafik Testimonia**, Onurlandırma Yazıtları, E3

¹⁶³ Bean-Mitford, “Sites Old and New”, s. 192-193

¹⁶⁴ Magie, **Roman Rule**, s. 723

¹⁶⁵ Stephanos, a.g.e. 589. “Συεδρα, πόλις Ἰσαυρίας, ὡς Καπίτων ἐν Ἰσαυρικῶν τρίτῳ. ὁ Πολίτης Συεδρεύς.”

¹⁶⁶ Gelzer, Heinrich, Heinrich Hilgenfeld, Otto Cuntz. **Patrum nicaenorum nomina Latine, Graece, Coptice, Syriace, Armeniace**. Stutgardiae: B.G. Teubner, 1995. LXIII, s. 181.

“Ἰσαυρίας, Νέστωρ Συεδρεών...”

¹⁶⁷ Can, “Syedra, Pamphylia ve Kilikya” s. 80

¹⁶⁸ David H. French, **Roman Roads and Milestones of Asia Minor Vol. 3: Milestones, Fasc. 3.6: Lycia et Pamphylia**, British Institute at Ankara, Electronic Monograph 6, 2014. s. 130

kentin Nekropolü yakınında tespit edilen ve 12. yüzyıla ait olduğu düşünülen küçük kilise de Syedra'nın yerleşim görmeye devam ettiğini göstermektedir¹⁶⁹. Yine kentte yapılan çalışmalarda Hamam ile Sütünlü Cadde arasında dikdörtgen planlı, zemini mozaikli bir yapı tespit edilmiştir ve bu yapının içinde bol miktarda Geç Roma Dönemi özellikleri taşıyan keramik bulunmuştur. Kazılarda bulunan “sırlı seramikler” kentte 13.-14. yüzyıllarda da yerleşme olduğunu kanıtlamaktadır¹⁷⁰.

2.3. Syedra’da Spor Yarışmaları

Roma İmparatorluğu’nun doğu eyaletleri, özellikle de Küçük Asya’da yer alanlar bölgedeki kültürün de etkisiyle agonlar düzenlemeye başlamışlardır. Bu dönemde agonlar kutsal çelenk oyunları (*hieroi kai stephanitai agones*) ve para ödüllü oyunlar (*themides / themis*) olarak iki kategoriye ayrılmıştır¹⁷¹. Kutsal çelenk oyunlarında galibiyet kazananlara ödül taçları verilmekteydi, sporcular bu şekilde hem kendilerini hem de kentlerini onurlandırıyorlardı. Themis oyunları ise yerel olarak düzenlenmekteydi ve ödül olarak sporculara para veya maddi değer taşıyan eşyalar / nesneler verilirdi¹⁷².

Kentler agonlar düzenlemekten gurur duymaktaydılar. Bu oyunlar sadece birkaç gün sürse de oyunların kente ve kent halkına etkisi oldukça fazlaydı. Kentler yarışmalar için büyük paralar harcar, gerekirse yeni yapılar inşa eder ve üzerinde oyunları betimleyen sikkeler darp ederlerdi¹⁷³. Bu durumun Syedra’da da aynı olup kentte spor müsabakalarının sıkça düzenlendiğini ve toplumsal hayatta önemli bir yer tuttuğunu üzerinde güreşen sporcu betimlerinin yanı sıra galiplere verilecek olan ödüllerin de görüldüğü agonistik sikkeler sayesinde görebilmekteyiz¹⁷⁴. Kentte düzenlenen ise oyunlar yukarıda bahsedilmiş olan “*themis*” oyunları olup, kentte dört farklı themis bulunmaktadır. Bunlar Ladike, Tydia, Musonia ve Chrestos-Theodora agonlarıdır¹⁷⁵. Themislerde yapılan yarışmalarda gördüğümüz yarış kategorileri ise boks, *pale* (πάλη) denilen güreş ve güreşe benzeyen ancak biraz daha sert olabilen *pankration* (παγκράτιον)dur¹⁷⁶.

¹⁶⁹ Karamut, “Syedra 1997” s. 142

¹⁷⁰ Karamut, “1995 Yılı Syedra”, s. 53-54

¹⁷¹ Aliye Erol-Özdizbay, “Perge Sikkelerinde Agonistik Ödül Taçları” **ADALYA** , Sayı XV, 2012, s. 203

¹⁷² Stephen Mitchell, “Festivals, Games, and Civic Life in Roman Asia Minor”, **JRS** , Vol. 80, 1990, s. 189

¹⁷³ Onno van Nijf, “Athletics, Festivals and Greek Identity in the Roman East” **Greek Athletics**. Ed, J. Koenig. Edinburg, Edinburg University Press, 2010, s. 181

¹⁷⁴ Bkz. Bölüm 3.2.2. Agonistik Tipler

¹⁷⁵ Kurt Tomaschitz, “Die epigraphische Evidenz westkilikischer Städte” **Anzeiger der philosophisch-historischen Klasse, ÖAW**, 138. Jg./1.+ 2. Halbband Wien, 2003, s. 140

¹⁷⁶ Aliye Erol-Özdizbay, “Roma İmparatorluk Dönemi’nde Pontus-Bithynia Eyaleti’nde Agon’lar ve Agonistik Sikkeler”, **Doktora Tezi**, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2011. s. 35

2.3.1. Ladike Themisi

İmparator Commodus zamanında ve MS 219 yılında, konsüllük yapmış olan Quintus Tineius Sacerdos¹⁷⁷ Syedra'da eşi Volussia Ladike adına agon düzenlenmesi için finansörlük yapmıştır¹⁷⁸. Ladike themisinin her dört yılda bir gerçekleşmekte olduğunu, Syedra'da bulunan yazıtlardan öğrendiğimiz kadarıyla da bu oyunların 11. kez düzenlendiğini dolayısıyla en az 44 yıl boyunca devam ettiğini görmekteyiz. Ladike oyunlarında gördüğümüz yarış kategorileri pankration, güreş ve boks olup bu oyunlarda çocuklar ve yetişkin erkekler olmak üzere iki farklı yaş grubundaki sporcular yarışmıştır.

Elimizde Ladike themisinin 4. 9. 10. ve 11. yıllarında düzenlenen yarışmalar, bu yarışmalarda agonotheslik yapanlar ve galibiyet kazanan sporcular hakkında bilgiler bulunmaktadır¹⁷⁹. Themisin 4.yılında, Aurelius Menandrianus Theophilus 'un agonothesliği zamanında, çocuklar arasında yapılan pankration yarışmasında Menogenes Nous galip gelmiştir.

*“Menogenes Nous, Eidaios'un kızı Ladike tarafından miras bırakılan tetraeterik themisin 4. Yılında, Aurelius Menandrianus Theophilus'un agonotheslik yaptığı sırada çocuklar kategorisi pankration yarışmasında galip geldi.”*¹⁸⁰

Aurelius Naso II Luolus'un agonotheslik yaptığı Ladike oyunlarının dokuzuncusunda ise yetişkin erkekler arasında yapılan pankration yarışmasını Aspendoslu Aurelius Antonis'in kazandığını öğreniyoruz.

*“Aspendoslu Aurelius Antonis, Eidaios'un kızı Ladike tarafından miras bırakılan tetraeterik themisin 8. Yılında Luolus torunu, Nasos oğlu Aurelius Nason'un agonotheslik yaptığı sırada yetişkin erkekler kategorisi güreş yarışmasında galip geldi”*¹⁸¹

¹⁷⁷ Sir William Smith, **A Dictionary of Greek and Roman Biography and Mythology Vol III**, Ed. William Smith, Little Brown and Company, Boston, 1870. s. 692

¹⁷⁸ Pilhofer, **Romanisierung in Kilikien?** 2015, A165, s. 170

¹⁷⁹ Syedra ve tüm Kilikia kentlerindeki sporcular ile ilgili detaylı bilgi için bkz. Nurşah Çokbankir, “Pamphyliya ve Kilikia Bölgelerindeki Sporcuların Testimoni” **Yüksek Lisans Tezi**, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya, 2003.

¹⁸⁰ Bkz. **Epigrafik Testimonia**, Agonistik Yazıtlar, E16.

¹⁸¹ Bkz. **Epigrafik Testimonia**, Agonistik Yazıtlar, E15.

Yine aynı oyunlarda Marcus Aurelius Eleis adlı Anemorionlu bir sporcunun çocuklar kategorisinde yapılan güreş yarışmalarında galip geldiğini görmekteyiz.

*“Anemorionlu Marcus Aurelius Eleis, Eidaios’un kızı Ladike tarafından miras bırakılan tetraeterik themisin 8. Yılında Luolus torunu, Nasos oğlu Aurelius Nason’un agonotheslik yaptığı sırada çocuklar kategorisi güreş yarışmasında galip geldi.”*¹⁸²

Bu iki sporcunun Syedra vatandaşı olmaması bize Ladike oyunlarının sadece yerel oyunlar olarak kalmadığını, oyunlara Syedra vatandaşlarının dışında da katılımın olduğunu göstermektedir.

Ladike themisinin 11. yılında düzenlenen oyunlarda ismini kent yazıtlarında sık sık gördüğümüz ve aynı zamanda kent tarafından da onurlandırılan Aurelius Kalliklanus Rufinianus Poteitos’un agonotheslik yaptığını görmekteyiz.¹⁸³ Bu oyunlarda yetişkin erkekler kategorisinde yapılan pankration yarışmasını Syedra’dan Aurelius Mandrogenes’in kazandığı görülmektedir.

*“Aurelius Mandrogenes, Eidaios’un kızı Ladike tarafından miras bırakılan tetraeterik themisin 10 yılında Aurelius Kalliklanus Rufinianus Potitus’un agonotheslik yaptığı sırada yetişkin erkekler kategorisi pankration yarışmasında galip geldi.”*¹⁸⁴

Bu oyunların dışında Syedralı Aurelius Neonianus Areios’un, Aurelius Kalliklanus Kallikles’in agonothesliği zamanında düzenlenen Ladike themisinde çocuklar arasında yapılan boks yarışmasında galibiyet kazandığı görülmektedir ancak bulunan yazıt üzerinde Ladike themisinin kaçınıcı yılı olduğu belirtilmemiştir.

“Aurelius Neonianus Areios, Eidaios’un kızı Ladike tarafından miras bırakılan tetraeterik themiste, Aurelius Kalliklanus Kallikles’in agonotheslik yaptığı sırada çocuklar kategorisi boks yarışmasında galip geldi.”

¹⁸² Bkz. **Epigrafik Testimonia**, Agonistik Yazıtlar, E21.

¹⁸³ Aurelius Kalliklanus Rufinianus Poteitos’un Onurlandırma yazıtı için bkz. **Epigrafik Testimonia**, Onurlandırma Yazıtları, E8.

¹⁸⁴ Bkz. **Epigrafik Testimonia**, Agonistik Yazıtlar, E13.

2.3.2. Musonius Themisi

Johannes Nollé bu agona ismini veren kişinin Quintus Tinius Sacerdos ve eşi Volussia Ladike tarafından onurlandırılan Musonius olduğunu düşünmektedir¹⁸⁵. Musonius, Sacerdos ve Ladike tarafından yaptırılan onurlandırma yazıtında “ἥρως ἐπιφανής” ünvanıyla anılmıştır¹⁸⁶. Dolayısıyla bu agonun finansörlüğünün Sacerdos ve Ladike tarafından Musonius’un anısı için yapıldığı düşünülebilir.

Musonius themisinin 30. yılında Aurelius Kalliklanus Rufinianus Poteitos’un agonothesliğinde düzenlenen çocuklar kategorisindeki güreş yarışmasında galibiyet kazandığını Aurelius Tydianus Theodoros’un galip geldiğini biliyoruz.

“Aurelius Tydianus Theodoros, Tineus Sacerdos ve Volussia Laodike’nin tertiplediği Musonius themisinin 30. Yılında Aurelius Kalliklanus Rufinianus Potitus ‘un agonotheslik yaptığı sırada çocuklar kategorisi güreş yarışmasında galip geldi.”¹⁸⁷

Bu themisin düzenlendiğini gösteren yazıt daha bulunmaktadır ancak themisin kaçınıcı yılı olduğu belirtilmemiş, sadece Aurelius Numerianus Numerus’un agonothesliği zamanında yapılan çocuklar kategorisinde boks yarışmasında Aurelius Tydianus Konon ‘un galip geldiği öğrenilmektedir.

“Uğurlu olsun! Ünlü konsül Tineus Sacerdos ve eşi Volussia Ladike’nin düzenlediği Musonius themisinde, Aurelius Numerianus Numerus’un agonotheslik yaptığı sırada Aurelius Tydianus Konon çocuklar kategorisi boks yarışmasında galip geldi.”¹⁸⁸

¹⁸⁵ Johannes Nollé, “Epigraphische und Numismatische Notizen 5-8. 5. Inschriften aus Syedra”, **EA** 12, 1988, s. 133

¹⁸⁶ “Μουσώννου, ἥρωα ἐπιφανή, Σακέρδωσ και Λαδίκη, ὑπατικοί” ; “Musonius, epiphan (göze görünen) heros için senatör sınıfından Sacerdos ve Ladike (yaptırdılar)” Yazıt için bkz. Sencer Şahin, Katalog der Inschriften im Museum von Alanya, **EA** 5, 1985, s. 129

¹⁸⁷ Bkz. **Epigrafik Testimonia**, Agonistik Yazıtlar, E11.

¹⁸⁸ Bkz. **Epigrafik Testimonia**, Agonistik Yazıtlar, E27

2.3.3. Tydia Themisi

Tydia themisinin ismini kimden aldığı konusunda elimizde bilgi bulunmamaktadır¹⁸⁹. Kent yazıtlarında sadece bu themisin hangi agonthetesler tarafından düzenlendiği ve yarışmalarda galibiyet kazanan sporcular hakkında bilgi verilmektedir. Bu bilgilere göre Aurelius Demetrianus Numeris'in agonthetesliği zamanında, çocuklar arası güreş yarışmasında Aurelius Hieronymianus Numerius'un galip geldiğini görürüz.

*“Aurelius Hieronymianus Numerius, Tydia themisinde Aurelius Demetrianus Numerius'un agontheteslik yaptığı sırada çocuklar kategorisi güreş yarışmasında galip geldi.”*¹⁹⁰

Syedra agonlarında sık sık agontheteslik yapan Aurelius Kalliklianus Rufinianus Poteitos'un agonthetesliği zamanında ise yine çocuklar arasında yapılan güreş yarışmasında Aurelius Kononianus Longus'un galibiyet kazandığını görmekteyiz.

*“Aurelius Kononianus Longus, Tydia themisinde Aurelius Kalliklianus Rufinianus Potitus'un agontheteslik yaptığı sırada çocuklar kategorisi güreş yarışmasında galip geldi.”*¹⁹¹

Daha önce Ladike themisinin dördüncü yılında çocuklar kategorisinde galibiyet alan Menogenes Nous'un Aurelius adını alarak yeniden karşımıza çıktığını görmekteyiz.¹⁹² Aurelius Menogenes Nous, Aurelius Ismenus Archaelaos'un agonthetesliği zamanında düzenlenen Tydia themisinde yetişkinler arasında yapılan güreş yarışmasında galibiyet kazanmıştır.

*“Aurelius Menogenes Nous, Tydia themisinde Aurelius Ismenos Arkhelaos'un agontheteslik yaptığı sırada yetişkin erkekler kategorisi güreş yarışmasında galip geldi.”*¹⁹³

¹⁸⁹ Tomaschitz, “Die epigraphische Evidenz”, s. 140

¹⁹⁰ Bkz. **Epigrafik Testimonia**, Agonistik Yazıtlar, E18

¹⁹¹ Bkz. **Epigrafik Testimonia**, Agonistik Yazıtlar, E12

¹⁹² Çokbankir, a.g.e, 2003. s. 62

¹⁹³ Bkz. **Epigrafik Testimonia**, Agonistik Yazıtlar, E14

2.3.4. Chrestos-Theodora Themisi

Aurelius Zoilus Chrestos ve eşi Aurelia Diodorane Theodora hakkında bilgilerimiz sadece Syedra'da dört yılda bir gerçekleştirilen agonlara finansörlük yaptıklarıyla sınırlı olmakla beraber Chrestos ve eşinin isimleriyle sıkça karşılaşmaktayız¹⁹⁴.

Chrestos-Theodora themisinin ikinci yılında çocuklar arasında yapılan boks yarışmasında Konon adlı sporcu galibiyet kazanmıştır.

“Syedralı Konon, Aurelius Zoilos Khrestos ve eşi Aurelia Diodorane Theodora tarafından finanse edilen tetraeterik themisin 2. Yılında, Aurelius Zoilos Khrestos'un agonotheslik yaptığı sırada çocuklar kategorisi boks yarışmasında galip geldi.”

Chrestos ve eşi Theodora'nın finanse ettiği oyunlarla ilgili olarak elimizde 4 yazıt daha bulunmakta fakat bu yazıtlarda themislerin ne zaman düzenlendiği, hangi yarışmaların yapıldığı ve kimlerin galip geldiği hakkında bilgi bulunmamaktadır¹⁹⁵. Aşağıda tespit edilebilen themisler, agonothesler ve düzenledikleri yarışmalar ile bu yarışmalarda galibiyet kazanan sporcular tablo halinde verilmiştir.

¹⁹⁴ Pilhoffer, a.g.e, A178, s. 209

¹⁹⁵ Bkz. **Epigrafik Testimonia**, Agonistik Yazıtlar , E23-E24-E25-E26

Themis	Atlet	Agonothetes	Yaş Kategorisi	Spor Dalı
Ladike (4. Yılı)	Menogenes Nous	Aurelius Menandrianus Theophilus	Çocuklar	Pankration
Ladike (9.Yılı)	Anemorionlu Marcus Aurelius Eleis	Aurelius Naso II Loulus	Çocuklar	Güreş
Ladike (9.Yılı)	Aspendoslu Aurelius Antonis	Aurelius Naso II Loulus	Yetişkin Erkekler	Pankration
Ladike (10.Yılı)	Syedralı Aurelius Mandrogenes	Aurelius Kalliklianus Rufinianus Poteitos	Yetişkin Erkekler	Pankration
Ladike	Syedralı Aurelius Neonianus Areios	Aurelius Kalliklianus Kallikles	Çocuklar	Boks
Musonius	Aurelius Tydianus Konon	Aurelius Numerianus Numerus	Çocuklar	Boks
Musonius (30.Yılı)	Aurelius Tydianus Theodoros	Aurelius Kalliklianus Rufinianus Poteitos	Çocuklar	Güreş
Tydia	Aurelius Hieronymianus Numerius	Aurelius Demetrianus Numeris	Çocuklar	Güreş
Tydia	Aurelius Kononianus Longus	Aurelius Kalliklianus Rufinianus Poteitos	Yetişkin Erkekler	Güreş
Tydia	Aurelius Menogenes Nous	Aurelius Ismenus Archaelaos	Çocuklar	Güreş
Chrestos- Theodora (2. Yılı)	Konon	Bilinmiyor	Çocuklar	Boks

Tablo 1: Syedra’da Düzenlenen Themisleri, Düzenleyici Agonothetesleri ve Sporcuları Gösteren Tablo.

III. BÖLÜM

3. ROMA İMPARATORLUK DÖNEMİ SYEDRA SİKKELERİ

3.1. Kent Sikkelerine Genel Bakış

Syedra kentinin bilinen ve tespit edilen ilk sikkeleri Roma İmparatoru Tiberius (MS 14-37) döneminden başlamakta ve İmparator Gallienus ile eşi Salonina dönemine kadar aralıklarla (MS 253-286) devam etmektedir. Roma İmparatorluğu'nun özellikle ilk 3 yüzyılında kentler sikkeleri aralıklarla darp etmişlerdir. Bu durumun sebeplerinin arasında kentlerin sikke basacak ekonomik güce sahip olmamaları¹⁹⁶, sikke darp edecek magistrat bulamamış olmaları, sikkeleri kalıcı ve lokal darphanelerde basmak yerine workshoplar halinde basmayı tercih etmeleri dolaylı olabileceği düşünülmektedir¹⁹⁷.

Syedra sikkelerinden ikisinin hangi imparatorun dönemine ait olduğu belirsizdir. Bu sikkelerden birinin ön yüzünde sağa doğru bakan miğferli Ares başı, arkasında ise sağ elinde ayna tutarken sol eliyle saçlarını düzelter Aphrodite ayakta olarak görülmektedir. Sikkenin arka yüzünde CYE-ΔPE lejandı bulunmaktadır. Bu bronz sikkenin tarihlendirilmesi MS 2. yüzyılın birinci yarısına yapılmıştır¹⁹⁸. Diğer sikkenin ise ön yüzünde Athena'nın başı ve omuzları görülmekte, arka yüzünde ise elinde defne dalından çelenk ve palmye dalı taşıyan Nike görülmektedir. Bu sikkenin de hangi imparator dönemine ait olduğu bilinmemektedir fakat erken imparatorluk döneminde darp edildiği düşünülmektedir¹⁹⁹.

Bu iki sikkenin dışında kalan tüm sikkelerin ön yüzlerinde imparator veya aile bireylerinin büstleri bulunmaktadır. Roma sikkeleri üzerinde imparator büstlerini ilk kez Caesar ile görmekteyiz. Iulius-Claudius hanedanı imparatorları ile Flavius hanedanlarına mensup imparatorların çoğu sikkeler üzerinde sade büst ve defne çelenkleriyle görülürken Nero itibariyle kıyafetli, Titus ve Domitianus dönemleri itibariyle de zırhlı ve paludamentumlu imparator betimleriyle karşılaşmaktayız.

¹⁹⁶ Bir kentin sikke darp etme hakkına sahip olması için ekonomik gücünün yerinde olması önemliydi çünkü kentlerin Roma'dan sikke darbi için izin alması ve yüklü miktarda bir "darp vergisi" ödemesi gerekmekeydi. Peter Robert Franke, **Roma Döneminde Küçükasya- Sikkelerin Yansımasında Yunan Yaşamı**, çev. Nezahat Baydur, Ege Yayınları, İstanbul, 2007. s. 11-12

¹⁹⁷Volker Heuchert , "The Chronological Development of Roman Provincial Coin Iconography", **Coinage and Identity in the Roman Provinces**, ed. C. Howgego, V. Heuchert, and A. Burnett, Oxford University Press, Oxford, 2005. s. 32

¹⁹⁸Roman Provincial Coinage Online, Volume III, No : 2771. Bağlantı URL'si: <http://rpc.ashmus.ox.ac.uk/coins/3/2771/> Erişim tarihi : 19.10.2017.

¹⁹⁹ **Sylloge Nummorum Graecorum Deutschland. Pfälzer Privatsammlungen, VI. Isaurien und Kilikien**, 2001, Sikke No: 1132

Özellikle MS 3. Yüzyılda sikkelerin ön yüzlerinde askeri detaylar ağırlık kazanmaya başlamıştır²⁰⁰.

Syedra sikkelerinin ön yüzlerinde de imparatorlar genelde başlarında defne çelenkleriyle tasvir edilmekte olup, bazı imparatorlar giyimli ve paludamentumlu olarak, bazıları da zırlı olarak betimlenmiştir. Hanedan kadınları da sikkeler üzerinde giyimli, kimi zaman başlarında taçlarla görülmektedir. Tablo 1 ve Tablo 2’de İmparatorların ve Hanedan kadınlarının ön yüz betimlerine yer verilmiştir.

İmparatorlar →	Tiberius	Traianus	Hadrianus	Antoninus Pius	Marcus Aurelius	Lucius Verus	Caracalla	Geta	Severus Alexander	Maximinus Thrax	Maximus Caesar	Gordianus	Philippus Arabs	Traianus Decius	Herennius Etruscus	Trebonianus Gallus	Volusianus	Valerianus	Gallienus
Büst Tipleri ↓																			
İmparator Başı					x	x		x			x								
Zırlı ve Giyimli Büst															x				
Defne Çelenkli Büst	x	x	x	x	x	x			x	x	x	x	x					x	x
Defne Çelenkli ve Giyimli Büst			x			x													
Defne Çelenkli ve Zırlı Büst			x																
Defne Çelenkli Giyimli ve Zırlı Büst			x											x		x	x		
Defne Çelenkli, Zırlı ve Paludamentumlu Büst				x	x	x	x		x										

Tablo 2 : İmparator Büstlerini Taşıyan Sikkelerin Ön Yüzlerindeki Tip Çeşitliliği

Hanedan Kadınları →	Faustina II	Lucilla	Iulia Maesa	Iulia Mamae	Etruscilla	Salonina
Büst Tipleri ↓						
Büst			x	x		x
Giyimli Büst	x	x				
Taçlı ve Giyimli Büst					x	

Tablo 3 : Hanedan Kadınlarının Büstlerini Taşıyan Sikkelerin Ön Yüzlerindeki Tip Çeşitliliği

²⁰⁰ Heuchert, a.g.e. s. 45

Konrad Kraft yaptığı araştırmaların sonucunda MS 2. ve 3. yüzyıllarda farklı Küçük Asya kentlerinin aynı ön yüz kalıplarıyla sikkeler darp ettiğini keşfetmiş ve bundan yola çıkarak bir “workshop” teorisi ortaya koymuştur. Kraft’a göre belli kentler bir araya gelerek workshoplar oluşturuyor ve sikkeler burada darp edilip diğer kentlere iletiliyordu²⁰¹. Örneğin Kraft’ın “Side Stili” olarak adlandırdığı ön yüz tipi İmparator Maximinus döneminde Iotape, Karallia, Kolybrassos, Side ve Syedra’da darp edilen sikkeler üzerinde görülmektedir. Yine bu tip Maximus döneminde Karallia, Kasai, Korakesion, Side ve Syedra sikkelerinin ön yüzlerinde görülebilmektedirler²⁰². İmparator Valerianus, Gallienus ve Salonina dönemlerinde de Syedra’nın Aspendos, Etenna, Kasai, Kolybrassos, Side ve Laertes kentleriyle aynı ön yüz tiplerini kullandığı Kraft tarafından belirlenmiştir²⁰³.

Aynı bölgede bulunan veya birbirlerine komşu olan kentlerin sikkelerindeki benzerlikler dışında birbirinden oldukça uzak kentlerin aynı sikke ön yüz tipini kullandığı da görülmektedir. Örneğin I. Philippus döneminde kullanılan ön yüz tipi Blaundus, Laodikea, Saitta, Sardis, Tripoli ve Karallia’da görülmektedir²⁰⁴. Kilikia bölgesi kenti olan Karallia’nın kendi bölgesindeki bir workshop’tan değil de uzaktan, Lydia bölgesinden sikke temin etmesi yanında soru işaretleri getirmektedir²⁰⁵.

Louis Robert ise Kraft’ın bu teorisine karşı olarak sikke üzerlerindeki yoğun tip çeşitliliğini ve detaylı dizaynları göstererek bunların hepsinin sadece belirli workshoplardan çıkmış olmasının pek de mümkün olmadığını belirtmiştir. Her kentin sikkelerinin arka yüzleri kendilerine özgüdür ve kentin tarihinden, kültüründen, kültürlerinden izler taşımaktadır. Bundan dolayı bir kentin sikkesi diğer kent için kullanılamaz. Robert bu argümanlardan yola çıkarak sikkelerdeki benzerliklerin sikke basımındaki teknikten değil de coğrafi yakınlıktan dolayı olan etkileşimden dolayı olduğunu savunmaktadır²⁰⁶.

David MacDonald, Kraft’ın çalışmasına farklı bir açıdan bakarak sikke darp eden memurlara odaklanmanın mantıklı olacağını düşünmektedir. MacDonald’ın hipotezine göre ise sikke darbından görevli kişiler kentleri gezip, talep eden kentin istediği şekilde sikke darp etmekteydiler. Dolayısıyla tek bir elden çıkan sikke tipleri

²⁰¹ Konrad Kraft, **Das System der kaiserzeitlichen Münzprägung in Kleinasien: Materialien und Entwürfe**, Gebr. Mann, Berlin, 1972. s. 57, 90-1

²⁰² Kraft, **Das System**, s. 82, Harita 21B.

²⁰³ Kraft, **Das System**, s. 86, Harita 24.

²⁰⁴ Kraft, **Das System** Levha 35. Sikke no: 49a-49f.

²⁰⁵ Kevin Butcher, “Die Sharing in Asia Minor: A Phantom Link”, **Schweizer Münzblätter**, : Heft 219, 2005. s.67. Karallia örneğinin dışında Nicaea (Bithynia) - Sagalassos (Pisidia) ; Amastris (Paphlagonia) - Neocaesarea (Pontus) gibi birbirine uzak kentlerde de tip benzerlikleri görülmektedir.

²⁰⁶ Louis Robert, “Nonnos et les monnaies d’Akmonia de Phrygie”. **Journal des savants**, 1975, s. 188-192.

üslup açısından birbirine benzemiş olacaklardı²⁰⁷. Ancak yukarıda da bahsedilen Kraft'ın Workshop teorisi hala kanıtlanmış değildir.

Syedra sikkelerinin arka yüzleri büyük bir çeşitlilik barındırmaktadır. 147 farklı tipi içeren arka yüz betimlerinin arasında tanrı-tanrıça ve diğer dini / mitolojik figürlerin yanı sıra, at süren imparatorlar ve zafer sahneleri ile agonistik öğeler de bulunmaktadır. Sikkeler üzerindeki dini öğeler özellikle Flaviuslar ile birlikte artmaya başlamış, Severuslar döneminde ise pek çok tanrı Yunan Pantheonu'ndan alınmıştır. Kenneth Harl'ın deyimiyle "*Asyalı Grekler*" bu dönemde eskiye dönme ve geleneklere vurgu yapma ihtiyacı hissetmişler²⁰⁸ bu sebeple de sikkeler üzerinde dini öğelere geniş yer vermişlerdir. Arka yüz çeşitliliğinin altında yatan sebeplerden diğeri ise kentlerin birbirleriyle yarış içinde olmaları ya da özel kültlerin artmasına karşı cevap vermek istemeleridir²⁰⁹.

Sikkeler ait oldukları kentin kültlerini yansıtabilmektedirler fakat bir kentin sikkeleri üzerinde görülen her tanrı-tanrıçanın o kentte kültü olduğu anlamına gelmemektedir²¹⁰. Örnek olarak Side Apollon'unu veya Ephesos Artemis'ini gösterebiliriz. Side ve Ephesos'ta Apollon ve Artemis kardeşlerin kültü olduğu su götürmez şekilde bilinmektedir²¹¹ ancak Syedra sikkeleri üzerinde neredeyse tüm Yunan Pantheon'unu sikkelerde görmemize rağmen elimizde epigrafik-arkeolojik deliller olmadığından ötürü bu tanrıların kültlerinin Syedra'da bulunduğunu söyleyemeyiz.

Syedra sikkeleri üzerinde gördüğümüz Tanrı ve Tanrıçalar ; Aphrodite, Apollon ve Artemis, Ares, Athena, Demeter, Dike, Dionysos, Hades, Hephaistos, Hermes, Tykhe ve Zeus'tur. Kentin sikke darp etmeye başladığı dönemde, Roma İmparatorluğu'nun erken dönemlerinde, arka yüz betimlerine baktığımızda ağırlıklı olarak Artemis, Aphrodite Nike ve özellikle de Demeter'i görmekteyiz. Marcus Aurelius ve Lucius Verus'un ortak hükümdarlığı döneminde ise tip çeşitliliğinde artış gözlemlenmiş, sikkeler üzerinde Athena, Apollon, Zeus, Tykhe, Ares, Dionysos gibi tanrıların yanı sıra boğa üzerinde tasvir edilen Europa ve Apollon ile Artemis'in arasında duran Nemesis gibi nadir tipler de görülmeye başlanmıştır. Özellikle Ares betimleri bu dönemden itibaren yoğun olarak karşımıza çıkmaktadır.

²⁰⁷ David MacDonald, **The Coinage of Aphrodisias**, Royal Numismatic Society, Special Publications no. 23. London, 1992, s. 5-8 ;

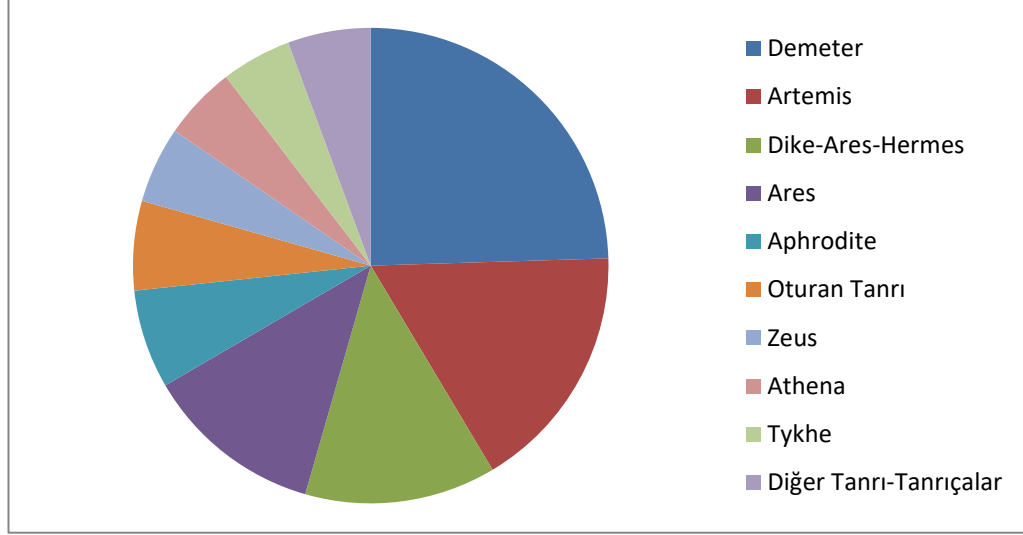
²⁰⁸ Kenneth W. Harl, **Civic Coins and Civic Politics in the Roman East, 180- 275 A.D**, Transformation of the Classical Heritage, University of California Press, California, 1987, s. 14

²⁰⁹ Heuchert, "The Chronological Development" s. 49 ; Kentlerin birbirlerine üstünlük sağlamak için sikkeler üzerinde tanrı-tanrıça betimlerini çeşitlendirdiğini belirtsek de tam aksini yapan kentler de bulunmaktadır. Örneğin; Ephesos sikkelerdeki mitolojik öğeleri arttırmak yerine kendi "Artemis" sikke tiplerini genişletmiştir. Bkz. Heuchert, a.g.e. s. 49-50

²¹⁰ Heuchert, "The Chronological Development" s. 44

²¹¹ Johannes Nollé, "Zur Geschichte der Stadt Etenna in Pisidien. Mit einem Exkurs zur Interpretation von Götterdarstellungen auf den kaiserzeitlichen Stadtmünzen Kleinasien" *Forschungen in Pisidien, Asia Minor Studien* 6, 1992, s. 81

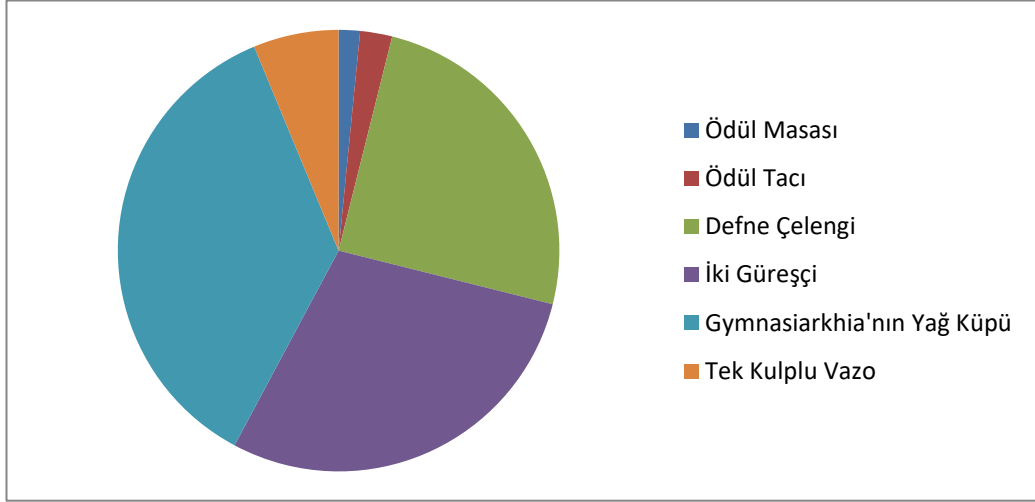
Syedra'ya yakın Karallia, Kolybrassos, Kasai, Korakesion, Laetres, Lyrbe, Side ve Aspendos kentlerinin sikkelerini incelediğimizde tıpkı Syedra'da olduğu gibi arka yüzlerde mitolojik çeşitliliğin yoğun olduğunu görebiliriz.

Grafik 1 : Syedra Sikkeleri Üzerindeki Mitolojik Tiplerin Dağılımı

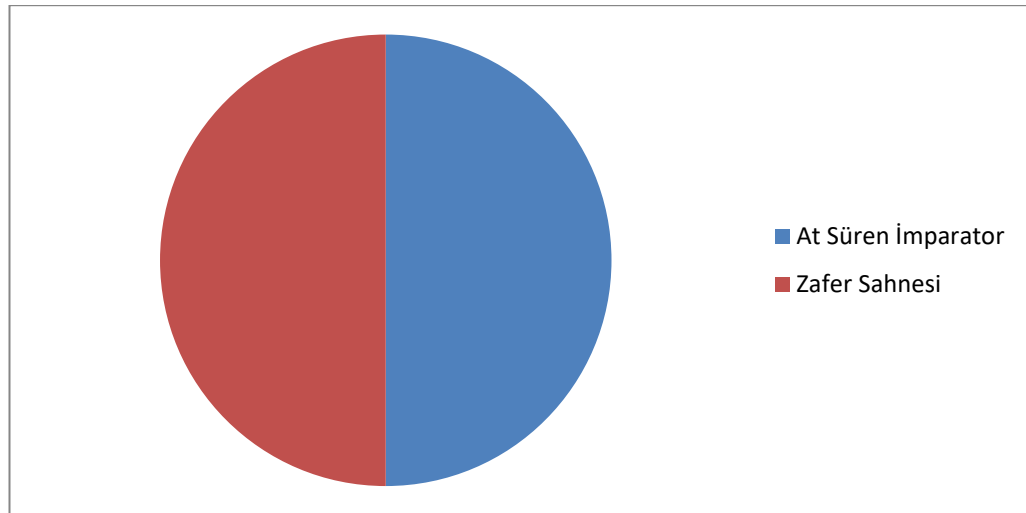
İmparator Severus Alexander dönemi itibariyle sikkelerin arka yüzlerinde diğer tiplerin yanı sıra agonistik tipler de görülmeye başlanmaktadır. Bu tiplere bakacak olursak; defne çelengi, ödül masası ve ödül tacı, güreşen iki sporcu, Gymnasiarkhia'nın yağ küpü betimi ve tek kulplu vazo gibi betimlemeleri görürüz. Bu sikke tipleri MS 3. Yüzyıldan itibaren sıkça görülmektedir, zira Syedra'nın varlığının zirvesinde olduğu dönem bu dönemdir. Kent yazıtlarına baktığımızda agonların düzenlendiğini ve kentin sosyal hayatının oldukça hareketli olduğunu görmekteyiz. Syedra Agonlarını düzenleyen *agonothetes*'lerden Aurelius Menandrianus Theophilus, Aurelius Naso II. Luolus ve özellikle Aurelius Kalliklianus Rufinianus Potitus'un isimleri yazıtlarda sıkça geçmektedir²¹². Kentte özellikle güreş ve *pankration* denilen oyunların popüler olduğunu, gerek çocuk ve yetişkin güreş kategorilerinde yarışıp galip olan kişilerin onurlandırılma yazıtlarından gerekse sikkeler üzerindeki çıplak güreşçi betimlemelerinden anlayabilmekteyiz. Gymnasiarkhia'nın yağ küpü betimini içeren sikkeler ise bize Syedra'da, yapılan kazı ve araştırmalarda bulunamasa da, bir Gymnasium olduğunu kanıtlamaktadır.

²¹² Karamut, ““1995 Yılı Syedra” s. 52. ; Karamut, “Syedra 1997” s. 143.

Grafik 2 : Syedra Sikkeleri Üzerindeki Agonistik Tiplerin Dağılımı

Mitolojik ve Agonistik tiplerin dışında İmparator Marcus Aurelius ve Lucius Verus dönemlerinde iki farklı tipe rastlanmaktadır. Bunlardan birinde atını düşmanın üzerine süren, diğerinde ise at üzerinde elini havaya kaldırarak halkı selamlayan imparator betimiyle karşılaşmaktayız. Sikke üzerinde görülen imparator betimleri kent için Roma'nın önemini ifade eder ve genelde imparatorun kenti ziyareti durumunda veya önemli olayların ardından basılan sikkelerde görülürler²¹³. Bu iki sikke tipinin de MS 161 yılı itibariyle başlayan Parth seferi ile ilgili olma ihtimali yüksektir.

Grafik 3 : Syedra Sikkeleri Diğer Sikke Tiplerinin Dağılımı

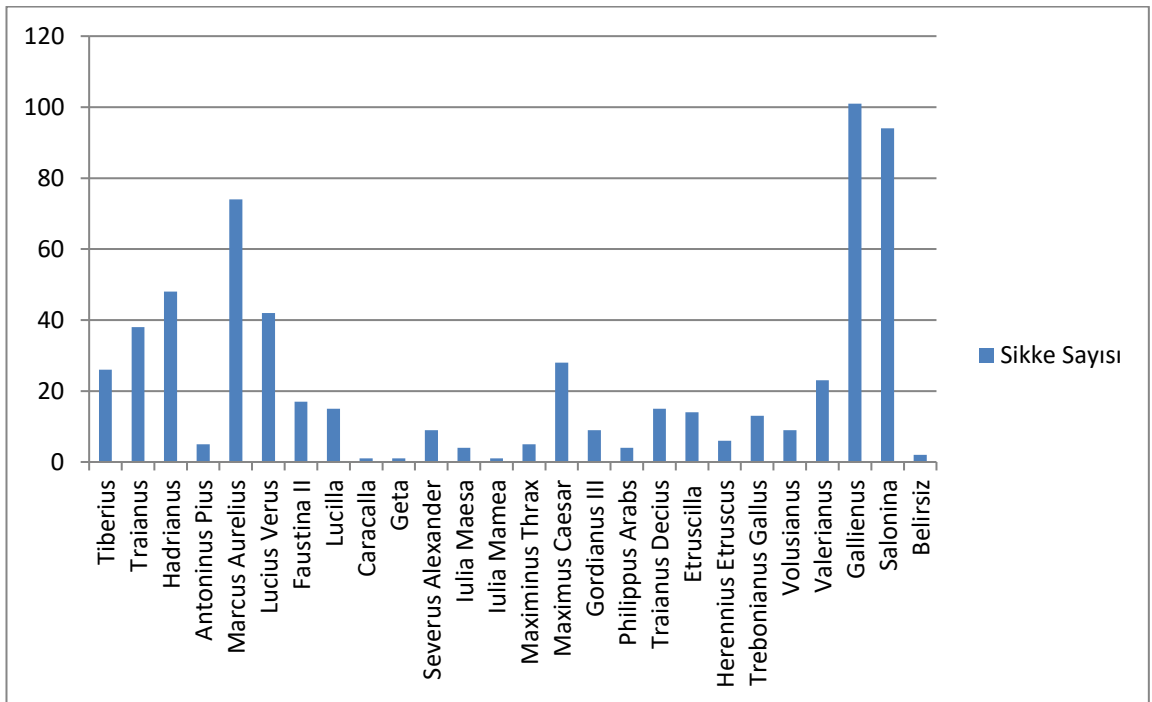
Tablo 4'te ise İmparator ve aile üyelerinin büstlerini taşıyan tüm sikkelerin arka yüz tipleri listelenmiştir.

²¹³ Heuchert, "The Chronological Development" s. 56

Ön Yüz→	Tiberius(14-37)	Traianus (98-117)	Hadrianus(117-138)	Antoninus Pius (138-161)	Marcus Aurelius (161-180)	Lucius Verus (161-16)	Faustina II	Lucilla	Caracalla (211-217)	Geta (211)	Severus Alexander(222-235)	Iulia Maesa	Iulia Mamae	Maximinus Thrax (235-236)	Maximus Caesar(235-238)	Gordianus (238-244)	Philippus Arabs (244-249)	Traianus Decius(249-251)	Etruscilla	Herennius Etruscus(249-251)	Trebonianus Gallus(251-253)	Volusianus(251-253)	Valerianus(253-260)	Gallienus (253-268)	Salonina
Arka Yüz ↓																									
Aphrodite			x				x	x						x											
Aphrodite-Ares- Hermes																							x		
Apollon					x	x																			
Apollon-Artemis-Tanrıça						x																			
Ares					x					x	x			x	x	x						x	x	x	x
Artemis	X	x	x		x	x	x							x							x				
Athena					x	x								x	x										
Athena + Nike					x																				
Demeter	X	x	x	x	x	x	x	x															x	x	X
Dike-Ares-Hermes						x			x					x	x		x	x		x		x	x		
Dionysos						x				x			x	x	x										
Hades																							x	X	
Hades-Persephone-Cerberus																									
Hades-Persephone																			x	x					
Hephaistos											x								x						
Hermes										x	x						x								
Oturan Tanrı																							x	x	X
Thyke					x	x	x							x									x		
Zeus		x	x	x	x	x									x	x								x	X
Zeus + Nike										x															
Zeus + Demeter+ Tanrıça														x											
Boğa Üzerinde Europa						x																			
Ödül Masası																						x	x	x	
Ödül Tacı											x														X
Defne Çelengi											x	x		x				x		x	x	x	x	x	x
İki Güreşçi											x											x	x	x	x
Gymnasiarkhia'nın Yağ Küpü																	x	x		x		x	x	x	x
Tek Kulplu Vazo														x											
At Süren İmparator					x																				

Tablo 4 : İmparator ve Aile Üyelerinin Büstlerini Taşıyan Sikkelerin Ön ve Arka Yüz Tipleri Listesi

İmparator Gallienus Döneminde basılan sikkelerde 12 farklı tip görülmekte olup toplamda 101 sikke basılmıştır. Bunu Marcus Aurelius ve Lucius Verus dönemleri, 11'er farklı sikke tipi ve toplamda 116 sikke ile izlemiş, ardından da 10 sikke tipiyle Maximus Caesar gelmiştir. Ancak Maximus dönemine ait sadece 28 sikke bulunmaktadır. En az sikke ve sikke tipi bulunan imparatorlar ise Caracalla ve Geta'dır, bu döneme ait sadece birer sikke katalogta yer almıştır. Katalogta toplamda 604 sikke yer almaktadır.

Grafik 4 : Syedra Sikkelerinin İmparator ve Hanedan Üyelerine Göre Sayısal Dağılımı

3.2. Arka Yüz Tipleri

3.2.1. Tanrı, Tanrıça ve Mitolojik Figürler

3.2.1.1. Aphrodite

Hesiodos'un Theogonia'sına göre Kronos'un babası Uranos'un hayalarını kesip denize atmasıyla köpüklerden²¹⁴, Homeros'a göre ise Zeus ve Okeanos'un kızı Dione'den olan²¹⁵ Aphrodite, aşkın ve güzelliğin tanrıçasıdır.

Tanrıça Syedra sikkelerinin arka yüzünde 6 farklı şekilde karşımıza çıkmaktadır. Birinci tip İmparator Hadrianus dönemi sikkesinde görülmektedir ve Aphrodite cepheden ve ayakta durmakta, sağ elinde elma sol elinde ise defne dalı tutmaktadır.(S.No:27) İkinci tip Lucius Verus dönemi sikkesinde görülmektedir. Tanrıça yine ön cepheden görünmekte ve ayakta durmakta, elinde de bir ayna tutmaktadır. (S.No: 60) Üçüncü ve dördüncü tipler birbirine kısmen benzemektedirler. İmparator Antoninus Pius'un eşi Faustina dönemine ait olan sikkede Aphrodite ayakta ve sağa dönük durmakta, sağ eliyle saçını sol eliyle ise elbisesini tutmaktadır. (S.No : 63) Bu sikke tipine Marcus Aurelius'un kızı Lucilla dönemine ait olan sikkelerde de rastlamaktayız. (S. No: 67) Dördüncü tip sikke ise Elagabalus'un babaannesini Iulia Maesa dönemine aittir ve bu sikkede de tanrıça ayakta ve sağa dönük durarak saçlarını düzeltmekte / saçlarıyla oynamaktadır.(S. No: 79) Beşinci tip ise İmparator Maximus Caesar dönemindedir ve tanrıça ayakta ve sağa dönük durmakta, bir eliyle saçlarını düzeltirken öbür elini de kalçasına dayamaktadır. (S. No : 89- S. No: 96) Bu tipin diğer dört tipten farkı, diğer tiplerde tanrıçanın uzun khitonlu halde, bu tipte ise vücudunun üst kısmının çıplak betimlenmiş olmasıdır. Toplamda üzerinde Aphrodite betimi bulunan 27 sikke bulunmaktadır.

3.2.1.2. Aphrodite-Ares-Hermes

Syedra sikkelerinde sıkça gördüğümüz "üç tanrı bir arada" tiplerinden biri olan bu sikke üzerinde Aphrodite, Ares ve Hermes ile birlikte. Ares ortada ayakta durmakta, yanında Aphrodite elinde belirsiz bir nesne ile, Ares'in diğer yanında duran Hermes ise elinde para kesesi ve asası Kerykeion ile görülmektedir. Bu sikke tipi İmparator Gallienus döneminde karşımıza çıkmaktadır.(S. No: 134)

²¹⁴ Hesiod, **The Homeric Hymns and Homerica**, çev. Hugh G. Evelyn - White, London : William Heinemann; New York : The Macmillan Co. 1914, 190-195. s. 93

;...τὴν δ' Ἀφροδίτην ἀφρογενέα τε θεὰν καὶ εὐστέφανον Κυθήρειαν κυκλήσκουσι θεοὶ τε καὶ ἄνθρωποι, οὖνεκ' ἐν ἀφρῷ θρέφθη.....Her gods and men call Aphrodite, and the foam-born goddess and rich-crowned Cytherea, because she grew amid the foam...

²¹⁵ Azra Erhat, **Mitoloji Sözlüğü**, Remzi Kitabevi, İstanbul, 2015, s. 42

3.2.1.3. Apollon

Tanrılar tanrısı Zeus ile Leto'nun oğlu olan Apollon²¹⁶ ışık, sanat ve müziğin tanrısıdır. Aynı zamanda şifa verici olan ve kahinlik yeteneği de bulunan Apollon, Artemis'in ikiz kardeşidir. Küçük Asya'nın hemen hemen her yerinde tapınım gören ve Syedra kentinin yazgısında da önemli etkisi bulunan bu tanrıyı sikkeler üzerinde iki farklı tip eşliğinde görmekteyiz.

Birinci tipte Apollon ayakta ve sola dönük halde durmakta, bir elinde mızrak diğer elinde ise kendi atribüsü olan defne yaprağından dal tutmaktadır²¹⁷. İkinci tip sikkede ise Apollon Sidetes²¹⁸ ayakta sola doğru durmakta, sağ elinde patera, sol elinde uzun mızrak tutmaktadır. Bu sikke de İmparator Marcus Aurelius dönemine aittir. (S.No : 32) Side Apollon'u diğer Kilikia kentleri Korakesion ve Laertes'in Marcus Aurelius Dönemi sikkelerinde²¹⁹ de görülmektedir.

3.2.1.4. Apollon-Artemis-Tanrıça

Darp edilmiş ve elimize geçip kategorize edebildiğimiz tüm sikkeler içinde sadece bir adet bulunan ve Lucius Verus dönemine ait olan (S.No : 62) bu sikkede tanrı Apollon'u, ikiz kardeşi Artemis'i ortalarında ise uzun khitonlu bir tanrıça figürü ile ayakta durur halde betimlenmiş olarak görmekteyiz. Bu tanrıçanın Apollon ve Artemis'in annesi Leto veya Asklepios²²⁰ ya da intikam tanrıçası Nemesis olabileceği düşünülmektedir²²¹.

Mithos'a göre Tantalos'un kızı ve Thebai'li Kral Amphion'un eşi olan Niobe'nin 6 kız 6 erkek olmak üzere 12 çocuğu vardı ve bununla övünürdü. Niobe Apollon ve Artemis'in anneleri olan Leto'yu sadece 2 çocuğunun olduğunu söyleyerek aşağılayınca, Apollon onun bütün oğullarını, Artemis ise kızlarını öldürerek Niobe'yi cezalandırmışlardır²²². Nemesis mitolojide kötülük işleyenleri

²¹⁶Hesiod, a.e. 918. s. 145. Λητώ δ' Ἀπόλλωνα καὶ Ἄρτεμιν ἰοχέαιραν, ἱμερόεντα γόνον περὶ πάντων Οὐρανίωνων, γείνατ' ἄρ' αἰγιόχοιο Διὸς φιλότῃτι μιγείσα...

And Leto was joined in love with Zeus who holds the aegis and bore Apollo and Artemis delighting in arrows, children lovely above all the sons of Heaven.

²¹⁷ İmparator Lucius Verus döneminde darp edilmiş olan bu sikkenin resmi bulunmamaktadır.

²¹⁸ Sideliler Apollon'a "Apollon Sidetes" ismini vererek Apollon'u Side'nin tanrısı, kentin kurucusu ve ata babası olarak ilan etmişlerdir diyebiliriz. Konu ile ilgili olarak bkz. Hüseyin Sabri Alanyalı, "Side'nin Roma Dönemi Panteonu" **Anadolu / Anatolia** 37, 2011. s. 75-77

²¹⁹ Korakesion'un Apollon Sidetes sikkesi için bkz. **SNG Levante Cilicia**, 394 ; Laertes için ise bkz . **SNG Levante Cilicia**, 376

²²⁰ Sébastien Barbara bu tanrıçanın Leto veya Asklepios olduğunu düşünmektedir. Bkz. Sébastien Barbara, "Un revers inédit pour Maxime à Syedra (Cilicie)" **Schweizer Münzblätter**, 62, 245. 2012. s. 12

²²¹ Dr. Busso Peus Nachfolger, Auktion 378. No : 1115, 28.04.2004, : «Verschleierte weibliche Gestalt Nemesis?) zwischen Apollon und Artemis»

²²²Erhat, **Mitoloji Sözlüğü**, s. 218

cezalandıran, intikam alan tanrıça olarak nitelendirildiğinden bu sikke tipindeki figürün Nemesis olduğunu düşünebiliriz.

3.2.1.5. Ares

Zeus ve Hera'nın oğlu olan Ares²²³, vahşi savaşları ve kan dökülmesini seven savaş tanrısıdır. Kaba kuvveti simgeleyen Ares insanların başına beladan başka bir şey getirmeyen, eli kanlı ve uğursuz bir tanrıdır²²⁴. Bu yüzden Yunan dünyasında pek değer verilmeyen Ares, genelde Thrakheia'da yaşayan yabani kavimler ile ilişkilendirilmiştir²²⁵. Roma tarafından ise Mars olarak anılarak baş üstünde tutulurcasına değer görmüş, sikkeler üzerinde galip “victor” ve “invictus” sıfatlarıyla nitelendirilmiştir²²⁶.

Ares Syedra için de büyük önem arz etmektedir. Daha önce de bahsedildiği üzere kent, korsan saldırılarıyla baş edebilmek için Klaros Apollon'undan aldıkları öğüdün ışığında Ares'i “zincire vurmuş” ve böylece korsan tehlikesinden korunmuşlardır.

Tanrı ilk olarak muhtemelen imparatorluğun erken dönemlerine ait olan bir sikkenin ön yüzünde karşımıza çıkmaktadır. (S.No:1) Sikkelerin arka yüzlerinde ise İmparator Lucius Verus dönemi itibariyle görmeye başladığımız Ares'i, Severus Alexander, Maximinus Thrax, Maximus Caesar, Gordianus, Valerianus, Gallienus ve eşi Salonina dönemlerinde basılan sikkelerin arka yüzlerinde 5 farklı tipte betimlenmiş olarak görmekteyiz. Bu tiplerden birinde Ares ayakta, sola dönük halde elinde mızrak ve hançer tutarken, (S. No: 73) ikinci tipte elinde mızrağı ve kalkarıyla görülmekte (S. No: 82) üçüncü tipte ise yine mızrak ve kalkarıyla birlikte ancak bu kez ayakta sağa dönük şekilde tasvir edilmiştir. (S. No: 91) Dördüncü tipte ise Ares elinde yine mızrağı ve parazonium'u ile birlikte yürürken görülmektedir. Son tipte ise Ares yine elinde mızrak ve kalkarıyla, bu kez bir kaya üzerinde otururken betimlenmiştir. (S. No : 94) Tanrının ayakta ve silahlı, savaşa hazır olarak betimlendiği sikke tipi Roma İmparatorluk Dönemi Kilikia sikkelerinde Marcus Aurelius dönemi itibariyle görülmeye başlanmakta ve Gallienus'a değin görülmektedir. Dağlık Kilikia bölgesindeki diğer kentlerin sikkelerini incelediğimizde Ares'in oturarak betimlendiği sikke tipine sadece Syedra sikkelerinin arka yüzünde rastlamaktayız. Ayrıca Ares, Dağlık Kilikia kentleri arasında en çok Syedra sikkeleri üzerinde görülmektedir ki bu da bize kentte Ares kültünün olduğunu işaret etmektedir.

²²³ Ayrıntılı bilgi için bkz. H. Sauer, “Ares” **RE** Band II-1, 1884, s. 642 - 667. ; P. Bruneau, “Ares”, **LIMC II**, 1984, s. 479 – 492

²²⁴ Erhat, **Mitoloji Sözlüğü**, s. 50-51

²²⁵ Alex C. Purves, **The Homer Encyclopedia**, Vol I, Ed. Margalit Finkelberg, Wiley-Blackwell Publishing, West Sussex, 2011, s. 82

²²⁶ John R.Melville-Jones, **A Dictionary of Ancient Roman Coins**, Seaby, London, 1990, s. 175.

3.2.1.6. Artemis

Zeus ve Leto'nun kızı, Apollon'un kızkardeşi olan Artemis doğa ve av tanrıçasıdır²²⁷. Anadolu'da yoğun bir şekilde tapınım gören, genç kızların, vahşi hayvanların ve doğanın koruyucusu olan²²⁸ bu bakire tanrıçaya Syedra sikkelerinde, özellikle Roma İmparatorluğu'nun erken dönemlerinden itibaren, sıkça rastlamaktayız.

Syedra'nın sikke darp ettiği ilk dönem olan İmparator Tiberus döneminde Artemis ayakta, ellerinde asa ve patera veya nar tutarken tasvir edilmiştir. (S. No: 3) Traianus dönemi sikkelerine bakacak olursak tanrıçanın yine elinde asa ve nar tuttuğunu, fakat omzunda ok ve sadak da taşıdığını görmekteyiz. Yine bu dönemde tanrıçanın asa tutarken öbür elinin üzerinde kuş ile görüldüğü bir sikke de bulunmaktadır. (S. No: 9 ve 10) Hadrianus döneminde sağ elinde phiale tutarken asasına yaslanmış şekilde duran Artemis ile karşılaşırken (S. No: 26) , Lucius Verus ve Maximus Caesar dönemlerinde basılmış olan sikkelerde elinde bir küre taşıyan ve omzunda sadağı ile yürüyen Artemis görmekteyiz. (S. No: 39, 40 ve 87)

Elimizdeki en geç dönem Artemis sikke tipi İmparator Volusianus döneminde darp edilmiş olan ve Artemis Phosporos'un²²⁹ tasvir edildiği tiptir. Tanrıça ayakta ve iki elinde iki uzun meşale tutarken betimlenmiştir. (S. No: 117)

3.2.1.7. Athena

Bilgelğin, zeka ve savaşın tanrıçası olan Athena, Hesiodos'a göre Zeus ile akıl ve düşüncüyü temsil eden Metis'in kızıdır²³⁰. Homeros ise Iliada'da Athena'nın bir annesi olduğundan bahsetmez²³¹ fakat Athena'nın doğumu konusunda Hesiodos ile aynı fikirdedir. Zeus, Uranos ve Gaia'nın önerisiyle hamile Metis'i yutar ve Athena zaman geldiğinde Zeus'un başından zırhlı, silahlarla donanmış halde şekilde çıkar, tanrıçanın savaş çılgılığı ile Olympos inler.²³² Athena'nın “*Κορυφαγενής*” “*coryphagenes, baştan doğan*” ünvanı da buradan gelmiştir.

²²⁷ Mark P.O. Momford, Robert J. Lenardon, **Classical Mythology**, Oxford University Press, 2003. s. 201-202

²²⁸ Edith Hamilton, **Mythology : Timeless Tales of Gods and Heroes**, The New American Library, New York, 1942. s. 31.

²²⁹ Phosphoros, (Φωσφόρος) “Light-Bringer / Işık Getiren” anlamındadır ve Hekate ile Artemis'in epitethonudur.

²³⁰ Hesiod, a.g.e. 885-886, s. 143. Ζεὺς δὲ θεῶν βασιλεὺς πρῶτην ἄλοχον θέτο Μῆτιν πλεῖστα τε ἰδυῖαν ἰδὲ θνητῶν ἀνθρώπων. ; *Now Zeus, king of the gods, made Metis his wife first, and she was wisest among gods and mortal men.*

²³¹ Homer, Zeus'un eşi tanrıça Hera'nın Athena hakkında “ Zeus'un Çocuğu” şeklinde bahsettiğini söylemektedir. **Iliad**, II, 2, 155.

²³² Hesiod, a.g.e. 924-925. s. 146-147...αὐτὸς δ' ἐκ κεφαλῆς γλαυκῶπιδα Τριτογένειαν δεινὴν ἐγρεκύδοιμον ἀγέστρατον Ἀτρυτώνην πότνια, ἣ κέλαδοί τε ἄδον πόλεμοί τε μάχαι τε... *Zeus himself gave birth from his own head to bright-eyed Tritogeneia, the awful, the strife-stirring, the host-leader, the unwearying, the queen, who delights in tumults and wars and battles.*

İlk olarak savaş tanrıçası özellikleriyle öne çıksa da aslında Athena bilgelik, zeka, ve sanatın tanrıçasıdır. Onun temsil ettiği savaş, Ares'in kanlı ve vahşi savaşlarından farklıdır, Athena stratejik ve akılcı savaşı temsil etmektedir.

Kent sikkelerinde Athena genelde ayakta, elinde patera ve dal tutarken ve mızrak ile kalkanıyla tasvir edilmiştir. Marcus Aurelius Dönemi sikkelerinde Athena'yı ayakta, elinde mızrak ve kalkanı ile bazen de patera tutarken görmekteyiz. (S.No: 31 ve 37) Syedra sikkeleri içinde nadir görülen diğer bir tipte ise Athena bir eliyle seçim kavanozuna oy atarken diğer elinde ise palmiye dalı tutmaktadır. (S. No: 38) Yine Lucius Verus dönemine ait bir sikkede tanrıçayı elinde belirsiz yuvarlak bir nesne ile (büyük ihtimalle patera) ve defne dalıyla görmekteyiz. (S. No: 52) İmparator Gordianus dönemine ait sikkelerden birinde Athena sol elinde mızrağını, sağ elinde ise kendi silüetini tutarken betimlenmiştir ki bu da kent sikkeleri içinde nadir görülen bir tiptir. (S. No: 102)

Syedra sikkelerinden ikisinde Athena Nikephoros betimi yer almaktadır. Tanrıça bir elinde mızrak, diğer elinde ise Nike'yi tutmaktadır. Ayağının dibinde de kalkanı durmaktadır. (S. No: 43-47)

3.2.1.8. Boğa Üzerinde Europa

Fenike kralı Agenor'un kızı olan Europa, Zeus'un aşık olduğu kadınlardan biridir. Hikayeye göre Zeus Europa'yı görüp aşık olmuş ve beyaz bir boğaya dönüşüp Europa'yı sırtına alarak denize doğru yönelmiş ve denizi yarararak ilerleyip Girit'e götürmüştür²³³. Kent sikkeleri içinde nadir gördüğümüz bu tipte de Europa'yı dalgalara doğru ilerlemekte olan Boğa/Zeus üzerinde görmekteyiz. Seleukeia ad Kalykadnos kentinin Hadrianus dönemi sikkelerinden birinde bu sikkenin benzerine rastlamaktayız²³⁴.

3.2.1.9. Demeter

Kronos ve Rhea'nın kızı, Zeus, Hades, Poseidon, Hestia ve Hera'nın kızkardeşi olan Demeter toprağın bereketinden ve mevsimlerden sorumlu tanrıçadır²³⁵. Ölümlüler için hayati önem taşıyan tahılların, buğdayın yaratıcısı olan tanrıça kent sikkelerinin üzerinde sikkelerin darp edilmeye başlandığı en erken

²³³ Momford, Lenardon, *Classical Mythology*, s. 375-377

²³⁴ Sikke için bkz. *SNG France 2 Cilicie*, 966.

²³⁵ Erhat, *Mitoloji Sözlüğü*, s. 86-87

dönemden sikkelerin görüldüğü en geç döneme değin yoğun bir biçimde görülmektedir²³⁶.

Sikkeler üzerinde Demeter genel olarak uzun khitonlu, kimi zaman kalathos giymiş şekilde, ellerinde buğday başağı, haşhaş kapsülü, gelincik, nar ve dal gibi toprağı simgeleyen nesnelerle, ayrıca patera ve mızrak taşıırken betimlenmiştir. Bazı sikkelerde ise tek elinde veya iki elinde birden meşale tutup yürürken gösterilmiştir.

İmparator Tiberius Dönemi'nde basılmış olan bir sikkede tanrıçanın başı yanında buğday başağı ve haşhaş ile betimlenmiştir. (S.No:4) Traianus dönemine bakacak olursak kataloglanmış 10 sikkeden 7'sinin arka yüzünde Demeter bulunmaktadır. Bu sikkelerden birinde tanrıça ayakta, elinde meşale ile buğday başağı ve gelincik tutmakta (S.No: 5), diğer üç sikkede başında kalathos giymiş halde, ellerinde meşale ve buğday başağı (S. No: 6, 7 ve 8) görülmektedir. Bir sonraki sikkede ise bir elinde patera, öteki elinde dal tutarken (S. No: 11) ardından gelen iki sikkede ellerinde nar ve asa ile betimlenmiştir. (S. No: 12-13)

Hadrianus döneminde darp edilen sikkelerden birinde Demeter elinde uzun bir meşale ve buğday başağı ile görülürken (S. No: 16) sonraki iki sikkede ise oturur vaziyette elinde meşalelerle görülmektedir. (S. No: 17-18) Traianus dönemi sikkelerinde olduğu gibi patera, nar ve dal tutarken betimlenmiş olduğu sikkeler de bulunmaktadır. (S. No: 21-24) Son Hadrianus sikkesinde ise tanrıça cepheden bakacak şekilde ve her iki elinde uzun meşaleler taşıırken karşımıza çıkmaktadır. (S. No: 28)

3.2.1.10. Dike-Ares-Hermes

Syedra sikkelerinde gördüğümüz en dikkat çekici sikke tiplerinden biri “Ares'in Dike tarafından yargılanması” olarak adlandırdığımız Dike-Ares ve Hermes'in bir arada görüldüğü tiptir. Mithos'a göre günlerden birinde Ares'in kızı Alkippe Poseidon'un oğullarından biri tarafından saldırıya uğramış, Ares de onu öldürmüştür. Dolayısıyla Poseidon Ares'in yargılanmasını isteyip tüm tanrıları Aeropagos'ta toplamış, burada yapılan yargılama sonucunda da Ares suçsuz bulunmuştur²³⁷.

Sikke üzerinde Dike, Ares ve Hermes üçü de ayakta, Ares ortada ve başı hafifçe öne eğik, elleri arkasında Hermes tarafından bağlı olarak betimlenmiştir.

²³⁶ Leonhard Reis, “Die Typologie der kaiserzeitlichen Prägungen aus Syedra”, **Anzeiger der philosophisch-historischen Klasse, Zeitschrift der philosophisch-historischen Klasse, ÖAW** 138. Jg. / 1. und 2. Halbband, 2003. s. 166

²³⁷ Nurgül Demirtaş, “Ares'in Dike Tarafından Yargılanması, Syedra Sikkeleri Üzerinde Mitolojik Bir Sahne” **Prof. Dr. Recep Yıldırım'a Armağan**, Bilgin Kültür Sanat Yayınları, Ankara, 2017, s. 568

Zeus ve Themis'in kızı, adaletin temsilcisi Dike²³⁸ ise Ares'in önünde ve yüzü ona dönük bir şekilde, onu yargılar pozisyonundadır ve elinde onun silahını tutmaktadır.

Syedra kentinde yapılan arkeolojik kazılarda bulunan "Kehanet Yazıtı", sikke üzerinde gördüğümüz bu tipin nedenini açıklamaktadır²³⁹. Korsanlarla başı dertte olan kent halkının Klaros Apollon'una²⁴⁰ gidip tanrıya danıştıklarını ve Apollon'dan kentin merkezine Ares'in Hermes tarafından elleri zincirlenmiş halde, Dike tarafından yargılanırken görüldüğü bir heykel dikilmesi gerektiğini, kentin ancak bu şekilde korsanlardan kurtulabileceği kehanetini öğrendiklerinden bahsetmiştik²⁴¹.

Benzer şekilde Syedra'nın kuzeyinde yer alan Iconium kenti de haydutlardan duymuş oldukları rahatsızlıktan dolayı Klaros Apollon'una gitmiş ve aynı kehaneti almıştır²⁴². "Ares'in bağlanması" örneklerinin dışında pek çok kentin merkezlerine birtakım tanrıların heykellerini dikerek kendilerini düşmanlardan, haydutlardan veya salgın hastalıklardan koruyacaklarına inandıklarını görmekteyiz. Sparta, Aphrodite Morpho'nun ve Enyalios'un heykellerini kentlerine dikerek heykelleri ayaklarından zincirlemiştir²⁴³. Sir James George Frazer, Pausanias'ın *Periegesis tes Hellados* adlı eserini çevirirken Aphrodite ve Enyalios'un zincirlenmesinin yanında eklediği diğer notlarda Roma'da Saturn heykelinin ayağına bağlanan zincirlerin sadece Saturnalia festivalinde çıkarıldığını, Tyr kentinin de Apollon heykelini Herakles altlarına altın zincirlerle bağlamış olduğunu söylemektedir²⁴⁴.

Birini bağlamak Yunan Mitolojisi'nde tanrıların birbirleriyle savaşırken kullandığı yöntemlerden biridir. Tanrılar birbirlerini öldüremediğinden ya birbirlerini bağlayıp zincirleyerek etkisiz hale getirirler ya da hapsederlerdi²⁴⁵. Buna göre Ares

²³⁸ Dike, Zeus ve Themis'in üç kızından biridir. "Horae" olarak adlandırılan bu üç kızkardeşlerden Eirene barışı, Eunomia disiplini, Dike ise adaleti temsil etmektedir. Bkz. Pierre Grimal, **The Concise Dictionary of Classical Mythology**, Ed. Stephen Kershaw, Basil Blackwell, Oxford, 1986. s. 205

²³⁹ Yazıt metninin Grekçesi için bkz. Epigrafik Testimonia, E33. Kehanet Yazıtı

²⁴⁰ Antik Çağ'da Smyrna'yı Ephesus'a bağlayan yol üzerinde bulunan ve MÖ. 13. Yüzyıldan MS 4. Yüzyıla dek "Bilicilik Merkezi" olarak işlev yapmış olan Klaros, Delphoi ve Didyma'dan sonra dünyanın üçüncü önemli kehanet merkezidir. Detaylı bilgi için Bkz. Nuran Şahin, "Apollon Klarios Bilicilik Merkezi" **Ege Üniversitesi Arkeoloji Kazıları**, İzmir, s. 316-341

²⁴¹ Bkz. Bölüm 2.2.2,

²⁴² Graf, "The Oracle and the Image", s.116 ; Souza, "Romans and Pirates", s. 477

²⁴³ Pausanias, **Periegesis tes Hellados**, III, XV, VII. s. 513

"τοῦ ναοῦ δὲ ἀπαντικρὺ πέδας ἐστὶν ἔχων Ἐνυάλιος, ἄγαλμα ἀρχαῖον. γνώμη δὲ Λακεδαιμονίων τε ἐς τοῦτο ἐστὶν ἄγαλμα καὶ Ἀθηναίων ἐς τὴν Ἄπτερον καλουμένην Νίκην, τῶν μὲν οὐποτε τὸν Ἐνυάλιον φεύγοντα οἰχῆσθαι σφισιν ἐνεχόμενον ταῖς πέδαϊς, Ἀθηναίων δὲ τὴν Νίκην αὐτόθι ἀεὶ μενεῖν οὐκ ὄντων περὶ αὐτήν." "Opposite this temple is an old image of Enyalios in fetters. The idea the Lacedaemonians express by this image is the same as the Athenians express by their Wingless Victory; the former think that Enyalios will never run away from them, being bound in the fetters, while the Athenians think that Victory, having no wings, will always remain where she is." Sokolowski, "Sur l'oracle de Klaros" 1968 , s. 520.

²⁴⁴ James George Frazer, **Pausanias's Description of Greece, Translated with a Commentary**, Vol. III, Macmillan and Co, London, 1898, Ch. 3.15.7, s. 336-337.

²⁴⁵ Faraone, "Binding and Burying", s. 167

korsanları, Dike ve Hermes ise Syedra halkını temsil etmektedirler. Yani Ares'in ellerinin bağlanmasıyla birlikte kent korsan saldırılarından kurtulacak ve bölgenin güvenliği sağlanmış olacaktır²⁴⁶. Sikke üzerinde Dike'nin elinde Ares'in silahını görmemiz de önemli bir noktadır zira Ares hemen hemen bütün sikkeler üzerinde silahlı, savaşın vücut bulmuş hali şeklinde betimlenmektedir. Tanrının elinden silahlarının alınması doğrudan doğruya gücünün de elinden alınması şeklinde yorumlanabilir²⁴⁷. Korsanlara karşı başarı kazanıldığını rahatça söyleyebiliriz çünkü Lucius Verus'tan (S.No:50) Gallienus'a dek olan dönemde bu tipi sikkeler üzerinde sıkça görmekteyiz²⁴⁸.

3.2.1.11. Dionysos

Şarabın ve bereketin tanrısı Dionysos, Zeus ve Kadmos kızı Semele'nin oğludur²⁴⁹. Annesi Semele hamileyken Zeus'a onu tam anlamıyla görmek istediğini söylemiş ve Zeus'un yıldırımlarıyla ölmüştür. Zeus da Semele'nin karnındaki yedi aylık bebeği kendi baldırında taşımış ve Dionysos böylece doğmuştur²⁵⁰. Ancak Zeus'un karısı Hera bebek Dionysos'u Titanlara parçalatarak öldürtmüştür. Tanrıça Athena Dionysos'un parçalarını alıp Zeus'a götürerek onu kurtarmış, Zeus da oğlunu yeniden hayata döndürmüştür²⁵¹. Böylece tanrı iki kez doğan anlamındaki "*dithyrambos*" ünvanını almıştır.

Syedra sikkeleri üzerinde tanrı ayakta ve giyimli olarak, elinde sarmaşıklı asası *Thyrsos* ve içki kabı *kantharos* ile betimlenmiştir. Ayrıca Dionysos'un kutsal hayvanı leopar / panter de sikkelerin arka yüzünde yer almaktadır. Katalogta Lucius Verus ve Geta dönemlerine ait olan iki sikkede tanrı sol elindeki asasına yaslanmış bir halde, sağ elinde bir kantharos ile betimlenmekte, ayağının dibinde ise bir panter yatmaktadır. (S. No: 59 ve 71)

Iulia Mamea'nın katalogta geçen tek sikkesi üzerinde Dionysos'u bir elinde kantharos, diğer elinde ise asası thyrsos'u tutarken görmekteyiz. (S.No: 81) Maximus Caesar dönemine ait bir sikkede ise Dionysos'u yine elinde asa ve kantharos tutar halde, yanında panteriyle birlikte yürürken (S. No: 92) , Gordianus

²⁴⁶ Gonzales, "The Oracle and Cult of Ares" , s. 280

²⁴⁷ Emel Dereboylu , "Sikkeler Işığında Anadolu'da Ares", **Arkeoloji Ve Sanat Dergisi**, Arkeoloji ve Sanat Yayınları, Sayı: 121, İstanbul, s. 71

²⁴⁸ Dike-Ares-Hermes üçlüsünün bulunduğu sikke tipi Lucius Verus'tan Gallienus'a dek görülmektedir ve sikkeler üzerinde herhangi bir değişim görülmemektedir. Bu sebeple sikkeler açıklanırken her imparator için tek tek kataloğa gönderme yapılmamıştır.

²⁴⁹ Hesiod, 938. s.149. Καδμείη δ' ἄρα οἱ Σεμέλη τέκε φαίδιμον υἱὸν μυχθεῖς ἐν φιλότῳ, Διώνυσον πολυγηθέα, ἀθάνατον θνητῇ: νῦν δ' ἀμφοτέροι θεοὶ εἰσιν. ; And Semele, daughter of Cadmus was joined with him in love and bore him a splendid son, joyous Dionysus,—a mortal woman an immortal son. And now they both are gods.

²⁵⁰ Momford-Lenardon, **Classical Mythology**, s. 274

²⁵¹ Momford-Lenardon, **Classical Mythology**, s. 293-294.

dönemi sikkesinde ise tıpkı diğer tiplerde olduğu gibi asa ve kantharos ile birlikte rastlamaktayız. (S. No: 101)

3.2.1.12. Hades-Persephone-Cerberus

Kronos ve Rhea'nın oğlu, Zeus ve Poseidon'un kardeşi olan Hades, yeraltındaki Ölüler Dünyası'nın hükümdarıdır²⁵². Titanlarla yapılan savaştan sonra gökyüzü Zeus'a, denizler Poseidon'a düşmüş yeraltı da Hades'e verilmiştir. Hades genel olarak korkulan ve çekinilen bir tanrıdır bu sebeptendir ki Hades ile ilgili efsaneler ve hikayelere çok nadiren rastlamaktayız. En bilineni ise tanrının eşi olan, Demeter'in kızı Persephone'yi kaçırma hikyesidir.

Efsaneye göre Hades Persephone'ye aşık olmuştur ve Zeus'un da bilgisi dahilinde atlı arabasıyla yeraltından çıkıp, kızı kaçırarak onu kendi krallığına, Ölüler Dünyası'na götürmüştür. Bu sırada Demeter kızının ardından yasa bürünmüş ve bütün doğa da onunla beraber solmuştur. Zeus bu şekilde oluşacak bir kıtlığın ölümlülere zarar vereceğini görünce Hermes'i yeraltı dünyasına yollamış ve Persephone'yi yeryüzüne, annesinin onu görmesi için çıkarmasını emretmiştir. Ancak Hades Persephone gitmeden ona bir nar tanesi yedirmiş, böylece Persephone yeraltı dünyasına dönmek zorunda kalmıştır. En nihayetinde Zeus, Persephone'nin yılın belli bölümünde annesiyle beraber kalmasına, diğer kısmında da kocasının yanına dönmesine karar vermiştir. Kızın annesiyle birlikte yeryüzünde gezdiği dönemde Demeter yeryüzüne bereket vermiş ve toprak uyanmış, kızının yeraltına, Hades'in yanına döndüğü zamanlar ise kışı getirip doğayı uykuya yatırmıştır²⁵³.

Syedra sikkelerinde tanrı Hades'i eşi Persephone ile birlikte görmekteyiz. Herennius Etruscus dönemine tarihlenen sikkede Hades tahtında oturmakta, yanında Persephone ayakta durmaktadır. (S. No: 111) Ayrıca Hades'in yeraltı dünyasını koruyan üç başlı köpeği Cerberus'da sikkelerin üzerinde yer almaktadır.

3.2.1.13. Hades-Persephone-Hermes

Sadece İmparator Trebonianus Gallus döneminde görülen bu nadir sikke tipinde yukarıda bahsedilen Hades'in Persephone'yi kaçırma sahnesi tasvir edilmektedir. Hades quadriga üzerinde at sürerken yanında Persephone ile betimlenmiştir. Quadriganın önünde ise Hermes durmaktadır. (S. No: 116)

²⁵² Hamilton, **Mythology : Timeless Tales**, s. 29 ; Erhat, **Mitoloji Sözlüğü**, s. 126

²⁵³ Momford, Lenardon, **Classical Mythology**, s. 307-318

3.2.1.14. Hephaistos

Ateşin tanrısı, demirci Hephaistos, Zeus ve Hera'nın oğludur. Bir başka efsaneye göre Hera, Zeus'un Athena'yı başından çıkarmasına sinirlenip kıskanarak Hephaistos'u kendi başına yaratmıştır²⁵⁴. Çirkin olduğu için annesi Hera tarafından Olympos Dağı'ndan aşağı atılan, mesleklerin korucusu, zanaatkar Hephaistos, Olympos tanrıları içinde yeterince güzel olmadığı ve topal olduğu gerekçesiyle hor görülmesine rağmen oldukça yeteneklidir²⁵⁵.

Roma İmparatorluk Dönemi Syedra sikkelerinde Hephaistos elinde çekiciyle ve demir dövdüğü örsü ile görülmektedir. Severus Alexander dönemi sikkelerinden birinin üzerinde yer alan tanrı sol elinde çekiç tutarken görülmekte hemen yanında da bir örs bulunmaktadır. (S. No: 78) Herennius Etruscus dönemine ait olan diğer bir sikkede tanrı elinde çekiçle dizinin üzerinde bir kalkan döverken betimlenmiştir. (S. No: 113)

3.2.1.15. Hermes

Zeus ile Nympe Maia'nın oğlu olan bu tanrı²⁵⁶ Olympos'un en renkli karakterlerinden olup tanrıların, özellikle de Zeus'un habercisidir. Henüz bir bebekken Apollon'un sürüsünü çalıp saklayan Hermes²⁵⁷, hırsızların ve hilekarların en saygı duyduğu tanrı olarak bilinmektedir. Hermes aynı zamanda ölümlerin ruhlarına Yeraltı Dünyası'na giderken eşlik eden, yol gösteren rehberdir²⁵⁸.

Bu tanrı kent sikkelerinde elinde atribüsleri olan yılanlı kanatlı asası kerykeion ve para kesesi ile birlikte, genelde çıplak olarak, tasvir edilmiştir. Kent sikkeleri içinde Hermes'i ilk olarak Severus Alexander döneminde görmekteyiz. Tanrı sikke üzerinde bir taşın üzerinde oturur vaziyette, sağ elinde bir para kesesiyle sol elinde kanatlı asası ile betimlenmiştir. (S. No: 74) Bu sikke tipine Maximinus Thrax (S. No:83) ve Philippus Arabs (S. No: 103) dönemi sikkelerinde de rastlamaktayız.

3.2.1.16. Oturan Tanrı (Zeus? Ares?)

İmparator Gallienus ve eşi Salonina döneminde darp edilen sikkelerin arka üzerinde oturan ve ellerinde mızrak ile kalkan olan sakallı bir tanrı tipi görmekteyiz. Bu tanrının Zeus mu Ares mi olduğu konusunda belirsizlik bulunmaktadır. Eduardo

²⁵⁴ Erhat, **Mitoloji Sözlüğü**, s. 141

²⁵⁵ Momford, Lenardon, **Classical Mythology**, s. 117

²⁵⁶ Hamilton, **Mythology : Timeless Tales**, 1942, s. 33

²⁵⁷ Erhat, **Mitoloji Sözlüğü**, s. 148-149

²⁵⁸ Purves, **The Homer Encyclopedia**, s. 347

Levante²⁵⁹ ve Ruprecht Ziegler²⁶⁰ tanrıyı sadece “sakallı tanrı” olarak nitelendirirken SNG France katalogunda tanrının Ares olabileceği²⁶¹, SNG Pfälzer katalogunda ise Zeus olabileceği belirtilmiştir²⁶². Online sikke müzayede kataloglarına baktığımızda da tanrının ağırlıklı olarak Ares’e benzetildiğini görüyoruz. Sikkeleri incelediğimizde tanrının başında miğfere benzeri bir başlık görmekteyiz, bu yüzden Ares olması mümkündür. Ancak başlığın her sikkede net olmadığını, fakat tanrının sakallarının oldukça net görülebildiğini belirtmemiz gerekir. Sikke üzerindeki tanrı Ares olamayacak kadar yaşlı görünmektedir, Ares sikkelerin üzerinde genelde daha genç bir erkek olarak tasvir edildiğinden bu tanrının Zeus olması da mümkündür. Bahsetmiş olduğumuz bu tipe İmparator Gallienus dönemi sikkelerinde rastlamaktayız. (S. No: 132)

3.2.1.17. Tykhe

Titanlardan Okeanos ve Thetis’in 3000 kızından biri olan Tykhe, şans ve kader tanrıçasıdır²⁶³. Küçük Asya kentlerinde yaygın bir şekilde tapınım görmüş olan bu tanrıçaya kentlerin talihini belirlediğinden dolayı oldukça önem verilmekteydi. Kilikia kentlerinin hemen hemen hepsinin sikkelerinde Thyke’ye rastlamak mümkündür²⁶⁴.

Tykhe Syedra sikkelerinde uzun khitonlu, başında kalathosla, elinde bereket boynuzu / cornucopia ve kişilerin veya kentlerin yükseliş ve düşüşlerini temsil eden dümen²⁶⁵ tutarken betimlenmektedir. Bu tanrıçaya İmparator Marcus Aurelius (S. No: 40), Lucius Verus (S.No: 47), II. Faustina (S.No: 66), Maximus Caesar (S. No: 90) ve Gallienus dönemlerinde (S.No: 125) darp edilen sikkeler üzerinde rastlamak mümkündür.

3.2.1.18. Zeus

Zeus, Kronos ve Rhea’nın en küçük oğlu, gökyüzünün, havanın, adaletin ve her şeyin yani tanrıların tanrısıdır²⁶⁶. Gaia ve Uranos Kronos’u “çocukları tarafından

²⁵⁹Eduardo Levante, *SNG Switzerland I. Levante-Cilicia*. Bern, 1986. Sikke No: 440.

²⁶⁰Ruprecht Ziegler, *Münzen Kilikiens aus kleineren deutschen Sammlungen*, München, 1988, s.28-29. Sikke No:148-151

²⁶¹Eduardo Levante, *SNG France 2. Departement des Monnaies Medailles et Antiques. Cilicie*, Paris,-Zurich, 1993, Sikke No: 666

²⁶²Ruprecht Ziegler, *SNG Deutschland. Pfälzer Privatsammlungen, VI. Isaurien und Kilikien*, 2001, Sikke No:1241-1246

²⁶³ Erhat, *Mitoloji Sözlüğü*, s. 288

²⁶⁴Bkz. *SNG Pfälzer*. Iotape, 604 ; Karallia, 679 ; Kasai, 703 ; Kolybrassos, 752.

²⁶⁵Momford, Lenardon, *Classical Mythology*, s. 775

²⁶⁶ Hamilton, *Mythology : Timeless Tales*. s. 27

alt edileceği” şeklinde bir kehanetle uyarmış, Kronos da önlem olarak Rhea’dan doğan tüm çocuklarını yutmuştur. Ancak Rhea en son doğurduğu çocuğu Zeus’u saklayıp, onun yerine kundağa sardığı bir taşı vermiştir. Zeus böylece kurtularak Ida Dağı’nda gözlerden uzakta yetişmiş ve ardından babasına karşı isyan ederek yutulan kardeşlerinin hepsini kurtarmıştır.²⁶⁷ Babalarını yendikten sonra Zeus kardeşleri Poseidon ve Hades ile dünya hakimiyetini paylaşma konusunda anlaşamamış, neredeyse kardeşle birbirleriyle savaşırlarken Prometheus onlara kura çekmelerini önermiştir²⁶⁸. Sonuca göre kendisine gökyüzü düşmüş ve Olympos’ta, sarayında oturmakta ve tüm dünyayı yönetme hakkını elde etmiştir.

Syedra sikkelerinde Zeus sikke darbının bilinen başlangıcından bitişine kadar sıkça görülmektedir. Tanrı kimi zaman ayakta, kimi zamansa tahtında oturarak betimlenmiş, ellerinde ise bazen mızrak ve asasını bazen de patera ve dal tutmaktadır. Zeus’un kutsal hayvanı olan kartal da tanrıyla birlikte, genelde ayaklarının dibinde görülmektedir. Ayrıca yılan betimi de sikkeler üzerinde görülebilmektedir.

İmparator Traianus döneminde darp edilen bir sikkenin üzerinde Zeus’u yanında kutsal hayvanı kartal ile oturur halde elinde mızrak ve patera tutarken (S. No: 14), Hadrianus döneminde ise sol elinde asasını, sağ elinde ise dal tutmakta iken görmekteyiz. Kartalı ise yine ayağının yanında durmaktadır. (S. No: 15)

Marcus Aurelius dönemi sikkelerinde ise üç farklı tipte karşılaşmaktayız. Bunlardan birinde tanrı ayakta, sol elinde mızrağı ile sağ elinde yılanın üstünde patera tutmaktadır. (S.No: 34) İkinci tip birinci olanla aynıdır sadece sikkede yılan yerine kartal görülmektedir. (S.No: 35) Bu tipin aynısı Lucius Verus döneminde de görülmektedir. (S.No: 51) Üçüncü tipte ise Zeus tahta oturmakta, sağ elinde mızrak sol elinde ise kalkan tutmaktadır. (S.No: 46)

Severus Alexander dönemine ait kent sikkesinde ise Zeus Nikephoros’u görüyoruz. Sağ elinde asasını, sol elinde Nike’yi tutmakta olan Zeus’un ayağının dibinde yine kartal görülmektedir. (S. No: 72) Gordianus (S.No: 99) ve Philippus Arabs (S. No: 104) sikkelerinde Zeus ayakta, ellerinde asa ve patera tutarken betimlenmiştir. Syedra sikkelerinde Zeus son olarak Salonina dönemi sikkelerinde sağ elinde mızrak sol elinde kalkanla görülmektedir. (S. No: 141)

²⁶⁷Roger D. Woodard., “Hesiod and Greek Myth” Ed. Roger D. Woodard, **The Cambridge Companion to Greek Mythology**, Cambridge Companions to Literature, Cambridge University Press, 2009. s. 88-89

²⁶⁸ W.H.D. Rouse, **Gods, Heroes and Men of Ancient Greece**, The New American Library, New York, 1957, s. 16

3.2.1.19. Zeus, Demeter, Tanrıça

Maximus Caesar dönemine ait Syedra sikkesinde tanrı Zeus, Demeter ve belirsiz bir tanrıçanın ortasında ayakta dururken betimlenmiştir. Belirsiz tanrıça, uzun kıyafetle ve elinde yuvarlak bir nesne tutarken görülmektedir. (S.No:86)

3.2.2. Agonistik Tipler

3.2.2.1. Ödül Masası

Agonistik oyunlardan önce kazananlara verilecek olan ödüller ve hediyeler masalar üzerinde sergilenmekteydi²⁶⁹. Syedra sikkeleri arasında İmparator Valerianus, Gallienus ve Gallienus'un eşi Salonina dönemlerinde darp edilmiş sikkelerin arka yüzlerinde bu ödül masalarından görmekteyiz. Sadece iki bacağı görünen masanın üzerinde iki ödül tacı, taçların içinde de ikişer palmye dalı bulunmaktadır. Valerianus dönemi sikkесinin üzerinde ödül masasının etrafında palmye dallarından çelenk betimi de yer almaktadır. (S.No: 124)

3.2.2.2. Ödül Tacı

Sikkeler üzerinde en sık kullanılan ve agonları temsil eden bu taçlar, yukarıda bahsettiğimiz üzere ödül masalarının üzerinde betimlenebildikleri gibi sikkeler üzerinde tek başlarına da görülebilmektedirler²⁷⁰. Bu taçların bir nevi “kupa” işlevi olduğu düşünülmektedir²⁷¹.

Syedra sikkelerinde İmparator Severus Alexander döneminde basılmış bir sikke üzerinde tek başına ödül tacı betimine rastlamaktayız. Üstü ve altı açık ve basık bir silindire benzeyen bu tacın üzerinde çizgiler bulunmakta, etrafında ise defne yapraklarından bir çelenk görülmektedir. (S.No: 76)

3.2.2.3. Defne Çelengi

Antik Çağlarda çelenk zaferi, sadakati, asaleti ve sonsuz hayatı sembolize etmektedir. Çelengin dairesel şekli ise sonsuzluğu ve gökyüzünü ifade etmektedir ve düşünlerde ve cenazelerde, festival ve dini ritüellerde önemli yer tutmaktadır²⁷². Dini özellikleri de bulunan çelenkler belli tanrıları betimlerken de kullanılmaktadır,

²⁶⁹Erol-Özdizbay, “Roma İmparatorluk Dönemi’nde Pontus-Bithynia” s. 315

²⁷⁰ Erol-Özdizbay, a.g.e, s. 302

²⁷¹ Erol-Özdizbay, “Perge Sikkelerinde Agonistik Ödül Taçları” s. 206

²⁷² Dragana Rogić, “Wreath-Its Use and Meaning in Ancient Visual Culture” Ed. Zorica Kuburić vd., **Religion and Tolerance, Journal of the Center of Empirical Researches on Religion**, Vol 18, Novi Sad, 2012. s. 342

Apollon ve defne yaprağından çelenk, Dionysos ve asma yaprağı birbirleriyle özdeşleşmişlerdir. Atletler, şairler, askerler çelenklerle ödüllendirilirler. Kısacası çelenkler Antik Yunan ve Roma dünyasında kutsal ve değerli sayılmaktadır.

Syedra kent sikkelerinde çelenk sıkça kullanılmıştır. Kentin isminin yer aldığı lejandı çevreleyen defne çelengi tipini İmparator Severus Alexander döneminden (S.No: 75) Gallienus'a değin olan agonistik sikkelerde sıkça görmemiz mümkündür

3.2.2.4. İki Güreşçi

Agonistik sikkeler üzerinde kimi zaman koşu, cirit atma, güreş ve boks yarışmalarında yer alan atletlerin betimleri görülmektedir²⁷³. Severus Alexander (S.No:77) Valerianus (S.No: 121) , Gallienus (S.No: 133) ve Salonina dönemi (S.No: 136) sikkeleri üzerinde çıplak bir şekilde güreşen iki atletin betimi görülmektedir. Syedra kentinde bulunmuş olan agonistik yazıtların bazılarında düzenlenen güreş oyunlarında galip olan atletlerin isimleri yer almaktadır. Bu galiplerden bazıları Aurelius Menogenes Nus ve Aurelius Tydianus Konon'dur²⁷⁴.

3.2.2.5. Gymnasiarkhia'nın Yağ Küpü

Antikçağda *Gymnasion* olarak adlandırılan kurumlar, çocuklara ve gençlere eğitim veren ve toplumsal yaşamı şekillendiren önemli bir unsurdur²⁷⁵. Bu merkezlerde gençlere sadece fiziki eğitim verilmemekte, aynı zamanda onların kültürel anlamda da gelişimleri sağlanmaktadır. *Gymnasion* yönetiminden sorumlu olarak bu önemli görevi üstlenen yüksek rütbeli memurlara *Gymnasiarkhos* adı verilmektedir²⁷⁶.

Gymnasiarkhia memurları kurumun düzeninden, gençlerin eğitimlerinden sorumlu olduğu gibi önemli bir görevi daha vardır, bu görev de *agonothetliktir*. Yani bu memurlar kentte düzenlenen festivallerde ve agonlarda da düzenleyici ve yönetici konumundadırlar. Spor müsabakalarında, özellikle de güreşlerde kullanılan yağın temini görevi Gymnasiarkhia'ya aittir²⁷⁷.

²⁷³Erol-Özdizbay, "Roma İmparatorluk Dönemi'nde Pontus-Bithynia Eyaleti'nde Agon'lar ve Agonistik Sikkeler" s. 318

²⁷⁴ Nollé, " Inschriften aus Syedra" s. 129-141.

²⁷⁵ Mustafa Hamdi Sayar, "Hellenistik ve Roma Devirlerinde Gymnasion" **Gezgin Taşlar**, İstanbul Arkeoloji Müzesindeki İasos Mermerleri, İstanbul, 2010, s. 105-107

²⁷⁶ Gymnasiarkhoslar ile ilgili detaylı bilgi için bkz. J. Oehler, "Gymnasiarkhos ", **RE VII**, 1970, s. 1969-2004

²⁷⁷ Magie, **Roman Rule**, s. 61-62

Syedra sikkeleri üzerinde de Gymnasiarkhia'ların kullanmış olduğu yağ küpü betimiyle karşılaşmaktayız. Bir ayaklık üzerinde duran ağız geniş ve gittikçe daralan bir küp üzerinde üç adet tek kollu silindir vazoz durmaktadır. Yağ küpünün iki yanında ise defne çelengi yer almaktadır. Gördüğümüz diğer bir tipte de yine aynı özelliklere sahip yağ küpünü ve üzerinde defne yapraklarını, sol tarafta da iki adet tek kollu silindir vazoyu görmekteyiz. Bu sikkeler tipi imparator Traianus Decius döneminden Gallienus dönemine dek darp edilmeye devam edilmiştir. Bu da bize Syedra'da agonistik oyunların MS 3. yüzyılda sıklıkla yapıldığına dair ipucu vermektedir.

3.2.2.6. Tek Kulplu Vazo

Sikkeler üzerinde bulunan tek kulplu vazolar, tek başına bir ödül olabileceği gibi, zeytinyağı koymak için kullanılan bir amphora veya başka bir amaçla kullanılacak bir kap da olabilir²⁷⁸. Kent sikkelerinde ilk olarak Traianus Decius dönemi sikkelerinde görülen tek kulplu silindirik vazolar Gymnasiarkhia'nın kullanmış olduğu zeytinyağı küpü betiminin üzerinde tasvir edilmiştir.

3.2.3. İmparator Betimleri

3.2.3.1. At Süren İmparator

Syedra sikkelerinin arka yüzünde genel olarak mitolojik unsurlar veya agonistik betimler bulunmakta, imparator veya imparator ailesinden kişiler nadiren yer almaktadır. Bu nadir rastladığımız sikkeler tipinde de at üzerinde sakallı bir imparator, Marcus Aurelius veya Lucius Verus, bulunmaktadır. Atını düşman üzerine doğru sürer şekilde tasvir edilmiş olan imparator askeri kıyafetli ve elinde mızrakla görülmektedir. Marcus Aurelius ve Lucius Verus döneminde Syria'da isyan hareketleri ve Parth tehlikesi baş gösterince Lucius Verus MS 162 yılında sefer için yola çıkmış, Roma'dan Atina'ya, ardından Asia'ya geçerek Pamphylia ve Kilikia'dan geçerek Syria'ya ulaşmıştır²⁷⁹. İmparatorun bu doğu seferi sırasında Syedra'ya uğrayıp uğramadığı konusunda elimizde bilgi bulunmamaktadır ancak

²⁷⁸Erol- Özdzibay, "Roma İmparatorluk Dönemi'nde Pontus-Bithynia Eyaleti'nde Agon'lar ve Agonistik Sikkeler" s. 312

²⁷⁹**Scriptores Historiae Augustae**, Verus, VI, 9. vol. 1 , çev. David Magie, The Loeb Classical Library, Harvard University Press , Cambridge ; London, England, 1991.

"nam cum interfecto legato, caesis legionibus, Syris defectionem cogitantibus, oriens vastaretur, ille in Apulia venabatur et apud Corinthum et Athenas inter symphonias et cantica navigabat et per singulas maritimas civitates Asiae Pamphyliae Ciliciaeque clariores voluptatibus immorabatur."

"Verus was hunting in Apulia, travelling about through Athens and Corinth accompanied by orchestras and singers, and dallying through all the cities of Asia that bordered on the sea, and those cities of Pamphylia and Cilicia that were particularly notorious for their pleasure resorts."

bahsetmiş olduğumuz iki sikkenin üzerinde yer alan betimler bize kentin Verus'un Parth seferini onurlandığını göstermektedir.

3.2.3.2. Zafer Sahnesi

Marcus Aurelius ve Lucius Verus dönemine ait olan diğer bir nadir sikke tipinde yine sakallı bir imparatorun at üzerinde, sağ elini havaya kaldırıp selam verirken görmekteyiz. Bir önceki sikke tipinde Lucius Verus'un Parth seferine çıkmış olduğundan bahsetmiştik, burada da Verus'un kazanmış olduğu zaferin temsil edilmiş olma ihtimali bulunmaktadır.

3.3. Birimler

Tezin konusunu oluşturan Syedra sikkelerinin tamamı bronzdur. Sikkelerin ağırlıkları ise 2 ile 24 gram arasında değişmektedir. Katalogta yer alan ağırlığı en düşük sikke 2.05 gr , ağırlığı en büyük sikke ise 25.55 gr.dır.

Sikke katalogunda 1 ve 2 numaralı sikkeler imparator ve hanedan üyesi büstü taşımamaktadırlar ve bu sikkeler tahminen $\frac{1}{2}$ assarion²⁸⁰ biriminde darp edilmişlerdir.

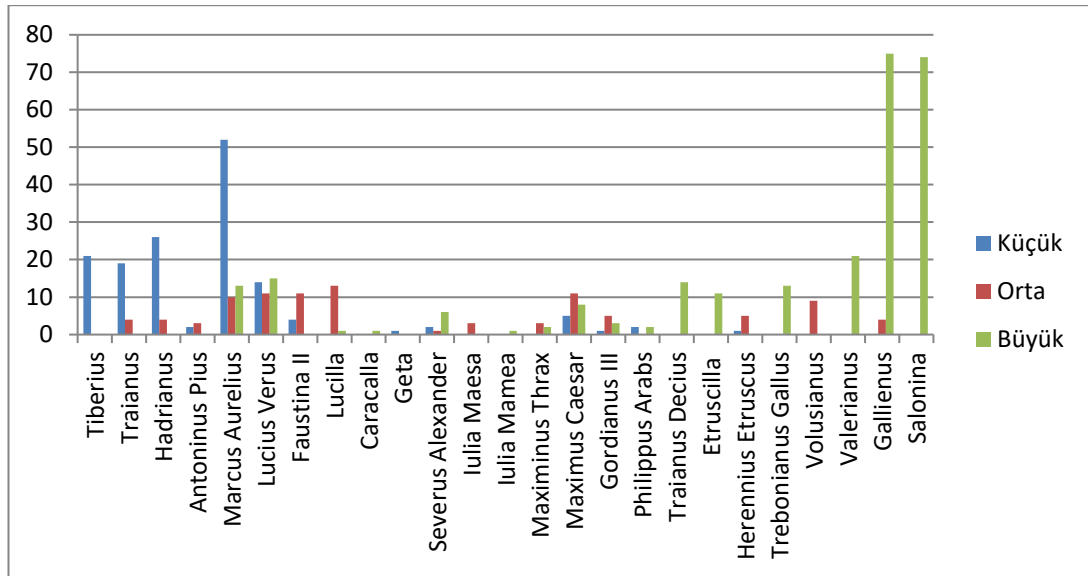
Ön Yüz	Arka Yüz	Ağırlık (gr.)	Çap (mm)
Miğferli Ares Başı	Aphrodite & CYE- ΔPE	3.20	14
Athena Başı	Palmiye dalı taşıyan Nike	2.05	12

Tablo 5. İmparator ve Hanedan Üyesi Büstü Taşımayan Sikkelerin Ağırlık ve Çap Ölçüleri

Antoninuslar ve Severuslar hanedanları imparatorlarının sikkelerinin ağırlıkları genelde 3 ile 15 gr. arasında değişmektedir. Sikke çapları ise ortalama 12 mm ile 34 mm arasında değişmektedir. Katalogta bulunan çapı en küçük sikke 12 mm , en büyük olan ise 34,5 mm'dir. Bu değişkenlik gösteren sikke çaplarını incelemek için küçük (12-20 mm), orta (20-25 mm) ve büyük (25-35 mm) birimleri kullanılmıştır.

²⁸⁰ Assarion; Roma'nın kullanmış olduğu "As" sikke biriminin Yunanca karşılığıdır. 1 assarion 1 denarius'un 1/10'una, 1 drachmi'nin ise 1/16'sına eşittir. Bkz. Oğuz Tekin, Eskiçağda Para, **Eskiçağ Bilimleri Enstitüsü Yayınları**, İstanbul, 2000. s. 12

İmparator Tiberius dönemi sikkelerine bakıldığında küçük birimde basıldıklarını görmekteyiz. Traianus, Hadrianus ve Antoninus Pius dönemlerinde de sikkeler ağırlıklı olarak küçük birimde darp edilmişse de sayıca az da olsa orta birimde sikkeler de bulunmaktadır. Marcus Aurelius ve Lucius Verus dönemlerine baktığımızda ise küçük ve orta birimde sikkelerin yanında büyük birimde sikkelerin de darp edilmeye başlandığını görmekteyiz. Katalogta Caracalla ve Geta kardeşlerin dönemlerine ait yalnızca birer sikke bulunmakta, bu sikkelerden Geta dönemine ait olanı küçük, Caracalla dönemine ait olanı ise büyük birimdedir. Severus Alexander, Maximinus Thrax, Maximus Caesar, Gordianus ve Philippus Arabs dönemlerinde küçük birimli sikkelerin azalmaya başladığı, orta ve büyük birimli sikke sayısının artışa geçtiği açıkça görülmekte, Decius, Etruscilla ve Gallus dönemlerinde tüm sikkeler büyük birimde darp edilmiş olup küçük ve orta birimli sikke görülmemektedir. Bu imparatorların ardından Volusianus ve Valerianus dönemlerinde yine orta ve büyük birimli sikkeler dolaşımda bulunmaktadır. Syedra'nın sikke bastığı bilinen son imparator olan Gallienus ile Salonina dönemi sikkelerinde de büyük birimde sikkeler ağırlıklı olup, Salonina'nın büstünü taşıyan sikkelerin tümü, Gallienus'un büstünü taşıyan 80 sikkeden de 75'i büyük birimde basılmıştır.

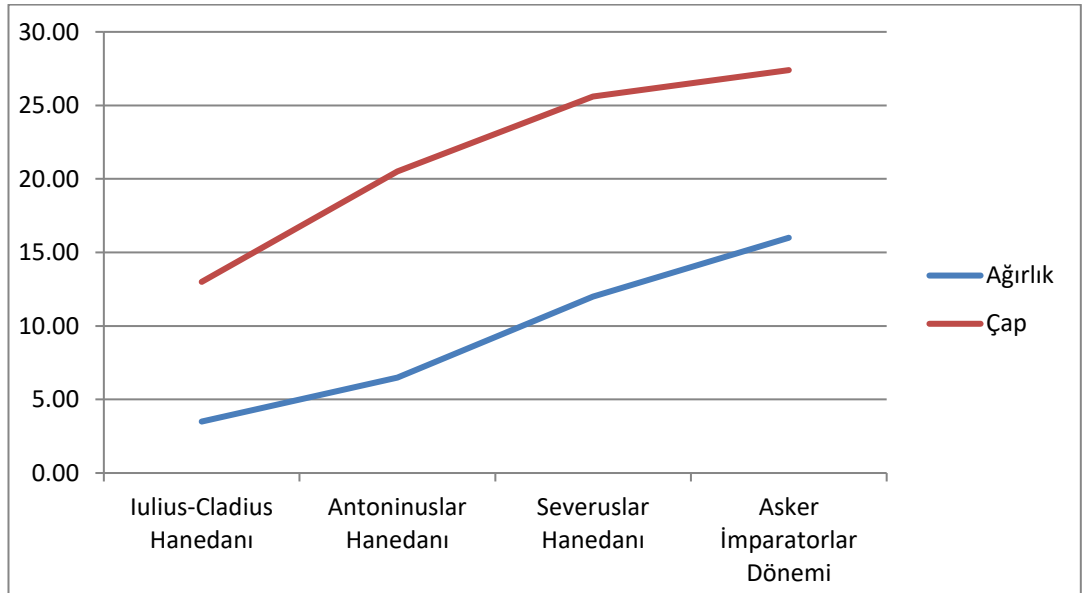
Grafik 5. : Sikke Çap Birimlerinin İmparator ve Hanedan Üyelerine Göre Dağılımı

Özetleyecek olursak Erken İmparatorluk Dönemi sikkelerinde küçük çaplı ve hafif sikkeler yoğun bir şekilde görülürken Marcus Aurelius ve Lucius Verus dönemleri itibariyle sikke çaplarında ve ağırlıklarında artış görülmeye başlanmış, bu artış Severuslar ve Asker İmparatorlar Dönemlerinde ivme kazanarak devam etmiştir. İmparator Valerianus döneminde 8 ve 11 , Gallienus ile Salonina döneminde

3, 8 ve 11 assaria birimlerinde sikkelerin basılması ile sikke çapları ortalama 25 mm.'ye, ağırlıkları ise 20 gr.'a ulaşmıştır.

Kilikia kentlerinden Karallia, Kasai, Kolybrassos, Korakesion, Laertes ve Lyrbe kentlerinin Valerianus, Gallienus ve Salonina sikkelerine göz attığımızda Syedra sikkeleriyle benzer şekilde Valerianus ve Gallienus döneminde darp edilen sikkelerin 8 ve 11 assaria, Salonina dönemi sikkelerinin 11 assaria birimlerinde basıldığını, bir birim birliği olduğunu görürüz²⁸¹.

Sikkelerin ağırlık ve çaplarında oluşan artış Grafik No :6'da gösterilmeye çalışılmıştır.

Grafik 6. : Sikke Çap ve Ağırlıklarında Meydana Gelen Artış Grafiği

3.4. Kontrmarklar

Syedra sikkelerinin yalnızca üç tanesinde kontrmark görülmektedir. Bu üç sikkenin ikisi Marcus Aurelius ve Lucius Verus'un ortak iktidarı dönemine, diğeri ise II. Faustina dönemine aittir. İlk kontrmark 49, diğeri ise 51 nolu sikke üzerindedir. İmparatorun sağa dönük başının hemen önünde AK kontrmarkı bulunmaktadır ve αὐτοκράτωρ Κόμμοδοϛ'u temsil etmektedir.²⁸² Üçüncü

²⁸¹ Bkz. **SNG France 2 Cilicie**. Karallia 584, 587 ; Kasai 532 ; Kolybrassos 556-557 ; Korakesion 625-628 ; Laertes 605-607. ; Lyrbe 518, 521.

²⁸² Christopher Howgego, **Greek Imperial Countermarks: Studies in the Provincial Coinage of the Roman Empire**, Royal Numismatic Society, London, 1985. s. 203

kontrmark ise 43 nolu sikke üzerinde bulunmaktadır ve bahsettiğimiz diğer iki kontrmarkla aynıdır.

3.5. Lejantlar

Syedra sikkelerinin ön yüzlerinde Roma imparatorlarının ve hanedan kadınlarının büstlerinden, isimlerinden ve aldıkları ünvanlar yer almaktadır. Ön yüz lejantlarında TIBEPIOC , TPAIANOC şeklinde sadece imparator / imparatoriçe ismi verilebildiği gibi KAICAP, CEBACTOC / CEBACTH gibi ünvanlar da görülebilmektedir. Ayrıca AY, AYT, AYTOKAI gibi imparator ünvanlarının kısaltmaları da sikkelerin ön yüzünde sıkça yer almaktadır.

Sikkelerin arka yüzlerinde ise ethnikon CYEΔPEΩN yazılmıştır. Kentin ethnikonu bazı sikkelerde CYEΔ, CYEΔPE şeklinde de görülebilmektedir ki bu durum büyük ihtimalle sikke üzerinde yer kalmamasından dolayıdır.

CYEΔPEΩN ethnikonun yanı sıra sikkelerin arka yüzünde üç farklı lejant daha bulunmaktadır. Bunlardan biri ilk olarak Traianus Decius döneminde karşımıza çıkan ve Etruscilla, Trebonianus Gallus, Valerianus ve Gallienus döneminde basılan sikkelerde görmeye devam ettiğimiz CYEΔPEΩN, ΓYMNACIAPXIA ‘dır. Gymnasiarkhia adı verilen memurların kentlerdeki Gymnasionları yönettiğinden, aynı zamanda festivallerde ve agonlarda da yöneticilik yaptıklarından bahsetmiştik. Sikke üzerinde gördüğümüz bu lejant bize kentte bir festival veya agon düzenlendiğine dair ipuçları vermektedir.

Bahsedeceğimiz diğer lejant olan CYEΔPEΩN ΘEMIC’e de Valerianus, Gallienus ve Salonina dönemlerinde basılmış sikkelerde rastlamaktayız. Syedra’da yapılan ve para ödüllü yarışmaları içeren themis oyunları sikkelerde de geniş yer almıştır. Bu lejantın bulunduğu sikkelerin arka yüzlerine baktığımızda ise ödül taçları, ödül masaları ve güreşen sporcu betimlerini görmekteyiz.

Sikkelerin arka yüzünde gördüğümüz son tip ise CEMNIC ENΔOΞOTEPAC CYEΔPEΩN lejantıdır. “CEMNIC” yüce, “ENΔOΞOΣ” ise “ünlü, meşhur”demektir²⁸³. Buradan “Yüce ve Ünlü Syedra Kenti” anlamını çıkarabiliriz. Sikkelerin arka yüzünde bu lejantı defne çelenkleriyle çevrelenmiş olarak görmekteyiz. Tıpkı olan CYEΔPEΩN ΘEMIC lejantında olduğu gibi bu lejantı gördüğümüz sikkeler de Valerianus ve Gallienus ile Salonina dönemlerinde basılmıştır.

²⁸³ W.Leschhorn, P. Franke, **Lexikon der Aufschriften**, s. 108-109

IV. BÖLÜM

4. SİKKE KATALOĞU²⁸⁴

4.1. İmparator Büstü Taşımayanlar

S1) Öy.: Miğferli Ares başı, sağa.

Ay.: CYE-ΔPE

Aphrodite, ayakta sola. Sağ elinde ayna, sol eliyle saçını düzeltiyor.

1*) AE, 14 mm, 3.20 g RPC Vol 3. No : 2771 = CNG EA 53, 20 Nov. 2002, lot no: 23

S2) Öy.: Athena büstü

Ay.: CYE-ΔP

Nike, ayakta sola. Elinde defne dalından çelenk ve palmiye alı tutuyor.

1*) AE, 12 mm, 2.05 g SNG Pfälzer Kilikien, 1132

4.2. İmparator Büstü Taşıyanlar

Tiberius (14-37)

S3) Öy.: TIBEPIOC

İmparatorun defne çelenkli başı, sağa.

Ay.: CYEΔPE...

Artemis ayakta, sola. Sol elinde asa, sağ elinde patera tutuyor.

1*) AE, 14 mm, 2.96 g. SNG Pfälzer Kilikien, 1136

2) AE, 14 mm, 3.11 g. SNG Pfälzer Kilikien, 1144 – Öy. TIBEPIOΣ KAΙΣAP

3) AE, 14 mm, 3.38 g. CNG Mail Bid 64, 24.09.2003, lot no. 683

4*) AE, 14 mm, 3.38 g. SNG Levante Cilicia, 405

5) AE, 14 mm, 3.41 g. SNG Pfälzer Kilikien, 1134

6) AE, 14 mm, 3.74 g. SNG Pfälzer Kilikien, 1135

7) AE, 14 mm, 4.00 g. Pecunem, 39, 03.01.2016, lot no. 750

²⁸⁴ Yıldız işaretli sikkelerin fotoğrafları levhalarda gösterilmektedir.

- 8*) AE, 14 mm, 4.11 g. **SNG France 2 Cilicie**, 629
 9) AE, 15 mm, 2.29 g. **SNG Pfälzer Kilikien**, 1143 – Öy. TIBEPIOΣ KAIΣAP
 10) AE, 15 mm, 2.70 g. **SNG Pfälzer Kilikien**, 1133
 11) AE, 15 mm, 3.26 g. **Ziegler 1988**, 102
 12) AE, 15 mm, 3.27 g. **SNG Levante Supp. Cilicia**, 69
 13) AE, 15 mm, 3.43 g. **SNG Pfälzer Kilikien**, 1139
 14) AE, 15 mm, 4.04 g. **SNG Pfälzer Kilikien**, 1140
 15) AE, 15 mm, 4.10 g. **SNG Pfälzer Kilikien**, 1138
 16) AE, 16 mm, 3.80 g. Pecunem, 11, 29.12.2013, lot no. 348
 17) AE, 16 mm, 4.31 g. **SNG Pfälzer Kilikien**, 1137
 18) AE, 16 mm, 4.70 g. **SNG Pfälzer Kilikien**, 1142 – Öy. TIBEPIOΣ KAIΣAP
 19) AE, 17 mm, 3.27 g. CNG Mail Bid Sale 69, 08.06.2005, lot no. 1134
 20) AE, 17 mm, 4.70 g. **SNG Pfälzer Kilikien**, 1141 – Öy. TIBEPIOΣ KAIΣAP
 21) AE, 18 mm, 4.03 g. CNG EA 183, 05.03.2008, lot no. 140
 22) AE, 3.38 g. NAC, 72, 16.05.2013, lot no. 1452
 23) AE, 3.68 g. Hauck & Aufhäuser 21, 17.03.2009, lot no. 268
 24) AE, 3.98 g. Rauch 95, 30.09.2014, lot no. 242
 25) AE, Heidelberg 64, 20.11.2014, lot no. 2166

S4) Öy.: [...KA]IΣAP

İmparatorun defne çelenkli başı, sola.

Ay.: [C]YEΔPE...

Demeter başı, sağa. Yanda buğday başağı ve haşhaş kapsülü.

1*) AE, 14 mm, 2.50 g. **SNG Pfälzer Kilikien** 1145

Traianus (98-117)

S5) Öy.: KAICAP NEPOYAC TPAIANOC

İmparatorun defne çelenkli başı, sağa.

Ay.: CYEΔPEΩN

Demeter, oturuyor, sola. Sağ elinde buğday başağı ve gelincik, sol elinde ise meşale tutuyor.

1*) AE, 21 mm, 8.29 g. RPC Vol. 3, 2753.1 = **SNG Levante Cilicia**, 408

- 2*) AE, 24 mm, 10.99 g. RPC Vol. 3, 2753.3 = **SNG Levante Cilicia Supp. 70**
3) AE, 8.06 g. RPC Vol. 3, 2753.2 = Former Cancio collection.
4) AE, 10.99 g. CNG EA 134, 01.03.2006, lot no. 261

S6) Öy.: KAICAP NEPOYAC TPAIANOC

İmparatorun defne çelenkli başı, sağa.

Ay.: CYEΔPEΩN

Demeter, ayakta, başı sağa. Başında kalathos. Sağ elinde meşale, sol elinde buğday başağı ve gelincik tutuyor.

- 1*) AE, 20 mm, 8.98 g. RPC Vol. 3, 2754.1 = **SNG France 2 Cilicie, 631**
2*) AE, 21 mm, 7.59 g. RPC Vol. 3, 2754.2 = **SNG Levante Cilicia Supp., 71**

S7) Öy.: KAICAP NEPOYAC TPAIANOC

İmparatorun defne çelenkli başı, sağa.

Ay.: CYEΔPEΩ[N]

Demeter, ayakta, sola. Başında kalathos. Sol elinde meşale, sağ elinde buğday başağı ve gelincik tutuyor.

- 1*) AE, 21 mm, 7.02 g. RPC Vol: 3,2755.1 = **SNG France 2 Cilicie, 630**
2) AE, 23 mm, 9.27 g. RPC Vol: 3,2755.2 = **SNG Pfälzer Kilikien, 1151**
3) AE, 24 mm, 9.68 g. RPC Vol: 3,2755.3 = **Ziegler 1988, 103.**
4) AE, 9.78 g. RPC Vol: 3,2755.4 = **BMC Cilicia, 1.**

S8) Öy.: KAICAP NEPOYAC TPAIANOC

İmparatorun defne çelenkli başı, sağa.

Ay.: CYEΔPEΩ[N]

Demeter, ayakta, sola. Başında kalathos. Sol elinde meşale, aşağı uzattığı sağ elinde ise buğday başağı ve gelincik tutuyor.

- 1*) AE, 22 mm, 8.06 g. RPC Vol. 3, 2756 = **SNG Pfälzer Kilikien, 1152**

S9) Öy.: KAICAP NEPOYAC TPAIANOC

İmparatorun defne çelenkli başı, sağa.

Ay.: CYE-ΔPE

Artemis, ayakta, sola. Sağ omzunda ok ve sadak, sağ elinde nar, sol elinde asa tutuyor.

- 1) AE, 16 mm, 4.50 g. RPC Vol : 3, 2757.1 = **SNG Pfälzer Kilikien**, 1148. --- Ay. CYEΔPEΩ
- 2) AE, 16 mm, 5.50 g. CNG EA 310, 04.09.2013, lot no. 307
- 3*) AE, 18 mm, 3.90 g. RPC Vol : 3, 2757.2 = **SNG Pfälzer Kilikien** 1149 --- Ay. CYEΔPEΩ
- 4*) AE, 18 mm, 4.12 g. RPC Vol : 3, 2757.3 = **SNG Pfälzer Kilikien**, 1146
- 5) AE, 18 mm, 4.70 g. RPC Vol : 3, 2757.4 = **SNG Levante Cilicia**, 407
- 6) AE, 19 mm, 2.10 g. RPC Vol : 3, 2757.5 = **Ziegler 1988**, 104
- 7) AE, 19 mm, 3.90 g. RPC Vol : 3, 2757.6 = **SNG Pfälzer Kilikien**, 1147
- 8) AE, 2.38 g. RPC Vol : 3, 2757.7 = Hauck & Aufhäuser 7, 09.10.1990, lot no. 423
- 9) AE, 3.32 g. RPC Vol : 3, 2757.8 = Gorny & Mosch 108, 03.04.2001, lot no. 1534
- 10) AE, 4.70 g. RPC Vol : 3, 2757.9 = CNG EA 121, 24.08.2005, lot no. 147
- 11) AE, 4.71 g. RPC Vol : 3, 2757.10 = Hauck & Aufhäuser 5, 05.10.1988, lot no. 282

S10) Öy.: []TPAIANOC[

İmparatorun defne çelenkli başı, sağa.

Ay.: CYE-ΔPE

Artemis, ayakta, sola. Sağ elinin üzerinde kuş, sol elinde asa tutuyor.

- 1*) AE, 17 mm, 4.27 g. RPC Vol 3, 2757A= CGT collection.

S11) Öy.: KAICAP NEPOYAC TPAIANOC

İmparatorun defne çelenkli başı, sağa.

Ay.: CYE-ΔPE

Demeter ayakta, sola. Sağ elinde patera, sol elinde asa tutuyor.

- 1*) AE, 18 mm, 3.95 g. RPC Vol 3, 2758.1= **BMC Cilicia**, 2
2) AE, 4.10 g. RPC Vol 3, 2758.2= **Lindgren I**, 1606.

S12) Öy.: KAICAP NEPOYAC TPAIANOC

İmparatorun defne çelenkli başı, sağa.

Ay.: CYE-ΔPE

Demeter ayakta, sola. Sağ elinde nar, sol elinde dal tutuyor.

- 1*) AE, 15 mm, 3.93 g. RPC Vol 3. No : 2759.1 = **SNG Levante Cilicia**, 406
2) AE, 17 mm, 5.00 g. RPC Vol 3. No : 2759.2 = **Ziegler 1988**, 105-a.y. CYEΔPEΩ
3) AE, 20 mm, 5.48 g. RPC Vol 3. No : 2759.3 = **Ziegler 1988**, 106
4) AE, 3.90 g. RPC Vol 3. No : 2759.4 = Br II, 58.440
5) AE, 3.93 g. RPC Vol 3. No : 2759.5 = CNG EA 90, 26.05.2004, lot no. 285
6) AE, 4.87 g. RPC Vol 3. No : 2759.6 = CNG EA 201, Wagner coll., 17.12.2008, lot no. 276
7) AE, 4.90 g. RPC Vol 3. No : 2759.7 = Münz Zentrum 177, 15.09.2016, lot no. 213
8) AE, 4.94 g. RPC Vol 3. No : 2759.8 = von Aulock Collection, 8713
9) AE, 4.99 g. RPC Vol 3. No : 2759.9 = Mossop Collection

S13) Öy.: KAICAP NEPOYAC TPAIANOC

İmparatorun defne çelenkli başı, sağa.

Ay.: CYEΔPEΩN

Demeter, ayakta, sola. Sağ elinde nar(?), sol elinde dal tutuyor.

- 1*) AE, 17 mm, 3.38 g. RPC Vol 3. No : 2760.1= **SNG Pfälzer Kilikien**, 1150
2) AE, 18 mm, 3.68 g. RPC Vol 3. No : 2760.2= **Ziegler 1988**, 108
3) AE, 19 mm, 4.00 g. RPC Vol 3. No : 2760.3= **Ziegler 1988**, 107

S14) Öy.: AYTÖ NEPOY TPAIANOC KAICAP CΕΓEPMA

İmparatorun defne çelenkli başı, sağa.

Ay.: CYEΔPEΩN

Zeus, sola oturuyor. Sol elinde mızrak, sağ elinde patera tutuyor. Ayağının yanında kartal, kartalın başı sağa.

1*) AE, 17.51 g. Rauch, 103, 23.05.2017, lot. no 116

Hadrianus (117-138)

S15) Öy.: AYTΟ AΔPIANOC KAICAP CEBACTOC

İmparatorun defne çelenkli başı, sağa.

Ay.: CYEΔPEΩN

Zeus, ayakta, sola. Sağ elinde dal, sol elinde ise asa tutuyor. Ayağının yanında kartal, başı geriye.

1*) AE, 27 mm, 14.25 g. RPC Vol 3. No : 2761.1 = **SNG France 2 Cilicie**, 633

2) AE, 18.90 g. RPC Vol 3. No : 2761.2 = **SNG Leypold**, 2632

S16) Öy.: AYT AΔPIANOC KAICAP

İmparatorun defne çelenkli, zırhlı büstü sağa.

Ay.: CYEΔPEΩN

Demeter, ayakta, cepheden. Sağ elinde uzun meşale, sol elinde ise buğday başağı tutuyor.

1) AE, 18 mm, 4.23 g. RPC Vol 3. No : 2762.1 = **SNG vAulock 5898----** KAICA

2) AE, 22 mm, 7.55 g. RPC Vol 3. No : 2762.2 = **SNG vAulock Kilikien**, 5897

3*) AE, 22 mm, 9.45 g. RPC Vol 3. No : 2762.3 = **SNG Levante Cilicia**, 410

4*) AE, 24 mm, 9.44 g. CNG EA 294, 16.06.2013, lot no. 485

5) AE, 24 mm, 9.45 g. CNG EA 90, 26.05.2014, lot no. 287

S17) Öy.: AYT AΔPIANOC KAICAP

İmparatorun defne çelenkli, zırhlı büstü sağa.

Ay.: CYEΔPEΩN

Demeter, oturuyor, sola. Sol elinde uzun meşale sağ elinde buğday başağı tutuyor.

- 1) AE, 20 mm, 7.17 g. RPC Vol 3. No : 2763.1 = **SNG Pfälzer Kilikien**, 1164
- 2*) AE, 21 mm, 8.41 g. RPC Vol 3. No : 2763.2 = **SNG Pfälzer Kilikien**, 1162
- 3) AE, 21 mm, 9.04 g. RPC Vol 3. No : 2763.3 = **SNG Pfälzer Kilikien**, 1163
- 4) AE, 6.88 g. RPC Vol 3. No : 2763.4 = Ashmolean

S18) Öy.: AYTΟ AΔPIANΩ KAICAPI CE

İmparatorun defne çelenkli, sağa.

Ay.: CYEΔPEΩN

Demeter, sola, oturuyor. Sol elinde meşale, sağ elinde buğday başağı tutuyor.

- 1*) AE, 24.80 mm, 9.36 g. RPC Vol 3. No : 2764.1 = **Ziegler 1988**, 109
- 2) AE, 7.30 g. RPC Vol 3. No : 2764.2 = Hauck & Aufhäuser 20, 16.08.2007, lot no. 307

S19) Öy.: AYT AΔPIANOC KAICA

İmparatorun defne çelenkli, zırhlı büstü sağa.

Ay.: CYEΔPEΩN

Demeter, ayakta, sola. Sağ elinde patera, sol elinde asa tutuyor.

- 1) AE, 17 mm, 3.28 g. RPC Vol 3. No : 2765.1 = **SNG Pfälzer Kilikien**, 1156
- 2*) AE, 17 mm, 3.32 g. RPC Vol 3. No : 2765.2 = **SNG Levante Cilicia**, 409
- 3) AE, 17 mm, 5.15 g. RPC Vol 3. No : 2765.3 = **SNG Pfälzer Kilikien**, 1155
- 4*) AE, 18 mm, 3.96 g. Pecunem, 47, 09.10.2016, lot no. 387
- 5) AE, 18 mm, 4.03 g. CNG EA 201, 17.12.2008, lot no.277
- 6) AE, 18 mm, 7.09 g. RPC Vol 3. No : 2765.4 = **SNG France 2 Cilicie**, 632
- 7) AE, 19 mm, 4.92 g. CNG EA 201, 17.12.2008, lot no.278
- 8*) AE, 3.32 g. RPC Vol 3. No : 2765.5 = CNG EA 188, Wagner coll., 28.05.2008, lot no. 271
- 9) AE, 4.22 g. RPC Vol 3. No : 2765.6 = Mossop Collection.

S20) Öy.: AYT AΔPIANOC KAICAP CEBACTOC

İmparatorun defne çelenkli, drapeli büstü, sağa.

Ay.: CYEΔPEΩN

Demeter, ayakta, sola. Sağ elinde patera, sol elinde asa tutuyor.

- 1*) AE, 16 mm , 4.73 g. RPC Vol 3. No : 2766.1 = **SNG Pfälzer Kilikien**, 1157
- 2) AE, 16 mm , 3.65 g. RPC Vol 3. No : 2766.2 = **SNG Pfälzer Kilikien**, 1158
- 3*) AE, 4.12 g. RPC Vol 3. No : 2766.3 = Ihl collection
- 4) AE, 4.92 g. RPC Vol 3. No : 2766.4 = CNG EA 201, Wagner coll., 17.12.2008, lot no. 27

S21) Öy.: AYTΟ AΔPIANOC KAICA

İmparatorun defne çelenkli, zırhlı büstü sağa.

Ay.: CYE-ΔP/EΩ-N

Demeter ayakta, cepheden, başı sola. Sağ elinde patera, sol elinde asa tutuyor.

- 1) AE, 17 mm, 4.00 g. RPC Vol 3. No : 2767.1 = **Ziegler 1988** , 110
- 2*) AE, 17 mm, 4.09 g. RPC Vol 3. No : 2767.2 = **SNG Pfälzer Kilikien**, 1154
- 3) AE, 17 mm, 4.60 g. RPC Vol 3. No : 2767.3 = **SNG Pfälzer Kilikien**, 1153
- 4) AE, 18 mm, 6.44 g. RPC Vol 3. No : 2767.4 = **BMC Cilicia** ,3
- 5) AE, 19 mm, 4.50 g. **Ziegler 1988**, 112- Ö.Y. AYTΟ AΔPIANOC KAIC-
- 6) AE, 20 mm, 6.28 g. **Ziegler 1988**, 111
- 7*) AE, 2.89 g. RPC Vol 3. No : 2767.5 = Ihl collection.
- 8) AE, 4.03 g. RPC Vol 3. No : 2767.6 = CNG EA 201, Wagner coll., 17.12.2008, lot no. 277

S22) Öy.: AYTΟ TPA AΔPIANOC

İmparatorun defne çelenkli, zırhlı büstü sağa.

Ay.: CYEΔPEΩN

Demeter ayakta, cepheden, başı sola. Sağ elinde nar, sol elinde palmiye dalı tutuyor.

- 1*) AE, 18 mm, 5.08 g. RPC Vol 3. No : 2768= Münzen & Medallien 19, 16. 05. 2006, lot no.190

S23) Öy.: AYT(O) AΔPIANOC KAICA

İmparatorun defne çelenkli, zırhlı büstü sağa.

Ay.: CYEΔPEΩN

Demeter ayakta, cepheden. Başı sola. Sağ elinde nar, sol elinde palmiye dal tutuyor.

1*) AE, 16 mm , 4.91 g. RPC Vol 3. No : 2769.1 = **SNG Pfälzer Kilikien**, 1161 – ö.y. AYT

2) AE, 16 mm , 5.53 g. RPC Vol 3. No : 2769.2= **SNG Pfälzer Kilikien**, 1160

3) AE, 17 mm , 4.93 g. RPC Vol 3. No : 2769.3= **SNG Pfälzer Kilikien**, 1159

4*) AE, 3.41 g. RPC Vol 3. No : 2769.4= CNG EA 304, 12.06.2013, lot no. 251

5) AE, 4.73 g. RPC Vol 3. No : 2769.5= CNG EA 304, 12.06.2013, lot no. 252

6) AE, 4.90 g. RPC Vol 3. No : 2769.6= Münz Zentrum 152, 02.09.2009, lot no. 381- ö.y. AYTO

S24) Öy.: AYT AΔPIANOC KAICA

İmparatorun defne çelenkli, zırhlı büstü sağa.

Ay.: CYEΔPEΩN

Demeter, ayakta, sola. Sol elinde nar, sağ elinde dal tutuyor.

1*) AE, 4,10 g RPC Vol 3. No : 2770 = Mossop Collection

S25) Öy.: A Y T O AΔPIANOC KAICA

İmparatorun defne çelenkli büstü, sağa.

Ay.: CYEΔPEΩN

Artemis ayakta, cepheden. Sağ elinde asa, sol elinde dal tutuyor.

1*) AE, 16 mm, 3.41 g. **SNG Levante Cilicia Supp.** 72

2) AE, 17 mm, 3.41 g. CNG EA 304, 12.06.2013, lot no. 251

3) AE, 17 mm, 4.76 g. CNG EA 304, 12.06.2013, lot no. 252

S26) Öy.: A Y T O AΔPIANOC KAICA

İmparatorun defne çelenkli büstü, sağa.

Ay.: CYEΔPEΩN

Artemis ayakta,sola. Sol elinde asasına yaslanmış, sağ elinde phiale/patera.

1*) AE, 16 mm, 3.79 **SNG Levante Cilicia Supp.** 73

S27) Öy.: AYT ΑΔΡΙΑΝΟC ΚΑΙCΑ

İmparatorun defne çelenkli, zırhlı büstü sağa.

Ay.: CYEΔPEΩN

Aphrodite ayakta, cepheden. Sağ elinde elma sol elinde ise defne dalı tutuyor.

1*) AE, 4.73 g. **Lindgren I**, 1607

S28) Öy.: AYT ΑΔΡΙΑΝΟC ΚΑΙCΑ

İmparatorun defne çelenkli, zırhlı büstü sağa.

Ay.: CYEΔPEΩN

Demeter ayakta, başı sağa dönük. İki elinde de meşale tutuyor.

1*) AE, 18 mm, 4.53 g Pecunem, 36, 04.10.2015, lot no. 513

Antoninus Pius (138-161)

S29) Öy.: AY[T]O KAI ANTΩNEINOC

İmparatorun defne çelenkli büstü, sola.

Ay.: CYEΔPEΩN

Aphrodite, ayakta, sağa. Sağ elinde dal, sol elinde ise nar tutuyor.

1) AE, 18 mm, 5.83 g RPC Online Vol 4. No : 9550.2 = CNG 29, 30.03.1994, lot no. 964.

2*) AE, 20 mm, 2.90 g RPC Online Vol 4. No : 9550.1 = PRF, Private Collection.

3) AE, 21 mm, 5.89 g RPC Online Vol 4. No : 9550.3 = Ashmolean.

S30) Öy.: AY[T]OK KAIC ANTΩNEIN[OC]

İmparatorun defne çelenkli büstü, sağa.

Ay.: [C]YEΔPEΩN

Demeter, ayakta, sağa. Başında kalathos, sağ elinde uzun bir mızrak, sol elinde ise yuvarlak bir obje tutuyor.

1*) AE, 24 mm, 9.51 g. RPC Online Vol 4. No:10244=**SNG Levante Cilicia Supp**, 74.

2) AE, 25 mm, 9.51 g. CNG EA 123, 28.09.2005, lot no. 46

Marcus Aurelius (161-180)

S31) Öy.: KAICAP AYPHΛIOC

Marcus Aurelius'un sakallı büstü, sola.

Ay.: CYE[Δ]PEΩN

Athena, ayakta, sola. Elinde patera ve mızrak tutuyor.

1) AE, 25 mm, RPC Online Vol 4. No : 9840 = Imhoof-Blumer, RSN 19, 104, no. 25, 1913.

S32) Öy.: [AYP]HΛIO[C] KAICAP

Marcus Aurelius'un sakallı büstü, sağa.

Ay.: [C]YEΔPEΩN

Apollo Sidetes, ayakta, sola. Sağ elinde patera, sol elinde uzun mızrak tutuyor.

1) AE, 14 mm , 4.15 g. **SNG Pfälzer Kilikien**, 1166

2*) AE, 18 mm, 3.76 g. RPC Online Vol 4. No : 4989.2 = **SNG France 2 Cilicie**, 634 - Ön yüzde 'defne çelenkli Antoninus Pius, - ANTΩN KAIC...

3*) AE, 18 mm, 4.10 g. RPC Online Vol 4. No : 4989.1= **BMC Cilicia**, 4

S33) Öy.: AYT KAI MA AY(P) ANTΩNINOC

İmparatorun defne çelenkli, zırlı ve paludamentumlu büstü, sağa.

Ay.: CYEΔPEΩN

Sakallı imparator (Marcus Aurelius ya da Lucius Verus) askeri kıyafetli ve mızraklı halde atını düşman üzerine sürüyor, sağa.

- 1) AE, 25 mm, 17.92 g. **SNG von Aulock Kilikien**, 5899
- 2) AE, 29 mm, 13.00 g. Lanz, 117, 24.11.2003, lot no. 787
- 3) AE, 30 mm, 13.77 g. Münzen & Medallien, 18.07.1970. lot no. 41.
- 4) AE, 30 mm, 13.77 g. RPC Online Vol 4. No : 4990.5 = Gorny & Mosch 108 03.04.2001, lot no. 1535
- 5*) AE, 32 mm, 17.89 g. RPC Online Vol 4. No : 4990.2 = **SNG Levante Cilicia**, 413
- 6) AE, 32 mm, 14.04 g. RPC Online Vol 4. No : 4990.3 = Münzkabinet
- 7*) AE, 33 mm, 18.42 g. RPC Online Vol 4. No : 4990.1 = **BMC Cilicia**, 5
- 8) AE, 34 mm, 23.13 g. RPC Online Vol 4. No : 4990.4 = NY, 1973.191.138

S34) Öy.: AYT KAI M AYP ANTΩN[]

İmparatorun defne çelenkli, zırhlı ve paludamentumlu büstü, sağa.

Ay.: CYΕΔΡΕΩΝ

Zeus, ayakta, sola. Yılanın üzerinde patera tutuyor, sol elinde uzun mızrak.

- 1*) AE, 31 mm, 17.38 gr. RPC Online Vol 4. No : 10493 = C SNG, no. 5293
- 2) AE, Heidelberg, 49, 20.05.2008, lot no. 103

S35) Öy.: AYT KAI MA AYP ANTΩNINOC

İmparatorun defne çelenkli, zırhlı ve paludamentumlu büstü, sağa.

Ay.: CYΕΔΡΕΩΝ

Zeus ayakta, sola. Kartalın üzerinde patera tutuyor, sol elinde uzun mızrak.

- 1*) AE, 33 mm, 23.55 g. RPC Online Vol. 4. No : 10235 = **SNG Levante Cilicia Supp.**, 75
- 2) AE, 33 mm, 23.55 g. CNG Mail Bid 66, 19.05.2004, lot no.1171
- 3) AE, 12.74 g. Nachfolger 410-411, 31.11.2013, lot no. 735

S36) Öy.: AYT KAI M AYP ANTΩNINOC

İmparatorun defne çelenkli, zırhlı ve paludamentumlu büstü, sağa.

Ay.: CYEΔPEΩN

Bir elini kaldırmış, at üstünde sakallı imparator (Marcus Aurelius ya da Lucius Verus?) sağa.

- 1) AE, 28 mm, 16. 91 g. RPC Online Vol. 4. No 8111.1 = Private coll. E. Levante
- 2) AE, 31 mm, 16. 32 g. RPC Online Vol. 4. No 8111.2 = Gorny & Mosch 112, 17.10.2001, lot no. 4225

S37) Öy.: AYT MAP AYPHA ANTΩNINOC

İmparatorun defne çelenkli büstü, sağa.

Ay.: CYEΔPEΩN

Athena, ayakta, sola. Sağ elinde kalkan sol elinde mızrak tutuyor.

- 1) AE, 21 mm, 8.16 g. **SNG Pfälzer Kilikien**, 1183
- 2*) AE, 22 mm, 7.49 g. RPC Online Vol. 4. No :10245.1= **SNG Levante Supp. Cilicia**, 77
- 3*) AE, 24 mm, 6.48 g. RPC Online Vol. 4. No :10245.2= Mossop Collection.
- 4) AE, 24 mm, 7.83 g. Pecunem, 42, 03.04.2016, lot no. 577

S38) Öy.: AYTOKPA K ANTΩN[EI?]

İmparatorun defne çelenkli, zırhlı ve paludamentumlu büstü, sağa.

Ay.: CYEΔPEΩN

Athena, ayakta, sola. Sağ eliyle vazoya taş atıyor, sol elinde palmiye dalı.

- 1*) AE, 22 mm, 8.06 g RPC Online Vol. 4. No: 9359 = **SNG France 2 Cilicie**, 635

S39) Öy.: AY TOK ANTΩ

İmparatorun defne çelenkli, zırhlı ve paludamentumlu büstü, sağa.

Ay.: CYEΔPEΩN

Artemis, ayakta, sağa. Omzunda sadak, elinde yay ve küre(?) tutuyor.

- 1) AE, 15.9 mm, 3.86 g. **Ziegler 1988**, 118
- 2) AE, 16 mm, 3.49 g. **SNG Pfälzer Kilikien**, 1177
- 3) AE, 16 mm, RPC Online Vol. 4. No : 4991.4= **Ziegler 1988**, 116
- 4) AE, 16.9 mm, **Ziegler 1988**, 119
- 5) AE, 17.5 mm, 3.42 g. **Ziegler 1988**, 120
- 6) AE, 18 mm, 4.08 g. RPC Online Vol. 4. No : 4991.3= **Lindgren I**, 1608
- 7*) AE, 18 mm, 4.24 g. RPC Online Vol. 4. No : 4991.1= **BMC Cilicia 6**
- 8) AE, 19 mm, 3.79 g. RPC Online Vol. 4. No : 4991.2= **Ziegler 1988**, 115

S40) Öy.: AYTOK ANTΩ

İmparatorun defne çelenkli, zırhlı ve paludamentumlu büstü, sağa.

Ay.: CYEΔPEΩN

Tykhe, ayakta, sola. Başında kalathos, elinde dümen ve bereket boynuzu tutuyor.

- 1*) AE, 17 mm, 4.15 g. RPC Online Vol. 4. No : 8503.2 = NY, 1944.100.54330*
- 2) AE, 18 mm, 3.96 g. RPC Online Vol. 4. No : 8503.1 = **Ziegler 1988**, 114,
- 3) AE, 19 mm, 3.28 g. RPC Online Vol. 4. No : 8503.3 = NY, 1970.232.7

S41) Öy.: AYT KAI ANTΩN

İmparatorun defne çelenkli başı, sağa.

Ay.: CYEΔPEΩN

Tykhe, ayakta, sola. Başında kalathos, elinde dümen ve bereket boynuzu tutuyor.

- 1*) AE, 16 mm, 2.89 g. RPC Online Vol. 4. No : 9355.1= **SNG Levante Cilicia 411**
- 2) AE, 16 mm, 4.52 g. **SNG Pfälzer Kilikien**, 1179
- 3) AE, 16 mm, 5.36 g. **SNG Pfälzer Kilikien**, 1180
- 4*) AE, 16 mm, 7.29 g. **SNG Pfälzer Kilikien**, 1178
- 5) AE, 17 mm, 2.57 g. RPC Online Vol. 4. No : 9355.2= **Ziegler 1988**, 113.
- 6) AE, 17 mm, 4.22 g. **SNG Pfälzer Kilikien**, 1181

S42) Öy.: AY K M AY ANTΩNIN

İmparatorun defne çelenkli başı, sağa.

Ay.: CYEΔPEΩN

Ares, ayakta, sağa. Sağ elinde mızrak sol elinde kalkan tutuyor.

- 1) AE, 16 mm, 3.54 g. **SNG Pfälzer Kilikien**, 1176
- 2*) AE, 16 mm, 5.12 g. RPC Online Vol. 4. No : 9356.1= **SNG Levante Cilicia**, 412
- 3*) AE, 17 mm, 4.53 g. RPC Online Vol. 4. No : 9356.2 = Mossop Collection

S43) Öy.: AY K M AY ANTΩNIN

İmparatorun defne çelenkli başı, sağa.

Ay.: CYEΔPEΩN

Athena Nikephoros, ayakta, sola. Sağ elinde Nike, sol elinde mızrak tutuyor. Ayağının yanında kalkanı var.

- 1) AE, 14 mm, 4.44 g. RPC Online Vol. 4. No : 9357.5= **SNG Pfälzer Kilikien** 1175
- 2) AE, 16 mm, 3.85 g. RPC Online Vol. 4. No : 9357.3= **SNG Levante Cilicia Supp**, 76
- 3*) AE, 16 mm. 4.00 g. RPC Online Vol. 4. No : 9357.1= **SNG France 2 Cilicie**, 636
- 4*) AE, 17 mm, 3.12 g. RPC Online Vol. 4. No : 9357.4= Mossop Collection
- 5) AE, 17 mm, 3.85 g. CNG EA 304, 12.06.2013, lot no. 253
- 6) AE, 17 mm, 3.85 g. CNG EA 134, 01.03.2006, lot no. 262
- 7) AE, 17 mm. 3.88 g. CNG EA 310, 04.11.2013, lot no. 309
- 8) AE, 17 mm, 3.94 g. CNG EA 50, 09.10.2002, lot no. 43
- 9) AE, 17 mm. 3.95 g. RPC Online Vol. 4. No : 9357.2= **Ziegler 1988**, 117
- 10) AE, 4.26 g. Nachfolger, 378, 28.04.2004, lot no. 1114

S44) Öy.: AY K M AY ANTΩNIN

İmparatorun defne çelenkli başı, sağa.

Ay.: CYEΔPEΩN

Artemis, ayakta, sağa. Omzunda sadak, elinde yay ve küre tutuyor.

- 1) AE, 16 mm, 3.77 g. RPC Online Vol. 4. No : 9358.7= Prowe III, 2246, pl. 36
- 2) AE, 16 mm, 3.86 g. RPC Online Vol. 4. No : 9358.4= **Ziegler 1988**, 118, pl. 5
- 3) AE, 16 mm, 3.96 g. RPC Online Vol. 4. No : 9358.1= MU 1
- 4) AE, 17 mm, 3.37 g. RPC Online Vol. 4. No : 9358.2= V 32319

- 5*) AE, 17 mm, 3.42 g RPC Online Vol. 4. No : 9358.8= Mossop Collection
6) AE, 17 mm, 4.98 g RPC Online Vol. 4. No : 9358.9= Mossop Collection
7) AE, 18 mm, 3.42 g RPC Online Vol. 4. No : 9358.6= **Ziegler 1988**, 120, pl. 5
8) AE, 18 mm, 4.47 g RPC Online Vol. 4. No : 9358.3= Münzkabinet
9) AE, 17 mm RPC Online Vol. 4. No : 9358.5= **Ziegler 1988**, 119, pl. 5

S45) Öy.: [AY K M AY ANTΩNIN]

İmparatorun defne çelenkli başı, sağa.

Ay.: [C]YΕΔPΕ[ΩN]

Artemis, ayakta, sağa. Elinde nar ve dal tutuyor.

- 1) AE, 13 mm, 5.43 g. **SNG Pfälzer Kilikien**, 1173
2) AE, 14 mm, 4.02 g. **SNG Pfälzer Kilikien**, 1168
3) AE, 14 mm, 4.06 g. **SNG Pfälzer Kilikien**, 1174
4*) AE, 15 mm, 3.25 g. RPC Online Vol. 4. No : 9368= **SNG France 2 Cilicie**,
637- a.y. Demeter
5) AE, 15 mm, 3.48 g. **SNG Pfälzer Kilikien**, 1167
6*) AE, 15 mm, 3.66 g. **SNG Pfälzer Kilikien**, 1172
7) AE, 15 mm, 3.74 g. **SNG Pfälzer Kilikien**, 1169
8) AE, 15 mm, 5.89 g. **SNG Pfälzer Kilikien**, 1171
9) AE, 16 mm, 3.42 g. **SNG Pfälzer Kilikien**, 1170

S46) Öy: AYTOKPA KACIA[P] [A]NTΩN[ΕIN]OC

İmparatorun defne çelenkli, zırlı ve paludamentumlu büstü, sağa.

Ay.: CYΕΔPΕ[ΩN]

Zeus, tahtta oturuyor, sağa. Sağ elindeki mızrağına yaslanmış, sol elinde kalkan.

- 1*) AE, 29 mm, 33.77 gr. **SNG Pfälzer Kilikien**, 1165

S47) Öy.: AYT MAP AYPEAI ANTΩNINOC

İmparatorun defne çelenkli başı, sağa.

Ay.: [CYΕ]Δ-PΕ[ΩN]

Athena Nikephoros, ayakta, sola. Sağ elinde Nike, sol elinde mızrak tutuyor.

1*) AE, 21 mm, 8,16 **SNG Pfälzer Kilikien, 1182**

S48) Öy.: AYTOK PA K ANTΩN

Marcus Aurelius'un defne çelenkli başı, sağa.

Ay.: CYΕΔ-ΠΕΩN

Demeter, ayakta, sağa. İki elinde yanan iki meşaleyi aşağı doğru tutuyor.

1*) AE, 20 mm, 7,69 **SNG Pfälzer Kilikien, 1184**

2*) AE, 23 mm, 8,68 **SNG Pfälzer Kilikien, 1185** –Ö.y. : ... K M....

Lucius Verus (161-169)

S49) Öy.: AYT KAI ΛOY AYP OYHPOC C

Lucius Verus'un defne çelenkli, zırhlı ve paludamentumlu büstü, sağa..

Ay.: CYΕΔΠΕΩN

Bir elini kaldırmış, at üstünde sakallı imparator (Marcus Aurelius ya da Lucius Verus?) sağa.

1) AE, 27 mm, 17, 23 g. **SNG Pfälzer Kilikien, 1207**

2) AE, 28 mm, 15, 62 g. RPC Online Vol. 4. No : 8112.2= Private coll. E. Levante

3) AE, 29 mm, 15, 64 g. CNG EA 342, 14.01.2015, lot no. 453

4*) AE, 29 mm, 19, 72 g. RPC Online Vol. 4. No : 8112.1= **SNG France 2 Cilicie, 640**

5*) AE, 29 mm, 23, 53 g. **SNG Pfälzer Kilikien, 1208**- Öy. Kmk. AK (Howgego, 514)

6) AE, 31 mm, 17, 50 g. RPC Online Vol. 4. No : 8112.3= F. Leypold, MÖNG 29,1989, 85, no. 12

S50) Öy.: AYT KAI ΛOY AYP OYHPOC C

Lucius Verus'un defne çelenkli, zırhlı ve paludamentumlu büstü, sağa..

Ay.: CYΕΔΠΕΩN

Ares'in Dike tarafından yargılanması. Solda Dike, elinde Ares'in kılıcı. Ortada zincirlenmiş Ares, solda Hermes, çıplak, elinde kerykeion.

- 1*) AE, 27 mm, 17.13 g RPC Online Vol. 4. No : 9366.1= **SNG France 2 Cilicie**, 641
- 2) AE, 28 mm, 18.19 g. Nomos, 6, 08.05.2012, lot no. 147
- 3) AE, 30 mm, 16.52 g RPC Online Vol. 4. No : 9366.5=Mossop Collection
- 4) AE, 30 mm, 18.54 g RPC Online Vol. 4. No : 9366.2= **Ziegler 1988**, 121
- 5*) AE, 31 mm, 18.80 g RPC Online Vol. 4. No : 9366.3= PRF
- 6) AE, 29 mm, RPC Online Vol. 4. No : 9366.4=Gerhard Hirsch, 217, 27.09.2001, 24
- 7) AE, 18.19 g. Gorny & Mosch 134, 11.10. 2004, lot no. 2069- öy. AY K M AYP ANTΩINOC

S51) Öy.: KAI ΛOY AYP OYHPOC C

Lucius Verus'un defne çelenkli, zırhlı ve paludamentumlu büstü, sağa.

Ay.: CYEΔPEΩN

Zeus, ayakta, sola. Yılanın üzerinde patera tutuyor, sol elinde uzun mızrak.

- 1) AE, 28 mm, 14.18 g. **SNG Pfälzer Kilikien**, 1206- öy. AYT KAI ΛOY AYP OYHPOC C- kmk. AK (Howgego, 514)
- 2*) AE, 28 mm, 16.90 g **SNG Pfälzer Kilikien**, 1205 – öy. AYT KAI ΛOY AYP OYHPOC C
- 3*) AE, 29 mm, 21.68 g RPC Online Vol. 4. No : 9365.1= **SNG France 2 Cilicie**, 639

S52) Öy.:] oYH AYP

Lucius Verus'un defne çelenkli, giyimli büstü, sola.

Ay.: CYEΔPEΩN

Athena, ayakta, sola. Elinde belirsiz bir obje ve dal(?)

- 1*) AE, 21 mm, 8.34 g **SNG Pfälzer Kilikien**, 1203
- 2) AE, 24 mm, 8.70 g. RPC Vol. 4. No : 10874 = Private coll. H. I.

S53) Öy.:] OYHP[

Lucius Verus'un defne çelenkli başı, sola.

Ay.: CYEΔ[

Apollon, ayakta, sola. Elinde defne dalı ve uzun mızrak.

1*) AE, 23 mm, 8.42 g RPC Online Vol. 4. No : 9367= **Ziegler 1988**, 122

S54) Öy.: [A]YTOKP[?] OYHP[

Lucius Verus'un defne çelenkli, giyimli(?) büstü, sola.

Ay.: CYEΔPEΩN

Demeter, ayakta, sola. Elinde iki uzun meşale tutuyor.

1) AE, 22 mm, 7.41 g. RPC Online Vol. 4. No : 9363.4= C,1948/471

2*) AE, 22 mm, 8.83 g. RPC Online Vol. 4. No : 9363.1= **SNG France 2 Cilicie**, 642

3) AE, 23 mm, 7.66 g. RPC Online Vol. 4. No : 9363.2= **SNG von Aulock Kilikien**, 5900

4*) AE, 23 mm, 7.85 g. RPC Online Vol. 4. No : 9363.3= Münzkabinet

5) AE, 24 mm, 8.07 g. **SNG Pfälzer Kilikien**, 1204 – ö.y. AO[---]OYH

S55) Öy.: AYT K AO AY

Lucius Verus'un zırhlı ve paludamentumlu büstü, sola.

Ay.: CYEΔPEΩN

Artemis, ayakta, sola. Omzunda sadak, elinde yay(?) ve küre(?) tutuyor.

1) AE, 16 mm, 3.04 g. **SNG Pfälzer Kilikien**, 1198

2) AE, 16 mm, 3.53 g. **SNG Pfälzer Kilikien**, 1197

3) AE, 16 mm, 4.14 g. RPC Online Vol. 4. No : 3598.2= Leybold, MÖNG 31,1991, 76, 14- Öy Marcus Aurelius, Ay. Demeter

4) AE, 17 mm, 4.00 g. **SNG Pfälzer Kilikien**, 1196

5*) AE, 18 mm, 3.87 g. RPC Online Vol. 4. No : 3598.1= NY 1998.18.134

S56) Öy.: [AY K Λ AY-P OYHPOC

Lucius Verus'un defne çelenkli, zırhlı ve paludamentumlu büstü, sağa..

Ay.: CYEΔPEΩN

Artemis ayakta, sağa. Omzunda sadak ve yay, diğer elinde belirsiz yuvarlak nesne? tutuyor.

1*) AE, 14 mm, 3.47 g. **SNG Pfälzer Kilikien**, 1199

S57) Öy.: AYT K ΛO AY

Lucius Verus'un büstü, sola.

Ay.: CYEΔPEΩN

Tykhe, ayakta, sola. Başında kalathos, dümen ve bereket boynuzu tutuyor.

1) AE, 16 mm, 3.52 g. **SNG Pfälzer Kilikien**, 1200

2*) AE, 16 mm, 4.44 g. RPC Online Vol. 4. No : 11039.1= Mossop Collection, 533

3) AE, 17 mm, 3.53 g. RPC Online Vol. 4. No : 11039.3= Be 93.21, n. 169, 1995

4*) AE, 17 mm, 4.55 g. **SNG Pfälzer Kilikien**, 1201

5) AE, 18 mm, 4.86 g. RPC Online Vol. 4. No : 11039.2= Lanz, 56, 13.05.1991, lot no. 533

S58) Öy.: [AY KAI Λ?] OYHPOC

Lucius Verus'un defne çelenkli, zırhlı ve paludamentumlu büstü, sağa..

Ay.: CYEΔPEΩN

Tykhe, ayakta, sola. Başında kalathos, dümen ve bereket boynuzu tutuyor.

1*) AE, 17 mm, 3.19 g. RPC Online Vol. 4. No : 93604=**SNG France 2 Cilicie**, 643

2) AE, 17 mm, 3.19 g. **SNG Pfälzer Kilikien**, 1195 – Öy: [AY K Λ AY-P OYHPOC

S59) Öy.: ...YPH... KA OYH[POC]

Verus'un defne çelenkli büstü, sola.

Ay.: CYEΔPEΩN

Dionysos ayakta, sola. Sol elindeki asasına yaslanmış, sağ eliyle panterin üzerinde kantaros tutuyor.

1*) AE, 21 mm, 9.41 g. **SNG Levante Supp. Cilicia**, 79

2) AE, 22 mm, 5.60 g. **SNG Pfälzer Kilikien**, 1202

S60) Öy.: AYT... OK ANTΩ

İmparatorun defne çelenkli büstü, sağa.

Ay.: CYEΔPEΩN

Aphrodite ayakta, cepheden, başı, sağa. Elinde ayna tutuyor.

1*) AE, 4.08 g. **Lindgren I**, 1608

S61) Öy.: [...]ΛΛO[...]

İmparatorun defne çelenkli, giyimli ve paludamentumlu büstü, sağa.

Ay.: CYEΔPEΩN

Europa boğa üzerinde, dalgaların üzerinde ilerliyor, sağa.

1*) AE, 11.53 g. Hauck & Aufhäuser 20, 16.10.2007, lot no. 343

S62) Öy.: [...]O. ΠΛΛO[...]

İmparatorun defne çelenkli, giyimli büstü, sağa.

Ay.: CYEΔPEΩN

Ayakta Apollon ve Artemis arasında başı örtülü bir kadın (Nemesis?)

1*) AE, 21.04 g. Nachfolger 378, 28.04.2004, lot no. 1115

II. Faustina (161-180)

S63) Öy.: ΦAYCTINA CEBACTH

II. Faustina'nın giyimli büstü, sağa.

Ay.: CYΕΔΡΕΩΝ

Aphrodite, ayakta, sağa. Sağ eliyle saçını, sol eliyle de elbisesini tutuyor.

- 1) AE, 21 mm, 7.12 g. **SNG Pfälzer Kilikien**, 1192
- 2) AE, 22 mm, 7.91 g. **SNG Pfälzer Kilikien**, 1191
- 3) AE, 22 mm, 10.52 g. RPC Online Vol. 4. No : 9360.2 = **SNG Levante Cilicia Supp**, 78
- 4) AE, 23 mm, 7.32 g. **SNG Pfälzer Kilikien**, 1190
- 5) AE, 23 mm, 7.79 g. **SNG Pfälzer Kilikien**, 1189
- 6*) AE, 23 mm, 9.18 g. RPC Online Vol. 4. No : 9360.1= **SNG France 2 Cilicie**, 638. Ö.y. kmk. AK- (Howgego, 514)
- 7) AE, 24 mm, 7.66 g. RPC Online Vol. 4. No : 9360.4= Ashmolean
- 8) AE, 24 mm, 10.53 g. CNG EA 294, 16.01.2013, lot no. 486
- 9) AE, 24 mm, 10.52 g. CNG EA 90, 26.05.2004, lot no. 288
- 10*) AE, 26 mm, 8.73 g. RPC Online Vol. 4. No : 9360.3= Münzkabinett 491, no. 8, pl. XIX.5
- 11) AE, 7.26 g. **Lindgren I**. 1608A

S64) Öy.: ΦΑΥΚΤΙΝΑ ΚΕΒΑΚΤΗ

II. Faustina'nın giyimli büstü, sağa.

Ay.: CYΕΔΡΕΩΝ

Demeter, ayakta, sağa. İki uzun meşaleyi aşağı doğru tutuyor.

- 1*) AE, 23 mm, 8.76 g, RPC Online Vol. 4. No : 5842= L 1901-7-4-24
- 2) AE, 24 mm, 6.90 g. CNG EA 203, 28.01.2009, lot no.345

S65) Öy.: [ΦΑΥΚΤΙΝΑ?] ΚΕΒΑΚΤΗ

II. Faustina'nın giyimli büstü, sağa.

Ay.: CYΕΔΡΕ

Artemis ayakta, sağa. Elinde nar ve dal tutuyor.

- 1) AE, 16 mm, 3.04 g. **SNG Pfälzer Kilikien**, 1188
- 2*) AE, 17 mm, 3.10 g. RPC Online Vol. 4. No : 9549= PRF

S66) Öy.: ΦΑΥΚΤΙΝΑ ΚΕΒΑΚΤΗ

II. Faustina'nın giyimli büstü, sağa.

Ay.: ΚΥΚΑΡΕΩΝ

Tykhe, ayakta, sola. Elinde bereket boynuzu ve dümen tutuyor.

1) AE, 16 mm, 3.50 g. **SNG Pfälzer Kilikien**, 1187

2*) AE, 16 mm, 4.14 g. **SNG Pfälzer Kilikien**, 1186

Lucilla (161-169)

S67) Öy.: ΛΟΥΚΙΛΛΑ ΚΕΒΑΚΤΗ

Lucilla'nın giyimli büstü, sağa.

Ay.: ΚΥΚΑΡΕΩΝ

Aphrodite, ayakta, sağa. Sağ eliyle saçını sol eliyle de elbisesini tutuyor.

1*) AE, 23 mm, 7.19 g RPC Online Vol. 4. No : 9361.1=**SNG France 2 Cilicie**, 645

2*) AE, 23 mm, 8.84 g CNG EA 304, 12.06.2013, lot no. 254

3) AE, 24 mm, 9.54 g RPC Online Vol. 4. No : 9361.2=Righetti, 1643

4) AE, 31 mm, 17.59 g. Meister & Sonntag 3, 06.10.2005, lot no. 140.

5) AE, 9.37 g. Gorny & Mosch 181, 12.10.2009, lot no. 1874

S68) Öy.: ΛΟΥΚΙΛΛΑ ΚΕΒΑΚΤΗ

Lucilla'nın giyimli büstü, sağa.

Ay.: ΚΥΚΑΡΕΩΝ

Demeter, ayakta, sağa. İki uzun meşaleyi aşağı doğru tutuyor.

1) AE, 22 mm, 7.94 g. **SNG Pfälzer Kilikien**, 1193

2*) AE, 22 mm, 10.88 g. RPC Online Vol. 4. No : 5843.4= **SNG Levante Cilicia**, 415

3) AE, 23 mm, 7.74 g. **SNG Pfälzer Kilikien**, 1194

4) AE, 23 mm, 8.54 g. RPC Online Vol. 4. No : 5843.1= L 1907-1-4-16

5) AE, 23 mm, 9.18 g. RPC Online Vol. 4. No : 5843.5= Mossop Collection

6) AE, 23 mm, 9.30 g. RPC Online Vol. 4. No : 5843.2= Münzkabinett 492, no. 9

7*) AE, 23 mm, 10.51 g. RPC Online Vol. 4. No : 5843.6.= G II, 545, no. 2090

- 8) AE, 24 mm, 8.82 g. RPC Online Vol. 4. No : 5843.3= Münzkabinett
9) AE, 24 mm, 8.98 g. CNG EA 127, 23.11.2005 , lot no. 207

S69) Öy.: ΛΟΥΚΙΑΛΛΑ CEBACTH

Lucilla'nın giyimli büstü, sağa.

Ay.: CYEΔPEΩN

Demeter, ayakta, sola. Sağ elinde buğday başağı, sol elinde uzun meşale tutuyor.

- 1*) AE, 21 mm, 10.30 g. RPC Online Vol. 4. No 9362= **SNG France 2 Cilicie**, 644

Caracalla (198-217)

S70) Öy.: A K M AY ANTΩNEINOC

İmparatorun defne çelenkli, giyimli ve paludamentumlu büstü, sağa.

Ay.: CYEΔPEΩN

Ares'in Dike tarafından yargılanması. Solda Dike, elinde Ares'in kılıcı. Ortada zincirlenmiş Ares, solda Hermes, çıplak, elinde kerykeion.

- 1*) AE, 34 mm, 20.02 g. Pecunem, 47, 09.10.2016, lot no. 388

Geta (209-212)

S71) Öy.: Π CΕΠΓ ETA- C KAIC

İmparator Geta'nın başı, sağa.

Ay.: CYEΔPEΩN

Dionysos, ayakta sola. Sağ elinde kantharos, sol elinde asasını tutuyor.

- 1*) AE, 16 mm, 3.93 g. **SNG Pfälzer Kilikien**, 1209

Severus Alexander (222-235)

S72) Öy.: A K M A CEOYHP AΛEΞANΔOC CEB

İmparatorun defne çelenkli başı, sağa.

Ay.: CYEΔPEΩN

Zeus Nikephoros, sağa. Sağ elinde asası, sol elinde Nike, ayağının yanında kartal.

1*) AE, 33 mm, 13.80 g. **SNG Levante Cilicia**, 416

2*) AE, 33 mm, 13.80 g. **SNG von Aulock Kilikien**, 5901

S73) Öy.: A K M AYP CEOYHP AΛEΞANΔOC CEB

İmparatorun defne çelenkli başı, sağa.

Ay.: CYEΔPEΩN

Ares ayakta, sağa. Elinde mızrak ve hançer tutuyor.

1*) AE, 32 mm, 23.49 g. **SNG Levante Cilicia** 417

2) AE, 32 mm, 23.49 g. CNG Mail Bid 70, 21.09.2005, lot no. 572

S74) Öy.: A Y K M AY CEOYH AΛEΞANΔOC

İmparatorun defne çelenkli büstü, sağa

Ay.: CYEΔPEΩN

Taş üzerinde oturan Hermes sağ elinde para kesesi , sol elinde asası kerykeion.

1*) AE, 25 mm, 9.15 g. **SNG Levante Cilicia Supp.** 80

S75) Öy.: A K M A CEOYHP AΛEΞANΔOC CEB

İmparatorun defne çelenkli başı,sağa.

Ay.: CYEΔPEΩN

Çelenk içinde

1*) AE, 30 mm, 17.53 g. **SNG France 2 Cilicie**, 646

S76) Öy.: A K M A CEO AΛEΞANΔ CE

İmparatorun defne çelenkli başı,sağa.

Ay.: CYEΔPEΩN

Agonistik ödül tacı, etrafında palmiye dallarından çelenk.

1*) AE, 18 mm, 4.89 g. **SNG France 2 Cilicie**, 647

S77) Öy.: A Y K M AY CEOY AΛEΞANΔOC

İmparatorun defne çelenkli büstü, sağa

Ay.: CYEΔPEΩN

İki güreşçi

1*) AE, 27.10 mm, 10.34 g. **Ziegler 1988**, 123

S78) Öy.: A K M A CEOYHP AΛEΞANΔ

İmparatorun defne çelenkli, giyimli ve paludamentumlu büstü, sağa.

Ay.: CYEΔPEΩN

Hephaistos, ayakta sağa. Sol elinde çekiç tutuyor, yanında örs.

1*) AE, 17.11 g. Gorny & Mosch 160, 09.10.2007, lot no. 2007

Iulia Maesa (165-224)

S79) Öy.: IOYΛIA MAICA CE

Iulia Maesa'nın büstü, sağa.

Ay.: CYEΔPEΩN

Aphrodite, ayakta, sağa. Sağ eliyle saçlarını düzeltiyor

1*) AE, 24 mm, 6.78 g. **SNG France 2 Cilicie**, 648

2*) AE, 26 mm, 7.24 g. **SNG Levante Cilicia**, 418

S80) Öy.: IOYΛIA MAICA CE

Iulia Maesa'nın büstü, sağa.

Ay.: CYEΔPEΩN

Athena, ayakta, sağa. Sol elinde mızrak, sağ elinde kalkan tutuyor.

1*) AE, 25 mm, 6.53 g. **SNG Pfälzer Kilikien**, 1210

Iulia Mameia (182-235)

S81) Öy.: IOYA MAMEIA CEB

Iulia Mameia'nın büstü, sağa.

Ay.: CYEΔPEΩN

Dionysos, ayakta. Elinde kantharos ve asası thyrsos'u tutuyor.

1*) AE, 26.20 mm, 6.30 g. **Ziegler 1988**, 124

Maximinus Thrax (235-238)

S82) Öy.: AY. K. Γ. IO. OY. MAΞIMEINOC

İmparatorun defne çelenkli büstü, sağa.

Ay.: CYEΔPEΩN

Ares ayakta, sağa. Sağ elinde mızrak, sol elinde kalkan tutuyor.

1) AE, 24 mm, 7.74 g. **SNG von Aulock**, 5902

2*) AE, 25 mm, 5.33 g. CNG EA 123, 28.09.2005, lot no. 47

3*) AE, 26 mm, 5.33 g. **SNG Levante Cilicia**, 419

S83) Öy.: AY. K. Γ. IO. OY. MAΞIMEINOC

İmparatorun defne çelenkli büstü, sağa.

Ay.: CYEΔPEΩN

Hermes, ayakta, sola. Sağ elinde para kesesi, sol elinde asas kerykeion.

1*) AE, 25 mm, 11.37 g. **SNG Pfälzer Kilikien, 1211**

S84) Öy.: AY. K. Γ. IO. OY. MAΞIMEINOC

İmparatorun defne çelenkli büstü, sağa.

Ay.: CYEΔPEΩN

Çelenk içinde

1*) AE, 31 mm, 13.72 g. **SNG Pfälzer Kilikien, 1212**

Maximus Caesar (235-238)

S85) Öy.: Γ.IOY.OYHPOC MAΞIMOC KAICAP

İmparatorun başı, sağa.

Ay.: CYEΔPEΩN

Çelenk içinde

1*) AE, 29 mm, 12.87 g. **SNG Levante Cilicia, 420**

S86) Öy.: Γ.IOY.OYHPOC MAΞIMOC KAICAP

İmparatorun başı, sağa.

Ay.: CYEΔPEΩN

Tanrıça(?), Zeus ve Demeter, üçü de ayakta, cepheden, başları sola dönük.

1*) AE, 30 mm, 12.70 g. **SNG Levante Cilicia 421**

2) AE, 30 mm, 12.70 g. CNG EA 129, 21.12.2005, lot no, 238.

S87) Öy.: Γ.IOY.OYH MAΞIMOC KAI

İmparatorun başı, sağa.

Ay.: CYEΔPEΩN

Artemis, ayakta,sağa yürüyor. Omzunda sadak içinde ok ve yay.

1*) AE, 19 mm, 3.82 g. **SNG Levante Cilicia, 422**

S88) Öy.: Γ.IOY.OYH MAΞIMOC KAI

İmparatorun başı, sağa.

Ay.: CYΕΔΡΕΩΝ

Agonistik vazo, içinde iki palmiye dalı.

1*) AE, 18 mm, 3.18 g. **SNG Levante Cilicia, 423**

S89) Öy.: Γ.IOY.OYHP MAΞIMOC KAICAP

İmparatorun defne çelenkli büstü, sağa.

Ay.: CYΕΔΡΕΩΝ

Aphrodite, ayakta, sağa. Vücudunun üst kısmı çıplak, bir eli kalçasının üzerinde, diğer eliyle saçlarını düzeltiyor.

1) AE, 23 mm, 6.06 g. **SNG Pfälzer Kilikien, 1215**

2*) AE, 23 mm, 6.67 g. **SNG Pfälzer Kilikien, 1213**

3) AE, 24.8 mm 5.12 g. **Ziegler 1988, 125**

4) AE, 25 mm, 5.65 g. **SNG Pfälzer Kilikien, 1214**

S90) Öy.: Γ.IOY.OYHP MAΞIMOC KAICAP

İmparatorun defne çelenkli büstü, sağa.

Ay.: CYΕΔΡΕΩΝ

Tykhe, elinde bereket boynuzu ve dümen tutuyor.

1*) AE, 23 mm, 6.70 g. **SNG Pfälzer Kilikien, 1216**

S91) Öy.: Γ.IOY MAΞIMOC KAICAP

İmparatorun büstü, sağa.

Ay.: CYEΔPEΩN

Ares, ayakta, sola. Sağ elinde mızrak, sol elinde kalkan.

- 1) AE, 21 mm, 6.66 g. **SNG Pfälzer Kilikien**, 1217
- 2*) AE, 24 mm, 8.13 g. **SNG Levante Cilicia Supp.**, 81
- 3*) AE, 24 mm, 8.13 g. CNG EA 134, 01.03.2006, lot no. 263
- 4*) AE, 7.62 g. Gorny & Mosch 241, 10.10.2016, lot no.1950

S92) Öy.: Γ.ΙΟΥ.ΟΥΗΡ ΜΑΞΙΜΟC ΚΑΙCΑΡ

İmparatorun başı, sağa.

Ay.: CYEΔPEΩN

Dionysos, ayakta, sağa yürüyor. Sol elinde asası, ayağının yanında panterin üzerinde kantharos tutuyor.

- 1*) AE, 17 mm, 2.81 g. **SNG Levante Cilicia**, 424
- 2*) AE, 17 mm, 2.81 g. CNG EA 90, 26.05.2004, lot no. 289
- 3) AE, 18.50 mm. 2.78 g. **Ziegler 1988**, 126

S93) Öy.: Γ.ΙΟΥ.ΟΥΗΡ ΜΑΞΙΜΟC ΚΑΙCΑΡ

İmparatorun büstü, sağa.

Ay.: CYEΔPEΩN

Ares, ayakta, sola. Sol elinde mızrağına yaslanmış, sağ elinde kalkan.

- 1) AE, 23 mm, 6.90 g. **SNG Cop**, 250
- 2*) AE, 24 mm, 8.37 g. **SNG France 2 Cilicie**, 652
- 3*) AE, 7.63 g. Gorny & Mosch 156, 05.03. 2007, lot no. 1812

S94) Öy.: Γ. ΙΟΥ Δ ΟΥΗΡΟC ΜΑΞΙΜΟC ΚΑΙCΑΡ

İmparatorun büstü, sağa.

Ay.: CYEΔPEΩN

Ares, sağa, oturuyor. Sağ elinde mızrak, sol elinde kalkan.

1*) AE, 30 mm, 8.44 g. CNG EA 224, 16.12.2009, lot no. 452

2*) AE, 30 mm, 14.78 g. **SNG France 2 Cilicie**, 651

S95) Öy.: Γ.ΙΟΥ. Δ ΟΥΗΡΟC ΜΑΞΙΜΟC ΚΑΙCΑΡ

İmparatorun büstü, sağa.

Ay.: CYΞΔΡΞΩΝ

Ares'in Dike tarafından yargılanması. Solda Dike, elinde Ares'in kılıcı. Ortada zincirlenmiş Ares, solda Hermes, çıplak, elinde kerykeion.

1*) AE, 30 mm, 14.69 g. **SNG France 2 Cilicie**, 650

2*) AE, 14.81 g. Nachfolger 366, 29.10.2000, lot no. 997

S96) Öy.: Γ.ΙΟΥ. ΟΥΗΡ ΜΑΞΙΜΟC ΚΑΙCΑΡ

İmparatorun büstü, sağa.

Ay.: CYΞΔΡΞΩΝ

Aphrodite, ayakta, sağa. Sağ elinde ayna, sol eli kalçasının üzerinde.

1*) AE, 22 mm, 6.45 g. **SNG France 2 Cilicie**, 653

S97) Öy.: Γ.ΙΟΥΑ ΟΥΗΡΟC ΜΑΞΙΜΟC ΚΑΙCΑΡ

İmparatorun büstü, sağa.

Ay.: CYΞΔΡΞΩΝ

Athena ayakta, sola. Sol elinde mızrak, sağ elinde kalkan tutuyor.

1) AE, 28 mm, 13.06 g. **SNG Pfälzer Kilikien**, 1218

2*) AE, 31 mm, 9.66 g. **SNG France 2 Cilicie**, 649

3*) AE, 17.63 g. Gorny & Mosch 118, 15.10.2002, lot no. 1795

III. Gordianus (238-244)

S98) Öy.: ΑΥΤ ΚΑΙ ΜΑΝΤ ΓΟΡΔΙΑΝΟC CΕΒ

İmparatorun defne çelenkli başı, sağa.

Ay.: CYEΔPEΩN

Ares, ayakta, sola yürüyor. Elinde mızrak ve hançer tutuyor.

1*) AE, 24 mm, 6.60 g. CNG EA 303, 29.05.2013, lot no. 251

2*) AE, 24 mm, 6.88 g. **SNG Levante Cilicia**, 425

3) AE, 24 mm, 8.38 g. **SNG Pfälzer Kilikien**, 1219

S99) Öy.: AYT KAI M ANT ΓOPΔIANOC CEB

İmparatorun defne çelenkli başı, sağa.

Ay.: CYEΔPEΩN

Zeus, ayakta, sola. Sol elinde asa, sağ elinde patera tutuyor.

1*) AE, 23 mm, 7.42 g. **SNG Pfälzer Kilikien**, 1220

2*) AE, 24 mm, 6.43 g. **SNG Levante Cilicia**, 426

S100) Öy.: AYT KA ANT ΓOPΔIANOC CEB

İmparatorun defne çelenkli başı, sağa.

Ay.: CYEΔPEΩN

Ares'in Dike tarafından yargılanması. Solda Dike, elinde Ares'in kılıcı. Ortada zincirlenmiş Ares, solda Hermes, çıplak, elinde kerykeion.

1*) AE, 29 mm, 8.85 g. **SNG Levante Cilicia**, 427

2*) AE, 29 mm, 8.85 g. CNG Mail Bid 70, 21.09.2005, lot no. 573

S101) Öy.: AYT KA ANT ΓOPΔIANOC CEB

İmparatorun defne çelenkli başı, sağa.

Ay.: CYEΔPEΩN

Dionysos, ayakta, sola. Sol elinde asası, sağ elinde kantharos tutuyor.

1*) AE, 20 mm, 9.25 **SNG Pfälzer Kilikien**, 1221

S102) Öy.: AYT KA ANT ΓΟΡΔΙΑΝΟC CEB

İmparatorun defne çelenkli başı, sağa.

Ay.: CYEΔPEΩN

Athena, ayakta, sola. Sol elinde mızrağını, sağ elinde ise kendi silüetini(?) tutuyor.

1*) AE, 29 mm, 9,25 **SNG Pfälzer Kilikien**, 1222

Philippus Arabs (244-249)

S103) Öy.: AYT K M IOYA ΦΙΛΙΠΠΟC C

İmparatorun defne çelenkli başı, sağa.

Ay.: CYEΔPEΩN

Hermes ayakta, sola. Sağ elinde para kesesi, diğerinde asası kerykeion.

1*) AE, 16 mm, 3,51 **SNG Pfälzer Kilikien**, 1223

2) AE, 17.60 mm. 4.18 g. **Ziegler 1988**, 129

S104) Öy.: AYT K M IOY ΦΙΛΙΠΠΟC CEB

İmparatorun defne çelenkli başı, sağa.

Ay.: CYEΔPEΩN

Zeus ayakta. Elinde patera ve asa tutuyor.

1*) AE, 33.70 mm, 15.92 g. **Ziegler 1988**, 128

S105) Öy.: AYT K M IOYA ΦΙΛΙΠΠΟC C

İmparatorun defne çelenkli başı, sağa.

Ay.: CYEΔPEΩN

Ares ayakta, sola. Sol elinde mızrak, sağ elinde kalkan tutuyor.

1*) AE, 33 mm, 13.98 g. Pecunem, 36, 04.09.2015, lot no. 514

Traianus Decius (249-251)

S106) Öy.: AYT KAIC Γ MΕCC KY TPAIAN ΔΕΚΙΟC CΕΒ

İmparatorun defne çelenkli, zırhlı ve giyimli büstü, sağa.

Ay.: CYΕΔΡΕΩΝ

Ares'in Dike tarafından yargılanması. Solda Dike, elinde Ares'in kılıcı. Ortada zincirlenmiş Ares, solda Hermes, çıplak, elinde kerykeion.

- 1) AE, 28 mm, 12.66 g. RPC Online Vol. 9. No: 1205.6= **Ziegler 1988**, 131
- 2) AE, 29 mm, 11.21 g. RPC Online Vol. 9. No: 1205.3= **Lindgren III**, 908a
- 3*) AE, 30 mm, 11.67 g. RPC Online Vol. 9. No: 1205.4= Nachfolger 380, 3.11. 2004, lot 875
- 4*) AE, 30 mm, 13.26 g. RPC Online Vol. 9. No: 1205.1= **SNG France 2 Cilicie**, 655
- 5) AE, 31 mm, 11.66 g. RPC Online Vol. 9. No: 1205.5= **Ziegler 1988**, 130
- 6) AE, 32 mm, 11.10 g. RPC Online Vol. 9. No: 1205.2= Künker 97, 07.03.2005, lot no.1791
- 7) AE, Kricheldorf, 49, 20.02.2017, lot. 453

S107) Öy.: AYT KAIC Γ MΕCC KY TPAIAN ΔΕΚΙΟC CΕΒ

İmparatorun defne çelenkli, zırhlı ve giyimli büstü, sağa.

Ay.: CYΕΔΡΕΩΝ, ΓΥΜΝΑCΙΑΡΧΙΑ

Sağda Gymnasiarch'ın yağ küpü ve palmye dalı, sola. Yanında iki tek kollu silindir vazı.

- 1*) AE, 29 mm, 11.95 g. RPC Online Vol. 9. No: 1206.2= Münzen & Medallien 12, 10.04.2003, lot no. 242
- 2) AE, 30 mm. 15.32 g. Pecunem, 46, 11.09.2016, lot no.445
- 3) AE, 30.90 mm. 17.14 g. Ziegler 1988, 132
- 4*) AE, 34 mm, 22.63 g. RPC Online Vol. 9. No: 1206.1= CNG 88, 14.09.2011, lot no. 996

S108) Öy.: AYT KAIC Γ MΕCC KY TPAIAN ΔΕΚΙΟC CΕΒ

İmparatorun defne çelenkli, zırhlı ve giyimli büstü, sağa.

Ay.: CYΕΔΡΕΩΝ, ΓΥΜΝΑCΙΑΡΧΙΑ

Sağda Gymnasiarch'ın yağ küpü , üstünde üç tek kollu silindir vazı, iki yanda palmiye dalı.

1*) AE, 29 mm, 10.91 g. RPC Online Vol. 9. No: 1207.2= **SNG France 2 Cilicie**, 654

2) AE, 30 mm, 10.23 g. RPC Online Vol. 9. No: 1207.3 = Righetti , 1644

3*) AE, 30 mm, 11.83 g. RPC Online Vol. 9. No: 1207.1 = **BMC Cilicia**, 10

4) AE, 31 mm, 17.14 g. RPC Online Vol. 9. No: 1207.4= **Ziegler 1988**, 132

Etruscilla (249 – 251)

S109) Öy.: ΕΡΕΝΝΙΑ ΑΙΤΡΟΥΚΙΑΛΛΑ CEB

Etruscilla'nın taçlı ve giyimli büstü, sağa.

Ay.: CYΕΔΡΕΩΝ

Ares'in Dike tarafından yargılanması. Solda Dike, elinde Ares'in kılıcı. Ortada zincirlenmiş Ares, solda Hermes, çıplak, elinde kerykeion.

1*) AE, 29 mm, 10.39 g. Harlan J. Berk , 201, 13.07.2017, lot no. 440

2) AE, 29 mm, 11.69 g. Kricheldorf , 49, 20.02.2017, lot no. 453

3) AE, 30 mm, 10.53 g. RPC Online Vol. 9. No: 1208.3= Mossop Collection

4) AE, 30 mm, 12.34 g. RPC Online Vol. 9. No: 1208.6= **Lindgren I**, 1609

5*) AE, 30 mm, 13.33 g. RPC Online Vol. 9. No: 1208.1= **SNG France 2 Cilicie**, 656

6) AE, 30 mm, 18.02 g. RPC Online Vol. 9. No: 1208.2= B 700/1914

7) AE, 31 mm, 12.43 g. RPC Online Vol. 9. No: 1208.4= Righetti 1645

8*) AE, 9.70 g. Gorny & Mosch 241, 10.10.2016, lot no. 1951

9) AE, RPC Online Vol. 9. No: 1208.5= Hirsch 175, 23-26.09.1992, lot no. 1340

S110) Öy.: ΕΡΕΝΝΙΑ ΑΙΤΡΟΥΚΙΑΛΛΑ CEB

Etruscilla'nın taçlı ve giyimli büstü, sağa.

Ay.: CYΕΔΡΕΩΝ, ΓΥΜΝΑΚΙΑΡΧΙΑ

Gymnasiarch'ın yağ küpü , üstünde üç tek kollu silindir vazı, iki yanda palmiye dalı.

1*) AE, 28 mm, 16.96 g. RPC Online Vol. 9. No: 1209.2= SNG Levante Cilicia **Supp.**, 82

- 2) AE, 28 mm, 16.96 g. CNG EA 123, 28.09.2005, lot no. 48
3*) AE, 30 mm, 12.52 g. RPC Online Vol. 9. No: 1209.1= Mossop Collection
4) AE, 31 mm, 19.10 g. RPC Online Vol. 9. No: 1209.4 = **Ziegler 1988**, 133
5) AE, RPC Online Vol. 9. No: 1209.3= **Lindgren I**, 133

Herennius Etruscus (251)

S111) Öy.: KYIN EPETPMEC ΔEKION KAICAPA

Etruscus'un giyimli ve zırhlı büstü, sağa.

Ay.: CYEΔPEΩN

Persephone, ayakta, sağa. Elinde sistrum(?), Hades, oturuyor, sola. Elini Cerberus'a uzatmış, diğer elinde mızrak tutuyor.

- 1) AE, 24 mm, 6.49 g. RPC Online Vol. 9. No: 1210.2= Münzkabinett
2*) AE, 25 mm, 7.09 g. RPC Online Vol. 9. No: 1210.3= Hauck & Aufhäuser 20, 16.10.2007, lot no. 476
3*) AE, 25 mm, 8.57 g. RPC Online Vol. 9. No: 1210.1= **SNG France 2 Cilicie**, 657

S112) Öy.: KYIN EPETPMEC ΔEKION KAICAPA

Etruscus'un giyimli ve zırhlı büstü, sağa.

Ay.: CYEΔPEΩN

Çelenk içinde

- 1*) AE, 24 mm, 6.56 g. RPC Online Vol. 9. No: 1211.1= **SNG Levante Cilicia**, 428
2) AE, 24 mm, 6.83 g. RPC Online Vol. 9. No: 1211.2= Ashmolean

S113) Öy.: KYIN EPETPMEC ΔEKION KAICAPA

Etruscus'un giyimli ve zırhlı büstü, sağa.

Ay.: CYEΔPEΩN

Hephaistos, sağa oturuyor. Elinde çekiç, dizinin üzerinde kalkan. Ayağının yanında , sağda örs.

- 1*) AE, 17 mm, 3.41 g. RPC Online Vol. 9. No: 1212= V GR 32170

Trebonianus Gallus (251-253)

S114) Öy.: ΑΥΤΟΚΡΑ ΚΑΙ ΓΑΙ ΟΥ ΤΡΕΓΑΛΛΟΝ CEB

Gallus'un defne çelenkli, giyimli ve zırhlı büstü, sağa

Ay.: CYEΔPEΩN

Ares'in Dike tarafından yargılanması. Solda Dike, elinde Ares'in kılıcı. Ortada zincirlenmiş Ares, solda Hermes, çıplak, elinde kerykeion.

1) AE, 31 mm, 16.31 g. RPC Online Vol. 9. No: 1213.2 = Mossop Collection

2*) AE, 32 mm, 15.89 g. RPC Online Vol. 9. No: 1213.1= **SNG von Aulock**, 5903

S115) Öy.: ΑΥΤΟΚΡΑ ΚΑΙ ΓΑΙ ΟΥ ΤΡΕΓΑΛΛΟΝ CEB

Gallus'un defne çelenkli, giyimli ve zırhlı büstü, sağa.

Ay.: CYEΔPEΩN, ΓYMNACIAPXIA

Gymnasiarch'ın yağ küpü , üstünde üç tek kollu silindir vazo, iki yanda palmye dalı.

1*) AE, 27 mm, 11.12 g. RPC Online Vol. 9. No: 1214.3= **SNG Pfälzer Kilikien**, 1224

2) AE, 30 mm, RPC Online Vol. 9. No: 1214.1= Mossop Collection

3*) AE, 33 mm, 9.96 g. RPC Online Vol. 9. No: 1214.2= CNG EA 328, 11. 06. 2014, lot no. 354

S116) Öy.: ΑΥΤΟΚΡΑ ΚΑΙ ΓΑΙ ΟΥ ΤΡΕΓΑΛΛΟΝ CEB

Gallus'un defne çelenkli, giyimli ve zırhlı büstü,

Ay.: CYEΔPEΩN

Hades quadriga üzerinde at sürüyor, sağa. Sol koluyla Persephone'yi belinden kavramış. Atların önünde Hermes, kanatlı sandaletli ve petasoslu, sağ elinde Kerykeion, sol eliyle atların yularını tutuyor, atların önünde ise mızrak ve ters dönmüş kantharos.

1*) AE, 28 mm, 13.17 g. RPC Online Vol. 9. No: 1215.1= **SNG Levante Cilicia** 429

2*) AE, 30 mm, 14.98 g. RPC Online Vol. 9. No: 1215.5= Elsen 114, 15.09.2012,

lot no. 432

- 3) AE, 31 mm, 9.99 g. RPC Online Vol. 9. No: 1215.3= V GR 19173
- 4) AE, 31 mm, 11.20 g. RPC Online Vol. 9. No: 1215.6= Falghera, 2454
- 5) AE, 31 mm, 11.40 g. RPC Online Vol. 9. No: 1215.7= Leypold, 2648
- 6) AE, 32 mm, 10.38 g. RPC Online Vol. 9. No: 1215.8= **Ziegler 1988**, 134
- 7) AE, 32 mm, 10.63 g. RPC Online Vol. 9. No: 1215.2= Ashmolean
- 8) AE, 33 mm, 11.22 g. RPC Online Vol. 9. No: 1215.4= Righetti 1646

Volusianus (251-253)

S117) Öy.: AY K ΓΑΛ OY OΛOYCCIANOC CEB

Volusian'ın defne çelenkli, giyimli ve zırhlı büstü, sağa.

Ay.: CYEΔPEΩN

Artemis Phosphoros, ayakta, sağa. İki elinde de meşale, aşağı doğru tutuyor.

1*) AE, 23 mm, 6.89 g. RPC Online Vol. 9. No: 1216.1=**SNG Levante Cilicia**, 430

2*) AE, 24 mm, 6.37 g. RPC Online Vol. 9. No: 1216.2=**SNG Pfälzer Kilikien**, 1226

S118) Öy.: AY K ΓΑΛ OY OΛOYCCIANOC CEB

Volusian'ın defne çelenkli, giyimli ve zırhlı büstü, sağa.

Ay.: CYEΔPEΩN

Çelenk içinde

1*) AE, 23 mm, 3.65 g. RPC Online Vol. 9. No: 1217.6= **SNG Pfälzer Kilikien**, 1225

2*) AE, 23 mm, 4.88 g. RPC Online Vol. 9. No: 1217.1= **BMC Cilicia**, 11

3*) AE, 23 mm, 4.95 g. Pecunem, 42, 03.04.2016, lot no. 578

4) AE, 23 mm, 6.34 g. RPC Online Vol. 9. No: 1217.3= CNG EA 294, 16.06.2013, lot no. 487

5) AE, 23 mm, 6.50 g. RPC Online Vol. 9. No: 1217.4= **SNG Levante Cilicia**, 431

6) AE, 24 mm, 4.88 g. RPC Online Vol. 9. No: 1217.2= MU

7) AE, 25 mm, 5.66 g. RPC Online Vol. 9. No: 1217.5= Münz Zentrum 130, 11 Jan. 2006, lot 299

Valerianus (253-260)

S119) Öy.: AYT KAI ΠΟ ΛΙΚ ΟΥΑΛΕΡΙΑΝΟΝ CEBA ; IA

İmparatorun defne çelenkli başı, sağa.

Ay.: CYΕΔΡΕΩΝ

Ares'in Dike tarafından yargılanması. Solda Dike, elinde Ares'in kılıcı. Ortada zincirlenmiş Ares, solda Hermes, çıplak, elinde kerykeion.

1*) AE, 27 mm, 13.24 g. **SNG France 2 Cilicie**, 662

2*) AE, 28 mm, 15.47 g. **SNG Levante Cilicia**, 432

3) AE, 28 mm 16.10 g. **Ziegler 1988**, 137

4) AE, 28 mm. 12.25 g. **Ziegler 1988**, 138

5*) AE, 30 mm, 15.47 g. CNG Mail Bid 64, 24.09.2003, lot no. 684

S120) Öy.: A Y T K ΠΟΛΙΚ ΟΥΑΛΕΡΙΑΝΟΝ

İmparatorun defne çelenkli büstü, sağa.

Ay.: CYΕΔΡΕΩΝ

Ares, ayakta, sola. Sağ elinde mızrak, sol elinde kalkan.

1) AE, 27 mm, 14.55 g. **SNG Pfälzer Kilikien**, 1227

2*) AE, 31 mm, 14.18 g. **SNG Levante Cilicia Supp.**, 83

3) AE, 32.60 mm. 20.30 g. **Ziegler 1988**, 139

4) AE, 33.40 mm. 14.67 g. **Ziegler 1988**, 140

5*) AE, 34 mm, 14.67 g. Roma Numismatics, 4, 30.09.2012, lot no. 2540

6) AE, 34 mm, 14.67 g. Bertolami Fine Arts, 4, 05.12.2011, lot no. 418

7*) AE, 34 mm, 16.95 g. **SNG France 2 Cilicie**, 658

S121) Öy.: AYT KAI ΠΟ ΛΙΚ ΟΥΑΛΕΡΙΑΝΟΝ CEB ; IA

İmparatorun defne çelenkli büstü, sağa.

Ay.: CYΕΔΡΕΩΝ ΘΕΜΙC

İki güreşçi.

1) AE, 28 mm, 12.70 g. CNG EA 58, 12.02.2003, lot no. 90

2*) AE, 30 mm, 16.03 g. **SNG France 2 Cilicie**, 661

- 3) AE, 30.80 mm. 16.87 g. **Ziegler 1988**, 135
4*) AE, 31 mm, 16.95 g. **SNG von Aulock**, 5904
5) AE, 17.42 g. Gorny & Mosch 142, 10.10.2005, lot no.2030
6) AE, 18.72 g. Nachfolger 378, 28.04.2004, lot no.1116

S122) Öy.: AYT KAI ΠΟ ΛΙΚ ΟΥΑΛΕΡΙΑΝΟΝ CEBA ; IA

İmparatorun defne çelenkli büstü, sağa

Ay.: CYΕΔΡΕΩΝ, ΓΥΜΝΑΚΙΑΡΧΙΑ

Gymnasiarch'ın yağ küpü , üstünde üç tek kollu silindir vazo, iki yanda palmiye dalı.

- 1*) AE, 30 mm, 17.32 g. **SNG France 2 Cilicie**, 659

S123) Öy.: AYT KAI ΠΟ ΛΙΚ ΟΥΑΛΕΡΙΑΝΟΝ CEBA ; IA

İmparatorun defne çelenkli büstü, sağa.

Ay.: CEMNIC ΕΝΔΟΞΟΤΕΡΑΚ CYΕΔΡΕΩΝ

Çelenk içinde

- 1*) AE, 28 mm, 10.88 g. **SNG France 2 Cilicie**, 660
2) AE, 28 mm, 14.27 g. **SNG Pfälzer Kilikien**, 1229
3) AE, 33.10 mm. 20.34 g. **Ziegler 1988**, 136

S124) Öy.: AYT KAI ΠΟ ΛΙΚ ΟΥΑΛΕΡΙΑΝΟΝ CEBA ; IA

İmparatorun defne çelenkli büstü, sağa.

Ay.: CYΕΔΡΕΩΝ ΘΕΜΙΚ

Agonistik ödül masası üzerinde iki ödül tacı , etrafında palmiye dallarından çelenk.

- 1*) AE, 29 mm, 11.96 g. **SNG Pfälzer Kilikien**, 1228

Gallienus (253-268)

S125) Öy.: ΑΥΤ.Κ.Π.ΛΙΚ.ΓΑΛΛΙΝΟC ; Γ

İmparatorun defne çelenkli başı, sağa.

Ay.: CYEΔPEΩN

Tykhe, ayakta, sola. Elinde dümen ve bereket boynuzu.

1*) AE, 23 mm, 5.01 g. **SNG Pfälzer Kilikien**, 1230

2*) AE, 23 mm, 6.58 g. **SNG Levante Cilicia**, 433

3) AE, 24.80 mm, 9.12 g. **Ziegler 1988**, 155

S126) Öy.: ΑΥ Κ ΠΟΥ ΛΙΚ ΓΑΛΛΙΗΝΟΝ ΕΥ ;?

İmparatorun defne çelenkli başı, sağa

Ay.: CYEΔPEΩN, ΓΥΜΝΑCΙΑΡΧΙΑ

Gymnasiarch'ın yağ küpü , üstünde üç tek kollu silindir vazo, iki yanda palmye dalı.

1) AE, 25 mm, 13.86 g. **SNG Pfälzer Kilikien**, 1234- ΑΥΤ.Κ.ΠΡ.ΛΙΚ.ΓΑΛΛΙΝΟC ; Γ

2) AE, 26 mm, 15.26 g. **SNG Pfälzer Kilikien**, 1236- ΑΥΤ.Κ.ΠΡ.ΛΙΚ.ΓΑΛΛΙΝΟC ; Γ

3*) AE, 27 mm, 11.58 g. **SNG Pfälzer Kilikien**, 1231

4) AE, 27 mm, 13.18 g. **SNG Pfälzer Kilikien**, 1235-ΑΥΤ.Κ.ΠΡ.ΛΙΚ.ΓΑΛΛΙΝΟC ; Γ

5) AE, 28 mm, 15.50 g. **SNG Pfälzer Kilikien**, 1233- ΑΥΤ.Κ.ΠΡ.ΛΙΚ.ΓΑΛΛΙΝΟC ; Γ

6*) AE, 29 mm, 16.35 g. **SNG Levante Cilicia** 439- ΑΥΤ.Κ.ΠΡ.ΛΙΚ.ΓΑΛΛΙΝΟC ; ΙΑ

7) AE, 30 mm, 13.85 g. CNG EA 127, 23.11.2005, lot no.211

8) AE, 30 mm, 16.35 g. CNG Mail Bid 64, 24.09.2003, lot no. 685

9*) AE, 31 mm, 17.43 g. **SNG Pfälzer Kilikien**, 1232 -ΑΥΤ.Κ.ΠΡ.ΛΙΚ. ΓΑΛΛΙΝΟC ; Γ

10) AE, 31.82 mm, 7.33 g. **Ziegler 1988**, 144- ΑΥΤ.Κ.ΠΡ.ΛΙΚ.ΓΑΛΛΙΝΟC ; ΙΑ

11) AE, 32 mm, 13.58 g. CNG EA 249, 9 Feb 2011, 258

12) AE, 32 mm, 14.75 g. CNG EA 152, 15.11.2006, lot no. 186

13) AE, 32.60 mm, 11.84 g. **Ziegler 1988**, 143- ΑΥΤ.Κ.ΠΡ.ΛΙΚ.ΓΑΛΛΙΝΟC ; ΙΑ

14) AE, 33 mm, 15.98 g. **SNG Cop 251**- ΑΥΤ.Κ.ΠΡ.ΛΙΚ.ΓΑΛΛΙΝΟC CEB ; ΙΑ

- 15) AE, 12.55 g. Gorny & Mosch 122, 10.03.2003, lot no. 1832
16*) AE, 15.59 g. Gorny & Mosch 134, 11.10.2004, lot no. 2070.
17) AE, 15.64 g. Gorny & Mosch 118, 15.10.2002, lot no. 1797

S127) Öy.: AYT. KAI. ΠΟ. ΛΙΚ.ΓΑΛΛΙΝΟC ; IA

İmparatorun defne çelenkli başı, sağa.

Ay.: CYEΔPEΩN

Ares'in Dike tarafından yargılanması. Solda Dike, elinde Ares'in kılıcı. Ortada zincirlenmiş Ares, solda Hermes, çıplak, elinde kerykeion.

- 1*) AE, 27 mm, 13.25 g. **SNG France 2 Cilicie, 663**
2) AE, 27 mm, 16.12 g. **SNG Pfälzer Kilikien, 1239**
3) AE, 28 mm, 11.72 g. **SNG Levante Cilicia, 434-**
AYT.KAI.ΠΟ.ΛΙΚ.ΓΑΛΛΙΝΟC CEB ; H
4) AE, 28 mm, 16.58 g. **SNG Pfälzer Kilikien, 1240**
5) AE, 28.20 mm, 11.76 g. **Ziegler 1988, 141-** AYT.KAI.ΠΟ.ΛΙΚ.ΓΑΛΛΙΝΟC
CEB ; H
6) AE, 29 mm, 10.78 g. **SNG Pfälzer Kilikien, 1238**
7) AE, 29 mm, 13.94 g. CNG EA 294, 16.02.2013, lot no. 488
8) AE, 29 mm, 15.51 g. CNG EA 127, 23.11.2005, lot no. 208
9) AE, 29 mm, 16.68 g. CNG EA 297, 27.02.2013, lot no. 183
10) AE, 30 mm, 17.11 g. Gorny & Mosch 176, 10.03.2009, lot no 1725.
11) AE, 30 mm, 17.40 g. CNG EA 127, 23.11.2005, lot no. 210
12) AE, 30.2 mm, 14.55 g. **Ziegler 1988, 146**
13) AE, 30.2 mm, 15.50 g. **Ziegler 1988, 147**
14) AE, 30.5 mm, 16.99 g. CNG EA, 398, 31.05.2017, lot no. 428
15) AE, 31 mm, 17.59 g. CNG EA 127, 23.11.2005, lot no. 209
16) AE, 32 mm, 16.04 g. **SNG France 2 Cilicie, 664**
17) AE, 32 mm, 18.98 g. CNG Triton VII, 12.01.2004, lot no. 791
18) AE, 32.20 mm, 15.00 g. **Ziegler 1988, 145**
19*) AE, 33 mm, 18.98 g. **SNG Levante Cilicia, 437**
20) AE, 15.24 g. Künker, 288, 13.03.2017, lot no. 820
21) AE, 15.24 g. Rauch 98, 21.09.2015, lot no.201- öy.
AYT.KAI.ΠΟ.ΛΙΚ.ΓΑΛΛΙΝΟC CEB ; IA
22*) AE, 17.11 g. Münzen & Medallien 32, 26.05.2010, lot no. 269
23) AE, 14.26 g. Heidelberger, 53, 20.05.2010, lot no. 224
24) AE, 16.68 g. Stack's, 28.04.2010, lot no. 294
25) AE, 14.92 g. Gorny & Mosch 134, 11.10.2004. lot no. 2071

S128) Öy.: AYT. KAI. ΠΟ. ΛΙΚ. ΓΑΛΛΙΝΟC ; H

İmparatorun defne çelenkli başı, sağa.

Ay.: CYΕΔΡΕΩΝ

Agonistik masa üzerinde iki ödül tacı , her birinin içinde iki palmiye dalı.

1*) AE, 29 mm, 13,00 g. **SNG Levante Cilicia**, 435

2*) AE, 30 mm, 13.00 g. CNG Triton VII, 12.01.2004, lot no. 790

S129) Öy.: AYT. KAI. ΠΟ. ΛΙΚ. ΓΑΛΛΙΝΟC ; IA

İmparatorun defne çelenkli başı, sağa.

Ay.: CYΕΔΡΕΩΝ

Ares, ayakta, sağa. Sağ elinde mızrak, sol elinde kalkan tutuyor.

1*) AE, 26 mm, 16.40 g. **SNG Levante Cilicia**, 436

2) AE, 29 mm, 17.29 g. **Ziegler 1988**, 153

S130) Öy.: AYT.KAI.ΠΟ.ΛΙΚ.ΓΑΛΛΙΝΟC CEB ; IA

İmparatorun defne çelenkli büstü, sağa.

Ay.: CYΕΔΡΕΩΝ

Ares, kaya üzerinde oturuyor. Sağ elindeki mızrağına yaslanmış, sol elinde kalkan.

1*) AE, 32 mm, 13.68 g. **SNG Cop**, 252

2) AE, 32 mm, 13.68 g. **BMC Cilicia**, 13

S131) Öy.: AYT.KAI.ΠΟ.ΛΙΚ.ΓΑΛΛΙΝΟC ; IA

İmparatorun defne çelenkli başı, sağa.

Ay.: CEMNIC ΕΝΔΟΞΟΤΕΡΑC CYΕΔΡΕΩΝ

Çelenk içinde

- 1) AE, 26 mm, 13.11 g. **SNG Pfälzer Kilikien**, 1248- öy. AYT. KAI. ΠΟ. ΛΙΚ. ΓΑΛΛΙΝΟC CEB ; IA
- 2*) AE, 28 mm, 14.63 g. **SNG France 2 Cilicie**, 667
- 3*) AE, 28 mm, 14.85 g. **SNG Levante Cilicia**, 438
- 4*) AE, 28 mm, 14.89 g. CNG EA 304, 12.01.2013, lot no.255
- 5) AE, 28 mm, 16.32 g. Lanz, 109, 27.05.2002, lot no. 793
- 6) AE, 29 mm, 17.09 g. **SNG Pfälzer Kilikien**, 1247- öy. AYT.KAI.ΠΟ.ΛΙΚ.ΓΑΛΛΙΝΟC CEB ; IA
- 7) AE, 30 mm, 14.51 g. Pecunem, 46, 11.09.2016, lot no. 446
- 8) AE, 15.60 g. **Lindgren I**. 1610- öy. AYT.KAI.ΠΟ.ΛΙΚ.ΓΑΛΛΙΝΟC CEB ; IA

S132) Öy.: AYT.KAI.ΠΟ.ΛΙΚ.ΓΑΛΛΙΝΟC CEB ; IA

İmparatorun defne çelenkli başı, sağa.

Ay.: CYEΔPEΩN

Oturan tanrı, sağa. Elinde mızrak ve kalkan.

- 1) AE, 26 mm, 7.10 g. **SNG Pfälzer Kilikien**, 1246
- 2*) AE, 27 mm, 15.92 g. **SNG France 2 Cilicie**, 666
- 3) AE, 28 mm, 13.20 g. **SNG Pfälzer Kilikien**, 1244
- 4) AE, 28 mm, 15.67 g. CNG EA 194, 20.08.2008, lot no. 141
- 5) AE, 28 mm, 15.96 g. **SNG Pfälzer Kilikien**, 1245
- 6) AE, 28 mm, 16.16 g. CNG EA 227, 11.04.2012, lot no. 138
- 7) AE, 29 mm, 12.61 g. CNG EA 348, 08.04.2015, lot no. 522
- 8*) AE, 29 mm, 13.92 g. **SNG Pfälzer Kilikien**, 1241
- 9) AE, 29 mm, 14.67 g. CNG EA 90, 26.05.2004, lot no. 290
- 10*) AE, 29 mm, 14.67 g. **SNG Levante Cilicia**, 440
- 11) AE, 29 mm, 16.18 g. **Ziegler 1988**, 149- öy. AYT.KAI.ΠΟ.ΛΙΚ.ΓΑΛΛΙΝΟC CEBA
- 12) AE, 30 mm, 21.69 g. **SNG Pfälzer Kilikien**, 1242
- 13) AE, 30.20 mm, 14.00 g. **Ziegler 1988**, 152
- 14) AE, 31 mm, 17.55 g. **SNG Pfälzer Kilikien**, 1243
- 15) AE, 32 mm, 12.98 g. CNG EA 304, 12.01.2013, lot no. 256
- 16) AE, 32 mm, 16.60 g. **Ziegler 1988** 150, Öy. AYT.KAI.ΠΟ.ΛΙΚ.ΓΑΛΛΙΝΟC CEBA
- 17) AE, 32.70 mm, 21.65 g. **Ziegler 1988**, 151
- 18) AE, 33 mm, 19.00 g. iNumis 9, 23.10.2009, lot no. 271
- 19) AE, 34 mm, 21.09 g. CNG EA 88, 14.09.2011, lot no. 997
- 20) AE, 35.10 mm, 17.75 g. **Ziegler 1988**, 148- öy. AYT.KAI.ΠΟ.ΛΙΚ.ΓΑΛΛΙΝΟC

CEBA

- 21) AE, 11.90 g. Künker, 94, 27.09.2004, lot no. 2026
- 22*) AE, 12.74 g. Elsen 121, 14.06.2014, lot no. 393
- 23) AE, 15.37 g. Künker, 83, 17.01.2003, lot no. 1233
- 24) AE, 16.79 g. Nachfolger 410-411, 31.10.2013, lot no. 736
- 25) AE, 18.95 g. Künker, 193, 26.09.2011, lot no. 985
- 26*) AE, 18.95 g. Gorny & Mosch 215, 13.10.2013, lot no. 368
- 27) AE, 19.00 g. Münzen & Medallien 22, 24.03.2007, lot no. 1306

S133) Öy.: ΑΥΤ.ΚΑΙ.ΠΟ.ΛΙΚ.ΓΑΛΛΙΝΟC CEB ; ΙΑ

İmparatorun defne çelenkli başı, sağa.

Ay.: CYEΔPEΩN ΘEMIC

İki güreşçi.

- 1*) AE, 28 mm, 11.67 g. **SNG France 2 Cilicie**, 665
- 2*) AE, 30 mm, 14.31 g. **SNG Pfälzer Kilikien**, 1237
- 3) AE, 31 mm, 18.47 g. CNG EA 324, 9 Apr 2014, 262
- 4*) AE, 32 mm, 15.35 g. **SNG Levante Cilicia**, 441
- 5) AE, 32 mm, 15.39 g. **SNG von Aulock Kilikien**, 5905
- 6*) AE, 32 mm, 17.52 g. Münzen & Medallien 20, 10.10.2006. lot no 244
- 7) AE, 32 mm, 18.47 g. CNG EA 152, 15.11.2006, lot no. 187
- 8) AE, 32.50 mm, 15.75 g. **Ziegler 1988**, 142
- 9) AE, 33 mm, 15.35 g. CNG Mail Bid 64, 24.09.2003, lot no. 686
- 10) AE, 34 mm, 16.70 g. CNG EA 300, 10 Apr 2013, 162
- 11) AE, 15.14 g. Nachfolger 393, 31.10.2007, lot no 657.
- 12) AE, 15.46 g. Gorny & Mosch 118, 15 Oct 2002, 1796

S134) Öy.: ΑΥΤ.ΚΑΙ.ΠΟ.ΛΙΚ.ΓΑΛΛΙΝΟC CEB ; ΙΑ

İmparatorun defne çelenkli büstü, sağa.

Ay.: CYEΔPEΩN

Aphrodite, Ares ve Hermes. Ortada Ares, yanında Hermes elinde para kesesi ve kerykeion, Aphrodite'in elinde belirsiz bir nesne.

- 1*) AE, 28 mm, 14.66 g. **SNG Cop**, 253
- 2) AE, 14.66 g. **BMC Cilicia**, 14

S135) Öy.: ΑΥΤ.Κ.Π.ΑΙΚ. ΓΑΛΛΙΝΟC

İmparatorun defne çelenkli büstü, sağa.

Ay.: CYEΔPEΩN

Demeter ayakta. İki elinde uzun meşale, aşağı tutuyor.

1*) AE, 23.30 mm, 9.40 g. **Ziegler 1988**, 154

Salonina (253-268)

S136) Öy.: KOPNHΑΙΑ CΑΛΩNINA ; IA

Salonina'nın büstü, sağa.

Ay.: CYEΔPEΩN ΘEMIC

İki güreşçi.

1) AE, 27 mm, 15.56 g. **SNG Pfälzer Kilikien**, 1257

2*) AE, 28 mm, 18.55 g. CNG EA 304, 12.06.2013, lot no. 260

3) AE, 29 mm, 16.99 g. CNG EA 51, 23 Oct 2002, 37

4*) AE, 29 mm, 17.12 g. **SNG Levante Cilicia**, 442

5) AE, 29 mm, 18.02 g. **SNG Pfälzer Kilikien**, 1259-Öy. KOPNHΑΙΑ CΑΛΩNINA CEB ; IA

6*) AE, 29 mm, 18.67 g. **SNG Pfälzer Kilikien**, 1256

7) AE, 30 mm, 16.42 g. CNG EA 184, 19.03.2008, lot no. 120

8) AE, 30 mm, 16.42 g. CNG EA 115, 25.05.2005, lot no 267.

9) AE, 30 mm, 16.79 g. **SNG Cop**, 257

10) AE, 31 mm, 19.58 g. **SNG Pfälzer Kilikien**, 1258- Öy. KOPNHΑΙΑ CΑΛΩNINA CEB ; IA

11) AE, 31 mm, 12.59 g. **SNG Pfälzer Kilikien**, 1260- Öy. KOPNHΑΙΑ CΑΛΩNINA CEB ; IA

12) AE, 31.90 mm, 19.18 g. **Ziegler 1988**, 158

13) AE, 32.80 mm, 14.90 g. **Ziegler 1988**, 159- KOPNHΑΙΑ (sic) CΑΛΩNINA

14) AE, 15.84 g. **Lindgren I.** 1612

15) AE, 13.43 g. Gorny & Mosch 160, 09.10.2007, lot no. 2008

16) AE, 15.19 g. Hauck & Aufhäuser 20, 16.10.2007, lot no. 499.

17) AE, 15.48 g. Gorny & Mosch 147, 07.03.2006, lot no. 1862

18) AE, 18.22 g. Gorny & Mosch 107, 02.04.2001, lot no 323.

S137) Öy.: KOPNHΛIA (sic) CAAΩNINA ; IA

Salonina'nın büstü, sağa.

Ay.: CYEΔPEΩN

Demeter, ayakta, sağa. Her iki elinde de meşale.

1*) AE, 30 mm, 17.98 g. **SNG France 2 Cilicie**, 670

2*) AE, 31 mm, 19.74 g. **SNG Levante Cilicia**, 443

3) AE, 31.50 mm, 13.75 g. **Ziegler 1988**, 162

S138) Öy.: KOPNHΛIA CAAΩNINA CEB ; IA

Salonina'nın büstü, sağa.

Ay.: CYEΔPEΩN

Demeter, ayakta, sola. Sol elinde meşale.

1*) AE, 26 mm, 19.19 g. **SNG France 2 Cilicie**, 673

2) AE, 29 mm, 21.79 g. **SNG Pfälzer Kilikien**, 1263

S139) Öy.: KOPNHΛIA CAAΩNINA CEB ; IA

Salonina'nın büstü, sağa.

Ay.: CYEΔPEΩN, ΓYMNACIAPXIA

Gymnasiarch'ın yağ küpü , üstünde üç tek kollu silindir vazo, iki yanda palmiye dalı.

1*) AE, 28 mm, 19.27 g. **SNG France 2 Cilicie**, 672

2*) AE, 29 mm, 13.22 g. **SNG Levante Cilicia**, 444

3) AE, 29 mm, 13.22 g. CNG Triton VII, 12.01.2004, lot no.792

4) AE, 29 mm, 14.39 g. **SNG Pfälzer Kilikien**, 1261 – Öy. .: KOPNHΛIA CAAΩNINA CE

5*) AE, 30 mm, 21.55 g. CNG EA 307, 24.07.2013, lot no 183

6) AE, 31 mm, 16.01 g. CNG EA 88, 14 Sept 2011, lot no. 998

7) AE, 31 mm, 17.34 g. **SNG Pfälzer Kilikien**, 1262 – Öy. .: KOPNHΛIA CAAΩNINA CE

8) AE, 31 mm, 21.55 g. CNG EA 221, 28.10.2009, lot no. 440

9) AE, 32 mm, 25.75 g. CNG 85, 15 Sept 2010, lot no. 604

- 10) AE, 16.00 g. Gorny & Mosch 118, 15.10.2002, lot no. 1798
 11) AE, 19.63 g. **SNG Cop**, 254 –ö.y.: Salonina'nın büstü taçlı.
 12) AE, 20.85 g. Gorny & Mosch 245, 07.03.2017, lot no. 1502– Öy: KOPNHΛIA
 CAAΩNINA

S140) Öy.: KOPNHΛIA CAAΩNINA CEB ; IA

Salonina'nın büstü, sağa.

Ay.: CYΞΔPEΩN

Ares, ayakta, sağa. Sağ elinde mızrak, sol elinde kalkan.

- 1) AE, 27 mm, 17.36 g. **SNG Pfälzer Kilikien**, 1255- Öy. .: KOPNHΛIA
 CAAΩNINA CE
 2*) AE, 28 mm, 12.46 g. **SNG Levante Cilicia**, 445
 3) AE, 28 mm, 12.46 g. CNG EA 134, 01.03.2006, lot no 264
 4) AE, 28 mm, 14.54 g. **SNG Pfälzer Kilikien**, 1254- Öy. KOPNHΛIA
 CAAΩNINA CE
 5*) AE, 28 mm, 15.62 g. **SNG France 2 Cilicie**, 669
 6) AE, 29 mm, 14.58 g. CNG EA 127, 23.11.2005, lot no 212.
 7) AE, 29 mm, 16.88 g **SNG Pfälzer Kilikien**, 1252- Öy. . KOPNHΛIA
 CAAΩNINA CE
 8) AE, 30 mm, 16.90 g. **SNG Cop**, 256
 9) AE, 30.80 mm, 16.86 g. **Ziegler 1988**, 168
 10) AE, 30 mm, 18.72 g **SNG Pfälzer Kilikien**, 1253- Öy. KOPNHΛIA
 CAAΩNINA CE
 11) AE, 31 mm, 13.42 g. CNG EA 93, 22.05.2013, lot no. 901
 12*) AE, 31 mm, 14.27 g. Pecunem, 35, 06.09.2015, lot no. 513
 13) AE, 31 mm, 18.07 g. **SNG von Aulock Kilikien**, 5906
 14) AE, 31 mm, 20.66 g. CNG EA 224, 16.12.2009, lot no. 453
 15) AE, 32 mm, 19.25 g. CNG EA 350, 06.05.2015, lot no. 377
 16) AE, 12.43 g. **Lindgren I.** 1611
 17) AE, 14.72 g. Künker, 97, 07.03.2005, lot no. 1824
 18) AE, 14.11 g. Künker, 71, 12.03.2002, lot no.1328
 19) AE, 12.27 g. Gorny & Mosch, 196, 07.03.2011, lot no. 2245
 20) AE, 15.62 g. Heidelberger, 53, 20.05.2010, lot no. 225
 21) AE, 14.84 g. Nachfolger 369, 31.10.2001, lot no. 1370

S141) Öy.: KOPNHΛIA CAAΩNINA CEB ; IA

Salonina'nın büstü, sağa.

Ay.: CYEΔPEΩN

Zeus, ayakta, sağa. Sağ elinde mızrak ve sol elinde kalkan.

- 1) AE, 27 mm, 14.47 g. CNG EA 55, 18.12.2002, lot no. 86
- 2) AE, 28 mm, 17.22 g. CNG EA 237, 21.07.2010, lot no.144
- 3) AE, 28.90 mm, 13.21 g. **Ziegler 1988**, 161
- 4*) AE, 29 mm, 18.91 g. **SNG Levante Cilicia**, 446
- 5*) AE, 29 mm, 18.91 g. CNG EA 90, 26.05.2004, lot no. 291
- 6*) AE, 30 mm, 15.68 g. CNG Triton XVI Sessions 1 & 2, 08.06.2013, lot no. 713
- 7) AE, 30.50 mm, 16.70 g. **Ziegler 1988**, 160

S142) Öy.: KOPNHΛIA CAAΩNINA CEB ; IA

Salonina'nın büstü, sağa.

Ay.: CYEΔPEΩN

Demeter, ayakta, sağa. İki elinde de meşale.

- 1) AE, 27 mm, 18.72 g. **SNG Pfälzer Kilikien**, 1251-Öy.KOPNHΛIA CAAΩNINA
- 2*) AE, 27,50 mm, 16.33 g. **SNG Levante Cilicia**, 447
- 3*) AE, 28 mm, 18.72 g. **SNG Pfälzer Kilikien**, 1250-Öy.KOPNHΛIA CAAΩNINA
- 4) AE, 28 mm, 19.38 g. **SNG Cop**, 255
- 5) AE, 28.20 mm, 11.90 g. **Ziegler 1988**, 166
- 6*) AE, 29 mm, 14.24 g. **SNG France 2 Cilicie**, 671
- 7) AE, 29 mm, 16.33 g. CNG Triton VII, 12.01.2004, lot no.793
- 8) AE, 29 mm, 16.33 g. Noble, 111, 05.04.2016, lot no. 4548
- 9) AE, 29.10 mm, 17.07 g. **Ziegler 1988**, 167
- 10) AE, 30 mm, 18.72 g **SNG Pfälzer Kilikien**, 1249- Öy.KOPNHΛIA CAAΩNINA
- 11) AE, 30.90 mm, 17.14 g. **Ziegler 1988**, 165
- 12*) AE, 31 mm, 10.56 g. CNG EA 304, 12.06.2013, lot no. 258
- 13) AE, 31.10 mm, 14.58 g. **Ziegler 1988**, 163
- 14) AE, 32.50 mm, 21.67 g. **Ziegler 1988**, 164
- 15) AE, 29 mm, Nachfolger 289, 02.05.2013, lot no. 1042

16) AE, 14.60 g. Münzen & Medallien 12, 10.04.2003, lot no. 243

17) AE, 18.63 g. Nachfolger 410-411, 31.10.2013, lot no.737

S143) Öy.: KOPNHΛΙΑ CAAΩNINA CEB ; IA

Salonina'nın büstü, sağa.

Ay.: CYEΔPEΩN

Ares, ayakta, sağa. Sol elinde mızrak sağ elinde kalkan.

1) AE, 26 mm, 21.79 g. **SNG Pfälzer Kilikien**, 1263-Öy.KOPNHΛΙΑ CAAΩNINA CEB

2*) AE, 30 mm, 14.24 g. **SNG France 2 Cilicie**, 668 Öy.KOPNHΛΙΑ CAAΩNINA CE

S144) Öy.: KOPNHΛΙΑ CAAΩNINA CEB ; IA

Salonina'nın büstü, sağa.

Ay.: CYEΔPEΩN ΘEMIC

Ödül masası üzerinde iki ödül vazosu, her birinin içinde iki palmiye dalı.

1*) AE, 27 mm, 19.19 g. **SNG France 2 Cilicie** , 674

S145) Öy.: KOPNHΛΙΑ CAAΩNINA CEB ; IA

Salonina'nın büstü, sağa.

Ay.: CEMNIC ENΔOΞOTEPAC CYEΔPEΩN

Çelenk içinde

1) AE, 29 mm, 13.63 g. **SNG France 2 Cilicie**, 676

2) AE, 29 mm, 19.14 g. **SNG Pfälzer Kilikien**, 1265

3) AE, 29.90 mm, 15.64 g. **Ziegler 1988**, 157

4) AE, 30 mm, 15.55 g. CNG EA 88, 14.09.2011, lot no. 999

5*) AE, 30 mm, 17.35 g. **SNG France 2 Cilicie**, 675

6*) AE, 30 mm, 19.14 g. **SNG Pfälzer Kilikien**, 1264- Öy. KOPNHΛΙΑ CAAΩNINA CE ; IA

7*) AE, 31 mm, 15.14 g. CNG EA 304, 12.06.2013, lot no. 259

- 8) AE, 32 mm, 16.63 g. **Ziegler 1988**, 156- Öy. KOPNHΛΙΑ CAAΩNINA CE
9) AE, 16.61 g. Münzen & Medallien 27, 28.05.2008, lot no. 2226

S146) Öy.: KOPNHΛΙΑ CAAΩNINA ; IA

Salonina'nın taçlı büstü, sağa.

Ay.: CYEΔPEΩN

Oturan tanrı, sağa. Elinde mızrak ve kalkan.

1*) AE, 29 mm, 14.64 g. CNG EA 304, 12.06.2013, lot no. 257

S147) Öy.: KOPNHΛΙΑ CAAΩNINA ; IA

Salonina'nın büstü, sağa.

Ay.: CYEΔPEΩN

Hades, ayakta, sola. Sol elinde mızrak tutuyor, ayağının yanında Cerberus.

1*) AE, 11.67 g. Nachfolger 378, 28.04.2004, lot no.1117

SONUÇ

Bu çalışma ile Syedra kenti hakkında bilgi sağlayan antik kaynaklar, epigrafik, numismatik ve arkeolojik veriler ile modern kaynaklar ilk kez bir araya getirilerek Syedra'nın tarihine ışık tutmak ve kentin İmparator Tiberius ile başlayıp İmparator Gallienus'a kadar görülen sikkelerine genel bir bakış açısı getirmek amaçlanmıştır.

Syedra günümüzde Antalya ilinin Alanya ilçesinde yer alan Seki Köyü sınırları içerisinde yer almaktadır. Syedra isminin nereden/kimden geldiği konusunda elimizde herhangi bir bilgi bulunmamakla beraber "Syedra" isminin Luwi kökenli bir topluluklarından etkilenecek oluşturulmuş olma ihtimali bulunmaktadır.

Kentten günümüze ulaşan en önemli kalıntılar 250 metre uzunluğundaki Sütunlu Cadde, kent için büyük önemi olan Kehanet Yazıtı'nın bulunduğu Akropolis, Büyük Hamam, Gymnasium ve Sarnıçlar ile kilise yapıları ve zeytin ve şarap işlikleridir. Bu kalıntılar Syedra'nın yoğun bir şekilde iskan gördüğünü kanıtlamaktadır.

Dağlık Kilikia'nın batısında bulunan Syedra kentinin ilk olarak ne zaman yerleşim gördüğünü günümüze ulaşan kaynakların kısıtlılığı sebebiyle bilemesek te , kentin yer aldığı bölgenin Geç Hititler'in Anadolu'da hakim olduğu dönemde önemli olduğunu biliyoruz. MÖ 1. Yüzyıl itibarıyla hakkında bilgi edinebildiğimiz Syedra, Roma İmparatorluk Dönemi ve Geç Antik dönemde oldukça yoğun bir iskan görmüştür.

Kent Kilikia bölgesindeki Hitit hakimiyetinin ardından önce bölgeyi ele geçiren Asurların ardından da Kimmerlerin egemenliği altına girmiştir. Kimmerlerin Anadolu'dan çekilmesinin ardından bir süre bağımsız Syennesis Kralları tarafından yönetilen bölge kentleri, MÖ 605'te Babillerin akınlarına ardından da Pers tahakkümüne maruz kalmıştır.

Perslerin Büyük İskender'e yenilip, Anadolu'dan ellerini çekmelerinden kısa süre sonra İskender'in de ölümüyle Hellenistik Krallıklar tarih sahnesine çıkmışlardır. MÖ 321 yılında Triparadeisos'ta toplanan diadokhoslar imparatorluğu bölüşmüşler ve Kilikia Bölgesi Seleukosların egemenliğine girmiştir. Gözü Kilikia topraklarında olan Ptolemaioslar ile Seleukoslar MÖ 188 yılındaki Apameia Barışı'na değin sürececek bir mücadeleye girişmişler, bu durum da Kilikia kentlerine büyük problemler yaşatacak olan korsanlık ve haydutluğu beraberinde getirmiştir.

Dağlık Kilikia Bölgesi'nin engebeli yapısı ve kıyı şeridi korsanlık için ideal şartları oluşturmaktaydı. Bölgedeki siyasi istikrarsızlık da eklenince haydutluk ve korsanlık faaliyetleri ivme kazanmış, Lykia, Pamphylia ve Kilikia'nın kıyıları korsan yuvaları haline gelmiştir.

Roma, bölgedeki korsanlara müdahale etmek için önce Scipio Aemilianus ve elçi kurulunu, peşinden MÖ 102’de Pretor Marcus Antonius’u korsanlarla mücadele için göndermiş, bir sonuç alınamayınca MÖ 100 yılında “*Lex de Provinciis Pretoris*” olarak da bilinen Korsan Yasası’nı yürürlüğe koymuştur. Sonrasında Sulla, Murena, Cornelius Dolabella, Servilius Vatia, Lucius Octavianus ve Lucullus gibi önemli komutanlarını korsanlarla mücadele için görevlendirmiş fakat yine de kalıcı bir sonuç alınamamıştır. En nihayetinde MÖ 67’de Pompeius “*imperium proconsulare maius*” yetkisiyle Kilikia’ya gelerek korsanlara karşı büyük bir başarı kazanmış, kıyıları güvence altına alarak Khelidonia’dan başlayıp Issos’a değin uzanan bir Kilikia kurmuştur. Korsanların Pompeius tarafından mağlup edilmesinin ardından bölgede Roma egemenliği başlamış ve Syedra kenti gün ışığına kavuşmuştur.

Syedra kenti bu korsanlık faaliyetlerinden zarar görmüş ve Klaros Apollon’una giderek tanrıdan öğüt istemiştir. Tanrı da Syedralıların kentin meydanına elleri Hermes tarafından zincirlenmiş ve Dike tarafından yargılanan bir Ares heykeli dikmelerini öğütlemiş, böylece korsanlardan kurtulabileceklerini söylemiştir. 1997 yılında yapılan Müze Kurtarma Kazıları sırasında kentin Akropolis’inde Apollon’un Syedra halkına verdiği öğütün yazıtı bulunmuştur.

Syedra’nın haydutlarla mücadelesinin devam ettiğine kanıt olarak İmparator Septimius Severus’un Syedra halkına gönderdiği bir de mektup bulunmaktadır. Severus mektupta Syedra halkına Pescennius Niger’e karşı olan mücadelesinde yanında oldukları için teşekkür etmekte ve kentin korsanlarla haydutlara karşı verdikleri mücadeleyi takdir etmektedir. Bu mektubun bulunduğu yazıt 1994 yılında yapılan Müze Kurtarma Kazılarında gün ışığına çıkarılmıştır.

Kentin bulunduğu eyalet Roma İmparatorluğu döneminde yapılan sınır değişikliklerinden dolayı sürekli değişmiştir. Iulius Caesar döneminde Kilikia tamamen parçalanmış, Augustus döneminde Galatia’ya bağlanmış, Vespasianus zamanında yeniden Roma egemenliğine alınarak ikinci kez kurulmuştur. Antonius Pius zamanında ise Lykaonia ve Isauria ile birleştirilmiş ve Diocletianus’a değin bu düzen devam etmiştir. Diocletianus yapmış olduğu düzenlemeyle eyaletleri üç diocesis’e ayırdığında, Syedra *Dioicesis Orientis* sınırları içerisinde yer almıştır.

Syedra, Roma’nın Hristiyanlığı kabulü ile birlikte bir piskoposluk merkezi haline gelerek Pamphylia Metropolitliği’ne bağlanmıştır. Kentte yapılan çalışmalarda bazilika ve kilise yapıları ile kişilerin vaftiz edildiği Vaftiz Mağarası gün ışığına çıkarılmıştır.

Kent İmparator Tiberius dönemi itibariyle (MS 14-37) sikke darbına başlamış, İmparator Gallienus ve eşi Salonina döneminin (MS 260-268) sonuna kadar aralıklarla devam etmiştir. Ardından pek çok Küçük Asya’da kenti gibi kendi adına sikke basmayı MS 3. yüzyılın ortalarında sona erdirmiştir.

Tamamı bronz olan sikkelerin ağırlıkları 2 ile 24 gr. arasında, çapları ise 12 ile 35 mm arasında değişkenlik göstermektedir. Sikke çapları göz önüne alındığında üç birimde sikke darbi yapıldığı söylenebilir. Bunlardan küçük birim 12-20 mm, orta birim 20-25 mm ve büyük birim 25-35 mm arası sikkeleri kapsamaktadır.

İmparatorluğun erken dönemlerinde, Tiberius, Traianus, Hadrianus ve Antoninus Pius’un iktidarlarında basılan sikkeler incelendiğinde küçük birimde olanların ağırlıkta olduğu fakat bu durumun Marcus Aurelius ve Lucius Verus itibariyle değiştiği, orta birimdeki sikkelerin yoğunlaşmasının yanı sıra büyük birimde de sikke darbi yapıldığı görülmektedir. Severus Alexander, Maximinus Thrax, Maximus Caesar, Gordianus ve Philippus Arabs dönemlerinde ise küçük birimli sikkelere çok nadiren rastlanmakta, ağırlığın orta ve büyük birimdeki sikkelere verildiği görülmektedir. Volusianus, Valerianus ve Gallienus dönemlerinde de dolaşımda olan sikkelerin çok büyük bir kısmı büyük birimde basılmıştır.

Syedra sikkelerinin ön yüzleri İmparator Büstü Taşımayanlar ve İmparator Büstü Taşıyanlar olarak iki kısımda incelenmiştir. Kentte bulunan sikkelerin yalnızca iki tanesinin ön yüzlerinde Ares başı ve Athena büstü görülmekte, diğer tüm sikkelerin ön yüzlerinde ise imparator / imparatoriçe büstleri bulunmaktadır.

İmparatorlar genelde başlarında defne çelenkleriyle, bazen giyimli bazen paludamentumlu, bazen ise zırhlı halde görülmektedir. Erken imparatorluk döneminde sikkelerin ön yüzlerinde gördüğümüz imparator başları ve büstleri genelde sade ve defne çelenkli, Nero itibariyle giyimli, Titus ve Domitianus itibariyle ise de zırhlı, paludamentumludur. Hanedan kadınları ise giyimli halde, bazen başlarında taçlarla tasvir edilmişlerdir.

Sikkelerin arka yüzleri ise tanrı ve tanrıçalar ile mitolojik figürler, agonistik tipler ve imparator betimleri olarak üç farklı kategoride incelenmiştir.

Syedra sikkelerinin arka yüzlerinde neredeyse tüm Yunan Panteonu’nu görebilmemiz mümkündür. Aphrodite, Apollon ve Artemis, Ares, Athena, Demeter, Dike, Dionysos, Hades, Hephaistos, Hermes, Tykhe ve Zeus gibi tanrı ve tanrıçaları, farklı tip özellikleriyle görmekteyiz. Aphrodite elinde aynayla saçlarını düzeltirken, Apollon ve Artemis kardeşler ellerinde mızrak, ok ve yaylarla, Athena miğferi ve mızrağıyla, Ares elinde kalkanı, mızrağı ve kamasıyla, Demeter buğday başağı ve gelincikle betimlenmiştir. Dionysos ve Hermes’i ellerinde asalarıyla, Tykhe’yi

dümeni ve bereket boynuzuyla, Hephaistos'u çekici ve örsüyle, Hades'i eşi Persephone ile, Zeus'u tahtında otururken, kartalıyla birlikte görmekteyiz.

Tanrılar ve tanrıçaların atribüleriyle betimlendiği sikkeler yoğunlukta olsa da birden fazla tanrının-tanrıçanın bir arada bulunduğu tipler de mevcuttur. Aphrodite-Ares-Hermes, Apollon-Artemis-Tanrıça, Hades-Persephone-Cerberus, Zeus, Demeter, Tanrıça ve Dike, Ares ve Hermes'in beraber görüldüğü sikkeler buna örnektir. Bu tiplerden en dikkat çeken kent korsanlardan kurtulmak için gittikleri Klaros Apollon'undan aldıkları öğüdü sikkelerine yansıttıkları, Dike, Ares ve Hermes'in bir arada olduğu tiptir. Bu sikke tipini Lucius Verus döneminden Gallienus dönemine kadar basılmış olan sikkeler üzerinde sıkça görmekteyiz.

Kentin sosyal ve kültürel hayatı hakkında ipuçları veren agonistik tipler de sikkeler üzerinde önemli ölçüde yer kaplamaktadır. Kentte "themis" olarak adlandırılan para ödüllü yarışmaların yapılmakta olduğunu, Ladike, Tydia, Musonia ve Chrestos-Theodora olmak üzere dört farklı themisin düzenlendiğini Syedra'da bulunan ve güreş ile pankration oyunlarında galibiyet kazanan sporcuların ve oyunları düzenleyen agonotheslerin onurlandırma yazıtlarından öğrenmekteyiz. Özellikle MS 3. Yüzyıl itibarıyla Syedra'da agonlar yoğun olarak düzenlenmeye başlamış, bu durum da sikkeler üzerinde sıkça betimlenmiştir.

Sikkeler üzerinde gördüğümüz agonistik öğeler ; ödül taçları, ödül masaları, defne çelenkleri, güreşen sporcu tasvirleri, gymnasiarkhia'nın yağ küpleri ve vazolardır ve karşımıza ilk olarak İmparator Severus Alexander döneminde çıkmaktadırlar.

İmparator betimleri kategorisine baktığımızda Marcus Aurelius döneminde basılmış olan ve "at üzerinde düşmana doğru at süren imparator" tipi ile Lucius Verus dönemine ait olan "zafer sahnesi" tiplerini de bize o dönemin siyasi durumu hakkında bilgiler vermektedir. Zira Marcus Aurelius ve Lucius Verus'un ortak hükümdarlığı döneminde Parth seferi yapılmış ve başarı kazanılmıştır. Zaferi kutlamak amacıyla bu sikkeler darp edilmiş olabilir.

Syedra sikkelerinin lejantlarına bakacak olursak ön yüzlerde gördüğümüz imparatorların isimlerini veya AY, AYT, AYTOKAI gibi ünvan kısaltmalarını, ayrıca KAICAP, CEBACTOC / CEBACTH gibi ünvanları görebilmekteyiz. Arka yüzlerde ise kentin ethnikonu olan CYEΔPEΩN ve CYEΔ, CYEΔPE gibi çeşitli kısaltmalarını yer almaktadır. Kentin agonistik sikkeleri üzerinde ise ethnikonun yanı sıra GYMNACIAPXIA, ΘEMIC ve CEMNIC ENΔOΞOTEPAC lejantları da bulunmaktadır.

Tezin sorularından biri Syedra sikkelerinin arka yüzlerinde görülen tanrı ve tanrıça betim çeşitliliğinin sebeplerini anlamaktı. Bu yüzden arka yüz betimleri ayrıntılı olarak incelenmiş ve bu da bize kentin ibadet ve inanç sistemlerini daha iyi anlama imkanı sunmuştur. Küçük Asya’da yaşayan kentlerden bazıları belirli tanrı-tanrıçaları kendi kurucuları olarak benimsemiş ve kültür oluşturarak sikkeler üzerinde göstermiştir. Ancak Syedra’da yapılan çalışmalarda herhangi bir tanrı-tanrıçanın kültürünün olduğuna dair bir ize rastlanmamış, sikkeler üzerinde sadece belli başlı tanrılara / tanrıçalara odaklanılmadan neredeyse bütün Yunan tanrı ve tanrıçalarına yer verilmiştir.

Bu çeşitliliğin sebebini ararken Syedra’ya komşu olan kentlerin sikkeleri de incelenmiş ve arka yüzlerde görülen bu zengin tip çeşitliliğinin sadece Syedra’ya özgü olmadığı saptanmıştır. Özellikle Kilikia bölgesindeki pek çok kent ile Syedra’nın Pamphylia’daki komşu kentlerine bakıldığında - Karallia, Kolybrassos, Kasai, Korakesion, Laetres, Lyrbe, Side ve Aspendos gibi- bu kentlerin sikkelerinin arka yüzlerinde de tanrı-tanrıça çeşitliliğinin fazla olduğu görülmüştür. İmparator Hadrianus dönemi (117-138) itibarıyla Küçük Asya’da yaşayan toplulukların atalarının kültürlerini yeniden canlandırarak, köklerine bağlı kaldıklarını göstermeye çalışmalarıyla birlikte bir geriye dönüş akımı başlamış ve kentler kendi kuruluş efsanelerini ve kahramanlarını ön plana çıkarmaya ve “Yunan” olduklarına vurgu yapmaya başlamışlardır. Syedra kenti de bu akıma dahil olarak sikkelerinin arka yüzlerindeki tanrı-tanrıça çeşitliliğini arttırmış, kentin geçmişinde önemli yer tutan korsan mücadelesini ön plana çıkarıp Dike-Ares-Hermes’in bir arada bulunduğu sikkeler darp etmeye başlamış ve Yunan dinine ve köklerine bağlı olduğunu göstermiştir.

Yerleşim tarihi Hellenistik Dönemin ortalarından başlayıp Roma İmparatorluk Dönemi’nin sonuna değin varlığını sürdüren fakat antik kaynakların hakkında sessiz kaldığı Syedra üzerine yapılacak olan araştırmaların ve kazıların yoğunlaşması ile kente dair daha fazla soru cevap bulabilmektedir.

BİBLİYOGRAFYA

Antik Kaynaklar

- Ammianus Marcellinus: Ammianus Marcellinus, **Roman History Vol I.** çev. John C. Rolfe, Cambridge, MA, Harvard University Press; London, William Heinemann ltd., 1935
- Cladius Ptolemaius: **Geographia**, çev. Edward Luther Stevenson, New York, 1932.
- Lucius Annaeus Florus: **Epitome of Roman History**, çev. E.S.Forster London: William Heinemann; New York: G.P. Putnam's Sons. 1929.
- Marcus Annaeus Lucanus: **Pharsalia - The Civil War**, çev. J.D.Duff, London William Heinemann; New York: G.P. Putnam's Sons, 1928.
- Hesiodos: **Theogony, The Homeric Hymns and Homerica**, çev. Hugh G. Evelyn-White, Cambridge, MA., Harvard University Press; London, William Heinemann Ltd. 1914.
- Hierocles: **Synecdemus**, Accedvnt Fragmenta Apvd Constantinvm Porphyrogenetvm Servata et Nomina Urbivm Mvtata; Recensvit Avgvstvs Bvrckhardt, Lipsiae in Aedibus B.G Tevbneri, 1893.
- Homeros: **The Iliad**, çev. A.T. Murray, Cambridge, MA., Harvard University Press; London, William Heinemann Ltd, 1924.
- Pausanias: **Description of Greece**, Translated with a Commentary, James George Frazer, Vol. III, Macmillan and Co, London, 1898
- Scriptores Historiae Augusta: **Verus, VI, 9. vol.1** , çev. David Magie, The Loeb Classical Library, Harvard University Press , Cambridge ; London, England, 1991.

- Strabon: **Geographica**, C.Müllero - F.Dübner, Institutum Franciae Typographo, 1753.
- Strabon: **Geographica- Antik Anadolu Coğrafyası**, Kitap XII-XIII-XIV, Çev. Adnan Pekman, Ankara, 2012
- Stephanus Byzantini: **Ethnicorum**, Augusti Meineri, Tomus Prior, Berolini, Impensis G.Reimeri, 1849.

Modern Literatür

- AAASH:** Acta Antiqua Academiae Scientiarum Hungaricae, vol.16, 1968. s.233-238
- Alanyalı, Hüseyin Sabri: “Side’nin Roma Dönemi Panteonu” **Anadolu / Anatolia**, 37, 2011. s.75-92
- Alparslan, Metin: **Hititolojiye Giriş**, Türk Eskiçağ Bilimleri Enstitüsü, Instrumenta Linguarum Antiquarum I, Zero Books, İstanbul, 2009
- Arslan, Murat –Tüner Önen, Nihal: “Akdeniz’in Korsan Yuvaları: Kilikia, Pamphylia, Lykia ve Ionia Bölgelerindeki Korykoslar” **ADALYA**, XIV, 2011, 189-205
- Bagnall, Roger S.: **The Administration of the Ptolemaic Possessions Outside Egypt, Columbia Studies in the Classical Tradition**, Ed. W.Harris, W.T.H. Jackson, P.O. Kristellar, W.Ludwig, Leiden, 1976.

Barbara, Sébastien.: “Un revers inédit pour Maxime à Syedra (Cilicie)” **Schweizer Münzblätter**, 62, 245. 2012. s. 11-15

Barker, William Burckhardt: **Lares and Penates, or, Cilicia and its Governors:** being a short historical account of that province from the earliest times to the present day, together with a description of some household gods of the ancient Cilicians, broken up by them on their conversion to Christianity, first discovered and brought to this country by the author, ed. William Francis Ainsworth, Ingram, Cooke, and Company, London, 1853

BE: Robert Flacelière, Jeanne Robert, Louis Robert, **Bulletin épigraphique**, Revue des études Grecques, 1965-1967 ; 1990

Bean, George Ewart ; Mitford, Terence Bruce,:

Journeys in Rough Cilicia in 1962 und 1963
Österreichische Akademie der
Wissenschaften. Philosophisch - Historische
Klasse, Denkschriften ,Wien, 1965.

Bean, George Ewart ; Mitford, Terence Bruce,:

Journeys in Rough Cilicia in 1964-1968,
Österreichische Akademie der
Wissenschaften. Philosophisch - Historische
Klasse, Denkschriften, Band 102.,
Ergänzungsbände, TAM 3, Wien 1970.

Bean, George Ewart ; Mitford, Terence Bruce:

“Sites Old and New in Rough Cilicia”,
Anatolian Studies, Vol 12, 1962, s. 192

- BMC Cilicia :** Sir George Francis Hill. **A Catalogue of the Greek Coins in the British Museum, Greek Coins of Lycaonia, Isauria and Cilicia.** London, 1900.
- Bosworth, Albert Brian,: “Alexander the Great Part 1: The Events of The Reign” Ed. D.M. Lewis, J. Boardman, Simon Hornblower, M. Ostwald, **Cambridge Ancient History**, Vol VI, The Fourth Century B.C. Cambridge University Press, Cambridge, 1994, s. 791-834
- Broughton, Thomas Robert Shannon, “Notes on Roman Magistrates , I. The Command of M. Antonius in Cilicia, II. Lucullus' Commission and Pompey's Acta”, Transactions and Proceedings of the **American Philological Association**, Vol. 77, The Johns Hopkins University Press, Maryland, 1946, s. 35-43
- Bruneau, P.: “Ares”, **LIMC II, Lexicon Iconographicum Mythologiae Classicae**, 1984, s. 479 – 492
- Butcher , Kevin : “Die Sharing in Asia Minor: A Phantom Link”, **Schweizer Münzblätter**, : Heft 219, 2005. s.67-68
- Cagnat, René: **L'Année épigraphique**, Année 1977 (1981), 798. s.223-224
- Can, Birol: “Syedra ve Teritoryumu”, **Barış Salman Anı Kitabı**, Ed. Işık Adak Adıbelli, Gülçin İlgezdi Bertram, Kimiyoshi Matsumura vd., Ege Yayınları, İstanbul, 2017. s. 37-52

- Can, Birol: “Syedra 2015 (Birinci Sezon) Yüzey Araştırmaları”, **ANMED**, Anadolu Akdenizi Arkeoloji Haberleri, Antalya : Suna-İnan Kıraç Akdeniz Medeniyetleri Araştırma Enstitüsü, 2016,. s. 263-267.
- Can, Birol: “Syedra 2016 (İkinci Sezon) Yüzey Araştırmaları”, **ANMED**, Anadolu Akdenizi Arkeoloji Haberleri, Antalya : Suna-İnan Kıraç Akdeniz Medeniyetleri Araştırma Enstitüsü, 2017,. s. 242-250.
- Can, Birol: “Syedra, Pamphylia ve Kilikya Bölgelerini Ayıran Sınır ve Liman Kenti”, **Aktüel Arkeoloji Dergisi**, Sayı 56. Mart-Nisan 2017. s.78-83
- Casey, John: **The Legions of the Later Roman Empire**. Cambridge, 1991.
- Casson, Lionel,: **The Ancient Mariners, Seafarers and Sea Fighters of the Mediterranean in Ancient Times**, Princeton, 1991.
- Collins, H. P: “Decline and Fall of Pompey the Great” **Greece & Rome**, Vol. 22, No. 66, 1953), s. 104-105
- Çokbankir, Nurşah,: “Pamphylia ve Kilikia Bölgelerindeki Sporcuların Testimoniası” Yüksek Lisans Tezi, **Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**, Antalya, 2003.

- Demirtaş, Nurgül,: “Ares’in Dike Tarafından Yargılanması, Syedra Sikkeleri Üzerinde Mitolojik Bir Sahne” **Prof. Dr. Recep Yıldırım'a Armağan**, Bilgin Kültür Sanat Yayınları, Ankara, 2017, s. 567-576
- Dereboylu , Emel,: “Sikkeler Işığında Anadolu’da Ares”, **Arkeoloji ve Sanat Dergisi**, Arkeoloji ve Sanat Yayınları, Sayı: 121, İstanbul, s.68-72
- De Souza, Philip: “Who Are You Calling Pirates?”, **Rough Cilicia: New Historical and Archaeological Approaches**, Ed. Michael C. Hoff, Rhys F. Townsend, Oxbow Books, Oxford, 2013, s.43-54.
- De Souza, Philip: “Romans and Pirates in a Late Hellenistic Oracle from Pamphylia”, **The Classical Quarterly**, Vol. 47, 2, 1997, s.447-481.
- Doğaner, Suna: “Akdeniz Bölgesi Coğrafyası”, **2014-2015 Eğitim-Öğretim Yılı Ders Notları**, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü, 2014
- Eck, Werner: **RE**, “Claudianus” 11, Band XIV, s. 2661
- Erhat, Azra: **Mitoloji Sözlüğü**, Remzi Kitabevi, İstanbul, 2015
- Erol-Özdizbay, Aliye: “Perge Sikkelerinde Agonistik Ödül Taçları” **ADALYA**, Sayı XV, 2012, s.203-221

- Erol-Özdizbay, Aliye, “Roma İmparatorluk Dönemi’nde Pontus-Bithynia Eyaleti’nde Agon’lar ve Agonistik Sikkeler”, **Doktora Tezi**, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2011.
- Erzen, Afif: **İlkçağda Ankara**, TTK, Ankara, 1946.
- ETAM:** **Ergänzungsbande zu den Tituli Asiae Minoris**, Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften Band: 3, 1970
- Faraone, Christopher Athanasious: “Binding and Burying the Forces of Evil :The Defensive Use of "Voodoo Dolls" in Ancient Greece”, **Classical Antiquity**, Vol. 10, No.2, 1991, s.165-205
- Ferrary, Jean-Louis: “Les apports du dossier des mémoriaux de délégations de Claros dans le Fonds Louis Robert” , **Comptes rendus des séances de l'Académie des Inscriptions et Belles-Lettres**, 152-4, 2008. s.1377-1404
- Fouilles de Delphes III:** **Fouilles de Delphes**, Tome 3, Épigraphie [Texte imprimé] / École française d'Athènes ; sous la dir. de M. Théophile Homolle, Paris : Fontemoing : de Boccard, 1910.
- Franke, Peter Robert: **Roma Döneminde Küçükasya - Sikkelerin Yansımasında Yunan Yaşamı**, çev. Nezahat Baydur, Ege Yayınları, İstanbul, 2007.

- French, David H.: **Roman Roads and Milestones of Asia Minor Vol. 3: Milestones, Fasc. 3.6: Lycia et Pamphylia.** British Institute at Ankara, 2014.
- Geelhaar, Clemens: “Some Remarks on the Lex de Provinciis Praetoriis” **Revue Internationale des droits de l’Antiquité**, XLIX, 2002, s.110-111.
- Gelzer, Heinrich, Hilgenfeld, Heinrich, Cuntz Otto: **Patrum nicaenorum nomina Latine, Graece, Coptice, Syriace, Arabice, Armeniace. Stutgardiae:** B.G. Teubner, 1995 .LXIII, 181.
- Gonzales, Matthew: “The Oracle and Cult of Ares in Asia Minor” **Greek, Roman and Byzantine Studies**, 45, 2005, s.261-283.
- Graf, Fritz: “The Oracle and the Image. Returning to Some Oracles from Clarus”, **Zeitschrift für Papyrologie und Epigraphik**, Band 160, 2007, s.113-119.
- Grayson , Albert Kirk: “Assyria 668-635 BC. The Reign of Ashurbanipal” Ed. J. Boardman, I.E.S. Edwards, N.G.L. Hammond, E. Sollberger, **Cambridge Ancient History**, Vol III, Part II. Cambridge University Press, Cambridge, 1991. s. 142-161
- Grimal, Pierre: **The Concise Dictionary of Classical Mythology**, Ed. Stephen Kershaw, Basil Blackwell, Oxford, 1986.

- Gymnasium :** **Zeitschrift für Kultur der Antike und Humanistische Bildung**, Herausgegeben von Markus Janka, Andreas Luther und Ulrich Schmitzer. Von Jahrgang 1 (1890) bis 47 (1936) unter dem Titel "Das humanistische Gymnasium" seit Jahrgang 48 (1937) unter dem Titel "Gymnasium" vol. 98, 1991, no.177f
- Hamilton, Edith: **Mythology : Timeless Tales of Gods and Heroes**, The New American Library, New York 1942.
- Harl, Kenneth W.: **Civic Coins and Civic Politics in the Roman East, 180 - 275 A.D, Transformation of the Classical Heritage**, University of California Press, California, 1987.
- Hassall, Mark ; Crawford, Michael; Reynolds, Joyce:
 "Rome and the Eastern Provinces at the End of the Second Century B.C" **The Journal of Roman Studies**, Vol. 64, 1974, s. 195-220
- Head , Barclay Vincent: **Historia Nummorum, a Manual of Greek Numismatics**, Oxford 1911.
- Heberdey, Rudolf ; Wilhelm, Adolf:
 "Reisen in Kilikien", ausgeführt 1891-1892, **Kaiseliche Akademie der Wissenschaften, Philologisch - Historische Klasse**, Denkschriften 44(6), Wien, 1896

- Heinen, Heinz: "The Syrian-Egyptian Wars and the New Kingdoms of Asia Minor" Ed. F.W.Walbank, A. E. Astin, M. W. Frederiksen, R. M. Ogilvie, **Cambridge Ancient History** Vol VII, Part I., The Hellenistic World, Cambridge University Press, Cambridge, 1984, s. 412-442
- Heuchert , Volker: "The Chronological Development of Roman Provincial Coin Iconography", **Coinage and Identity in the Roman Provinces**, ed. C. Howgego, V. Heuchert, and A. Burnett, Oxford University Press, Oxford, 2005. s.29-36
- Hill, G.F.A: **Catalogue of the Greek Coins in the British Museum, Greek Coins of Lycaonia, Isauria and Cilicia.** London, 1900.
- Hopwood, Keith: "The Links Between the Coastal Cities of Western Rough Cilicia and the Interior during the Roman Period" **Anatolia Antiqua**, 1, 1991. s.305-310
- Howgego, Christopher: **Greek Imperial Countermarks: Studies in the Provincial Coinage of the Roman Empire**, Royal Numismatic Society, London, 1985.
- Huber, Gerhard: "Weiteres Zu Syedra" Zu Antiken Städten Westkilikiens, **Anzeiger der philosophisch - historischen Klasse, der Österreichischen Akademie der Wissenschaften Wien** , 138. Jg./1.+ 2. Halbband 2003. s.148-165

Huber, Gerhard ; Onurkan, Somay ; Alföldi-Rosenbaum, Elisabeth:

A Survey of Coastal Cities in Western Cilicia,
TTK, Ankara, 1967.

IGR III:

Inscriptiones graecae ad res romanas pertinentes, ed. René Cagnat et al. 3 vols. Paris 1901-1927. Vol. 3, fasc. 1-6, with Jules F. Toutain, Pierre Jouguet and Georges Lafaye. Paris 1902-1906. Yeniden basım: Chicago, Ares 1975.

IK Knidos I:

Inschriften griechischer Städte aus Kleinasien
Wolfgang Blümel, **Die Inschriften von Knidos**
I. 41. Bonn 1992.

Imhoof-Blumer, Friedrich:

Kleinasiatische Münzen II, Wien, 1902

Imhoof-Blumer, RSN :

Friedrich Imhoof-Blumer Collection in
Revue Suisse de Numismatique
(Schweizerische Numismatische Rundschau)

Jones, Arnold Hugh Martin:

The Cities of the Eastern Roman Provinces,
Oxford, Clarendon Press, 1971.

Jones, Arnold Hugh Martin:

The Greek city from Alexander to Justinian,
Oxford, 1940

Jones, Christopher P.:

“A Letter of Septimius Severus to the City of Syedra” **Zeitschrift für Papyrologie und Epigraphik** , Band 195, 2015. s.121-126

- Jones, Henry Stuart : “A Roman Law Concerning Piracy”. **JRS** 16, 1926, s. 155–173.
- Karamut, İsmail: “1994 Yılı Syedra Antik Kenti Çevre Düzenleme Çalışmaları”, **VI. Müze Kurtarma Kazıları Semineri (24-26 Nisan 1995 Didim) Bildirileri**, Ankara, 1996. s.77-89
- Karamut, İsmail: “1995 Yılı Syedra Antik Kenti Çevre Düzenleme ve Kurtarma Kazısı Çalışmaları”, **VII. Müze Kurtarma Kazıları Semineri (8-10 Nisan 1996 Kuşadası) Bildirileri**, Ankara, 1997. s. 49-56
- Karamut, İsmail: “Syedra 1997 Kurtarma Kazısı ve Temizlik Çalışmaları”, **IX . Müze Kurtarma Kazıları Semineri (27-29 Nisan 1998 Antalya) Bildirileri**, Ankara, 1999. s.141-150
- Karamut, İsmail: “Syedra Antik Kenti 1998 Yılı Kurtarma Kazısı ve Temizlik Çalışması”, **X. Müze Kurtarma Kazıları Semineri (26-28 Nisan 1998 Kuşadası) Bildirileri**, Ankara, 2000. s.1-6
- Kaya, Mehmet Ali: “Anadolu’da Roma Eyaletleri: Sınırlar ve Roma Yönetimi”. **Tarih Araştırmaları Dergisi**, XXIV , 2005, s.11-30
- Kellner, Hans-Jörg: **Chiron**. Mitteilungen der Kommission für alte Geschichte und Epigraphik des Deutschen Archäologischen Instituts, Munich. Vol. 7, 1977, s. 315-317
- Kraft, Konrad: **Das System der kaiserzeitlichen Münzprägung in Kleinasien: Materialien und Entwürfe**, Gebr. Mann, Berlin, 1972.

- Kretschmer, Paul: **Einleitung in die Geschichte der Griechischen Sprache**, Göttingen, 1896
- Kurt, Mehmet: “MÖ VI.-V. Yüzyıllarda Kilikya Bölgesi : Küresel Güçler ve Syennesis Krallığı”, **Tarihin Peşinde - Uluslararası Tarih ve Sosyal Araştırmalar**, 2015, Sayı 13, s. 303-326
- Kurt, Mehmet: “Roma Egemenliğinde Kilikya ve Roma İç Savaşların Bölgedeki Yansımaları.” **Tarih İncelemeleri Dergisi**, Cilt XXV, Sayı 2, 2010, s. 483-501
- Le Bohec, Yann - Wolff, Catherine: “Les légions de Rome sous le Haut- Empire.” **L'antiquité classique**, Tome 71, 2002
- Lenski, Noel : “Relations Between Coast and Hinterland in Rough Cilicia” **La Cilicie : Espaces et Pouvoirs Locaux Table Ronde Internationale**, Istanbul, 2-5 Novembre 1999, s.417-424
- Leschhorn, Wolfgang ; Franke, Peter Robert: **Lexikon der Aufschriften auf griechischen Münzen, Band I**, Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften, Wien, 2002.
- Lindgren I: **Henry Clay Lindgren – Frank L. Kovacs Ancient Bronze Coins of Asia Minor and the Levant from the Lindgren Collection**, San Mateo, 1985.

- Lindgren III:** **Henry Clay Lindgren, Ancient Greek Bronze Coins from the Lindgren Collection**, San Francisco, 1993.
- Lindgren, Henry Clay: **Ancient Greek Bronze Coins: European Mints from the Lindgren Collection**, San Mateo, 1989.
- Lionello, Piero, Malanotte-Rizzoli, Paola, vd.:
 “The Mediterranean climate: An overview of the main characteristics and issues.” Mediterranean climate variability. **Development in earth & environmental sciences**: Vol. 4, 2006. s.1-26
- MacDonald, David: **The Coinage of Aphrodisias**, Royal Numismatic Society, Special Publications no. 23. London, 1992.
- Magie, David: **Roman Rule in Asia Minor to the End of the Third Century after Christ, Vol I**, Princeton University Press, New Jersey, 1950.
- McCabe, Donald F.: **Smyrna Inscriptions**. Texts and List. The Princeton Project on the Inscriptions of Anatolia The Institute for Advanced Study, Princeton, 1988. Packard Humanities Institute CD 6, 1991. Includes: Georg Petzl. Die Inschriften von Smyrna. 2 vols. in 3 parts. “Inschriften griechischer Städte aus Kleinasien”, 23 and 24, 1-2. Bonn 1982, 1987 & 1990.
- Mellink, Machteld Johanna: “Anatolia” Ed. J. Boardman, N.G.L. Hammond, D.M. Lewis, M. Ostwald, **Cambridge Ancient**

History, Vol IV, Persia, Greece and the Western Mediterranean 525 to 479 B.C. Cambridge University Press, Cambridge, 1988. s.211-231

Melville-Jones, John R.: **A Dictionary of Ancient Roman Coins**, Seaby, London, 1990.

Merkelbach, Reinhold ; Stauber, Josef:

“Die Orakel des Apollon von Klaros”
Epigraphica Anatolica, vol. 27, 1996, s.1-54

Merkelbach, Reinhold ; Stauber, Josef:

Steinepigramme aus dem griechischen Osten, Band 4, Die Südküste Kleinasien, Syrien und Palaestina, K. G Saur Verlag, München, Leipzig, 2002

Mitchell, Stephen: “Festivals, Games and Civic Life in Roman Asia Minor”, **JRS**, Vol. 80, 1990, s.183-193

MonAnt: **Monumenti Antichi**, Vols. for 1890-1920 issued by: R. Accademia dei Lincei; for 1939-1944, by: Reale Accademia d'Italia ; for – 1966 by: Accademia Nazionale dei Lincei.

Morford, Mark P.O ; Lenardon, Robert J.:

Classical Mythology, Seventh Edition, Oxford University Press, Oxford, 2003.

- Nollé, Johannes: "Inschriften aus Syedra". Epigraphische und Numismatische Notizen 5-8.,6. **EA** 12, 1988, s. 129-141.
- Oehler, J.: "Gymnasiarkhos ", **RE** VII, 1970, s. 1969-2004
- Ormerod, Henry A.: **Piracy in the Ancient World**, Liverpool, The University Press of Liverpool. ; London, Hodder and Stoughton. 1924.
- Özsait, Mehmet: "Anadolu'da Hellenistik Dönem", **Anadolu Uygarlıkları Ansiklopedisi**, Cilt 2, İstanbul, 1982. s.280-318
- Öztürk, Hüseyin Sami: "Doğu Akdeniz'in Efsanevi Korsanı : Diodotos Tryphon", **Aktüel Arkeoloji Dergisi**, 24, 2011. s.66-69.
- Öztürk, Hüseyin Sami: "MÖ III. Yüzyıldan MÖ I. Yüzyılın Başlarına Kadar Doğu Akdeniz ve Küçük Asya'nın Güney Kıyılarında Korsanlık / Haydutluk" **Ancient History, Numismatics and Epigraph in the Mediterranean World. Studies in memory of Clemens E. Bosch Sabahat Atlan and in honour of Nezahat Baydur**, İstanbul, 2009, s.299-308
- Pilhofer, Susanne: **Romanisierung in Kilikien? Das Zeugnis der Inschriften**, Herbert Utz Verlag, München, 2015
- Purves, Alex C.: **The Homer Encyclopedia, Vol I**, Ed. Margalit Finkelberg, Wiley-Blackwell Publishing, West Sussex, 2011.

- Ramsay, William Mitchell: **A Historical Commentary on St. Paul's Epistle to the Galatians**, Hodder and Stoughton, London, 1900.
- Rauh, N.K., R. F. Townsend vd.: **Life in the Truck Lane: Urban Development in Western Rough Cilicia**, Jahreshefte des Österreichischen Archäologischen Institutes in Wien, 2009.
- Reis, Leonhard: "Die Typologie der kaiserzeitlichen Prägungen aus Syedra", **Anzeiger der philosophisch-historischen Klasse**, Zeitschrift der philosophisch - historischen Klasse der Österreichischen Akademie der Wissenschaften, 138. Jg. / 1. und 2. Halbband, 2003. s.166-182
- Righetti:** Balázs Kapossy, **SNG Schweiz II. Münzen der Antike**. Katalog der Sammlung Jean Pierre Righetti im Bernischen Historischen Museum, 1993.
- Robert, Louis- Jeanne Louis : **Revue des Études Grecques**. LXXVIII (1965) 172 nr. 423
- Robert, Louis: "Documents de l'Asie Mineure Meridionale, Inscriptions, monnaies et geographie " **Ser III, Hautes Etudes du Monde Greco-Romain 2**, Paris, 1966, s. 91-100
- Robert, Louis: "Nonnos et les monnaies d'Akmonia de Phrygie". **Journal des savants**, 1975, s.188-192

- Rogić, Dragana: “Wreath-Its Use and Meaning in Ancient Visual Culture” Ed. Zorica Kuburić vd., Religion and Tolerance, **Journal of the Center of Empirical Researches on Religion**, Vol 18, Novi Sad, Haziran-Aralık, 2012. s.341-358
- Rouse, W.H.D.: **Gods, Heroes and Men of Ancient Greece**, The New American Library, New York, 1957.
- RPC I:** Burnett, A., Amandry, M., Ripollès, P. P., **Roman Provincial Coinage I. From the death of Caesar to the death of Vitellius (44 BC–AD 69)** London & Paris, 1992
- RPC II :** Burnett, A, Amandry, M., Carradice, I., **Roman Provincial Coinage II. From Vespasian to Domitian (AD 69–96)**, London & Paris, 1999
- RPC III:** Amandry, M., Burnett, A., Mairat, J., **Roman Provincial Coinage III. From Nerva to Hadrian (AD 96–138)**, London & Paris, 2015
- RPC IX:** Hostein, A., Mairat, J., **Roman Provincial Coinage IX. From Trajan Decius to Uranius Antoninus (AD 249–254)** London & Paris, 2016
- Ruge, Walther: “Kilikia”, **RE**, XI, I, Stuttgart, 1921
- Russell James: “Cilicia - Nutrix Virorum : Cilicians abroad in Peace and War during Hellenistic and Roman Times” **Anatolia Antiqua**, 1, 1991. s.283-297

- Sarı, Sabahattin: “Batı Akdeniz Bölümü’nden İç Anadolu’ya Geçiş İklimleri”, **Doktora Tezi**, Selçuk Üniversitesi, Konya, 2009. s..34-35
- Sauer, H.: “Ares” **RE**, Band II-1, Stuttgart, 1884
- Sayar, Mustafa Hamdi: “Antik Kilikya’da Şehirleşme”. **XII. Türk Tarih Kongresi I. Bildirileri (12–16 Eylül 1994)**, Ankara, 1999, s.193-217
- Sayar, Mustafa Hamdi: “Brief des Septimius Severus an die Stadt Syedra (194 n.Chr.)”, **Der Beitrag Zur Kultur und Geistesgeschichte der Griechisch - Römischen Antike, Akten Des Internationalen Kolloquiums , Wien 3-5. November 2010**, ÖAW s.333-342
- Sayar, Mustafa Hamdi: “Hellenistik ve Roma Devirlerinde Gymnasion” **Gezgin Taşlar, İstanbul Arkeoloji Müzesindeki İasos Mermerleri**, İstanbul, 2010, s.105-107
- Scheibelreiter-Gail, Veronika: “Ein mythologisches Mosaik aus Syedra/Nauloi” **Anzeiger der philosophisch-historischen Klasse**, January 2003, 183-202
- Schoonover, Draper Tolman: **A Study of Cn. Domitius Corbulo as found in the "Annals" of Tacitus**, The University of Chicago, 1909
- SEG:** **Supplementum Epigraphicum Graecum.** Vols. 1-11, ed. Jacob E. Hondius, Leiden 1923-1954. Vols. 12-25, ed. Arthur G. Woodhead.

Leiden 1955-1971. Vols. 26-41, eds. Henry W. Pleket and Ronald S. Stroud. Amsterdam 1979-1994. Vols. 42-44, eds. Henry W. Pleket, Ronald S. Stroud and Johan H.M. Strubbe. Amsterdam 1995-1997. Vols. 45-49, eds. Henry W. Pleket, Ronald S. Stroud, Angelos Chaniotis and Johan H.M. Strubbe. Amsterdam 1998-2002. Vols. 50- , eds. Angelos Chaniotis, Ronald S. Stroud and Johan H.M. Strubbe. Amsterdam 2003

Semple, Ellen Churchill, "Pirate Coasts of the Mediterranean Sea", *Geographical Review* Vol II, **American Geographical Society**, 1916, s.134-151

Sherwin-White, Adrian Nicholas:

"Lucullus, Pompey and the East". **CAH**, Vol IX., 1999, s. 229-273

Sherwin-White, Adrian Nicholas:

"Rome, Pamphylia and Cilicia, 133-70 B.C." **JRS**, vol. 66, 1976. s. 1-16

Smith, Sir William:

A Dictionary of Greek and Roman Biography and Mythology Vol III, Ed. William Smith, Little Brown and Company, Boston, 1870.

Smith, Sir William:

A Dictionary of Greek and Roman Biography and Mythology Vol I, Ed. William Smith, London, John Murray, Albemarle Street, 1880.

SNG Cop:

Sylloge Nummorum Graecorum. The Royal Collection of Coins and Medals Danish National Museum. Copenhagen, 2002

- SNG France 2:** Eduardo Levante, **Sylloge Nummorum Graecorum. Departement des Monnaies Medailles et Antiques. Cilicie**, by Paris,- Zurich, 1993
- SNG Levante Cilicia:** Eduardo Levante, **Sylloge Nummorum Graecorum, Switzerland I. Levante-Cilicia**, Bern, 1986.
- SNG Levante Cilicia Supplement:** Levante, E., **Sylloge Nummorum Graecorum, Switzerland I. Levante-Cilicia. (Supplement)**, Bern, 1993.
- SNG Leypold:** Staiwert W., Daburon, C., **Sylloge Nummorum Graecorum Österreich. Sammlung Leypold, Kleinasiastische Münzen der Kaiserzeit**. Vol I-II. Vienna, 2000-2004
- SNG Pfälzer:** Johannes Nollé, **SNG Deutschland. Pfälzer Privatsammlungen IV. Pamphylien**, München, 1992, **V. Pisidien und Lykaonien**, 1999.; R. Ziegler, **VI. Isaurien und Kilikien**, 2001
- Sokolowski, Franciszek: “Sur l’oracle de Claros destine a la ville de Syedra”, **Bulletin de Correspondance Hellenique**, Vol 92, Livraison 2, 1968. s.519-522.
- Şahin, Sencer: “Katalog der Inschriften im Museum von Alanya”, **EA** 5, 1985, s.125-151

- Şahin, Hamdi: “Geç Antikçağda Dağlık Kilikia’da Meslekler” **Toplumsal Tarih Dergisi**, Sayı 117, 2003, s.66-70
- Şahin, Hamdi: “Jeopolitik Açından Kilikia Bölgesi Korsanlığı”, **Ed. T. Tarhan – A. Tibet – E. Konyar (Haz.), Muhibbe Darga Armağanı**, İstanbul, 2008, s.485-492
- Şahin, Nuran: “Apollon Klarios Bilicilik Merkezi” **Ege Üniversitesi Arkeoloji Kazıları**, İzmir, s.316-341
- Tarhan, Mehmet Taner: “Ön Asya Dünyasında İlk Türkler: Kimmerler ve İskitler”, **Türkler Ansiklopedisi, Cilt I**, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara 2002, s.597-610.
- Tekin, Oğuz: **Eskiçağda Para**, Eskiçağ Bilimleri Enstitüsü Yayınları, İstanbul, 2000.
- Tempesta, Claudia: “Central and Local Powers in Hellenistic Rough Cilicia”, **Rough Cilicia, New Historical and Archaeological Approaches**, Ed by. M.C Hoff, R.F.Townsend, Oxbow Books, Oxford, 2013. s.27-42
- Tomaschitz, Kurt: “Die epigraphische Evidenz westkilikischer Städte” **Anzeiger der philosophisch-historischen Klasse, ÖAW**, 138. Jg./1.+ 2. Halbband Wien, 2003, s.124-147

Tomaschitz, Kurt ; Hagel, Stefan:

“Repertorium Der Westkilikischen Inschriften”
**Österreichische Akademie der
Wissenschaften. Philosophisch- Historische
Klasse. Denkschriften, Band 265.,**
Ergänzungsbände, TAM 22, Wien, 1998

Tomaschitz, Kurt:

“Unpublizierte Inschriften Westkilikiens aus
dem nachlaß Terence B. Mitford”
**Österreichische Akademie der
Wissenschaften. Philosophisch - Historische
Klasse. Denkschriften, Band 264.,**
Ergänzungsbände, TAM 21, Wien, 1998

Tozan, Murat:

“Marcus Antonius’un Korsanlara Karşı Seferi
ve Lex De Provinciis Preatoriiis” **Tarih
Okulu,** Sayı XIV, 2013, s.1-26

Wiseman, Donald John:

“Babylonia 605-539 BC.” , Ed. J. Boardman,
I. E. S. Edwards , N. G. L. Hammond, E.
Sollberger, **Cambridge Ancient History**, Vol
III, Part II. Cambridge University Press,
Cambridge, 1991, s. 229-251

Woodard., Roger D.:

“Hesiod and Greek Myth” Ed. Roger D.
Woodard, **The Cambridge Companion to
Greek Mythology,** Cambridge Companions
to Literature, Cambridge University Press, 2009.

Van Nijf, Onno :

“Athletics, festivals and Greek identity in the
Roman East,” **Greek Athletics.** Ed, J. Koenig.
Edinburg, Edinburg University Press, 2010,
s.176-197.

- von Aulock:** Hans von Aulock, **Sylloge Nummorum Graecorum. Deutschland. Sammlung, Heft 13. Kilikien**, Berlin, 1966.
- Yakubovich, Ilya: The Luwians, Edited by H. Craig Melchert, **Handbook of Oriental Studies, Section One, The Near East and Middle East**, vol. 68. Leiden and Boston: Brill, 2003.
- Yakubovic, Ilya: “The Luwians”, **Journal of Near Eastern Studies**, Vol. 66, No:2, 2007. s. 140-144.
- Ziegler, Ruprecht: **Münzen Kilikiens aus kleineren Deutschen Sammlungen**, München, 1988

Çevrimiçi Kaynaklar

- Ashmolean: The Heberdey Coin Room, Oxford. <http://hcr.ashmus.ox.ac.uk/>
- Br: Brussels, Bibliothèque Royale <http://coins.kbr.be>
- C : The Fitzwilliam Museum Catalogue, Cambridge. <http://www.fitzmuseum.cam.ac.uk/coins>
- CGT coll.: Capital Gains Tax Coins, Chard Tax Free Gold, Lancashire <https://taxfreegold.co.uk>
- CNG EA & CNG Mail Bid Sale & CNG Triton : Classical Numismatic Group, Lancaster USA, London UK. (EA-Electronic Auction) <https://www.cngcoins.com/>
- Elsen: Jean Elsen & ses Fils S.A. <http://www.elsen.eu/>
- G: The Hunterian Collection, Glasgow. <https://www.gla.ac.uk/hunterian/collections/>
- Gorny and Mosch : Gorny & Mosch Giessener Münzhandlung GmbH, Munich. <https://www.gmcoinart.de/>
- Hauck and Aufhäuser: Hauck & Aufhäuser Privatbankiers, Munich. <https://www.hauck-aufhaeuser.com/>

Harlan J. Berk : Harlan J. Berk Ltd, Buy or Bid Sale, Chicago
<https://www.hjbld.com>

L: The British Museum, The Department of Coins and Medals, London
http://www.britishmuseum.org/about_us/departments/coins_and_medals.aspx

Münzen & Medaillen MMAG: Münzen und Medaillen AG, Basel

Münzen & Medaillen MMD: Münzen und Medaillen GmbH, Weil am Rhein.

http://muenzenundmedaillen-gmbh.de/de/de_aktuelles.html

MU: Staatlichen Münzsammlung München, Munich. <http://www.staatliche-muenzsammlung.de/>

Münzkabinet: Münzkabinet Staatliche Museen Zu Berlin, Berlin.

<https://www.smb.museum/museen-und-einrichtungen/muenzkabinett/home.html>

Münz Zentrum: Münz Zentrum Rheinland. <http://www.muenzzentrum.de>

Nachfolger: Peus, Dr. Busso Peus Nachfolger, Münzhandlung, Frankfurt.
<https://www.peus-muenzen.de/>

NY : American Numismatics Society, New York <http://numismatics.org/>

Pecunem, Numismatic Neumann: Gitbud & Naumann, Münzhandlung, Munich
<http://www.numismatik-naumann.at/>

Rauch : Auktionshaus H. D. Rauch GmbH, Wien, Austria
<https://www.hdrauch.com/site/de/>

Roma Numismatics: Roma Numismatics Ltd. London. <http://romanumismatics.com/>

RPC Online : Christopher Howgego, Jerome Mairat, Volker Heuchert, Roman Provincial Coinage Online: <http://rpc.ashmus.ox.ac.uk>, Oxford, 2005.

V: The Münzkabinett of the Kunsthistorisches Museum, Wien
<https://www.khm.at/besuchen/sammlungen/muenzkabinett>

<http://www.livius.org/articles/legion/legio-v-macedonica/> (Erişim tarihi 15 Nisan 2018)

EKLER

TESTIMONIA

1. Edebî Testimonia

1) Ammianus Marcellinus, **Roman History**, XIV, 8,1

Superatis Tauri montis verticibus qui ad solis ortum sublimius attolluntur, Cilicia spatiis porrigitur late distentis dives bonis omnibus terra, eiusque lateri dextro adnexa Isauria, pari sorte uberi palmite viget et frugibus minutis, quam mediam navigabile flumen Calycadnus interscindit.

2) Claudius Ptolemaios, **Geographia**, V,V, 116

Κεφ έ

Παμφυλίας θέσις

Ἡ Παμφυλία περιορίζεται ἀπό μεν δύσεως
Αυκία καί μέρει τῆς Ἀσίας κατά τὴν ἐκτεθειμένην
γραμμὴν ἀπὸ δὲ ἄρκτων Γαλατία παρά τὴν εἰρη-
μενὴν τῆς Γαλατίας πλευράν. ἀπὸ δέ ἀνατολῶν
Κιλικία καί μέρει Καππαδοκίας κατά γραμμὴν τὴν
ἀπὸ τοῦ πρὸς τῇ Γαλατία πέρατος μέκρὶ νοῦ Παμ-
φυλίου πεμάγους ἥς τὸ ἐπὶ Θαλάσσην πέρας ἐπέκειμοιρας...
ἀπὸ δε μεσπμβρίας αὐτῷ τῷ παμφυλίῳ πελάγει κατά περιγραφὴν τοιαύτην.

2.μετά Φασήλιδα πόλιν Αυκίας

Παμφυλίας παραάλισ

Ὀλδία

Ἀττάλεια

Καταρράκτου ποταμοῦ εκβολαί

Μάγυδος

Κέστρου ποταμοῦ εκβολαί

εὐρυμέδουτος ποταμοῦ εκβολαί

Σίδη

3. Κιλικίας Τρακείας παράλιοι

Κορακήσιον

Σύεδρα

3) Gelzer, Heinrich, Heinrich Hilgenfeld, Otto Cuntz. **Patrum nicaenorum nomina Latine, Graece, Coptice, Syriace, Arabice, Armeniace.** LXIII, 181.

Ἰσαυρίας

174. Στεφανος θαράτων

175. Ἀθηναῖος Κοροπισσοῦ

176. Αἰδέσιος Κλαυδιουπόλεως

177. Ἀγάπιας Σελευκειας

178. Σιλουανὸς Μητροπόλεως

179. Θαῦστος Πανεμου τείκους

180. Ἀντωνῖνος Ἀντιοκείας

181. Νέστωρ Συέδρων

4) Hierocles, **Synecdemus**, 679.

1) Τριμούπολις

2) Σῶδι

3) Σέρνα

4) Αὐβρη

5) Κασσά

- 6)Κότανα
- 7)Ορυμνα
- 8)Κορακήσιου
- 9) Σύεδρα
- 10)Καράλια
- 11)Όλύβρασος

5) Lucius Annaeus Florus, **Epitome of Roman History**, II, 13, 51.

...cum ipse sequeretur felicem utcumque in malis Pompeium, si eadem ipsum quae exercitum eius fortuna traxisset. Superstes dignitatis suae vixit, ut cum maiore dedecore per Thessalica Tempe equo fugeret, ut una navicula Lesbon applicaret, ut Syedris in deserto Ciliciae scopulo fugam in Parthos...

6) Marcus Annaeus Lucanus, **Pharsalia - The Civil War**, VIII, 259

...Crederet hoc Magnus, pacem cum praestitit undis, et sibi consultum? Sequitur pars magna senatus. Ad profugum collecta ducem ; parvisque Syhedris. Quo portu mittitque rates recipitque Selinus..."

7) Pausanias, **Description of Greece**, III, XV, VII.

πλησίον δέ ἐστιν Ἴπποσθένους ναός, ὃ γεγονάσιν αἱ πολλαὶ νῆκαι πάλης· σέβουσι δὲ ἐκ μαντεύματος τὸν Ἴπποσθένην ἅτε Ποσειδῶνι τιμὰς νέμοντες. τοῦ ναοῦ δεῦραντικρὸν πέδας ἐστὶν ἔχων Ἐνυάλιος, ἄγαλμα ἀρχαῖον. γνώμη δὲ Λακεδαιμονίων τε ἐς τοῦτό ἐστιν ἄγαλμα καὶ Ἀθηναίων ἐς τὴν Ἄπτερον καλουμένην Νίκην, τῶν μένοῦποτε τὸν Ἐνυάλιον φεύγοντα οἰχήσεσθαι σφισιν ἐνεχόμενον ταῖς πέδαις, Ἀθηναίων δὲ τὴν Νίκην αὐτόθι ἀεὶ μενεῖν οὐκ ὄντων πτερῶν

8) Stephanus Byzantini, **Ethnica**, 589.

“Συεδρα, πόλις Ἰσαυρίας, ὡς Καπίτων ἐν Ἰσαυρικῶν τρίτῳ. ὁ Πολίτης Συεδρεύς.”

9) Strabon, **Geographica**, XIV, 4, 2.

...“καὶ μετὰ ταῦθ οἱ ὄρα τῆς Παμφυλίας καὶ τὸ Κορακήσιον, ἀρχὴ τῆς Τραχείας Κιλικίας.

9A) Strabon, **Geographica**, XIV, 5, 1.

τῆς Κιλικίας δὲ τῆς ἐξω τοῦ Ταύρου ἢ μὲν λέγεται Τραχεῖα, ἢ δὲ πεδιάς Τραχεῖα μὲν, ἥς ἢ παραλία στενὴ ἐστὶ, καὶ οὐδὲν ἢ σπανίως ἔχει τι χωρίον ἐπίπεδον, καὶ ἐτι ἥς ὑπέρκειται ὁ Ταῦρος, οἰκούμενος κακῶς, μέχρι καὶ τῶν προσόρων πλευρῶν τῶν περὶ Ἰσαυρα καὶ τοὺς Ὀμοναδέας μέχρι τῆς Πισιδίας.

9B) Strabon, **Geographica**, XIV, 5, 3

Μετά δὲ τὸ Κορακήσιν Ἀρσινόη Πόλις, εἴθ' Ἀμαξία, ἐπὶ βουνοῦ κατοικία τις ὑφορμον ἔχουσα, ὅπου κατάγεται ἢ ναυπεγήσιμος ὕλη. κέδρος δ' ἐστὶν ἢ πλείστη, καὶ δοκεῖ ταῦτα τὰ μέρη πλεσονεκτεῖν τῇ τοιαύτῃ ξελείᾳ καὶ διὰ τοῦτ'. Ἀντώνιος Κλεοπάτρα τὰ χωρία ταῦτα προσένειμεν, ἐπιτήδεια ὄντα πρὸς τὰς τῶν στόλων κατασκευάς.

2. Epigrafik Testimonia

2.1. Syedra'da Bulunan Yazıtlar

2.1.1. Onurlandırma Yazıtları

E1) Hieronoumos'un Onurlandırma Yazıtı

Tarihlendirme: MS I.-II. yüzyıl.

Ref : (Heberdey-Wilhelm, **Reisen in Kilikien 1891-92**, 1896. no. 249) ; Hagel-Tomaschitz, **Repertorium Der Westkilikischen Inschriften**, 1998. no. 1 ; **IGR III**, 830.

Ἡ βουλὴ καὶ
ὁ δῆμος
ἐτείμησον
Ἱερώνυμον
5 Ἱερωνύμου
νέον τὸν
εἰρήναρχον.

E2) Claudiane Biacline'nin Onurlandırma Yazıtı.

Tarihlendirme: MS I.-II. yüzyıl.

Ref : (Bean-Mitford, **Sites Old and New in Rough Cilicia**, 1962. no.10) ; Hagel-Tomaschitz, **Repertorium Der Westkilikischen Inschriften**, 1998. no. 20. ; **SEG**, vol. 20, no. 66 ; **BE** 1965, s. 423.

Κλαυδιαν[ή]ν
Βιακλιανήν
τὴν λα[μπρο]τά-
την ὑπατι[κὴν]
5 ἡ π[ό]λ[ις]

E3) Gaius Herennius Maximus'un Onurlandırma Yazıtı

Tarihlendirme: MS I.-II. yüzyıl.

Ref: (Bean-Mitford, **Sites Old and New in Rough Cilicia**, 1962, no.8) ; Hagel-Tomaschitz, **Repertorium Der Westkilikischen Inschriften**, 1998. s. 391, no. 22a ; **BE** 1965, s. 423

Γ(αίϝ) Ἑρεννίϝ Μαξίμ[ϝ]

ἐντείμος ἀ[πολε]-

λυμένϝ λεγι[ῶνος]

ε' Μακεδονικῆς, [ἀρ]-

5 χιερεῖ Καίσαρ[ος, ὁ]

δ[ῆμος Συεδρέων (?) τειμῆς]

ἐν [εκεν].

[C(aio)] Erennio Maxim[o]

veterano leg(ionis) v

Macedonicae,

[s]acerdoti Ca[e]-

5 [s]aris, civitas [Sy]-

ed[r]en[s]ium h(onoris) c(ausa).

E4) Gnaeus Domitius Corbulo'ya Elçi Olarak Gönderilen, Adı Okunamayan Bir Syedralı'nın Onurlandırma Yazıtı

Tarihlendirme: MS I.-II. yüzyıl.

Ref : Hagel-Tomaschitz, **Repertorium Der Westkilikischen Inschriften**, 1998. no. 35 ; Tomaschitz, **Unpublizierte Inschriften Westkilikiens Aus Dem Nachlass Terence B. Mitfords**, 1998, no. 27.

[Ἡ βουλὴ τῆς Συεδρέω]ν πόλε[ως]
AP[-----]φιλοσέβασ[τον ἀρ]-
[χι]ε[ρα]σάμενον θεῷ Σεβασ-
τῷ εὐσεβῶς καὶ πολυτε-
5 ἴμως ἐστιάσαντα λαμ-
πρῶς, παραφυλάξαν-
τα τὴν χώραν ἐπιμε-
λῶς, ἀγορανομήσαν-
τα καλῶς, πρεσβεύσαν-
10 τα ἰς Ῥώμην καὶ ἰς τὴν
Μεγάλην Ἀρμενίαν
πρὸς Κορβουλῶνα,
καὶ πρὸς τοὺς τῆς ἐπαρχε[ί]-
[α]ς ἡγεμόνας πλεονάκις
15 καὶ ΔΙΑΤΕΛΕΙΛΕΓΟΝΤΑ

E5) Loutis Oğlu Orentes'in Meclis Tarafından Onurlandırma Yazıtı

Tarihlendirme: MS I.-II. yüzyıl.

Ref : Hagel-Tomaschitz, **Repertorium Der Westkilikischen Inschriften**, 1998. no. 36 ; Tomaschitz, **Unpublizierte Inschriften Westkilikiens Aus Dem Nachlass Terence B. Mitfords**, 1998, no. 28.

- [Ἡ Βουλὴ καὶ ὁ δῆμος]
[ἐ]τείμησεν
[Ὁ]ρέντην Λουτ-
τιτος νῖον Λο[υ]-
5 τιου Ὁρέντου
γένους διασή-
μου, τειμῆς [ἄ]-
ξιον ἀπὸ πρ[ο]-
γόνων, τὸν [δὲ]
10 ἀνδριάντα
[ἀ]νέ(σ)τησε[ν]
Λουτις ὁ [πατ]-
ῆ(ρ) μνήμης
15 χάριν.

E6) Tasos s.Kninis ve Oğulları Solon ve Tasos'un Onurlandırma Yazıtı.

Ref : (Bean-Mitford, **Journeys in Rough Cilicia in 1964 and 1968**, 1970, no. 93)

Tarihlendirme: MS. I.-II. yüzyıl.

ὁ δῆμος Συεδ[ρ]έων
ἐτίμησεν Σόλωνα Τατος,
πατὴρ βουλευτοῦ καὶ
{²vacat}²

5 ἀρχιερατικοῦ, ἀρετῆς
ἔνεκεν καὶ εὐνοίας τῆς
εἰς ἑαυτὸν καὶ ἀπὸ προ-
γόνων.

II.1 ὁ δῆμος Συεδρέων ἐτεί-
μησεν Ταν δις Κνινι-
τος, πατὴρ βουλευτοῦ
καὶ ἀρχιερατικοῦ, ἀρετῆς

5 ἔνεκεν καὶ εὐνοίας τῆς
εἰς ἑαυτὸν καὶ ἀπὸ
προγόνων.
{²vacat}²

9 τὴν δὲ βάσιν καὶ τοὺς ἀνδριάντας ἀνέσ-

10 τησεν ἐκ τῶν ιδίων Νανατις Ἰνδου ἢ μήτηρ
αὐτῶν ἀρετῆς ἔνεκεν καὶ εὐνοίας τῆς
εἰς ἑαυτούς.

E7) Adı Bilinmeyen Kişinin Onurlandırma Yazıtı - Fragman

Tarihlendirme: II.-I. yüzyıl.

Ref : Hagel-Tomaschitz, **Repertorium Der Westkilikischen Inschriften**, 1998, no. 33 ; EA 12, 1988, s.133e

ἡ βουλὴ καὶ ὁ δῆμος

E8) Syedra’da Gymnasiarkhos’luk yapan Aurelius Kalliklanus Rufinianus Potitus’un Onurlandırma Yazıtı.

Tarihlendirme: MS III. yüzyıl.

Ref: (Bean & Mitford, **Journeys in Rough Cilicia in 1962 and 1963, 1965, no.27**) ; BE, 1967, s.617 ; Hagel-Tomaschitz, **Repertorium Der Westkilikischen Inschriften, 1998**, no. 30.

Βουλῆς κ[αὶ δήμου]

δόγματι . [Αὐρ(ηλίαν)]

Μενοιτιανήν

Σεβαστήν τὴν ἀ[ξιο]-

5 λογωτάτην μητέ[ρα]

τῆς βουλῆς Αὐρ(ήλιος)

Καλλικλιανὸς Ῥ[ου]-

[φ]εινιανὸς Ποτεῖτ[ος]

[α]ιώνιος γυμνασ[ίαρ]-

10 [χ]ος καὶ πατήρ τῆ[ς πό]-

[λε] ως τὴν ἐαυ[τοῦ γυ]-

(?) [ναῖκα (?)]

E9) Aurelius Antonius Iulianus'un Onurlandırma Yazıtı

Tarihlendirme: MS III. yüzyıl.

Ref : (Heberdey-Wilhelm, **Reisen in Kilikien** 1891-92, 1896, no.248) ; Hagel-Tomaschitz, **Repertorium Der Westkilikischen Inschriften**, 1998İ no. 2)

[Η βουλὴ καὶ ὁ δῆμος]
ἐτείμισ[ε?]ν Αὐρ(ήλιον)
Ἰουλιανὸν Ἰουλια-
νοῦ ἄνδρα ἀγαθόν .
5 τὸν δὲ ἀνδριάντα
ἀνέστησεν Αὐρ(ήλιος)
Ἀθηνίων Ἰουλιανοῦ
ὁ ἀδελφὸς καὶ δια-
νομὰς ἔδω κε καὶ ἀ-
10 γῶνα ἐπετέλεσε
κατὰ τὴν γνώμην
τοῦ ἀδελφοῦ.

E10) Teophilos Oğlu Nikias'ın Onurlandırma Yazıtı.

Tarihlendirme: MS. III. yy.

Ref : **ETAM** 3, 1970, 2010a. ; Hagel-Tomaschitz, **Repertorium Der Westkilikischen Inschriften**, 1998. no. 25

ὁ δῆμος ἐτείμησε Νικ[ίαν]
Θεοφίλου, ἄνδρα προ[βου]-
[λικόν, ...]

2.1.2. Agonistik Yazıtlar

E11) Aurelius Tydianus Theodoros'un Onurlandırma Yazıtı

Tarihlendirme: MS III. yy

Ref : (Heberdey-Wilhelm, **Reisen in Kilikien 1891-92**, 1896, no. 245) ; Hagel-Tomaschitz, **Repertorium Der Westkilikischen Inschriften**, 1998. no. 3; **IGR III**, 829

Αὐρήλιος Τυδιανὸς

Θεόδωρος νεικήσας

παίδων πάλην θέ-

μιδος [Μ]ουσωνίου λ'

5 [ἐκ] φιλοτειμίας Κ(οίντου)

Τινείου Σακέρδω-

τος καὶ Οὐολουσσίας

Λαδίκης τῶν λαμ-

προτάτων ὑπατι-

10 κῶν ἀγωνοθετοῦν-

τ]ος Αὐρ(ηλίου) Καλλικλια-

νοῦ Πουφεινιανοῦ

Ποτείτου

τοῦ ἀξιολογωτάτου.

E12) Aurelius Kononianus Longus'un Onurlandırma Yazıtı

Tarihlendirme: MS III. Yüzyıl

Ref : Heberdey-Wilhelm, **Reisen in Kilikien 1891-92**, 1896. no. 243 ; Hagel-Tomaschitz, **Repertorium Der Westkilikischen Inschriften**, 1998. no. 5.

Αὐρ(ήλιος) Κονωνια-
 ν]ὸς Λόγγος νει-
 [κή]σας παίδων
 πά]λην θέμιδος
 5 [Τυ]διανῆς ἄγω-
 ν]οθετοῦντος
 Α]ὐρ(ηλίου) Καλλικλι-
 α]νοῦ Πουφεινι-
 α]νοῦ Ποτείτου.

E13) Aurelius Mandrogenes' in Onurlandırma Yazıtı.

Tarihlendirme: MS. III. yüzyıl

Ref : (Heberdey-Wilhelm, **Reisen in Kilikien 1891-92**, 1896. no. 235) ; **ETAM** 3,
 1970, no. 209 ; **EA** 12, 1988, s. 129f, a. ; **SEG** 38, 1490 ; Hagel-Tomaschitz,
Repertorium Der Westkilikischen Inschriften, 1998. no. 13.

[Αὐρ(ήλιος)] Μανδρογένης
 Μανδρογένους Συ-
 εδρεὺς νεικήσας
 ἀνδρῶν πανκράτι-
 5 ον θέμιδος τετρα-
 ετηρικῆς ἰ[?] κατα-
 λειφθείσης ὑπὸ
 Λαδίκης Εἰδαίου
 ἀγωνοθετοῦντος
 10 Αὐρ(ηλίου) [Κα]λλικλια-

νοῦ Πο[υφει]νια-

νοῦ Ποτεί[T]ου.

E14) Aurelius Menogenes Nous'un Onurlandırma Yazıtı

Tarihlendirme: MS III. Yüzyıl.

Ref : (Heberdey-Wilhelm, **Reisen in Kilikien 1891-92**, 1896. no. 242) ; (Bean-Mitford, **Sites Old and New in Rough Cilicia**, 1962, no.15) ; **EA**, 12, 1988, s.131c ; **BE**, 1990, no.798 ; Hagel-Tomaschitz, **Repertorium Der Westkilikischen Inschriften**, 1998. no. 4 ; **SEG** 38, no.1492.

Αὐρήλιος Μη-

νογένης Νοῦς

νεικήσας ἀνδρῶ[v

πάλην θέμιδος

5 T[υ]διανῆς ἀγωνο-

θετοῦντος Αὐρη-

λίου μήνοῦ

Ἀρκελάου.

E15) Aspendos Vatandaşı Aurelius Antonis'in Onurlandırma Yazıtı.

Tarihlendirme: MS III. yy.

Ref : (Heberdey-Wilhelm, **Reisen in Kilikien 1891-92**, 1896. no. 236) ; Hagel-Tomaschitz, **Repertorium Der Westkilikischen Inschriften**, 1998. no. 6.

Αὐρ(ήλιος) Ἀντώνις Ἀσπέν-

διος βουλευτῆς ἱερο-

νείκης παράδοξος

- νεικήσας ἀνδρῶν
- 5 πανκράτιον θέμιδος
- τετραετηρικῆς θ´
- καταλειφθείσης ὑπὸ
- Λαδίκης Εἰδαίου
- ἀγωνοθετοῦντος
- 10 Αὐρ(ηλίου) Νάσονος δις
- Λουόλου.

E16) Menogenes Nous'un Onurlandırılması Yazıtı

Tarihlendirme: MS III. yy.

Ref : (Heberdey-Wilhelm, **Reisen in Kilikien 1891-92**, 1896. no. 234) ; (Bean-Mitford, **Sites Old and New in Rough Cilicia**, 1962. no.15) ; Hagel-Tomaschitz, **Repertorium Der Westkilikischen Inschriften**, 1998, no. 7 .

- Μηνογένης
- Νοῦς Συεδρεὺς
- νεικήσας [π]αί-
- δω[ν πα] νκράτιον
- 5 θέμ[1]δος τετρα-
- ετηρικῆς δ´
- καταλειφθεί-
- σης ὑπὸ Λαδί-
- κης Εἰδαίου δ´
- 10 ἀγωνοθετοῦν-
- τος Αὐρηλίου

Μενανδριανοῦ

Θεοφύλου.

E17) Aurelius Demetrianus Numeris'in Onurlandırma Yazıtı.

Tarihlendirme: MS III. yüzyıl.

Ref : (Heberdey-Wilhelm, **Reisen in Kilikien 1891-92**, 1896. no. 246) ; Hagel-Tomaschitz, **Repertorium Der Westkilikischen Inschriften**, 1998. no. 10.

Αὐρ(ήλιος) Δημητριανὸς

Νουμέρις Συεδρεὺς

β]ουλεутῆς νεικήσας

ἀνδ]ρῶν πυγμῆν θ[έ-

5 μιδος] τετραετη[ρικῆς]

E18) Aurelius Hieronymianus Numerius'un Onurlandırılma Yazıtı

Tarihlendirme: MS III. yüzyıl.

Ref : (Heberdey-Wilhelm, **Reisen in Kilikien 1891-92**, 1896, no. 24) ; Hagel-Tomaschitz, **Repertorium Der Westkilikischen Inschriften**, 1998, no. 9

Αὐρ(ήλιος) Ἱ[ερ]ωνυ-

μιανὸς Νου-

μέριος νει-

κήσας παί-

5 δων πάλην

θέμιδος Τυ-

διανῆς ἀγω-

νοθετοῦντος
Αὐρηλίου Δημη-
10 τριανοῦ Νουμερί-
ου.

E19) Aurelius Neonianus Areios'un Onurlandırılma Yazıtı

Tarihlendirme: MS III. yüzyıl.

Ref : EA, 12, 1988, s.130f, no.B ; SEG 38, 1491 ; Hagel-Tomaschitz, **Repertorium Der Westkilikischen Inschriften**, 1998. no. 31.

Αὐρ(ήλιος) Νεωνιανὸς
Ἄρειος Συεδρεὺς
νεικήσας παίδων
πυγμῆν θέ---μιδος
5 τετραετηρικῆς τῆς
καταλειρθείσης
ὕπὸ Λαδί ----κης Εἰ-
δαίου ἀγωνοθε-
τοῦντος Αὐρ(ηλίου)
10 Καλλικλιανοῦ
Καλλικλέους νέου.

E20) Agonothetes Aurelius Kalliklianus Kallikleos Neos'un Onurlandırma Yazıtı

Tarihlendirme: MS III. yüzyıl.

Ref : (Heberdey-Wilhelm, **Reisen in Kilikien** 1891-92, 1896. no. 247) ; Hagel-Tomaschitz, **Repertorium Der Westkilikischen Inschriften**, 1998, no. 11.

[-----]

-εὺς νεικήσας

ἀνδρῶν πάλην

ἀγωνοθετοῶν-

5 τος Αὐρ(ηλίου) [K]αλλικλι-

ανοῦ Καλλικλέους

νέου.

E21) Anemourion Vatandaşı Marcus Aurelius Eleis'in Onurlandırma Yazıtı.

Tarihlendirme: MS III. yüzyıl.

Ref : (Heberdey-Wilhelm, **Reisen in Kilikien** 1891-92, 1896, no. 237) ; Hagel-Tomaschitz, **Repertorium Der Westkilikischen Inschriften**, 1998. no. 12.

M]ἄρκος Αὐρήλιος

[Ὶ]λεις Ὶλει Ἀνεμου-

ρι]εὺς νεικήσας

παίδων πάλην θέμι-

5 δος τετραετηρικῆς

θ' καταλειφθείσης

ὑπὸ Λαδίκης Εἰ-

δαίου ἀγωνοθε-

τοῦντ[ος] Αὐρ(ηλίου)

10 Νάσονος δις

Λουόλου.

E22) Konon'un Onurlandırma Yazıtı

Tarihlendirme: MS III. yüzyıl.

Ref : (Heberdey-Wilhelm, **Reisen in Kilikien 1891-92**, 1896. no. 238) Hagel-Tomaschitz, **Repertorium Der Westkilikischen Inschriften**, 1998, no. 16.

Κόνων Συεδρε[ύς] νε[1-
κήσας παίδων πυγμ[ήν
θέμιδος τετραετ[η]ρικῆ[ς
β' φιλοτειμη[θε]ίσης καὶ
5 ἐπιτελεσθείσης ὑπὸ
Αὐρ(ηλίου) Ζωΐλου Χρήστου
τοῦ ἀξιολογωτάτου καὶ
Αὐρηλίας Διοδωριανῆς Θ[ε-
ο]δώρας τῆς γυνα[1-
10 κὸς [α]ὐτοῦ τῆς ἀξιολ[ο-
γωτάτης ἐξ ιδίων [χρ]η-
μ]άτ[ων ἀγωνο]θετοῦν-
τος α]ὐτοῦ [τοῦ] φιλο-
τε]ί[μου].

E23) İsmi Tespit Edilemeyen Bir Atletin Onurlandırma Yazıtı

Tarihlendirme: MS III. yüzyıl.

Ref : (Heberdey-Wilhelm, **Reisen in Kilikien 1891-92**, 1896, no. 241) ; Hagel-Tomaschitz, **Repertorium Der Westkilikischen Inschriften**, 1998, no. 14.

-----φι[λο]τειμηθεί[σης καὶ]
 [ἐπι]τελεσθείσης ὑπὸ Αὐρ(ηλίου) [Ζ]ω[ί]-
 λου Χρήσ[τ]ου τοῦ ἀξιολογω-
 τάτου καὶ [Αὐ]ρ(ηλίας) Διοδωριανῆς
 5 [Θε]οδώρας τῆς γυναικὸς αὐ-
 [τοῦ] τῆς ἀ[ξι]ολογωτάτης ἐξ ιδί-
 [ων] χρημάτων ἀγω[ν]οθε[τοῦν]-
 [τος αὐτοῦ (?) τοῦ (?) φιλοτείμου (?)]

E24) İsmi Tespit Edilemeyen Bir Atletin Onurlandırma Yazıtı

Tarihlendirme: MS III. yüzyıl.

Ref : (Heberdey-Wilhelm, **Reisen in Kilikien 1891-92**, 1896. no. 240) ; Hagel-Tomaschitz, **Repertorium Der Westkilikischen Inschriften**, 1998. no. 15.

καὶ ἐπιτελεσθείσης ὑπὸ Αὐρ(ηλίου) Ζωί[λου]
 Χρήστου τοῦ ἀξιολογωτάτου καὶ Αὐρ(ηλίας)
 Διοδωριανῆς [Θ]εοδώρας τῆς ἀξιολογω-
 [τ]άτης ἐξ ιδίων χρημάτων τὸ τοῦ παν[κρα]-
 5 τίων ἄθλον [χαρι]σ[αμέν]η[ς] (?) ἀγωνο-
 θετοῦντος αὐτοῦ τοῦ φιλοτείμου
 μου

E25) İsmi Tespit Edilemeyen Bir Atletin Onurlandırma Yazıtı

Tarihlendirme: MS III. yy.

Ref : (Heberdey-Wilhelm, **Reisen in Kilikien 1891-92**, 1896. no. 239)

- [ὁ δεῖνα νεικήσας ...
 θέμιδος τετρατηρικῆς
 ? φιλοτειμηθείσης καὶ
 ἐπιτελεσθείσης ὑπὸ
 5 Αὐρ(ηλίας) Ζωίλου Χρήστου τοῦ]
 ἀξιολογ[ωτάτου καὶ]
 Αὐρ(ηλίας) Διοδ[ω]ριαν[ῆς Θε-
 ο]δώρ[ας τῆς] γυναικ[ὸς]
 α]ὐ[τ]ο[ῦ] τῆς ἀξ[ι]ολογω-
 10 τ[ά]τ[η]ς [ἐ]ξ ιδίων κρη-
 μάτων ἀγ[ω]νοθετοῦν-
 τος [α]ὐτοῦ τοῦ φιλοτεί-
 μου.

E26) İsmi Tespit Edilemeyen Bir Atletin Onurlandırma Yazıtı

Tarihlendirme: MS III. yüzyıl.

Ref : (Bean-Mitford, **Sites Old and New in Rough Cilicia**, 1962, no.11) ; BE, 1965, s.423 ; Hagel-Tomaschitz, **Repertorium Der Westkilikischen Inschriften**, 1998, no. 26.

 [-----θέμιδος τετ]ραετη-
 [ρικῆς φιλοτ]ειμηθείσης καὶ
 [ἐπιτελεσ]θείσης [ὑπὸ Αὐρ(ηλίου)] Ζωί-
 [λου Χρήσ]του τ[ο]ῦ ἀ[ξ]ιολογω-
 [τάτου] καὶ Αὐρ(ηλίας) [Διοδω]ριανῆς

[Θεο]δώρας τῆς γ[υναικ]ῶς [αὐ]-
τοῦ τῆς ἀξιολογ[τά]της ἐξ [ιδί]-
ων χρημάτων, ἀγωνοθετοῦν-
τος αὐτοῦ τοῦ φιλοτείου
Ζωΐλου.

E27) Aurelius Tydianus Konon'un Onurlandırılma Yazıtı

Tarihlendirme: MS III. yüzyıl.

Ref : **EA**, 12, 1988, s 132f, no. D ; Hagel-Tomaschitz, **Repertorium Der Westkilikischen Inschriften**, 1998. s. 394, no. 32 ; **SEG** 38, 1493.

Ἀγαθῇ Τύχῃ

Αὐρ(ήλιος) Τυδιανὸς Κόνων ὁ καὶ

Ματιδιανὸς Συεδρεὺς νει-

κήσας παίδων πυγμὴν θέμι-

5 δος Μουσωνίου ἐκ φιλοτει-

[μί]ας Κ(οίντου) Τινείου Σακέρδωτος

καὶ Οὐολουσσίας Λαδ[ί]-

κης τῶν λανπροτά-

των ὑπατικῶν ἀγωνο-

10 θετοῦντος Αὐ(ρηλίου) Νουμ[ε]-

ριανοῦ Νουμερίου τοῦ

καὶ Μορίου.

E28) Agonistik Yazıt- Fragman

Tarihlendirme: MS III. yüzyıl.

Ref : (**Bean-Mitford** 1962 f, no.13- yayımlanmamış) ; Hagel-Tomaschitz, **Repertorium Der Westkilikischen Inschriften**, 1998, no. 28.

TOT ΔIAN

Ο ΣΛΟΝΘΕΙ

-----οισι μετέ-

π[ρε]πεν ήλικιώταις

5 ἄθλα π[ά]λης

Π----- ET

E29) Agonistik Yazıt Fragmanı

Tarihlendirme: MS III. yüzyıl.

Ref : (Bean-Mitford, **Sites Old and New in Rough Cilicia**, 1962. no.9) ; **BE**, 1965, s. 423 ; Hagel-Tomaschitz, **Repertorium Der Westkilikischen Inschriften**, 1998. no. 18.

----- MOY

[-----αι]ωνίου

ἀγονοθέτου καὶ

φιλοτείμου.

E30) Agonistik Yazıt Fragmanı

Tarihlendirme: MS III. yüzyıl.

Ref : **ETAM** 3, 1970, s.106, no.210.; Hagel-Tomaschitz, **Repertorium Der Westkilikischen Inschriften**, 1998, no. 19.

----- υίοι
[-----Δ]ιονυσίου
-----τοῦ φιλοτέϊμου.

E31) Aurelius Aristogenes'in Onurlandırma Yazıtı-Fragman

Tarihlendirme: MS III. yüzyıl.

Ref : **SB Heberdey** 189 1. I. 16 (Yayımlanmamış); Hagel-Tomaschitz, **Repertorium Der Westkilikischen Inschriften**, 1998, no. 17.

Αὐρ(ήλιος) Ἀριστογένης

E32) Agonistik Yazıt-Fragman

Tarihlendirme: MS III. yüzyıl.

Ref : **EA** 12, 1988, s.133f ; Hagel-Tomaschitz, **Repertorium Der Westkilikischen Inschriften**, 1998, no. 34,

Ἀγαθῇ Τύχῃ

2.1.3. Kehanet Yazıtı

E33) Kehanet Yazıtı

Tarihlendirme: MS I.-II. yüzyıl.

Ref : (Heberdey-Wilhelm, **Reisen in Kilikien 1891-92**, 1896. no. 26) ; **BE**, 1967, s. 616; **AAASH**, 16, 1968, s. 233-238 ; **BE**, 1969, s. 581; **Gymnasium** 98 ,1991, no.177f ; **CIAnt** 10, 1991, s.168, no. 171 ; **BE**, 1993, 598 ; Merkelbach-Stauber, **EA** 27, 1996, no.15 ; Hagel-Tomaschitz, **Repertorium Der Westkilikischen Inschriften**, 1998. no. 27 ; **SEG** 41 , 1411. Merkelbach- Stauber, **Steinepigramme aus dem griechischen Osten, Band 4, Die Südküste Kleinasiens, Syrien und Palaestina**, 2002, s. 168-169

Πάμφυλοι Συεδρῆες ἐπίξυν[ον (?) πάτριόν(?) τ]ε (?)

ναίοντες χθόνα παμμιγέων ἐ[ριβόλ]ακα(?) φωτῶν,

Ἄρηος δείκηλον ἐναίμεος ἀνδροφόνοιο

στήσαντες μεσάτῳ πόλιος [κ]α[λ]ᾶ(?) [ἐρ]δετε θύσθλα,

5 δεσμοῖς Ἑρμείῳ σιδηρείοις μιν ἔχοντ(ο)ς

ἐγ δ' ἐτέροιο Δίκη σφε θεμιστεύουσα δικάξ[οι].

αὐτὰρ ὁ λισσομένῳ ἵκελος πέλοι. ὤδεγ[ὰρ ὕ]μεῖν

ἔσσεται εἰρηναῖος, ἀνάρσιον ὄχλον ἐλάσσας

τῆλε πάτρης, ὄρσει δὲ πολύλλιτον εὐόχθειαν

10 σὺν δὲ καὶ ὕμέες ἄπτεσθαι κρατεροῖο [π]όν[οι]ο,

ἢ σεύοντες ἢ ἐν δεσμοῖς ἀλύτοις πε[δ]όω[ντες],

μηδ' ὄκνῳ δόμεναι ληϊστήρων τίσ[ι]ν αἰνῆν.

οὕτω γὰρ μάλα πάσαν ὑπεγδύσε[σθε κ]όλο[υσιν]

1) ἐπίξυν[ον πάτριόν τ]ε ? : ἐπιξύνῳ ἐν ἀρούρη ν

2) ἐ[ριβόλ]ακα : ἐ[πιδείγμ]ατα ν 4) [κ]α[λ]ᾶ ?

[κ]ά[ρ]α ν ; [π]α[ρ]ᾶ ν ; 5) ἔχοντ(ο)ς : ἔχοντες.

20 [μ]ητρὸς[ς] κά[σ]τρω[ν]

2.1.4. Ἰμπαράτορυν Σεδράληλαρ Μεκτάβυ

E34) Ἰμπαράτορ Σεπτίμιος Σεβέρους'υν Σεδρά Ἡλί'να Ὑαζμήσ Ὀλδύγυ Μεκτάβυ.

Ταρίηλνδέρμε: ΜΣ. ΙΙ. ὕζυγυλ.

Ref : Karamut, „1994 Ὑίλ Σεδρά Ἀντὶκ Κέντὶ Ḳεῤῥε Δύζένλεμε Ḳαλίσμαλάρυ”, **VI. Μύζε Κῤῥτάρμα Καζίλάρυ Σεμίνερὶ (24-26 Νίσαν 1995 Διδίμ) Βίλδέρλερὶ**, Ἀνκάρα, 1996, σ.81; Sayar, “Brief des Septimius Severus an die Stadt Syedra (194 n.Chr.)” **Der Beitrag Kleinasiens Zur Kultur und Geistesgeschichte der Griechisch-Römischen Antike**, Ἀκτέν Δεσ Ἰντέρνατένάλεν Κόλλοκίῤῥυμς,ÖAW 2010. σ. 334-335 ;

Πρώτῃ

εἶ

Ἀὐτοκράτωρ Καἰσαρ Λούκιος

4 Σεπτίμιος Σεουῤῥος (Π)ερτίναξ

Σεβαστός, πατήρ πατρίδος

ἀρχιερεὺς μέγιστος, δεμαρ-

χικῆς ἐκσουσίας τὸ β´ ,

8 αὐτοκρατωρ τὸ δ´ , ὕπατοςτοβ´ ,

ἀνθύπατος, Συέδρων τοῖς

ἄρχουσι καὶ τῇ βουλῇ καὶ τῷ

vac , δήμῳ vac , χαίρειν, vac

12 ὅση μὲν τῇ Προθυμίᾳ ἐχρήσασθεάντι-

στάντες πρὸςτὴν γεγεννημένεν κα-

ταδρομὴν ὑπὸ τῶν σεβῶν καὶ ἀ-

νοσίῳν ἐκείνων ὁπόσοι ἡγεμό-

16 νι τῆς ὁδοῦ Σούπερι χρώμενοι

καὶ ἐπὶ τὴν ὕμετέραν πόλιν ἐ-

τρίποντο, φθάνῳ καὶ πρότε-

- ρον μεμαθηκῶς καὶ ἐπαι
- 20 νέσας ὑμᾶς ἐπὶ τῇ καρτερί-
 α ἥδη γούν καὶ τῇ ἀρμοθ
 τούση τειμωρία περιπέ-
 πτωκεν ὁ Σοῦπερ, δίκας τῶν
- 24 πλημμεληθέντων εἰς ὑμᾶς
 ἐκτετεικῶς, vac. ἀλλ' οὐδὲ οἱ ἐκα-
 τόνταρχοι οὕς φατε καὶ αὐ-
 τοὺς σὺν τῷ Σούπερι γεγενῆσθαι-
- 28 ἀθῶοι ἀπαλλάξουσιν, vac, ὑμᾶς
 δὲ προσήκει, οὕτως τῶν πρα-
 γμάτων κεχωρηκότων, καὶ
 τοὺς πολεΐτας τοὺς ὑμετέ-
- 32 ρους τοὺς κατ' ἐκεῖνον τὸν
 χρόνον μετὰ βίας τῆς πατρί-
 δος ἐξαρτσθέντας, τὸ δὲ
 νῦν ἔχον ἐπανεληλυθό-
- 36 τας ἥδη καὶ σὺν ὑμεῖν δια-
 τ[ρ] εἴβοντας, θύειν τε καὶ ἐορ-
 τά [ξ] εἰν καὶ τοῖς προγεγενη-
 μένοις ὑφ' ὑμῶν ἀνδραγα-
- 40 θήμασιν σεμνύνεσθαι, λογι-
 ξομένους ὅτι καὶ ὑμᾶς αὐ-
 τοὺς ἐνδοξοτέρους διὰ τῶν
 τοιούτων πράξεων ἀπειργά-

- 44 σασθε, καὶ τὴν προὔπαρχου-
 σαν ὑμεῖν περὶ Ῥωμαίους εὖ-
 νοϊαν ἐβεβαιώσατε, vac , Ἐπρέσ-
 βενεν Μάξιμος Πουβλικίου Να-
 48 σονος ,vac, Εὐτυχεῖτ[ε]

2.1.5.Miltaşı

E35) Miltaşı

Tarihlendirme: MS 198-209.

Ref : (Bean & Mitford, **Journeys in Rough Cilicia in 1962 and 1963**, 1965, no: 28)
 Hagel-Tomaschitz, **Repertorium Der Westkilikischen Inschriften**, 1998, no. 21 ;
IGR III, 826 ; **MonAnt** 23, 1915, s.142f, no: 106 ; French, **Roman Roads & Milestones of Asia Minor**. Vol 3. Fasc. 3.6. s.103

- Αὐτοκ[ράτορσιν]
 Καίσαρσιν
 Λουκίῳ Σεπτιμίῳ
 Σεουήρῳ
 5 Εὐσεβεῖ Περτίνακι
 καὶ Μάρκῳ Αὐρηλίῳ
 Ἀντωνείνῳ
 Σεβαστοῖς Ἀραβικοῖς
 Ἀδιαβηνικοῖς
 10 Παρθικοῖς μεγίστοις
 [[καὶ Π(οπλίῳ) Σεπτιμίῳ]]
 [[Γέτα Καίσαρι]]
 [[υἱῷ καὶ ἀδελφῷ]]

τῶν κυρίων ἡμῶν
 15 μεγίστων καὶ θειο-
 τάτων καὶ ἀηττήτων
 Αὐτοκρατόρων
 καὶ Ἰουλί[ας] Δόμνης

2.1.6. Mezar Yazıtı

E36) Yazıtın Özeti : Herennius Ailesinin Mezar Yazıtı

Tarihlendirme: MS. I.-II.yy.

Ref : (Bean-Mitford, **Sites Old and New in Rough Cilicia**, 196, no.92) ; **BE** , 1972, 508 ; Hagel- Tomaschitz, **Repertorium Der Westkilikischen Inschriften**, 1998, no. 92

Γ(αῖα) Ἑρεννία Μαξίμα ἐτῶν ἐννέα.
 Γ(αῖα) Ἑρεν[ν]ία Μα[ξίμα μ]ήτηρ ἐτῶν τριάκοντα.
 Γ(αῖος) Ἑρέννιος Λονγ[εῖνο]ς ἐτῶν ἑπτά.
 Γ(αῖος) Ἑρέννιος Μάξιμ[ος] ἐτῶν τριάκοντα δύο.
 Γ(αῖος) Ἑρέννιος Μαξιμιανὸς ἐτῶν τριάκοντα ε΄.

2.1.7. Fragmanlar

E37) Fragman

Tarihlendirme: Belirsiz

Ref : **ETAM** 3, 1970. s.106 no.2010b ; Hagel-Tomaschitz, **Repertorium Der Westkilikischen Inschriften**, 1998, no. 24.

---ος καὶ τὸ κοινὸν τῇ[ς----]

E38) Fragman

Tarihlendirme: Belirsiz

Ref : **(Bean Mitford 1962f**, no.12, Yayınlanmamış) ; Hagel-Tomaschitz, **Repertorium Der Westkilikischen Inschriften**, 1998, no. 29 ;

Ἀγαθῇ Τύχῃ

E39) Fragman

Tarihlendirme: Belirsiz

Ref : Hagel-Tomaschitz, **Repertorium Der Westkilikischen Inschriften**, 1998, no. 37 ; **ETAM** 21, 1998, no.29

αὐτῶν

2.2. Syedra Dışında Bulunan Yazıtlar

2.2.1. Onurlandırma Yazıtları

E40) Syedra Halkının Termessoslu Tiberius Claudius'un Onurlandırma Yazıtı

Tarihlendirme: MS I.-II. yüzyıl.

Buluntu Yeri: Termessos / Pisidia

Ref : **TAM III**,1, 130.

ἡ Συεδρέων πό-

λις ἱερέα Διὸς Σο-

λυμέως διὰ βίου

Τι(βέριον) Κλ(αύδιον) Τειμόδωρον,

5 τὸν ἀξιολογώ-

τατον λογιστήν,

εὐνοίας ἔνε-

κεν.

E41) Lucius Domitius Valens ve Ailesinin Onurlandırma Yazıtı

Tarihlendirme: MS 145

Buluntu Yeri: Smyrna / Ionia

Ref : Kellner, **Chiron** 7, 1977, s. 315-317 ; Cagnat, **AnnÉp**, 1977, no. 798; McCabe, **ISmyrna**, s. 608.

a(nte) d(iem) VII k(alendas) Nov(embres)

Sabino et Rufo co(n)s(ulibus)

ex gregale

L(ucio) Domitio Valentis f(ilio) Valenti Selinunto ex

5 Cilicia

et Domitiae Neius fil(iae) Caesare ux(ori) ei(us) Suedrae

et Valenti f(ilio) eius

P(ublil) Atti Severi

L(ucii) Pulli Daphni

10 M(arci) Servili Getae

L(ucii) Pulli Chresimi

M(arci) Sentili Iasi

Ti(berii) Iuli Felicis

C(aii) Iuli Silvani

2.2.2. Mezar Yazıtı

E42) Theodora Numerianus'un Mezar Yazıtı

Tarihlendirme: III.-IV. Yy. Roma İmparatorluk Dönemi

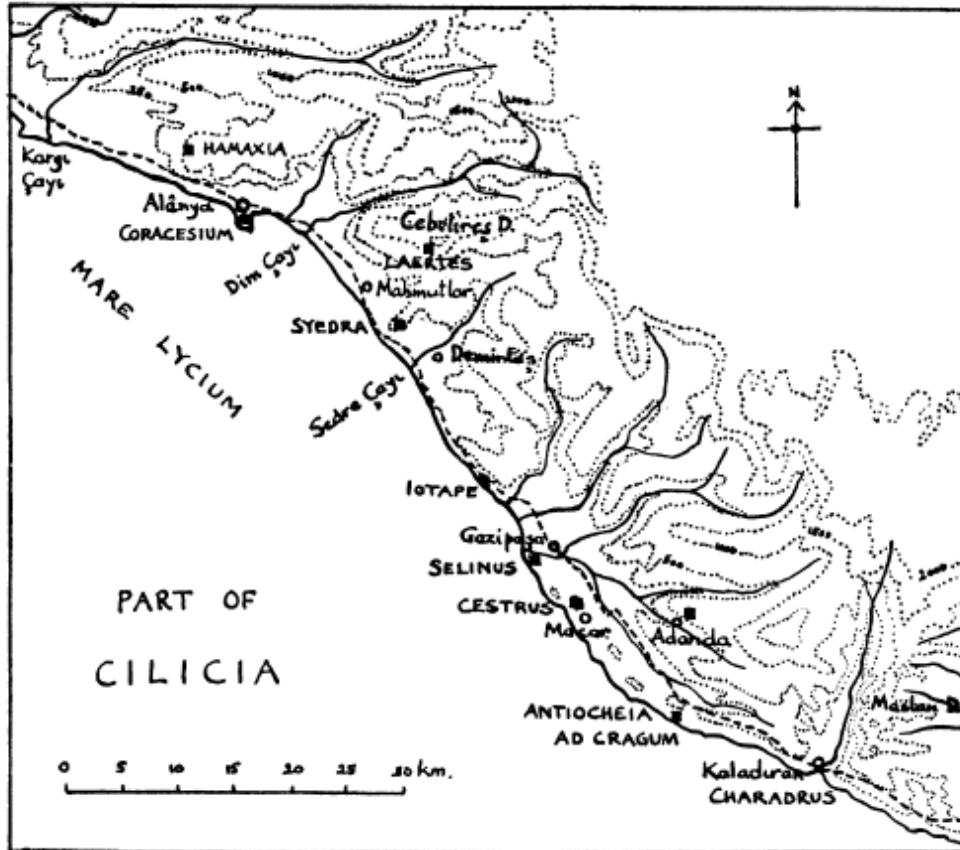
Buluntu Yeri: Olympos / Lycia

Ref : **TAM, II**, 1165.

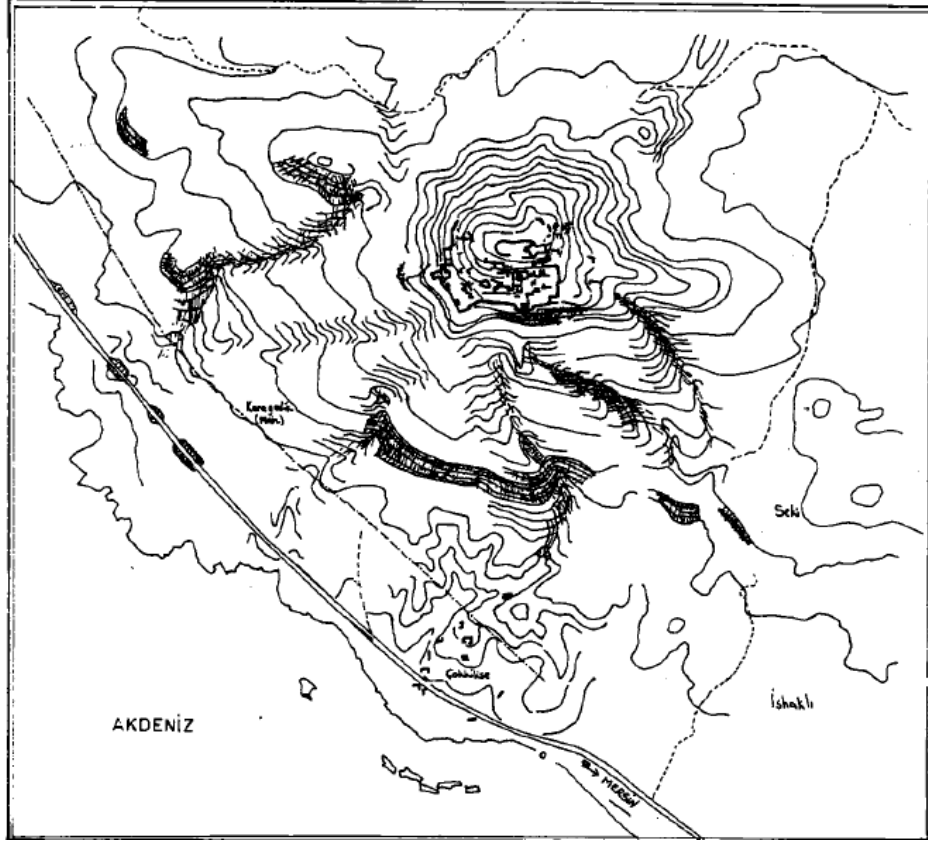
- 1 Θεοδώρα Νουμεριανοῦ Συνέδρισσα
κατέστησεν τῷ γλυκυτάτῳ μου
ἀνδρὶ Αἰλίῳ Τηλέφῳ Ἰσαύρῳ,
βενεφικιαρίῳ ἔχοντι στατιώναν
- 5 ἐν Ὀλύμπῳ, ὃν πολλῷ χρόνῳ νοσή-
σαντα καὶ τελευτήσαντα κα[τ]ε[θ]έ-
μην ἐνθάδε· μηδένα δὲ ἐξὸν βλη-
θῆναι ἰς τὸ ἀνγεῖον εἰ μὴ ἐμὲ τὴν
σύνβιον αὐτοῦ· ἐάν τις δὲ βιάσῃται
- 10 καὶ ἀνύξῃ καὶ βάλῃ ἕτερον πτώμα, ὑπο-
κείσεται τῷ ἱερωτάτῳ ταμείῳ , γφ·
ὁ δὲ ἐλένξας λήμψεται [τὸ τρί]τον.
χαίρετε, οἱ παράγοντες, καὶ μνήσκε-
σθέ μου, οἱ φίλοι καὶ οἱ συγγενεῖς.

LEVHALAR

Levha 1

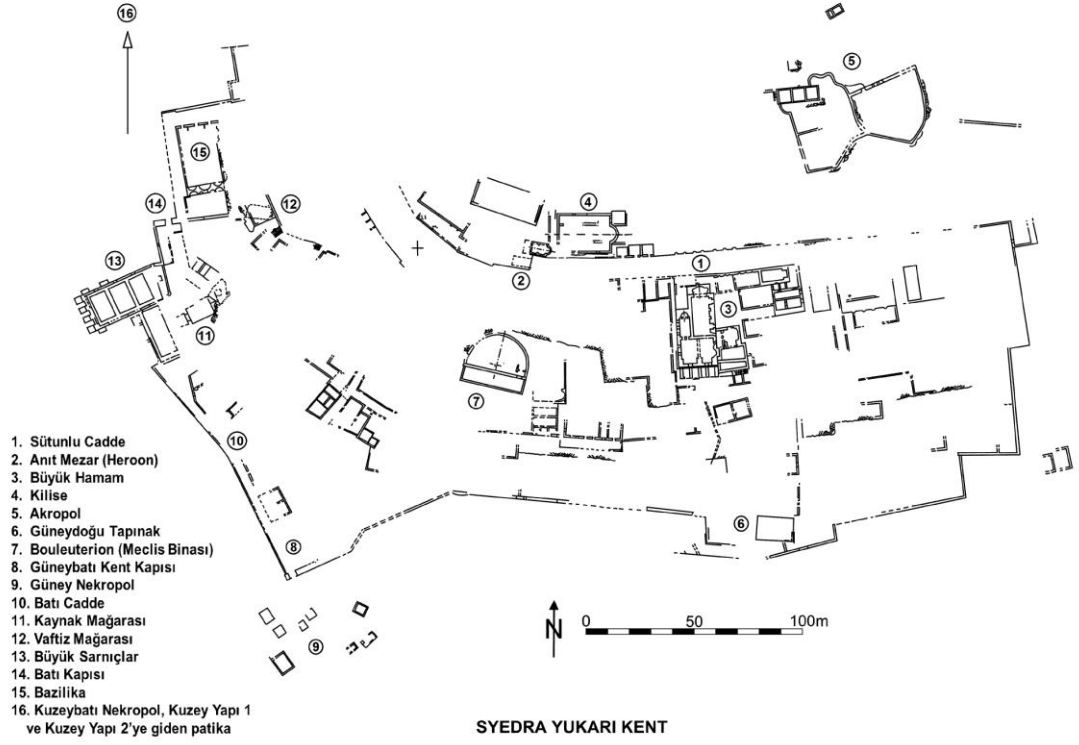
Harita 1

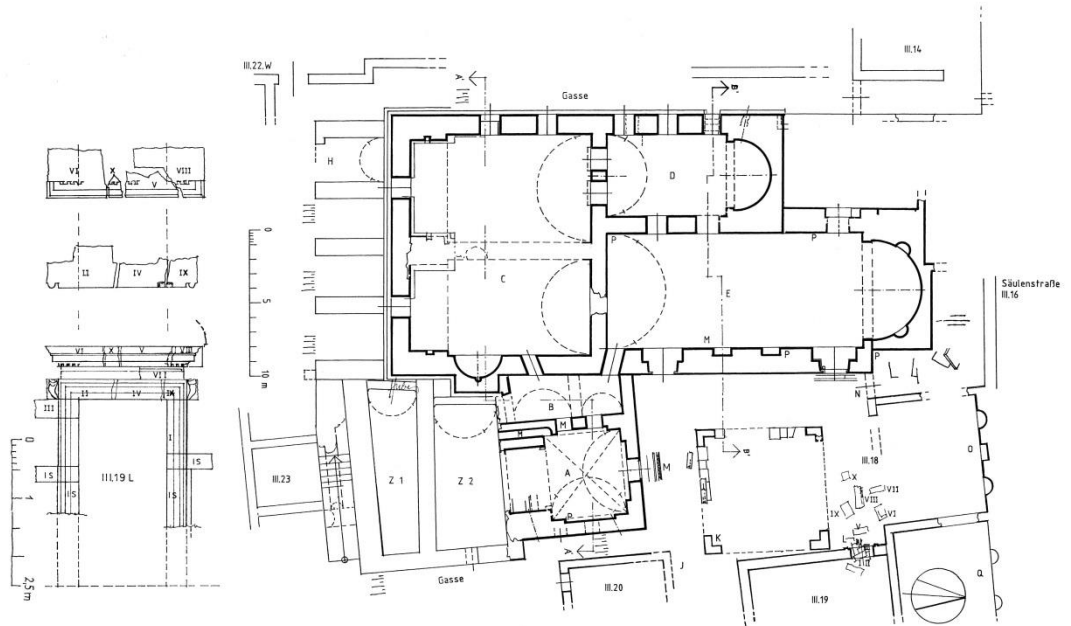
Harita 2

Plan 1

Plan 2

Plan 3

Resim 1

Resim 2

Resim 3

Resim 4

Resim 5

Resim 6

Resim 7

Resim 8

Resim 9

Resim 10

Resim 11

Resim 12

Resim 13

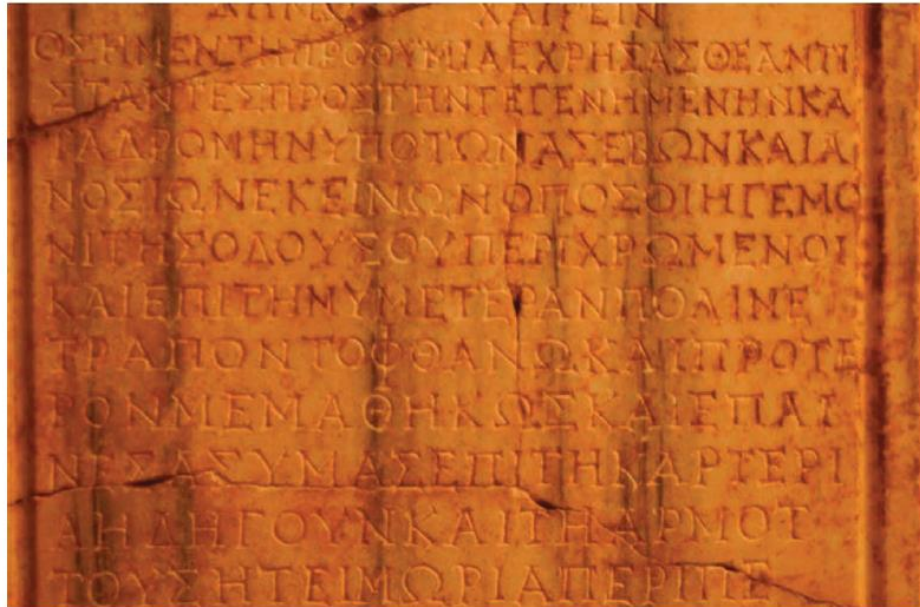
Resim 14

Resim 15

Resim 16

Resim 17

Resim 18-19

Resim 20

Resim 21

Resim 22

Resim 23

Levha 16

S1

S2

S3.1

S3.4

S3.8

S4

S5.1

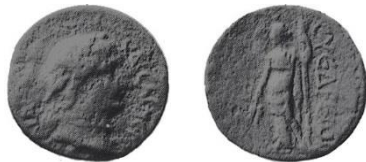
S5.2

S6.1

S6.2

S7.1

S8

Levha 17

S9.3

S9.4

S10

S11.1

S12.1

S13.1

S14

S15.1

S16.3

S16.4

S17.2

S18.1

Levha 18

S19.2

S19.8

S20.1

S20.3

S21.2

S21.7

S22

S23.1

S23.4

S24

S25.1

S26

S27

S28

S29.2

Levha 19

S30.1

S32.2

S32.3

S33.5

S33.7

S34.1

S35.1

S37.2

S37.3

S38

S39.7

S40.1

Levha 20

S41.1

S41.4

S42.2

S42.3

S43.3

S43.4

S44.5

S45.4

S45.6

S46

S47

S48.1

S48.2

Levha 21

S49.4

S49.5

S50.1

S50.5

S51.2

S51.3

S52.1

S53

S54.2

Levha 22

S54.4

S55.5

S56

S57.2

S57.4

S58.1

S59.1

S60

S61

S62

S63.6

S63.10

Levha 23

S64.1

S65.2

S66.2

S67.1

S67.2

S68.2

S68.7

S69

S70

S71

S72.1

S72.2

S73.1

S74

S75

S76

S77

S78

S79.1

S79.2

S80

S81

S82.2

S82.3

S83

S84

S85

S86.1

S87

S88

S89.2

S90

S91.2

S91.3

S91.4

Levha 27

S92.1

S92.2

S93.2

S93.3

S94.1

S94.2

S95.1

S95.2

S96

Levha 28

S97.2

S97.3

S98.1

S98.2

S99.1

S99.2

S100.1

S100.2

S101

S102

S103.1

S104

S105

S106.3

S106.4

S107.1

Levha 30

S107.4

S108.1

S108.3

S109.1

S109.5

S109.8

S110.1

S110.3

Levha 31

S111.2

S111.3

S112.1

S113

S114.2

S115.1

S115.3

S116.1

Levha 32

S116.2

S117.1

S117.2

S118.1

S118.2

S118.3

S119.1

S119.2

Levha 33

S119.5

S120.2

S120.5

S120.7

S121.2

S121.4

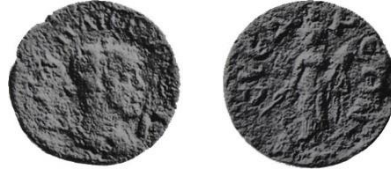
S122

S123.1

S124

S125.1

S125.2

S126.3

S126.6

S126.9

S126.16

S127.1

S127.19

S127.22

S128.1

S128.2

S129.1

S130.1

S131.2

S131.3

S131.4

S132.2

S132.8

S132.10

S132.22

S132.26

S133.1

S133.2

Levha 37

S133.4

S133.6

S134

S135

S136.2

S136.4

S136.6

S137.1

S137.2

S138.1

S139.1

S139.2

S139.5

S140.2

S140.5

S140.12

S141.4

S141.5

S141.6

S142.2

S142.3

S142.6

S142.12

S143.2

S144

S145.5

S145.6

S145.7

S146

S147